

3 1761 03643 6079

BABITS MIHÁLY
ÖSSZES VERSEI

BABITS MIHÁLY ÖSSZEGYÜJTÖTT MUNKÁI

I.

BABITS MIHÁLY
ÖSSZES VERSEI

1902—1937

A Z A T H E N A E U M K I A D Á S A

BABITS MIHÁLY
ÖSSZES VERSEI

1902—1937

A Z A T H E N A E U M K I A D Á S A

PH
3213
B14
19--

LEVELEK IRISZ KOSZORÚJÁBÓL

1902—1908

IN HORATIUM

*Gyülöllek : távol légy, alacsony tömeg !
ne rezzents nyelvet : hadd dalolok soha
nem hallott verseket ma, műzsák
papja, erős fiatal füleknek.*

Nézz fel az égre : barna cigány ködök —
nézz szét a vízen : fürge fehér habok
örök cseréjükért hálásak

halld, Aiolost hogyan áldják, dallal.

A láng is hullám. Szüntelenül lobog
főnix-világunk. Így nem is él soha,
mi soha meg nem halt. Halálnak
köszönöd életedet, fü és vad !

Minden e földön, minden a föld fölött
folytonfolyású, mint csobogó patak
s »nem lépsz be kétszer egy patakba«,
így akarák Thanatos s Aiolos.

Ekként a dal is légyen örökkön új,
a régi eszme váltson ezer köpenyt,
s a régi forma új eszmének
öltönyeként kerekedjen újra.

S ha Tibur gazdadalnoka egykor ily
mértéken zengte a meglelégedést,
hadd dalljam rajt ma himnuszát én
a soha-meg-nem-elégedésnek !

Minden a földön, minden a föld fölött
folytonfolyású, mint hegyi záporár,
hullámtörés, lavina, láva

s tűz, örökös lobogó. — Te is vesd
el restségednek ónsúlyu köntösét,
elégeld már meg a meglelégedést,

légy könnyű, mint a hab s a felhő,
mint a madár, a halál, a szél az.

Görnyedt szerénység, kishitü pórerény
ne nyomja lelked járomunott nyakát :

törékeny bár, tengerre termett,

hagyj kikötöt s aranyos középszert
s szabad szolgáljuk, állj akarattal a
rejtett erőkhöz, melyek a változás
százsínű, soha el nem kapcsolt
kúsa kerek koszorúját fonják.

ÓDA A BŰNHÖZ

Elbízott erény! hizelegve gyávább
s korlátoltabb lant rezeg udvarodban :
ámde nem tisztább! Az enyémet néked
ajzza, nemes Bűn,

még ifjú izmom. Neked égő csokrot
soha nem látott faju új virágból
áldozok, melyet szakadékok ormán
csentem a földből

vakmerő kézzel, veszedelmes úton :
bódító sötét liliom keresztjét,
vérvörös hunyort, s örökös virágu
áloe-pálmát.

Nem neked, természet öröklött bűne;
szerelem, romlás buja zöld hinára,
nem gerincivó Cytherea, néked
mennyei kéjhölgy!

Nem, vad gyilkosság, alacsony tolvajlás,
nem, rut fősvényesség, feneketlen bírvágy,
nem, te legrosszabb, pohosult tétlenség,
csökönnyös önkény

s orvosolhatlan butaság! nemünk nagy
szennyestádáját teletöltő! moslék!
hitvány szemétdomb! Sohsem érdemelték
nagy nevedet, Bűn!

Mert te vagy a nagy, te vagy új és bátor,
te vagy az erős, te vagy a kiváló,
villogó fejszéd a sűrűn járatlan
új utakat tör.

Bűn, bűnnél százszor rokonabb erénnyel
mégis bűn, nagy bűn a buták szemében,
kik kopott párnán a sötétben ülnek,
félnek a fénytől.

Ámde bátran én teneked szegődöm,
szolgáid legszebb javadalma, nagy Bűn,
add fényes fejszéd a kezembe! Kenj be
torna-olajjal!

Ó fogadd ifjú, de derék erőmet!

Rontok, építetek! Zuhanó szekercéd
fénye hullócsillaga tőlem ejlik,

mert te vagy a nagy,

te vagy az erős, te vagy új és bátor:

Gallián Caesart te vezetted át és

új aranymezőt kereső, te leltél

Amerikára.

HIMNUSZ IRISZHEZ

Sötét van. Hol az ezer szín? Mivé lett?
 Hol az ezer tárgy külön élete?
 (Szín a különség, különség az élet) —
 éj van s most minden tehén fekete.
 Belém esett a világ és lett oly vad,
 oly egy-sötét, hogy szinte már ragyog
 s a lelkem indus bölcsességbe olvad:
 nincs semmi sem, csak semmi van,
 s e semmi én vagyok.

Egy-semmi! Minden-semmi! Színek nélkül
 ragyogó semmi! Únlak, hagyj te most!
 Sokszorozó lelkem veled nem elégül,
 meddő szám, mely nem szoroz, se nem oszt.
 Ért gyümölcs nedvvel, fejem telve vággyal,
 vágyaim súlya nyomja vánkosom:
 ah, nem békülök én unalmas ággyal
 s Morpheus karjai között
 Iriszről álmodom.

Irisz! te lelkem régi istensége!
 hétszínű, gyöngyös, mint nektári kelyh,
 ezerszínű, uszályos, égnek éke,
 Irisz, kinek ruhája pávapelyh,
 Irisz, kinek mosolyja a szivárvány,
 színek bontója, koszorús hajú,
 ívelt szeszély, ég hídja, tarka bálvány,
 jer ontsd elémbé képeid,
 beszédes színapú!

Idézz fel nekem ezer égi képet
 és földi képet, trilliót ha van,
 sok földet, vizet, új és régi népet,
 idézz fel, szóval, *teljes enmagam*.
 Királyt, papot, pénzt, nemes daliákat
 s a daliával idézd fel lovát,
 aljas gonosztevőt, tudós diákat:
 a multak kövét érted-é
 csiholni, mint kovát?

Költő-szemeddel többet lelsz te benne,
 mint ásatagban egynémely tudós —
 De ha ráúntál multra és jelenre,
 színek bontója, légy nekem te jós:

hiszen te fested, Irisz, a világot
s ne tudnád, hogy ecseted merre fut?
Idézd fel, amit még egy szem se látott : —
a jövő falát érted-é
kítárni mint kaput?

Színek bontója, viharok barátja,
világ költője, tarka mint virág,
jer, kedvesebb nekem a Mája fátyla,
mint az unalmas-egy-való világ!
Vihar barátja, szép idő követje,
Junó követje, koszorús hajú,
világszínháznak kárpitos szövetje,
jer, ontsd élémbe képeid,
beszédes ívkapú.

MESSZE . . . MESSZE . . .

Spanyolhon. Tarka hímü rét.
Tört árnyat nyujt a minarét.
Bús donna barna balkonon
mereng a bíbor alkonyon.

Olaszhon. Göndör fellegek,
Sötét ég lanyhul fülleteg.
Szökőkút véze fölbuzog.
Tört márvány, fáradt mirtuszok.

Göröghon. Szirtek, régi rom,
ködöt pipáló bús orom.
A lég sűrű, a föld kopár.
Nyáj, pásztorok, fenyő, gyopár.

Svájc. Zerge, bércek, szédület.
Sikló. Major felhők felett.
Sötétzöld völgyek, jégmező :
harapni friss a levegő.

Némethon. Város, régi ház :
emeletes tető, faváz.
Cégérek, kancsók, ó kutak,
hizott polgárok, szűk utak.

Frankhon. Vidám, könnyelmű nép.
Mennyi kirakat, mennyi kép !
Mekkora nyüzsgés, mennyi hang :
masina, csengő, kürt, harang.

Angolhon. Hidak és ködök.
Sok kormos kémény füstölög.
Kastélyok, parkok, labdatér,
mért legelőkön nyáj kövér.

Svédhon. Csipkézve hull a fjord,
sötétkék vízbe durva folt.
Nagy fák és kristálytengerek,
nagyarcu szőke emberek.

Ó mennyi város, mennyi nép,
Ó mennyi messze szép vidék !
Rabsorsom milyen mostoha,
hogy *mind* nem láthatom soha !

PÁRIS

FANTÁZIA

Más vidékre vágyol innen, szemmel látom néha rajtad :
 jelzi színnel sápadt arcod, biggyenéssel néma ajkad,
 únalom-szönyegre hímzed álmokból a kézimunkád,
 nem hevít meleg kedélyünk, nem hat fesztelen szavunk rád.
 Új városunk friss hangjai ködfátyolképek előtted,
 mik a régi magyar róna únt borújára vetődtek,
 és a villany kék lángjai s kocsicsengők, szent harangok,
 mélák mint a pásztortüzek, tompák mint a nyájkolompok.

Messze szöke Szajna mellett feketül egy híres város,
 nappal ugyan feketül, de este mint az ég sugáros,
 nappal gyászruhában ül, de éjjel fényruhában táncol,
 míg a rendőr, szürke Hajnal, felhős homlokot nem ráncol
 s rá nem süt zord őrlámpája mely sok titkos bűnt leleplez
 akkor, tettenért, leguggol, akkor kissé csendesebb lesz,
 de mint elfeledt csatornán rothadó test illó kénje,
 csak az enyhe éjet várja, hogy kitörjön újra fénye.

Ott a nép mely nyüzsög az utcán, eleven, könnyelmű tábor
 ott valami leng a légben régi tengerek savából ;
 ott az emberek szemében nem mereng öröklött átok,
 s ázsiai lusta bú nem köt vergődő unokákat.
 Ott, ha városzajon átzenget a vidék szélmalma, tücske,
 nem miként kerékfogó sár, fényfogó köd, lélek füstje,
 ott az ábránd nem ragad benn a lélekben, mely foganta,
 ott a mélabú gyulandóbb, mint minálunk kedv és gyanta.

Homlokukat ott a házak messzebb merik tolni égnek,
 ott sok ódon palotái állnak ősi dicsőségnek.
 Ott sok új házon nem álmodt új vonal, szeszélyes hajlás
 ott perelnek, rakva kőből, új öröm és régi vallás.
 Ott az ó királyok vára nyitva minden közseregnek,
 benne sok kincs : drága míve régi híres mestereknek ;
 ott a gót regényes egyház csonka csúcsa, gazdag hornya,
 igazán regébe illik ott a híres Eiffel-tornya.

Régi vár, melyről dicsvágyó serdülőben álmok kelnek,
 tündérváros melyről tágult szemmel hall mesét a gyermek.
 Ez ama hajó, mely indul zátonyokkal tölt távolra :
 nyúl fölötte kéményárbc, leng fölötte füstvitorla.
 Ez ama fészek, amelyből költ a röpte némely sasnak
 és neveknek, miket hallva ifjú becsvágy száll magasnak.
 Ez a nagy boly melyet rakott sok hangyánál-hangyább hangya
 ez a malom, melyről álmod a mezőn aszó kalangya.

S ez ama szőlőkert, melyben aszott anyja annyi bornak,
 melytől egy világrész annyi nemzedéke dőlt mأمornak.
 Ez a drága trágya dombja, melynek nemes erjedése
 elég, hogy egy kontinensnek talaját átássa-vésse.
 Ez ama kas, melybe méhként száll a legkülönbek vágya,
 ez a távol rothadó test, ez a fínom illat ágya,
 mely a méla magyarföldi róna tétlen emberének
 éber orrlyikát zavarja, távol hangszer, illatméreg.

Babylon ha erre volna, nyughatnál-e messze pusztán,
 látva annak fordult ormát délibáb vizében úszván?
 Babylon, ha erre volna, nemde bomlott cimbalomként
 lenne hangolt lelked, annak hallva zenéjét koronként?
 Babylon ha erre volna, azt hiszed hogy illatától
 tétlen ideged hárfája nem rezegne meg magától
 s súlyos álmok iszapával bús lelked nem lenne sáros? —
 Messze szőke Szajna partján feketül egy híres város...

TÜZEK

Mivel ma nincs dolog, mivel ma nincs dirádó
s lelkünk a kósza vágy kész szállodája lett,
mondd meg ma hát nekem, te régi tűzimádó,
tüzek közt mely tüzet imádsz te más felett?

A kályha tüze, mely előttünk itt ropogva
agyagbörtön közül sohase szabadul,
hasonlít arra, mely testünkben háborogva
szívünket vereti néha nagyon vadul.
Ó, boldog az a tűz, melynek melegje vígan
bebarátságosít egy meghitt kis szobát
és átkozott a gőz, mely füstölögve, hígan
elomlik éjeken — s megfullad a család.

A csillagok tüze, mely fenn a távol égen
tisztán, közömbösen, magányosan ragyog,
mégis mindég remeg, reszket az éji kéken —
mi égi szenvedély bánthat, ti csillagok?
Ó, boldog csillag az, amely áldott hevével
bolygókat éltet, úgy mint szép apánk, a nap —
de vannak miknek itt csak késett fényük évell,
míg fáradt lángjaik már régen alszanak.

Egykor az ifju vágy más tűz felé vonott,
mely szintolyan magas, habár nem olyan tiszta.
Ó, rejtse el a szemed, ernyőzd be homlokod:
lélek! reád tapadt a világ durva piszka.
A dicsőség tüze akkor boldog, ha áldott,
boldog, ha boldogít, ha nem keresve jő:
oly isten ez, ki úgy áld meg, ha nem imádsz,
gyönyör, ha nem gyönyör, erő, ha nem erő.

Az édes tiszta tűz, mely kedvesed szemében
oly szelíden ragyog, az áldott enyhe tűz,
mely bárkinek öröm, tenéked átok épen:
mi mászt mulatni vonz, téged tépődni űz,
mi másznak lelket ád, tenéked lelked rágja,
kínpadi láng neked, mi másznak szent sugár:
lélekkel mit törödsz? de tested marja lángja
s hullád is égeti, majdan ha elbukál.

Az oltárok tüzeit, gonosz, te rég leköpted,
a harci tűz, amely templomot gyujtogat,
rég elhamuhodott tebenned. Kőd mögötted,
előtted köd — bukott! megadhatod magad.

Nem tudsz már rontani, építeni sohse tudtál ;
a mennykövek tüzeit szemed rég bámulá :
most, amikor tanyád a mennykövek között áll,
híres ! nem bús-e lám üvegharang alá ?

A pokolnak tüze — ó, pokol tüze mind !
a döglött csillagok ! a dugult kályha gáza !
a szörnyű szerelem, mely törvényt nem tekint,
színpadi, kárpadi dícsvágyad gyáva gyásza,
a lusta fájdalom ! ó, pokol tüze mind :
készítve lent a hely, már áll a máglya váza —
fuj, szörnyű szerelem, mely törvényt nem tekint!
fuj, döglött csillagok ! fuj, dugult kályha gáza !

ÉJSZAKA !

Im, itt a tág, a szabad éjszaka,
 Illatos ege, színes csillaga ;
 mi, szűk szobáknak sápadt gyermeki
 tegyünk szerelmi vallomást neki —
 Ó éjszaka ! Ó, fényes éjszaka !

A föld, ha nyugalomé s gyönyöré,
 szelíd szárnyával ő borúl fölé,
 mint jó szülő, takarva öleli,
 áldón ragyognak ezer szemei —
 Ó éjszaka ! Ó, szelíd éjszaka !

Ő sohsem pihen : alkot boldogan,
 ölen száz élet nesztelen fogan,
 ölen, ha tölten nyújtózik a kéz,
 szemét hamisan hűnyja a »vak éj« —
 Ó éjszaka ! Termékeny éjszaka !

Arany tőgyén, mely holdnak hívatik,
 fehér tejjel táplálja gyermekit,
 s hamerre kéjes dombhát domborul,
 tetsző fátyollal rejti jámborul —
 Ó éjszaka ! urasszony éjszaka !

Ő mindenekre egyaránt figyel,
 jól tudja mindig ő, hogy mit mível,
 ő szárazságra bocsát harmatot,
 meleg nap után hűs fuvallatot —
 Ó éjszaka ! Ó, gondos éjszaka !

Melegítő hűs, zaj-táplálta csend,
 mozgalmas nyugalom, ne bánjuk, mit jelent;
 mi szűk szobáknak sápadt gyermeki,
 tegyünk, tegyünk szerelmi vallomást neki !
 Ó, éjszaka ! Ó, szabad éjszaka !

SUNT LACRIMAE RERUM

Van a tárgyaknak könnyük. Érzem olykor,
 hogy sírnak a szobámban nesztelen ;
 sötétedő, sejtelmes alkonyokkor
 bús lelküket kitárják meztelen.

Tán azt hiszik, nem látja most szem őket :
 ki járna a sötétben eleven?
 De én, szobáknak baglya, nézem őket,
 örülve, hogy van, aki sír velem.

Nézem, hogy elhagyja magát az asztal,
 silány terhét emelni únja már.
 Az ágy, mint akit senki sem vigasztal,
 gyötrelmes éjet önmegadva vár.

(Keresztény rabnő várhat így az éjre,
 bírván basája undok, únt kegyét.)
 A vén karszék némán huzódva félre
 bús daccal tölti bársonyos begyét.

Szégyenlett kínjuk fájlalják a képek,
 szegekre fölfeszített vértanuk,
 s mint este egyedül maradt cselédek,
 sírnak a tárgyak, bárha nincs szavuk.

Sírnak, mint néma lelkek, mint vak árvák,
 süket szemek, sötétbe zárt rabok,
 halottlan-holtak és örökre lárvák,
 léttelen lények, tompa darabok.

ANYAM NEVÉRE

Hajnalka volt az édesanyám,
hajnalra születtem én.
S lelkemben már ily fiatalon
nincs hajnal, semmi remény,
nincs hajnal, semmi vidámság,
nincs hajnal, nincsen öröm.
Hajnalka volt az édesanyám
s csak alkony az örököm.

Hajnalka volt az édesanyám :
Kedélybeteg, árva nő ma ;
Mióta meghalt édesapám,
házunk oly szomorú, néma :
Mióta meghalt édesapám,
házunk oly hallgatag, árva :
Gyermekkoromba' — szegény fiú :
e házba valék bezárva.

Novemberben születtem én,
Hajnalka volt az anyám :
Ah, annyi gondja volt, szegény,
hogyan gondolt volna reám?
Hogy gondolt volna fiára,
ki titkon búra hajolt?
(Hajnalka volt az anyja, de ő
November gyermeke volt.)

Síromra, ha meghalok, ez jön :
»Itt nyugszik az, ki nem élt :
Nem nyúlt az eléberakotthoz,
jöhetleneket remélt.
Világa nem a nap vala,
csak a kölcsönfényű hold :
Hajnalka volt az anyja — de ő
e hajnal alkonya volt.«

SIRVERS

Itt nyugszom. Végre megnyugodtam
 a hosszú szenvedés után.
 Keserű lelkemet kiadtam
 s mint dőlt fatörzs, fekszem sután.
 Keserű lelkemet kiadtam,
 mint fájó gennyet a beteg :
 magamtól is védve maradtam :
 akarva sem szenvedhetek.

Nincs jobb világ a másvilágnál,
 a másvilágon nincs világ,
 s nincs jobb világ a nincs-világnál,
 mert féreg nélkül nincs virág.
 Nincs jobb világ a nincs-világnál,
 hol féreg van csak, nincs virág,
 hol féreg nem kár, hogyha rágcsál,
 hol féreg nem fáj, hogyha rág.

Itt nyugszom. Végre megnyugodtam.
 Elszállt az álom és a láz.
 Ma föld fölöttem, föld alattam,
 és nem emel, és nem aláz.
 Ma föld fölöttem, föld alattam,
 koporsó kerít, néma ház.
 Keserű lelkemet kiadtam
 és nem boszant a léha gyász.

Nincs jobb világ a másvilágnál,
 mely halkán létlen létre bont,
 mert jobb ha nem látsz, mint ha látnál,
 s hol semmi érzés, semmi gond.
 Mert jobb ha nem látsz, mint ha látnál,
 és jobb a száraz, puszta csont
 ez ideges, husos világnál,
 mely oly keserves és bolond.

DARUTÖRPEHARC

Mikor új évszak szele rebben,
hajnal hamukárpitja lebben,
új szürkeség ó szürkeségben,
jönnek, jönnek darvak a légben.

Jönnek óriás, csőrös ékben,
jönnek, jönnek darvak a légben,
szárnyuk csapása szelet zúgat,
mély hangjuk búsan messze krúgat.

Csőrük iránt viszen az útjuk,
de honnan jönnek, sohse tudjuk,
nyakig a lábuk légbe lából . . .
tán Afrikából, Afrikából.

Halld a csodát, amit ma láttam :
a daruharcot szemmel láttam,
a barna föld hús meztelenje
nesztelen éledt elevenre.

Hol láttam? kérdezed, hiában,
Tán Thrákiában, Thrákiában :
a pygmaeusok törpe népe
darvak hadának állt elébe.

Honukat védni ébredének
földi fickók, pöttön legények,
s sűrű dárdát szegezve jönnek :
nézhetnéd óriási sünnnek.

Zúgnak a nyílak és a szárnyak :
csatára, hej ! csatára szállnak,
mint égi felhők, földi árnyak,
árnyat, felhőt összekuszálnak.

Sötét parton világos pontok,
tépett tollak és törött csontok :
feledve harcok, honfigondok,
nyugosznak most a kis bolondok.

HEGESO SIRJA

EGY GÖRÖG EMLÉKRE

A kedvesem kétezer éve alszik,
kétezer éve meghalt s vár reám.
A neve Hegeso. — Lábhegytől arcig
márványszínű — s komoly görög leány.

Élő, habár lehellete se hallszik,
keble átduzzad ráncos khítonán,
Fürtös fejében ki tudja mi rajzik?
Ül meghajolva. Méla. Halovány.

Előtte állva szolgálója tartja,
rabszolgány, a drága *ládikát*,
amelyből ékszereit válogatja.

Talán azt nézi (lelkem bús reménye!),
melyikkel ékesítse föl magát,
ha megjövök majd én, a vőlegénye.

ALISCUM ÉJHAJŰ LÁNYA

IRTAM ALISCUMBAN

(Roma urbs Regum)

»Fennhangon dobban a szívem,
mellem repes, úgy örül,
csiklandó vágyak méhrajai
zsibongnak övem körül.

Hasadt tunikámba botlom —
nem is tudom, ma mi lelt :
tegnap, — tudjátok-e? — tegnap
a római prétor ölelt !

Megölelt a római prétor,
adott egy karperecet :
,Aliscum éjhaju lánya' —
ábrándosan így nevezett.

,Aliscum éjhaju lánya,
bársonyszemű, olajarcú,
hymettusi méz ily édes,
lybánoni törzs ily karcsú.'

,Ilyent csak a Nílus látott,
soha még a Tiberis.' —
Igy mondta. Világot járt ő
s tud írni verseket is.

Es római ő, Rómába
tér majd haza *gazdagon*.
Tudom el is vizs magával,
ha picit cirógatom.

Rómában a Tiberisnél
van ám keletje a lánynak ;
lakomákban, asztalok alján
táncolnak s csókokat hánynak.

Sok szőke, barna leányok,
és héber, rőthaju szintén,
s cigány s kökényszemű germán ; —
de oly büvös egy se, mint én.

Olyan büvös — és oly hűvös,
tüzes — s szüzes ; oly ügyes :
Rómában csupa király van,
mégsem leszek én kegyes.

Rómában csupa király van,
aki hálót vet ki, fog.
Rómában egy csak a császár
és én — császárt akarok.

Milyen lehet az a császár?
Aranyhal! övé a világ!
Hitegessen, csalogassam:
nem ingyen kél a virág.

Hitegessen, csalogassam:
tán nőül vesz kereken,
s menyasszonyi ajándéku
a világot adja nekem!«

GOLGOTAI CSÁRDA

(Egy ismert passio-ének dallamára)

»Hej, katonák, van-e bor
 A kúherkulessét !
 S kocka? Lógjon aki lóg !
 Hozom a köntössét.
 Kis murit ma ! Illik az
 vidám örökösnek :
 Gazdája már nem iszik
 ugysem a köntösnek.

»Megkukult a feszület
 három óra tájban,
 Akkor elfogyott a szusz
 a zsidókirályban.
 Ha ! nagy a zsidókirály,
 Magas a kormányja :
 Lába alatt jár a szél,
 Feje fölött kánya.

»Ej, de fene csúf idő !
 Mi a fránya hozta?
 Lót a szél mint egy bolond
 kint az utcahosszba.
 Zörg az ablak ; füttyül a
 Hej füttyül a kályha ;
 Most igazán jó meleg
 jó meleg a csárda.

»Ott fönny a kereszt alatt
 bögg egynéhány dajna :
 názáreti ember volt,
 ácsmester az apja.
 Lógjon aki . . . vedd ki már !
 Nyolc ! A köntöst tartom —
 Csárdásné, te szebb vagy mint
 minden zsidóasszony !«

THEOSOPHIKUS ÉNEKEK

I. KERESZTÉNY.

Bizony, bizony, sötét az élet
és nincsen benne semmi jó,
s majd eljövend a nagy ítélet,
hol törve léssen a dió.

És aki gonosz, balra térend,
és jobbra áll az, aki jó,
és kürttel harsan az ítélet,
a nagy Annunciáció.

A Fiúisten trónra száll,
árnyat vet az örök szemöldök
sír a dús gaz, sivít az ördög.

Az angyalok harmónikálnak,
a szentek körben térden állnak
és Cecilia zongorál.

II. INDUS.

A fény alatt, az ég alatt, a lég alatt,
 a fény alatt, a lég alatt, a jég alatt,
 a fény alatt, a kék alatt, a zöld alatt,
 a fény alatt, az ég alatt, a föld alatt,
 a fény alatt, az árny alatt, a láng alatt,
 a teknősbéka és az elefánt alatt
 a lenti durvább semmiségre vánkoslól
 egy óriási isten arca súlyosól,
 egy isten óriási arca tartja fenn
 szemöldökével a mindent a semmiben,
 s szemöldökét folyvást mozgatva egyaránt
 mindent egyhangú és örök mozgásba ránt.
 Kimérten mint az óra, némán mint a kő,
 örök-busásan, mint maga a bús Idő.
 Tiktak, tiktak, tiktak, tiktak, tiktak, bizony
 betegen fekszik a világ e vánkoson,
 e kőkemény istenkoponya vánkosán
 fekszik a vak világ betegen, ostobán,
 és óriási keble lázasan piheg. —
 Ki érti meg ma énekem, ki érti meg?
 S ki tudja, mert én nem tudom, hogy mit jelent?
 S ki hiszi el, hogy jártam, jártam odalent?
 Hogy jártam ott, hol nincs világos, nincs sötét,
 és láttam azt az arcot és szemöldökét,
 amelynek ütemére a világkebel
 piheg . . . Én jártam ott.
 És nem rémültem el.

STRÓFAK A WARTBURGI DALNOK- VERSENYBŐL

(WOLFRAM IGY ÉNEKELT :)

Fehérruhás az én madonnám,
kihez köt fehér szerelem,
megvívok érte hősi tornán,
kiontom érte életem.

Halavány rózsaszínű bőre
rezegve tömjént párolog —
sirok, ha messziről belőle
csak egy sugárka rámcSOROG.
Új tagja, újra nézve rája
új rózsaként nyíl szertesZÉT,
s a friss csokornak nedves bája
önti el érett termetét.

Dicsérje kő, dicsérje minden
angyali madonnám kegyét !
dalaim záporával hintem :
ruháját gyöngyössé tegyék.

Ruhája teste tagja is talán,
testével mintha összefolyna
s e selyemhab a meleg, tiszta lány
illatos, illó ködje volna.
Áttetszik rajta minden mozdulat,
a finom ideg-hárfa-háló
s selyemzúgásán dal gyulad
szivemben, soha el nem álló !

Halaványködű rózsabőre
éneket ekként párolog :
boldog, ha messziről belőle
csak egy sugárka rámcSOROG.

S mily ujszerű, mily meglepő az arca,
ha szembeveti gyöngyös mosolyát !
Tekintetének gyenge gyémántkarca
üveglelkeket csengve metszi át.
Komoly nyakától halkán lefelé dől
lankára lágyan omlékony vonal,
s a fésű és tű szoros börtönéből
kigöndörödni vágyik az
aranyos barna haj.

Uj tagja, újra nézve rája
uj rózsaként nyíl szerteszét,
s a friss csokornak nedves bája
önti el érett természetét.

Ó, uj gyönyörűség, mit senki még nem érzett,
nincsen neved, hát hogyan hívjalak?
Uj vágyam uj nyila, uj mesterséggel élezett,
rád uj dal kéne, most talált szavak.
E régi rím, ez elavult alak
frissen kinyílt napod mily szégyenkezve zengi,
ó, uj vágy! Uj csoda a nap alatt!
Ó, uj gyönyörűség, mit még nem sejtett senki!

* * *

(TANNHÄUSER PEDIG IGY ÉNEKELT :)

— — — — —
 — — — — —
 — — — — —

Vigyázz ! tudod, szerelmem ég.
 Úgy mint a tűz. Vagy mint a jég,
 a jég mely ég és éget.
 Szerelmem nem tej, nem fehér.
 Itala bor. S a bora vér.
 Vigyázz ! megöllek téged !

Piros véredre szomjazom
 ma megrészezszen én azon,
 azon a piros véren.
 Harci dal páرزó énekem :
 tudod nem kedves énnekem
 a hófehér szemérem.

Ágynak az fázón búj alá
 nem melegíti búja láng,
 aludjon hát a gyáva !
 mi vadak tépjük a lepelt
 vérezzen arcot és kebelt
 körmünk királyi vágya.

Nyálként és vérként omlani
 csordulnak bűnös vágyai
 körmünknek és fogunknak :
 a szeszt lángjával nyaljuk el
 a kín a kéjtől nem rug el :
 kéjjé pirul kinunk csak.

Ugye hogy lázad ma dalom?
 Tűzem tovább nem takarom :
 áldott a meztelenség !
 A kéjnek teljét akarom !
 Jöjj vágyam, aljas hatalom,
 legédesebb ellenség !

Jöjj vágyam, aljas hatalom,
 vagyonnal áldozom neked
 s étellel és erénnyel :
 ép így tisztelték egykoron
 arannyal a szent gyermeket
 s mirrhával és tömjénnel . . .

TURÁNI INDULÓ

Mi vagyunk a rónán járók
Soha napján meg nem állók
Lég fiai, röpke rárók,
messze mezőn szerte szállók.

Huj, huj, huj !

Szolgánk jámbor, népünk pártos,
Széltől ellett ménünk tártos,
Varju, holló ránk kiáltoz,
Könnyü nyilunk visszazálldos.

Huj, huj, huj !

Rabjaink a barmot hajtják,
Szolgáink a sátrat hordják,
Lányaink a hálót foldják,
Fiaink a lovat tartják.

Huj, huj, huj !

Sátrunkat csak seprűszárral,
Nem kerítjük azt mi zárral,
Mégis nyusztal dús bazárral
vetekedünk a kazárral.

Huj, huj, huj !

Igy élünk mi, népet fosztván,
földjeinket föl nem osztván,
Széles üngünk szelet uszván
riadunk a rémes pusztán :

Huj, huj, huj !

Rátörünk az ellenségre,
ugy teszünk szert feleségre,
Ha nem lelünk ellenségre,
nézünk a csillagos égre.

Huj, huj, huj !

Sok csodát az égen látunk,
Sok arany csodát imádunk,
Kútfejeknél törvényt látunk,
Isten napja süti hátunk.

Huj, huj, huj !

Kőházakkal, vértés haddal,
mit törődünk Napnyugattal?
Zabolátlan akarattal
virradunk mi virradattal.

Huj, huj, huj !

Rajta széllal, zivatarral !
Haj szabir az onugorral,
Hajrá hét törzs hét magyarral,
Nyolcadikkal, mord kabarral !

Huj, huj, huj !

GALÁNS ÜNNEPSÉG

Medgyaszay Vilmának

Nincs galánsnak szeri-száma :
 csupa sikk e hercig dáma,
 karcsu mint a minaré :
 illik néki a minét.

Rechtsre perdül, linksre fordul,
 spicce van tán némi bortul :
 tempót ime mégse vét,
 illik néki a minét.

Mint vázájából, kibimbul
 dagadozó krinolinbul
 s müredőkben veti szét —
 illik néki a minét.

Ilyen abroncsvázaz aljjal,
 s könnyü taille-jal, bodros hajjal
 fennen hordja a toupet-t —
 illik néki a minét.

Melly főrném és melly valódi !
 S mint pretenzív gallus módi
 tartja hatkor a diner-t —
 illik néki a minét.

Csupa illem, csupa kellem,
 mért ütenyre szabott szellem,
 csupa szoros etikét :
 illik néki a minét.

Kéjjel-kedvvel, indulattal
 könnyü báju mozdulattal
 messze hagyja Dérinét :
 illik néki a minét.

Linksre ferdül, rechtsre fordul,
 spicce van tán némi bortul,
 púder rejti hév színét,
 illik néki a minét.

RECANATI

(Leopardi szülőfalva)

Künn az udvar naptól aszúlt bokra
 földnek ejti fáradt levelét,
 messze sötét szőlőhegyek csokra
 von falat, félénk falu, köréd.
 Benn a színek összeolvadóban,
 könyv az asztalon, zavart halom,
 mint fehér kövek, mint pusztá rom,
 kő kövön hol nem maradt valóban.

»Ó csak azt tudnám, hogy mire vágyom,
 vigyen a sors, bármily útra szab!
 kenyerem vágy, unalom az ágyam:
 mindenütt rossz, otthon legrosszabb.
 Vágyam van és semmire sincs vágyam:
 hogy lehetne? Mitsem ismerek.
 Tán egy kék virágot keresek.
 Hol vagy, hol vagy, édes kék virágom?

»Künn az udvar kútja kőpárkánya
 mellett nyílhatsz, míg én itt veszem,
 elmosódik domborfaragványa:
 odáig sem ér szemem s kezem.
 Füles rúddal ott egy élénk lány áll,
 feltűrött karján üres csöbör,
 megmerítve húzza újra föl:
 teste ing minden mozdulatánál.

»Mennyi kútag, mennyi szőlőd, dombod
 s kék virágod, szép Itáliám.
 Merre síma vászonsátrad bontod,
 az alatt nyíl az enyém is tán.
 Vagy ott fenn, hol föld és felhő kondor,
 hó alatt diderg az senyvedőn,
 míg felül e fagyos lepedőn
 komoran jár óriás komondor.

»Vagy talán már el is hervadt régen,
 néhány ezer évvel ezelőtt,
 s illata kísért még e vidéken
 gúnyolván a késett keresőt.
 Tán egy római nő, görög ének
 mellett, peristylon oszlopán
 dőlve (púpos hátam, bús szobám
 szégyenkezzél!) adta kedvesének.

»Nem ! a boldogságnak kék virága
mindig csak nyomainkon fakad.
Szem előtt keresheted : hiába !
aki visszanéz : az látja csak !
Ó de kinek soha föld husába
gyenge sarka egy sebet se vág,
hogy teremjen a nyomán virág?
Bölcssejéből ki se lépett lába —

»Bölcssejéből mindjárt sírba hág?«

SAN GIORGIO MAGGIORE

Keresztes, hófalú tornácba fordulék be,
a nyájas szerzetes vezette az utat
a toronyhoz, amely büszkén szökell a légbe
s Velence ujjaként az ég felé mutat.

És ott hagyott magam, hol négy sarokkal égbe
kigyóz a deszkaléc s szorúl az öntudat,
a szem kapaszkodik a harangkötélékbe
s végét nem érheti, s szédül, s ijed, kutat.

S egyszerre... fenn !... a menny gyulad ki kék világu
és négyfelől a nagy szigetváros kitágul,
mely ég és víz között gyémántos fényben áll,

hol minden büszke ház uj szépséget kínál.
Lefelé, lefelé !... hamar !... a deszka koppan.
Egy perc... egy szédülés... a szív ijedve dobban.

ZRINYI VELENCÉBEN

Szent Márk dicső terén, melyet mélán tapostam,
valaha régesrég egy másik bús magyar,
méltóbb költő mint én, és hős mint senki mostan,
tiport hatalmasan, ki tudta mit akar!

Ki tudta mit akar s nem tudta, hogy a rosszban
fogyhatlan a világ s nem tudta, hogy hamar
ide vágy vissza a földről, hol bármi sorsban
élni és halni kell; mely ápol s eltakar.

Ezt mind nem tudta még s árva honára gondolt,
s döngött csizmája a márványon s lelke tombolt,
látván sok harci jelt ős ívek oldalán.

Alkonyfelhő borult lagunára, piarcra,
felhőn az angyalok készültek már a harcra,
melyre a holtakat felkölté Alderán.

ITÁLIA

Itália ! tudom városaid csodálni,
hol dús sikátoron vidám nép bizsereg.
Lázás az ily szük út, mint testben kék erek,
s nemes, habár hanyag, szennyében is királyi.

Vonzanak íveid s tűnt fényed palotái,
árkádok, oszlopod, a sugaras terek,
hol elszédülnek az ideges emberek ;
vonzanak a sötét toronylépcsők csigái.

De nem kékebb eged és a dombod se zöldebb,
mint honni dombjaink s a dunántúli ég,
e gömbölyű, szelid, színjátszó kék vidék.

S olasz szív nem lehet emlékektől gyötörtebb
a vén boltok alatt, az ősök piacán,
mint én, ha földeden bolyongok, bús hazám !

AESTATI HIEMS

Elszállt a nyárnak utolsó viharja,
nyúlt jegenye szomjassan andalog,
sárgúlva rognak árva kazalok,
sárgúl a nyírott róna törpe sarja.

A gép a búzát álmosan hadarja,
szíján suhogva vaskerék forog ;
unt hó az égből lankatag csorog,
s a földet már az őszi érc kaparja.

S az őszi szél is nemsokára nyalja
s tétül üres marékkal kavarog ;
horgolva űzik csókák, karvalyok.

Múl a szüret, fonnyad a róna tarja ;
tanyában járja alsós és tarokk ;
s az élet emlékét a hó takarja.

SZÖLŐHEGY TÉLEN

Az egész szőlőhegyet látni most,
a hegy husát most látni meztelen,
mint ájult hölgy, mutatja fesztelen
telt formáját, a gömbölyűt, csinost.

A barna föld emlőjét látni most,
emlőt száradva, dombot nesztelen,
hol az áttetsző gyöngygerezd terem,
melyből szűrik a mézizű pirost.

Karók serege bús-meredten áll,
arannyal árnyal a ferde sugár,
a puszta hanton egy lélek se jár.

December, január és február —
mikor jön már a tavasz és a nyár?
a fosztott tőke álmodozva vár.

VÁSÁR

Friss hótól pöttyös báránybőr süveg,
vásári pénz koppan a durva markon.
Kilógó ing, zord bús szemivek,
s római szó kopik a szennyes ajkon.

Sötét örménnyel alkud az oláh,
szekérre szórva hosszuszőrü szüre ;
kis kutya béfut a szekér alá
s gyáván vonít a tarka népsűrűre.

Elül is kötény, hátul is kötény,
jön vastaglábu asszony sárga arccal
át a tér hóval rácsozott ködén,
kész alkuharcba szállni száz piarccal.

Magyar szó végre. Kis székely gyerek,
füle se látszik süvegtől, subától,
pirulva, boldog arccal ténfereg,
hol új csodát ígér az ócska sátor.

Sátorban a gondolatolvasó :
ki bé mer menni, bámulhatsz a merszén.
Hegyes könyök lök s éles, cifra szó :
Au, a cigányok ! . . . zsebbe' még az erszény?

Láthatsz sok pópát, hosszú szép szakállt,
kirakva sok ügyetlen, cifra képet,
míg a Nemere éles hangja vált,
s füleket festve füttyüli a népet.

Messze a tiszteletes nagy hegyek,
égbenéző társai agg Negojnak,
melyekre nem vet senki most ügyet,
lassan a bús ködökkel egybefolynak.

CSENDELETEK

ASZTALFIÓK

Im egy invalidus bazar,
 mit rozsdás bádóg, cifra zár
 s faragcsált barna deszka fed.
 Benn ó toll s rágott ócska szár
 bélyegzett bélyeg s más szemet,
 mit kis diák cserén beszéd,
 skatulya, kártya, gyufaszál,
 ó kiflicsücs, papirszelet,
 babaláb dróttal rádmered,
 s lenhajás porcellánfejet
 gumi, spagét, rézdrót kuszál;
 tompul a hajlott ónhuszár,
 sarokban pukkadtt krampusz áll,
 rád-öltve a forgácsbelet.

CUMULUS

Szépia ecset, matt írónok
 pingálnak az alkonyhatáron:
 anyaga pehely, színek ónok.
 Uj felleg jó. Ezt még bevárom.
 Egy mitológiai csónok.
 Előtte kürtös vig Tritónok,
 Amphitrité csigabatáron.
 Benn fontos hősök, fürge gnómok,
 bölcs pózban egy athéni szónok,
 obolust rágó Harpagónok,
 s Lais tükörrel, inger-álm
 s tömör Alcides kékes áron,
 s hol farra görbül lent a csónok
 némán evezve hajtja Cháron.

MOZGÓFÉNYKÉP

Máskép : Amerikai Lednyszöktetés — szenzációs szerelmi tragédia mozgófényképben előadva

A gép sugarát kereken veti, képköre fénylik a sík lepedőn mindjárt, szívem, uj színek és alakok lovagolnak a fénylegezőn olcsó s remek élvezet összec sodálni e gyors jelenéseket itt : első a Szerelmi Tragédia, melyet a lámpa a falra vetít.

Ni — Ámerikában e nagy palotának a dús ura — milliomos rendel, levelez, sűrög, üzleteit köti, telefonoz. Titkára előtte. Beszélni akar vele. Várja. Magára marad. Beszél neki. Karja mozog hevesen s ura szörnyü haragra gyulad.

Éjfélkor a hőszinü lányszoba villanymécsese zöld. Jön a lány bálból, kimerülten — a báli ruhában is oly ideges, halavány. Vetkőzik az édes. Az éjjeli gyolcs fedi már. A komorna kimén. Megkoccan az ablaka. Nyitja. Vetekszik a holddal a zöld szobafény.

Titkáruk az. »Édesem !« — Újul a kép. Palotájuk elébe mutat. Fellegkaparójuk előtt ki az éjbe mutatja a hosszú utat. Fellegkaparón kötelekből létra. Az emelet ablaka nyil. Surrannak alá. Hamar : — Elbuj a hold köre. Rebber az ótomobil.

És tűnik a gépkocsi. Mind kicsinyebb-kicsinyebb. De a palota ébred. Vádat sug a létra. Mi volt az ? Utánok ! A gép ! Toval S mozdul a képlet. Nyargalnak az útközi fák növekedve szemünkbe : a kocsi sötét pont nyargalnak az út jegenyéi. Kigyózik az út tova. Két kocsi két pont.

És fordul a kép. Jön a halmon a két szeretővel a gép lefelé. Vakít ide : hallani szinte, amint robog a kanyarúlat elé. Nőnek az arcok. A hölgy a lovagra simul. De az ég henye fellege gyül. S tűnik kanyarodva a gép. Jön a második. Ebben a dült öreg ül.

S elpattan a kép, valamint hab a síma vizen. Jön az új. Csupa álom. Villannak az ég csodanyílai. Zuppan a zápor a messze határon. Ó nézd, gyönyörű ! gyönyörű ez a fény- és árnycsere kékbe pirosból ! S hogy gördül a két robogó ! Hogyan is, hogyan is lehet ez papirosból !

S hogy gördül a két robogó ; hegyeken tova, völgyeken, árkokon át ! Pornimbusz után pocsolyás utakon ver a kereke sárkoraát. Tágulnak a messze prerik. Zug a zápor, a sík tavakon kopogó : Ssebesebben mint hir a dróton, a bús utakon tova gördül a két robogó.

S dacolva vonattal a síneken át kerekük suhan. Alszik a város. Surrannak elének magas ércemeletjei. Csöndje halálos. S már az öregnek a kocsija csusszan a — csusszan a jól kövezett

uton át :

Követi, keresi, hön lesi, nem leli — nem leli lánya nyomát.

Zöldbeszegett hegy alatt tovanyúl sima tó vize, mint a lepény.
 Most oda — lám oda jönnek a — szöknek a — törnek a lány s a
 legény,
 A kocsi mint csodaparipa ront oda, jaj neki — jaj bele vad kerekén
 loccsan a — csobban a tó vize : jobb biz e tört szeretőknek a tó
 fenekén.

Még egy rémszerű kép (az apáról) a vásznon jő : az utolsó :
 vágtat a vad kocsi, mint robogó sár, ürge koporsó.
 Így a halálkocsi Ámerikát szeli, szeldeli, szegdeli, jár :
 drága szekér kerekén, sima tó fenekén csupa kék a halál.

*

Ah ! Ámerikába ! csak ott túl a tengeren, ott van az élet !
 Ah ! Ámerikába miért nem utazhatom én soha véled ...
 Ott van az élet, a pénz, az öröm, s a kaland tere, küzdeni tér :
 tengve a drága kenyéren unalmasan itt nyavalyogni mit ér ?

RÉGI SZÁLLODA

Van Budán egy vén szálloda,
 abban van egy öreg szoba,
 papir helyett faburkolat
 lepi magassan a falat ;
 itt minden barna és aszú,
 vén bútorokon rág a szú.
 És e szobán ül egy titok,
 melyet ki tudja, hogy tudok?
 s nem babonából, Istenem !
 de nem hálnék meg benne, nem !
 Itt hajdan gyilkosság esett —
 és a sötét faburkolat
 alatt
 nesz nélkül bomlik a hulla.

Itt minden barna és aszú,
 vén bútorokon rág a szú.
 Itt hajdan gyilkosság esett,
 mit a törvény se keresett,
 mert messziről az áldozat
 jött és magával pénzt hozott,
 s nem volt környéki ismerőse :
 kirabolá a vendéglőse,
 s meggyilkolá s elhantolá
 a fal alá, a fa alá,
 jól illeszté a barna deszkát,
 míg neje tartotta a gyertyát
 s bár saját köművesse volt,
 a tábla rejti, mit vakolt —
 és a sötét faburkolat
 alatt
 nesz nélkül bomlik a hulla.

És e vendéglős unokája
 ma gazdag polgár s közbecsült,
 s a szálloda legtöbb szobája
 már megmodernigényesült ;
 de — bár néhányban — megmaradt
 a régi bútor s burkolat,
 melyekre ha kigyúl a villany,
 otthontalan vendégül villan.
 S sok vendég ottan költözik,
 vetkőzik, meghál, s öltözik
 vagy meglakik, hosszabban is,
 minden szobában . . . abban is,

s nem sejtenek tragédiát —
és a sötét faburkolat
alatt
nesz nélkül bomlik a hulla.

S nem sejtenek tragédiát!
S jön a grizettel a diák,
ki őt először ölelé...
Ez lesz a *chambre séparée*. —
Ó édes élet, ifju kor,
midőn szeszünknek színe forr,
bár minden perc vaskörmű szem,
mely a lejtő felé viszen,
mint fogaskerekű vonat...
mért szállna *erre* gondolat?
Ma ifjak vagyunk. S hajt a vágy!
Meleg a szoba, kész az ágy. —
De milyen ágy? De mily szoba? —
Milyen hát? Régi szálloda.

Vagy feljön a vidéki polgár,
s utazva gyermekes család:
az apa Pesten többször volt már,
fia mindent csodálva lát,
az anya fáradt, feje fáj. —
Vagy lányos ház jön. Itt a bál,
és Pesten drágák a szobák. ^{kr.}
Vagy, Szent-Istvánra, vén slovák.
Vagy Bécsből könyvben utazó
kereskedelmi utazó.
Avagy eladni gabonáját
derék szorgalmas gazda jön:
számolva rágja garaskáját,
hogy tékoz fiának legyen. —
És a sötét faburkolat
alatt
nesz nélkül bomlik a hulla.

Nesz nélkül! Ó mi lenne, ha
egyszer mind nessel bomlana
s a rothaj hangot költene?
Minő hangverseny? Mily zene?
Szárnyalva a világon át?
Tulzengve az élők zaját?
Nyögő, csikorgó hangelem,
melyben fulóznánk szüntelen,
s kerék csikorg, kopik a tengely —
szférák zenéje! zenetenger! —

Mi volt ez? Szörnyű! — Ah, ne félj!
Ne gondolj erre! Küzdj, remélj:
csak ablak zörge. Alszanak:
Nesz nincs, s temetve rab a szag.
Közel vagy távol: egyre megy,
a végtávolság mindig egy.
Jó gazda, számláld pénzedet,
vén bűnös, élvezd vétkeidet:
nézzünk körül nyujtózva, bátran,
ha már megszálltunk e világban.
Te is fiú, tanulj, csodálj!
Leány, mulass! Tiéd a bál!
— Kinek bál, kinek ispotály —
Élvezz te is, s ne únd *roué*:
ma még, ma még a gyönyöré,
holnapra vár más szeparé,
hol majd fehér kőburkolat
alatt
nesz nélkül bomlik a hullád.

VÁROSVÉG

A város végén áll a régi ház.
Vigyázz!
Tudod-e mit beszél a régi ház?

A régi gyász
van falaira festve
és barna nappal és fekete estve.
Vigyázz,
mert elfog téged is a régi gyász.

A régi láz
gyul minden este bús ablakain ki
s a lelket inti:
vigyázz,
mert elfog téged is a régi láz.

Lázas és gyászos a vidék:
vad ég,
sötét felhőkben izzó hasadék.
Dombfogyásig tart a táj,
ott megszakad a szemhatár,
ott lesz zöldje kék;
mi van túl rajta még?
Talán a semmi. Talán az ég.

A pázsit
egyre kopaszul, egyre vásik.
A gyárból
a csatornába szennyes ár foly.
S tellik a csonka utca reggel
sok meztelen, piszkos gyerekekkel.

Sereggel
nőnek az út szélén a gaz gyomok.
Kutyatej, csallán, szarkaláb,
a hervadt berze búj alább,
legényhűség röpíti pelyhét
s a vad hajnóka húnyja kelyhét.

Mérföldkő mellett nagy rakás homok.
Homok tövén a szöcske herseg
a távol kocsmazajjal versenyt.

Késő délután
pecér jön arra ketrechintáján
s a sok visító eb körül
a tájnak renyhe népe összegyül:

bámész sereg,
züllött koldus, póre gyerek ;
kocsmából is a kis lotyó
s sok cserfes asszony s vén szotyó.

A régi ház
mit vár ugy e vidéken, mit vigyáz?
A régi gyász
fog el, ha nézel a néma kapúra,
s a régi láz
bus vágya leng a szennyes bús vidéken
s vad égen :
az költi lelked szennyes mélabúra.

A VILÁGOSSÁG UDVARA

Ismeritek a bérházak fonákját,
 mely valamely üres telekre hátall,
 a függőlegesen leszelt tetővel
 — akár az utca hasadt volna szét —
 a nyirkos aljat s lépcsős tűzfalat,
 s köztük a puszta, sápadt, síma sárgát,
 amelyen nem fog semmi napsugár,
 s a szomszéd ház egyenes árnyékának
 éles vonala elomlik, elolvad?
 Ismeritek a négyszög-mélyedést
 a hosszú, keskeny, apró ablakokkal,
 melyeknek barna, szűk keretjei
 egymás fölé ritkásan sorakoznak?
 Ismeritek zugán a tört árnyékot,
 hová lihegve jönnek meghűsülni
 az utcakölykök nyári délután,
 akik kiszedték a kerítés léccét
 s gazos tagon métázva gondtalan,
 kalap hiján a nap fejükre tűzött?
 Ismeritek az árnyas mélyedést,
 hol egymagában, hűsebb alkonyattal
 lábat emelt s usgyé! a kóbor eb!

Jöttek egy reggel hosszú mérőfával,
 spárgával, léccel; — ástak, keritettek
 s meg' méricséltek; póznát vertek szerte
 s táblát aggattak: »Bemenet tilos!« —
 Majd újra jöttek malterrel, kalánnal,
 téglával és szekérrel: ástak, raktak,
 fából nagy állványokat eszkábáltak,
 léces hágókat, deszkaemelettel,
 azon dongott sark, csoszogott papucs,
 nyikorgott a talyiga kereke;
 görrent a csigás téglamelőgép
 s párosan hordta piros útasát. —
 Majd szűnt a munka; nyult a téglamű
 csokrot s fedélt nyert; eltisztult az állvány,
 szállt a hágókat kettős emeletje,
 — deszkánként hordta hosszú tengely el —
 és meztelen maradt egy friss uj háznak
 még szűziesen fehér homloka.
 Száradt a ház. A lakók beköltöztek,
 új számozást kapott az utcasor
 s a mélyedést mindenki elfeledte.

Csak a házmesterné, ha reggelente
 seprő s lapáttal végigjárt hatalma
 szemektől elrejtettebb szögein
 — míg nyelve is lapátként hánya piszkot —
 vagy a cseléd, mikor kiszórta a
 frissen tört váza drága cserepét
 — ügyetlensége kárát palástolni —
 ama hosszúkás keskeny ablak részén —
 vagy, eleinte, még az asszony is,
 ha gyertya nélkül, mert a gyertya drága,
 kamrában néha szerte rakosgatván
 levert a polcról hébert, köcsögöt,
 s bosszankodék a szomszéd uj falára
 mely árnyékával kis tárat betölté —
 csak ők emlékeztek hálásan olykor
 e csöpp szögletnek létezésire
 s nevezték német szóval, mely be sem megy
 versembe : Világosság Udvarának.

Lucus a non lucendo — mert valóban
 a világosság nem hatott ide
 s mélyét nem érte soha napsugár,
 csak oly kevéssé mint a kútak mélyét,
 csak peremén vetett rövid szegélyt
 napszak szerint, felváltva, más falára.
 Mélyén tojashéj, váza cserepe,
 csont, konyharongy, üvegnyak, toll, szemét
 és ujságfoslány, széttépett levél
 — ki tudja kinek az írása rajta? —
 szüz összevisszaság között hever
 szemtől bizonytalan időre rejtve.
 Mert bárha néha, lakomák után
 egy kábult fej és felkavart gyomor
 émelységében frissebb légre vágyva
 kinyitná rése homályüvegét,
 tekintete idáig el nem érne,
 sötétben veszne el e szurdokalj.

S így míg a nagy ház hármas emeletjén
 folyton folyik az élet üzleti
 s tényérnyi hely sincs hol lakó ne nyüzsgjön
 a földszint boltjától a tűzhelyig,
 melynél unottan gubbad a család,
 az első emelet úrilakáig
 és a poloskás ágyakig, melyekben
 nyomor nyög avagy céda gyönyör izzad :

addig van a háznak egy szöglete
— mint régi kastély titkos rejteki —
hová láb, fény és mozgás el nem ér,
mely némán gyűjti egy jövő napra
folyton növekvő piszka halmazát ;
egy kis hely az élet zajától mentve,
még jobban mentve, mint a temető.

Miért mondám el ezt? Nem is tudom,
csak gyakran oly nyomasztón jut eszembe,
ha járok a bérházak folyosóin
s kinézek holmi keskeny ablakon, —
s nem tehetém, hogy egyszer el ne mondjam —
Mi van benne? Mi bánt úgy engem benne?

EMLÉKSOROK EGY RÉGI PÉCSI USZODÁRA

Somno mollior unda

Szenvedélyes szenvedély korcsolyája lelkem.
 Nem kerülém el, ami elkerülhetetlen.
 Szenvedély, ó szenvedély, könnyű heved oly vad :
 hogy kopik a korcsolya és a jég hogy olvad !

Vers, te másfelé röpj, menekülj a vésztől,
 nyugodalmas képeket, régi kort igézz föl.
 Légy te bűm-feledtető, légy te nekem Léthe :
 kinek éber gondja kín, dalban újul léte.

I

Áll-e a nagy uszoda, közepén a parknak,
 melyet nyáron oly poros akácok takartak,
 mely tavasszal poshadón, pocsolóval telten
 kushadt túl kórházon és túl temetőkerthen?
 — Messze messze sík terül, hol a káplár sort hív,
 messze fontos négy torony, minaret és boltív ;
 messze füstölgő Mecsek zöld teteje újít,
 szemnek nyújtva legalább üde koszorúit.

Idele csak fülldés, semmi hegyi érzet,
 zöld hínár, por s némi bűz ködli az egészet.
 Szivárványszínű hínár s füst, a gyárak füstje,
 korhadt bűrü sík moha, pókháló ezüstje,
 roncsvid színjátészó moha s gőz, a gázgyár gőze.
 némi forró várospor s bűz, a bőrgyár bűze.
 A vasútról szénszag is, s füttye fájó hangja —
 délbe közbe kondul a dóm komoly harangja.

Messze messze sík terül, oly unalmas, álmos —
 s fuj, milyen nép jár ide, parkhoz és hinárhoz,
 nappal ahol dong a dú, este zenél béka : —
 fuj, milyen nép jár ide, mindenfajta léha
 sok csavargó, naplopó, hasztalan és renyhe.
 Munkátalan munkásnak e hely ím az enyhe.
 Sok botor hajléktalan, sok iszákos vérarc,
 s nappal akit idehajt gyomorűr és bérharc.
 Itt veszekvés, esküvés, káromlás a káron
 s buta restség búj, unott napközötti álom,
 éh bendő fúr forrt füvet, feje tők-felejtve
 s szesznyomos pofák zsirült kalap alatt rejtve.

Itt a pajkos utcamag, s nyúl a gumipuska :
ostornyél-íj, zsinégöv, s tolltok övön puzdra.
Itt sok izgató beszéd, tolvajcsere s osztály —
s este ronda vágyakkal rohad ez a rossz táj.
Színe kopott, embere s nyelve céda, tarka —
nyom is csupa csupasz ujj s ferde cipő sarka.

2

D. e. 8—11. nőknek,
11—12. férfiaknak.

Úgy — de nyári délelőtt, ha a nap tekinteti
azt, mi máskor undok is, kedvesen kellemteti,
s halavány diákot és karcsú iskolásleányt
pár porülte zöld levél bájol erdőség gyanánt
s serdülő szíven, melyet már egy új bú lágyogat,
költ a durván buja táj finoman-rossz vágyakat :
ekkor e ligetben is más nyom hajtja a gyomot
ekkor kap szegény liget néha mégis más nyomot :
könnyű kis cipő nyomát, melyen télen korcsolya,
kis cipőét, mely nem lát tegnapi sárt, port soha.

S lám : a kényes úrleány és az álmosléptű bonne
kezüket cserélik a könnyű fürdőkalapon,
lanyha lánykacsót, amely nem tud gépet hajtani
s egy *finom* tenniszverőt lusta *nyugton* tartani.
S lábuk szinte támolyog, míg a kusza gondolat,
milyet nyár költ és növés, isten tudja hol mulat —
ó ha szappan, mint biborpattanásos arcokon,
tisztasággal győzne e léha elmeharcokon,
melyeket e buja hely boldog lanyhaságba nyujt !

Belül a medence már kosztümöktől kivirult
s zaj, sikoly, habloccsanás, hallik a faház mögül...
S ó, a drága ifjúság ! sok suhanc körébe gyül :
úri, disztिंगvált suhanc, akin már kemény a gallér,
kis fiú, de nagy betyár, eldédelgetett gavallér.
Mindjárt ők fürödnek itt, addig órájukra várnak
s míg a hölgyek végeznek, mit csinálnak? Kukucsálnak.
Ó, a korhadó faház s ezer áldott hasadéka !
ó, a rezeszes kabin ! ó, az ifjú vér játéka !
ó, az áruló kabin s alkalom, a vágynak atyja !
ó, a titkos formales ezer édes új adatja !
ó, a tilos formales ! báj amely enyész a nyárral !
ó, e benyomástavasz, bő virággal, tele sárral !
mennyi harc csírája kél, tavasz gyüjt avart a télnek
s szenvedélyes szenvedély korcsolyája lesz a lélek.

Vers, te másfelé repülj, menekülj a vésztől,
 enyhe percet, hús habot, lágy vizet igézz föl.
 Mert habár e langyos ár tele közsereggel,
 s jönni mikor senki sincs, lusta valék reggel ;
 mert habár e népes ár nyüzsg a profán zajtól,
 fejest ugrik a vitéz, gyáva gyerek gajdol,
 pattog ezer bugyborék, reng az ugródeszka :
 itt hol alig oszla a női testek piszka,
 hol pajzán kislány, ha nem figyelé a bonne öt,
 fröccsel imént hecccele sok *derék* zsidónöt,
 itt hol most is jár a hecc, lárma, locspocs, szennyhab :
 mégis e világi zaj énreám itt nem hat,
 mégis e hely énnekem nyugalomra költő,
 puha dunna, béles ágy, s hinta bizony, bölcső.
 Mert te vagy jelen, te, víz, leghívebb barátom,
 tiszta mégha piszkos is, elemem, világom.
 Bár csinált tó, csent anyag, kicsike is tónak,
 kéjjel fekszem rád hanyatt s evezek mint csónak.
 Otthon érzem magamat, mint a hal, és tisztán.
 Egbe látok egyenest, szinte égben úszván.
 Áldott márvány, enyhe víz, mindig csillapító,
 pázsitodra fekszem és azt kiáltom : Itt jó !
 (ennyi csöccselékhadat hogy ki nem vet hátad !)
 édes vizem, hadd ölel leghívebb barátod !
 Puha tömött fodrodon egyengetem arcom :
 (tisztasággal győz a hab minden léha harcon)
 s mellettemtől szívemnek messze kanyarg álma
 (álomnál puhább a hab, nyári hűvös párna).

VÉRIVÓ LEÁNYOK

A sápadt, vérivó leányok
keringenek szivem körül ;
zsineget fonnak zabolának —
hajrá ! a Sátán úgy örül !

Zsineget fonnak zabolának
vacogó fogaim közé —
a legderekabb fiu lesz ma
az ördögé ! az ördögé !

Es megnyergelnek, megnyargalnak —
milyen gyönyörűség nekem ! —
Puha combjuk hideg nyomását
borzongó háttal élvezem.

Borzong a hátam, ing a véknyam,
hol mélyebb ágyékuk tüzell :
jaj mért vagyok velük magamra ?
mért hagytál engem, szent Szüz, el ?

Egednek kék legét ha színám
s emléked lelkesítne még,
keresztet kennék szemeimre,
s buzgón kiáltanám : »Elég !«

»Elég ti létlen boszorkányok !
vad semmi ! vampir-elmerajz !
Lelkem tinektek zárva ; nálam
a titkos kulcs ; az égi pajzs.«

Mária, elefántcsontbástya,
szivet erősítő kehely,
Mária, győzhetetlen zászló,
mért hagytál, szent Szüz, engem el ?

SUGÁR

Hogy bomlanak, hogy hullanak
 a fésük és gyűrűs csatok :
 ha büszkén a tükör előtt
 bontod villanyos hajzatod !
 Ugy nyúlik karcsú két karod
 a válladtól a fürtödíg,
 mint antik kancsó két füle
 ha könnyed ívben fölszökik.

Ó kancsók kincse ! drága kincs !
 Kincsek kancsója ! Csókedény !
 Hozzád hasonló semmi sincs,
 szent vággyal nézlek téged én !
 Eleven kancsó ! életé,
 kibén a nagy elixir áll,
 amelytől élő lesz a holt
 s a koldus több lesz, mint király.

Hogyan dicsérjem termeted?
 A pálmafák, a cédrusok,
 az árboc és a liliom —
 az mind nem él, az nem mozog . . .
 De benned minden izom él,
 idegek, izmok és inak,
 titkon mint rejtelmes habok
 szélcsöndben is hullámlanak.

Amerre jársz, a levegő
 megkéjesül, megfinomul,
 s miként dicsfény a szent köré
 testedhez fényköddel borul.
 Kályhában fellobog a láng,
 falon az óra elakad,
 ha büszkén a tükör előtt
 kibontod élő derekad.

HÜNYT SZEMMEL . . .

*Hünyt szemmel bérceken futunk
s mindig csodára vágy szivünk :
a legjobb, amit nem tudunk,
a legszebb, amit nem hiszünk.*

*Az álmok síkos gyöngyeit
szorítsd, ki únod a valót :
himezz belőlük
fázó lelkedre gyöngyös takarót.*

FEKETE ORSZÁG

Fekete országot álmodtam én,
 ahol minden fekete volt,
 minden fekete, de nem csak kívül :
 csontig, velőig fekete,
 fekete,

fekete, fekete, fekete.
 Fekete ég és fekete tenger,
 fekete fák és fekete ház,
 fekete állat, fekete ember,
 fekete öröm, fekete gyász,
 fekete érc és fekete kő és
 fekete föld és fekete fák,
 fekete férfi, fekete nő és
 fekete, fekete, fekete világ.

Áshatod íme, vágthatod egyre
 az anyagot, mely lusta, tömör,
 fekete földbe, fekete hegybe
 csap csak a csáklyád, fúr be furód :
 s mélyre merítsd bár tintapatakját
 még feketébben árad, ömöl
 nézd a fű magját, nézd a fa makkját,
 gerle tojását, csíragolyót,
 fekete, fekete, fekete,
 fekete kelme s fekete elme,
 fekete arc és fekete gond,
 fekete ér és fekete vér és
 fekete velő és fekete csont.

Más szín a napfény vendég-máza,
 a nap a színek piktora mind :
 fekete *bellül* a földnek váza,
 nem a fény festi a fekete színt
 karcsu sugárecsetével

nem :
 fekete az anyag rejtett lelke,
 jaj,
 fekete, fekete, fekete.

A HALÁL AUTOMOBILON

— EGY KÉPHEZ —

Teréza szól :

»Fekete éjszaka, hajnal előtt
 gépkocsi áll meg a házunk előtt.
 Benn a szobában légy nesze se hallszik
 — anyám is alszik, a hugom is alszik —
 Fekete éjszaka, hajnal előtt.

De hallom a gépkocsist, hallom én Őt.
 Úl visszadőlve az emberek Réme,
 nagy símaszörös a bundája préme,
 szemvédő alól hiányzik a szem —
 (hol lehet hidegebb, künn-e vagy benn?)

Fekete szemvédő, rémes az arca —
 Dérlepett rónákon kereke karca
 — földi hideg villám — szerte cikáz
 s villanyos borzalom kit nem igaz?
 Dérlepett rónákon kereke karca.

S mindig kijár neki iszonyú sarca,
 télben is, dériben is, mindig kijár :
 maga a Törvény ő, ő a Király.
 Nem szól : csak foga van, nincs neki szája —
 messze az éjbe ki villog kaszája.

Nem alszik, nem is hall, nincs füle sem,
 szemvédő mögül hiányzik a szem.
 Nem is kormányoz ő, utat se lát ő,
 gondtalan gurul a síkokon át ő :
 nem alszik, nem is hall, nincs füle sem.

Hol lehet hidegebb, künn-e vagy benn?
 Rejts el, én vánkosom, paplanom, arcra !
 Déren künn titong a kereke rajza,
 dereng a holdvilág, téjszin a köd :
 ő maga sötét e puszta fölött.

Tudom, miért ide, s tudom, kiért jött :
 háziurunk fia halódik, vért köp —
 ő, az a mélaszemű fiatal,
 jó fiú, szép fiú, mégis meghal.
 Tudom, a rém kiért, s tudom *miért* jött.

Ó én már vénülök, mindent megérték :
 meg kell ma halnia, mert sokat élt,
 mert sokat szeretett, keveset félt.
 Fullad a melle most — reszket a szája —
 Künn már a gépkocsi. S villog kaszája.

Gépkocsi állt meg a házunk előtt.
 Vad kocsi! hiába viszed el őt!
 Lám fejemben milyen gondolat forgott:
 meg kell ma halnia, mégis ő boldog:
 vad kocsi, hiába viszed el őt!

Fojtsad a mellet és száríts velőt —
 mi baj, ha kereked érettekért jár?
 Nyugodtan halhat meg az, aki élt már —
 virágnak váza, galynak kandaló:
 teljesült ifjuság tűzre való: —

Galy s virág — borzadok! — hideg van — tél van.
 Zörren az ablak is: odakinn szél van.
 Reccsen a gépkocsi, kuccan az eb:
 álmatlan éjnél nincs keservejobb. —
 Mi az ott? — óra üt — mennyit üt? — éj van.

Fehér madár az ott, barna taréjban:
 lebben és rebben és párjára tör.
 (— Vén leány! — — —) éles gyö . . . éles gyönyör!
 Komikus vén leány, fonnyad az orcád:
 Dérlepett rónákon kergeti karcát,

kereke karcát a fekete rém —
 Jó fiú, szép fiú, mit állsz elém?
 Porzója bogárülten, magja kirázva:
 ó boldogan hal meg az, aki virágza:
 átkozott csak ki nem élt sohsem: én,

álmodó, únt leány, komikus, vén. —
 Hogy ketyeg! — borzadok! — recsegés hallszik.
 Anyám is alszik, a húgom is alszik:
 fekete éjszaka, hajnal előtt
 gépkocsi vág tova házunk előtt.◀

AZ ÖRÖK FOLYOSÓ

A véghetetlen portikusznak
egyhangu oldalívei
rejtett forrása fényben úsznak.

Mi haszna széttekinteni?
A síma égnek semmi ránca
s szemed a földet nem leli.

S tán e nagy ívek néma láncá
a végtelenbe fűzve nyúl:
holt oszlopoknak méla tánca

húzódva, *mozdulatlanúl*
légtengelyén az üres ürnek,
s a külső sötétig vonúl,

hol a Pokol lakói fülnek.
Mindegy! ásít az út élém!
Ó boldogok, kik nyugton ülnek.

De engem űztön űz a Rém,
kire nincs szem, mely visszanézzen,
s előre, bármi les felém,

futok gyáván, futok merészen,
habár előre jól tudom,
nem érhetem végét egészen

s bárhol bukom, felén bukom
s e súlyos álmok összezúznak
s maradok majd a féluton,

míg a végetlen portikusznak
egyhangu oldalívei
rejtett forrása fényben úsznak.

(S megint előlről.)

A TEMPLOM! RÖPÜL!

Kimentél a holdvilágra
 üzni gondot s bánatot,
 lelkedre a hold világa
 tejszínű ruhát adott.
 Holdfehéren, holtfehéren
 nézted a nagy templomot,
 mely setéten nyúlt a téren,
 nézted a vén templomot.

S gondolád: »Milyen kegyetlen!
 milyen zárt és mily nyomott!
 mily erős és mily ügyetlen,
 bírna bár sok ostromot.
 Nyujtózik, mint súlyos állat,
 hosszú nyakkal égbe néz,
 mint nagy állat, mikor fáradt
 s nyujtott nyakkal égbe néz.

Rég nem szállt és ránőtt szárnya —
 furcsa madár, meghiszem,
 s mintha döglött lelket zárna
 a lehúnyt rozetta-szem.
 Látod bő kapúja mellett
 körmös két nagy oszlopát?
 Látod-é csúf szügye mellett
 csontos-körmös oszlopát? «

S addig nézted, míg előrébb
 tornya görbült eleven
 s rézsút nagy keresztcsőrét
 légbe fúrta hirtelen,
 érczetője tollrafoszlott
 s meglebbent a barna szárny,
 földről felszökött az oszlop
 s fölrebbent a barna szárny.

Iszonyún zúgott a légben,
 kőfelhőnek óriás.
 Lenn a földön, törmelékben,
 nyoma négyszög, semmi más.
 Te kit kőporral behintett,
 bámultál rá mint bolond,
 mint ki új rémet tekintett,
 mint egy holdruhás bolond.

A LIRIKUS EPILOGJA

*Csak én bírok versennem hőse lenni,
első s utolsó mindenik dalomban :
a mindenséget vágyom versbe venni,
de még tovább magamnál nem jutottam.*

*S már azt hiszem : nincs rajtam kívül semmi,
de hogyha van is, Isten tudja hogy' van?
Vak dióként dióban zárva lenni
S törésre várni beh megundorodtam.*

*Büvös körömből nincsen mód kitörnöm,
Csak nyílam szökhet rajta át : a vágy —
de jól tudom, vágyam sejtése csalja.*

*En maradok : magam számára börtön,
mert én vagyok az alany és a tárgy,
jaj én vagyok az ómega s az alfa.*

**HERCEG, HÁTHA
MEGJÖN A TÉL IS!**

1909—1911

BALLADA IRISZ FÁTYOLÁRÓL

Megjön a tavasz tarkasága :
 fehér pöttyök és piros pontok,
 virágos fák, tavaszi gondok,
 tavaszi sírok ciprusága,
 fehér virág hull barna sárba,
 szelet mond az alkonyi pír is ;
 halálvágy száll a bús muzsákba,
 mikor
 zöld köntösét cifrázza Irisz.

S megjön a nyárnak tarkasága :
 poros utak, száraz porondok,
 a kertkarókon piros gombok,
 ezüst zápor piros rózsákra,
 piros pipacs hullós virága ;
 minden virág lehull, ha nyíl is ;
 hajlós rozs érik a kaszákra,
 mikor
 meleg szemét kinyitja Irisz.

S megjön az ősznek tarkasága :
 aranyos lombok, piros lombok,
 gyümölcsös berkek, hangos dombok,
 sápadt levelek ordas ága,
 avarok zörgő pusztasága ;
 a kósza szél kacag is, sír is :
 az estnek rögös ege sárga,
 mikor
 felhős fátyolát tépi Irisz.

Herceg ! hátha megjön a tél is ?
 Lesz fehérsége, barnasága,
 lesz jégvirágos tarkasága,
 mikor
 fehér gyászát felölti Irisz.

ARANY KISÉRTETEK

Be szép virágok a jégvirágok,
 be gyönyörű fény a lámpafény :
 dicsérd te a tavaszi bús világot —
 a telet, a víg telet áldom én.
 Tudod, tavasszal járnak a vágyak
 látatlan, törös törpe manók
 dongó darazsak (lélked füle bágyad)
 fulánkossal, csak ölvé halók.

Minden tavasz tele szellemekkel
 arany kísértet a napsugár.
 Phoebus nyilaz égi fényidegekkel
 s a légben látlan száz nyila száll :
 minden rossz ettől jó a világra
 bűn búja, betegség, gyötrelem
 ettől a hervadás a virágra
 és az életre a szerelem.

Láttam a delfineket cicázni,
 láttam az édes Adriát,
 villámokat éjjel szerte cikázni,
 havast, romokat, rónát, mumiát
 s szép és szomorú : ma mind barátom
 szép és szomorú : szívembe száll.
 Csak egy félelmem a nagy világon,
 egy ellenségem : a napsugár.

VASÁRNAP

Zord hét után fáradt szivemre
 eljön a méla, szent vasárnap
 csend a fülnek, ünnep a szemre,
 ünnepe csendnek és sugárnak.
 Az emberek templomba járnak.
 Hajrá lelkem! zárva a boltok:
 ki egyedül van, az ma boldog.
 Az emberek kocsmákba járnak.
 Kocsmák előtt csizmád az ünnep
 köpött járdáját kopva rója:
 remete vére van tebenned
 vasárnapok bús álmodója.

Kocsmák előtt csizmád a város
 köpött járdáját rója kopva
 s a lélek, mint a csizma sáros;
 mért nem térsz haza bús lakodba?
 mért nem ülsz otthon búslakodva?
 Ó nézz körül: zárva a boltok:
 ki egyedül van, az ma boldog,
 boldog, otthon, bár búslakodva.
 Bár búslakodva, boldog, otthon.
 Remetelakban nincsen óra:
 ilyen lak néked boldog otthon
 vasárnapok bús álmodója.

Remetelakban óra nincsen
 s boldog a lak, hol nincsen óra
 s nincs idegen kéz a kilincsen
 s nincs idegen látogatója.
 Odakünn fáj a toronyóra,
 fájnak, bár zárva most, a boltok:
 ki egyedül van, az ma boldog.
 Eredj haza, hol nincsen óra,
 hol fájó fejed megpihenhet
 s ütemes csönd lesz ringatója:
 remete vére van tebenned,
 vasárnapok bús-álmodója.

ESTI KÉRDÉS

Midőn az est, e lágyan takaró
 fekete, síma bársonytakaró,
 melyet terít egy óriási dajka,
 a féltett földet lassan eltakarja
 s oly óvatossan, hogy minden fűszál
 lágy leple alatt egyenesen áll
 és nem kap a virágok szirma ráncot
 s a hímes lepke kényes, dupla szárnyán
 nem veszi a szívárványos zománcot
 és úgy pihennek e lepelnek árnyán,
 e könnyü, síma, bársonyos lepelnek,
 hogy nem is érzik e lepelt tehernek :
 olyankor bárhol járj a nagyvilágban,
 vagy otthon ülhetsz barna, bús szobádban,
 vagy kávéházban bámészan vigyázd,
 hogy gyujtják sorban a napfényü gázt ;
 vagy fáradtan, domb oldalán, ebekkel
 nézzed a lombon át a lusta holdat ;
 vagy országúton, melyet por lepett el,
 álmos kocsisod bóbiskolva hajthat ;
 vagy a hajónak ingó padlatán
 szédülj, vagy a vonatnak pamlagán ;
 vagy idegen várost bolygván keresztül
 állj meg a sarkokon csodálni restül
 a távol utcák hosszú fonalát,
 az utcalángok kettős vonalát ;
 vagy épp a vízi városban, a Riván
 hol lángot apróz matt opáltükör,
 merengj a messze multba visszaríván,
 melynek emléke édesen gyötör,
 elmúlt korodba, mely miként a bűvös
 lámpának képe van is már, de nincs is,
 melynek emléke sohse lehet hűvös,
 melynek emléke teher is, de kincs is :
 ott emlékektől terhes fejedet
 a márványföldnek elcsüggesztheted :
 csupa szépség közt és gyönyörben járván
 mégis csak arra fogsz gondolni gyáván :
 ez a sok szépség mind mire való?
 mégis arra fogsz gondolni árván :
 minek a selymes víz, a tarka márvány?
 minek az est, e szárnyas takaró?
 miért a dombok és miért a lombok
 s a tenger, melybe nem vet magvető?

minek az árok, minek az apályok
s a felhők, e bús Danaida-lányok
s a nap, ez égő szizifuszi kő?
miért az emlékek, miért a multak?
miért a lámpák és miért a holdak?
miért a végét nem lelő idő?
vagy vedd példának a piciny fűszálat :
miért nő a fű, hogyha majd leszárad?
miért szárad le, hogyha újra nő?

AZ ŐSZI TŰCSÖKHÖZ

Ki átható, egyhangu dalaiddal
betöltöd a nyugalmas éjszakát,
milyen lehet tenéked a világ?

Csend van ; a hangok alusznak az éjben.
A te zenéd van ébren egyedül,
mint láthatatlan, éles hegedű.

A te zenéd a csöndnek része immár
és mint a szférák, titkon muzsikál :
Az hallja csak, aki magába száll.

Csendnek és éjszakának hegedűje,
milyen lehet tenéked a világ?
Érzed-e a csöndet s az éjszakát?

Zenéd olyan, mint a lelkem zenéje
s talán a fájó unalom dala :
Egyforma volt tegnap s egyforma ma.

Bokrod alatt, ah, kétségbeesetten
érzed a csöndet és az éjszakát
s szegény vak lélek, sírsz az éjen át.

ŐSZ, KRIPTA, CIPRUS, SZÜRET, TÁNC,
KOBOLD

A szürke ég ma roppant kriptabolt
s a remény zöldje : síron cipruság —
ki vagy, te titkos, suttogó kobold,
kinek a lába tört vállamra hág?
ki vagy te láthatatlan új kobold,
kinek a lába vállamon tipor?
a gondok lába gyakran ott tiport,
de te könnyű vagy, mint a könnyű bor.

»Bár életed — így suttogsz ó kobold —
rossz álom s benne láz az ifjuság
s a szürke ég egy roppant kriptabolt
s a remény zöldje : síron cipruság ;
s mint álmos ólom ez a kriptabolt,
oly ólmos álom élted és a kor :
felejtve mindent — semmi ! — idd a bort
a lelki bort, amely számodra forr.«

»Van szüret minden őszben ! Idd a bort,
sajtold a szőlő véradó husát
és táncos lábbal könnyedén tipord,
mert minden lázban van még ifjuság.
Szüretre hívlak ! fogd fel a csuport,
fogd fel a mustot, mely a kádba forr !«
Igy súgysz és táncolsz bennem ó kobold,
oly könnyű lábbal, mint a könnyű bor.

ALKONYI PROLÓGUS

Itt van az alkony, jó takaró
 a hegyek ormán lilul a hó
 itt van az alkony, csittul a zaj :
 elhallgat a fény és fölvilan a dal.

Villanj csodavillany, villanj csodanóta
 ki fájsz a szívemben ki tudja mióta?
 Mióta daloltam, amióta lettem :
 mert fájni születtem, ki dalra születtem
 s még messzire zenghetsz majd mostoha dal,
 megéri, megéri, aki fiatal.

A nappal, a lárma úzött a magányba,
 hol senkise hallott, a puszta homályba :
 most itt van az alkony, most jer elő,
 mint éji merénylő, titkos szerető :
 mert kedves az alkony annak, aki lázad
 és kedves az alkony annak, ki szeret :
 elhagyni ilyenkor, kicsábul, a házat
 s nem túrni az égnél lentebb födelet.
 Az ég is ilyenkor kitakarózik
 és emberi szemnek kirakja a kincsét ;
 a lélek az égbe fölakarózik,
 mozgatja a szárnyát és rázza bilincset :
 Dal, éji merénylő, titkos szerető,
 dal, mostoha lélek, most jer elő :
 másnak csupa fátyol, neked csupa látás,
 itt van az alkonyat, itt van az áldás.

NÉVJEGYEMRE

A név, mely áll e kis papíron,
kimondva szó, mely száll tova.
Lehellet és üres jel annak,
ki nem hallotta még soha !

S e rövid név, értelme tárva,
tudjátok mégis, mit jelent?
Egész világot, önkörében,
mely zártan, szuverén kereng.

S nem kisebb, mint a ti világtok,
mely földből s csillagokból áll :
két vége van minden világnak
a születés meg a halál.

Nem kisebb, semmit, sőt az ég s föld
között valókkal még nagyobb ;
s mindenképp más a tieteknél :
én nektek idegen vagyok.

S világom tág, de idegennek
belé a bemenet tilos :
jaj, mért egy örök idegennek
jelzé nevét e papiros?

ÉHSZOMJ

Mint anyja emlejétől elvált
gyermek az ős tej drága kincsét,
szomjazom én, világtól elzárt,
az eleven világot ismét.

Mert szép a világ, úgy találok
s a rút csupán a szépnek árnya ;
mert szép a világ, mint egy álom,
mint egy istennek hajnalálma.

Mint a lázárok szeme lakzin
ha zúg az élet körülöttem,
tágul a szemem héja kapzsin
s érzem, hogy nem régen születtem.

Csontom ős csont, de vérem új nedv,
az tanít sírni és nevetni,
s kedv támad bennem, érzem, új kedv
verseket írni, lányt szeretni.

Betelni mindenféle borral,
letépni minden szép virágot
és szájjal, szemmel, füllel, orral
fölfalni az egész világot.

MINDENEK SZERELME

Ó, nézd, az idő csodaszép,
gyere ki a mezőre,
a napsugár, a szabad ég
várnak az élvezőre.

Kelyhet a virág tágra nyit,
friss szirma nesztelen nő,
kacéran bontja bájait,
akár egy meztelen nő.

Fenn hattyukeblü fellegek
elnyúlnak lusta kéjjel,
omló márványként, élvezeg,
mint asszonytestek éjjel.

Zöld könnyűszoknyás karcsu fák —
megannyi ballerina,
fél lábbon áll, libeg-lobog,
minthogyha tánkra hina.

Bogárpárok egymás megett
kerengenek a fűben,
szerelemtől kerengenek
az illatos sűrűben.

Énnékem minden szerelem,
az ég, a föld, a felleg
és örök kéjjel szenvedem
ez örökös szerelmet.

Mert nincsen kéjes állapot,
mit csak a lélek érez,
nincs kék, mely nem formál jogot
a szerelem nevéhez.

Énnékem minden szeretőm,
ami gyönyör szememben,
és testem romlik szenvedőn
e sok-sok szerelemben.

Az édes-forró napsugár
lázra csókolja arcom,
s ha hold süt át a függönyön,
a gyönyörtől nem alszom.

Ezer szeretőm van nekem
és én szeretem mindet
és mindenik tekintetem
mind szerelmi tekintet.

A föld szerelmét élvezem
s pusztulok élvezőben,
istenekkel szeretkezem
magamban a mezőben.

A KÖLTŐ SZÓL

Ha néha behúnyom a szememet,
szárnycsattogás üti meg fületem,
mire szemem megint kinyitom,
milyen madár volt, már nem tudom.

Ha sötét szögletbe nézek én,
rebbenni valamit érzek én,
szele, hangja megcsap, hasztalan :
mire látnám, már csak hült helye van

Szellemcsapat üldöz engemet,
titkon megcsípkedi étkemet,
megrántja kabátom szárnyait :
mire hátranézek, eltűnik.

Csak egyet tudnék elfogni már
boldogabb lennék, mint a király :
kalitba zárnám a kicsikét,
hallgatni örökre énekét.

ESTI DAL

Ma szép a nap, gyönyörű szép :
ily napon volna halni szép.

Csillog a fák mögött a tó :
haljunk meg együtt, jer Kató.

Derűs az est, színes az ég :
minden szép, hogyha vége szép.

Minden jó, hogyha vége jó :
haljunk meg együtt, jer Kató.

A nap az tűz, a nap az ég :
az este hűs, az este szép.

Haljunk meg együtt, jer Kató :
csillog a fákon át a tó.

EJI DAL

A téjszín léget elkeverte
fekete borával az éj :
lelkem ma, vágyak büszke lelke,
megúnt szavakkal ne beszélj,
húnyd be az ajkad, nyisd ki szárnyad,
szabad szemekkel szerte nézz :
ma messze szállnod
nem nehéz.

Mámorosan az éj borától
szárnycsattogás legyen dalod :
ki éjt iszik, a kéjre bátor,
tenéked ez volt italod.
Sokáig ittad, részegülhetsz,
azért vagy mostan oly szabad :
repülhetsz
magad.

IMA

A legészrombolóbb, vadabb kéjt add ma nékem,
s a legfájóbb, ölöbb kint add melléje még,
amely csak földeden halandó szívben ég; —
legyen legtöbb enyém, a dicsőség, a szégyen;

és adj, mi izgatót találhatsz földön, égen,
s mit angyalid kara ki tud gondolni még:
sohasem, sohasem mondom reá: elég!
örökké, újra más és több kell újra nékem.

Szegény vagy, Isten, bár tiéd a mennynek boltja
és százezer világ lesi szemöldököd:
addig játszol velük, míg egyszer eltöröd —

de az én szomjamat tengered el nem oltja —
szegény vagy, Isten! mert mivel szívem betelnék
meg nem teremtheti erőd és örök elméd.

SZIMBÓLUMOK

(STANZÁK)

1. *Ne mondj le semmiről.*

Ne mondj le semmiről. Minden lemondás
egy kis halál. Ne mondj le semmiről.
Minden halál gyilkosság (lélekontás) :
Meghalni bűn, ne mondj le semmiről,
Isten művét rongálja bármirontás,
meghalni bűn, ne mondj le semmiről :
minden vágyad az Isten szava benned
mutatva, hogy merre rendelte menned.

2. *Szimbolum a holdvilágról.*

Fenn sötét vízben arany csónak úszik
lenn arany vízben úszik barna csónak.
A menny párkányán amaz lengve kúszik
ez rengve csúszik tetején a tónak.
Amaz ében egébe felbucsúzik
(mint multba emlék) meg sem áll a szónak,
mégis a vizet mind aranyba fősti,
mely lenn sötét csónakunkat fűrösztli.

3. *Másik szimbolum.*

(Új magyar költészet)

En csöpp hazám ! be messze vagy, be rejtett,
fény nélkül és magadban kushadó
a sors nagy árja féluton elejtett
s állsz mozdulatlan mint a lusta tó
lusta tó, melyet Isten is felejtett
nyúlsz Adriákig, bágyadt poshadó :
holt tükrödön, színjátészó síma márvány,
vigaszul villog sok beteg szivárvány.

4. *Nunquam revertar.*

Nunquam revertar — mondta Dante hajdan
nunquam revertar — mondanám bár én is
nunquam revertar — harci zivatarban
nunquam revertar — tömlöc éjjelén is
nunquam — legyen az Isten átka rajtam
revertar — bárha beledögléném is
üvölteném én is az ő helyébe'
nunquam revertar — századok fülébe !

5. Sárga lobogó.

Szálljon a lelkem sárga lobogóval
messze kerüljön minden gyáva bárka
szálljon a lelkem sárga lobogóval
s gyáva ha lát, legyen az arca sárga
szálljon a lelkem sárga lobogóval
feléd új kórok, új veszélyek árka,
szabad, magányos, bús, beteg hajóval
szálljon a lelkem sárga lobogóval.

PAYSAGES INTIMES

1. Olvadás.

Tegnap ércujju fagy csipkedte a fülecskét,
ma langyos olvadás csordítja az ereszt,
tegnap harapni még éreztem a telecskét
s ősz szakállára ma piszkos könyűt ereszt.

Tegnap a sík jegen, melyet ma sár fereszt,
víg kedv kergette még a lányt meg a menyecskét,
ma öntudatlanul új méla vágy epezst,
mint tavasszal, mikor várjuk bohón a fecskét.

Csepp csepp csepp csepp csepp csepp, ez nem a fecskenoíta
csepp csepp csepp csepp csepp csepp, az olvadás zenél itt
nagy vízi óramű egyhangu mélabúja.

Ezer tisztátalan tükörrel annyi tócsa
mocskolja a határt, hogy benne visszafénylik
az alkonyra hasadt felleg aranykapúja.

2. Tavasz előtt.

A fák az égre nyujtják mezítlén karjukat,
»Ruházatok fel minket!« kérik a mennyeket.
»Adjatok bő ruhának lobogó lombokat,
húzzatok ujjainkra zöld selyem kesztyűket.«

A domb görbítve hátát sütkérez a napon
és szól: »Tavaszi tarka ruhámat megkapom,
zöld bársony lesz a vállam, tollas a kalapom
virágos fák tollával tollas a kalapom.«

A fázós öreg föld is új ruhájára vár
s fázón röpül az űrben, mint egy vedlett madár,
szeretne napanyjához közelebb szállni már
s meleg ölébe bújni, mint egy vedlett madár.

3. *Alkony.*

Az erdő hallgatag,
nyugosznak a vadak,
lankadt állal hevernek
ágyán a hús avarnak,
mit a szelek levernek
majd újra felkavarnak.

De most eláll a szél.
De most a csönd beszél.
De most jönnek a villik.
Ó most a lomb se hullik :
alkonyvirág kinyílik,
alkonyszalag kinyúlik.

Az alkony nyúlik ott
s von vékonyabb csikot :
azon egy égi ajtó.
Ki tudja, mit nem rejtő?
S ó völgy, te mély szakajtó !
S titkok teknője, erdő !

4. *Őszi csengő.*

A drótcseggő a parkban
megszólal lágyan, halkan,
mert rázza az őszi szél ;
zöld fönn a kapubálvány,
de sárgul, hulldogálván
fáról a gyenge levél.
A drótcseggő a szélbe
oly szomorún zenél be
s a szívnek bánata kél.
Fenn zöld a kapu rácsa,
de zörg az év harácsa
a földön : őszi levél.
S a csengő csengve mindég
mert rázza durva vendég,
hivatlan északi szél,
bejő a zárt kapún át,
s hordozva hosszú gúnyát
söpörget, sárga levél.

5. *Luna.*

Szerte feketén
 lapul a gyom
 a fűz a kút fölött
 búsul nagyon.
 Gyászol a felhő
 fehér ruhában :
 a hold, a szemtelen,
 hízik javában.

Gyom alól szól a
 tücsökzene.
 Este szép igazán
 a jegenye,
 nyújtózik égnek
 de csak hiában —
 a hold, a szemtelen,
 nevet magában.

6. *Mennyei színjáték.*

Láttad?

Piros kis fellegek fedték imént a fél eget
 mint egy eltépett mennyei nagy rózsa hulló szirmai.

De jött a hamvas szürkület, s mindegyik bús lett, szürke lett,
 mint óriási lőtt madár tolla, ha hullva szerte száll.

És most lejött a csendes éj, s fehér lett újra mind, fehér.
 Szerettem rajtuk ezt a színt.

De jött egy szél s elvitte mind.

Láttad?

7. *Találka előtt.*

Megtépte köntösét a felhő,
 gyászolva a halott királyt.

Ó, eljön! én hiszem, hogy eljő,
 hiszem — ma este legkivált!
 (Az est sötét, az ég zilált.)

Megtépte köntösét a felhő,
 gyászolva a halott királyt.

PICTOR IGNOTUS

Nagy képtárakban hogyha járok
 megakad olykor a szemem
 aranyozott, régi képeken ;
 fakult a szín, tördelt a vászon,
 fátyolt kapott a régi arc,
 s csak annál izgatóbb a rajz,
 minthogyha három-négy évszázon
 által egy mély szem nézne rám.
 Nézem : ennyi meg ennyi szám . . .
 Ki álmodhatta ezt az arcot?
 mert minden festés álmodás —
 hiába : nincs ott írva más :
 Pictor Ignotus.

Szép hercegnőket ismeretlen
 hagyott Leonardo sokat,
 titkos mosolyban arcokat,
 tájakat titkos fényű ködben ;
 és bársonyok és bársonyég,
 ember és tenger van elég
 Carpaccio sok dús színű vásznán ;
 sok ifjú barna angyalok
 láz lángu szeme andalog
 Botticellinél vágyparáznán ;
 de nálad mindnél végtelen
 mélyebbet sejt a méla szem,
 Pictor Ignotus !

Mi volt kincsed? öröm-e, bú-e?
 Sok büszke régi álmodók
 Mózesről Michel-Agnolók
 és Sybillákról álmodoztak ;
 Pinturicchióé dús világ
 mesemadár és mesefák ;
 Mantegna Rómát visszahozta ;
 Crivelli elmerengni hív
 s arannyal hímez primitív ;
 izgat a régi Cimabue
 mint egy bizanti ős talány :
 de izgatóbb vagy te talán,
 Pictor Ignotus !

Mi volt kincsed? öröm-e, bú-e?
 Örömből, búból drága kincs
 jele e kép és társa nincs.
 Izgat a régi Cimabue

mert neve maradt, műve nem :
 neked műved van, névtelen.
 Mi az a név? Csupán lehellet
 s embernek mégis mindene :
 alkot, hogy fennlegyen neve
 ősei büszke neve mellett ;
 te alkottál s neved ma sincs
 és vagy, szegény, mint aki nincs,
 Pictor Ignotus.

Rokonok vagyunk, régi testvér :
 miként te cellád rejtekén,
 rajzolgatok magamban én
 s csak folytatom, amit te kezdted.
 Mi vagy te már? Régi földi rög :
 de akit rajzoltál, örök.
 Ha én így, mielőtt elesnék,
 emléket arról hagyhatok,
 amit meglátnom adatott,
 hogy mások is lássák s szeressék,
 nyugodtan hűnyom el szemem,
 s leszek örökre névtelen
 Pictor Ignotus.

CSIPKERÓZSA

Nagy tornyos nyoszolyában
 fekete nyoszolyában
 fehér rózsák között,
 úgy alszik Csipkerózsza
 rózsák között a rózsza
 álomba rejtözött.

Minden virág egy álom
 álmok között az álom
 rózsákba hullatag
 fejét lehajtva mélyen
 mint rózsza töve télen
 rejtőzik fullatag.

Fullasztó mély az álma
 fullasztó mély a párna,
 fullasztó fekete,
 rózsza nyílik a párnán
 és fehér mint a márvány
 ez ágynak betege.

Kárpitja mint az ében
 fehér a feketében
 csiklándva ragyog át ;
 s aranyos súllyal omlik
 aranyzsinórja, bojtig
 skófiom és brokát.

Fekete gyászu kárpit
 fehérrel kivirágzik
 s nagy rózsákat susog
 s súllyal mint néma vétek
 hull bársonya fölétek,
 fullatag vánkosok.

Az ólmos álmu bársony
 csiklándó ragyogáson
 leszunnyad feketén :
 fullasztó mély az álma
 s lidércként nyúl a párna
 az ágynak betegén.

Az éjek arra szállnak,
az évek arra járnak
a lusta századok :
fekete gyászu kárpit
fehérrel kivirágzik
s nagy rózsákat zokog.

KÚTBAN

Gondoljátok-e, mi van a kútban,
kút fenekén és kút közepén :
tudnám bár, mint egykor tudtam,
elmesélhetném.

Törpék, azt hiszem, élnek a mélyén,
csupa Hüvelyk Matyi, törpe nép :
apró szemük áthatol éjén,
vékony lábuk a vízre lép.

Vékony lábuk a vízre lép, mint
csámpás csápu, kaszás bogaré,
férfiuk rút és hölgyük szép, mint
megannyi picinyke vízi királyné.

Kemény nekik a víz, áthatolatlan
fekete fényű gyémántpadló,
rajta királyukat árnyfogatban,
könnyü fogatban húzza hat ló.

Magas nekik egük, a fekete ég.
Apró szakadékok, hulló kövi réteg.
Tudósaik azt rég kiméricselék,
hogy meddig a víz, a gyémántsima rétek.

Mert vízbe helyenként betorkol a föld és
ottvan a vég, mélyrejtélyü határ
a kaputlan fal s alagutlan töltés
végnélküli vak akadály.

Végnélküli vak akadály, mint
minekünk az üres levegő
(bár szállni kívánnánk, mint a madár, mint
a fecske, a fönt lebegő).

Fal, fal, csupa fal, csupa fal, csupa fal...
(A világnak lehet-e vége?)
Így él a sötétben vén és fiatal
a sötétség picike népe.

Jön néha a kútvödör — ó csupa rémség !
Reng a víz attól, loccsan az ár ;
inti is az unokákat a vénség :
»Amerre a kútvödör, arra ne járj !«

Igy élnek a vízen, légpalotákban,
míg össze nem omlik a kút
és minden e törpe világban
még nagyobb sötétbe jut.

A földfalak akkor egymásra omlanak,
a nyílás helyére a csorda lép
s eltűnik, mintha nem is lett volna
az emberi szem nem látta nép.

HALÁLTÁNC

Ha a pusztán zug a tél
 és kopogva hull a dér,
 fázó farkas éhen ordít,
 a hideg fogat csikordít,
 köddel rémes a határ
 s száll a téli vad madár :
 mikor megfagy mind a vágy
 s meleg vacok édes ágy
 s künn a köd fehér tejébe
 aranytojást ver a hold :
 akkor ébred régi rémem,
 mint a sírból kel a holt.

Lepedősen és fehéren. —
 Jöjj csak, régi, régi holt,
 úgyse félek tőled,
 vedd le lepedődet ! —
 Úgyis lelkem puszta táj,
 hol jó lélek egy se jár, —
 nem, még a madár se jár.
 Úgyis szívem temető,
 lidércfényvel fényes,
 ahol még a fű se nő
 s hantja kénnel kénes.
 Úgyis lelkem puszta táj,
 hol jó lélek egy se jár,
 élve trónol a halál,
 jöjj csak, jöjj el, rossz madár,
 vedd le lepedődet,
 vedd le bőröd, husodat,
 hadd szorítom csontodat,
 meztelen csípődet !
 Jár a tánc és zörg a csont :
 így se félek tőled ;
 jöjj, öleld meg, régi csont,
 régi szeretődöt.
 Fagy ölelget, csont a lánc :
 borzalomban, kéjjel —
 jár a csont és zörg a tánc —
 hadd fürödjünk éjjel.

Honnan tudom, hogy te jössz?
 megtelefonáltad.
 Lelkemen át utadat
 régen megcsináltad.

Felriasztott éjeken
telefonod hangja :
balfülemben élesen
csendült rémharangja : *Halló! Halál!*
jöjj csak, jöjj el, régi csont,
úgyse félek tőled,
jöjj, öleld meg, régi csont,
régi szeretődöt :
Vesd le lepedődöt. —

O LYRIC LOVE

Terólad száll a dal, zivatarverte líra,
lantverte zivatar, lírai szerelem!
feletted ég az ég, alattad messze nyílván
a pokol, ingatag jársz ingatag helyen.

Örök parázsmező égeti földi lábad
s az égő fájdalom táncolni megtanít:
ütemes sántaság, mint aki tűzbe hágott
s kit kígyó csíp bokán, kapkodja talpait.

Kiáltanál, tudom, de zene lesz a jajból
mert egy ajk hangszerül hangolta ajkadat
egy szép zenés ajak, mely dalt fakaszt a dalból,
mint hangvillát ha ütsz, másik is hangot ad.

Ó hóbillentyűs ajk zenés, meleg csodája
hogy gyengéd hangjaid betöltik a leget
s mint rezgést rabul ejt a zongorák pedálja
ha elhallgatsz, a szív zenéje emleget.

Ó kedvesem, ki vagy? Előtted messze nyílván
az ég, sugárosan jársz sugaras helyen;
utánad dús pokol, zivatarverte líra,
lantverte zivatar, lírai szerelem.

ÖRÖK DOLGOK KÖZÉ LEGYEN HIRED BESZŐTT

Új diszharmóniát vakítson rád a lelkem,
 hogy Egyptom rovott kockáin lássalak
 szárnyas griffek között, Nilus-öntözte telken
 állj félig meztelen, nagy tiarás alak.

Hieroglif rovás és szfinksz maga az asszony,
 fehér kövek között olajos barna bőr,
 de villog a foga, hogy húrokat szakasszon
 ivoz plektrum gyanánt költők szíveiből.

Ajkadra s kebleid halmainak csucsára
 drága rubint a vér rejtek futása fest
 s előmlik testeden az ékszerek sugára :
 ó meddig ékszer és ó meddig női test?

Hideg kövek között, hideg kövekkel ékes
 ott állasz melegen, dobogva szerteszét.
 A nap rabnője vagy : hogy égés nélkül égess,
 a nap letette rád forró arany kezét.

Ezt Nyugat küszöbén álmodta egy poéta,
 hatezer év után, az üstökös előtt,
 hogy amíg ég a nap s visszajár a kométa,
 örök dolgok közé legyen híred beszőtt.

ÓDA A SZÉPSÉGRŐL

Zenét Madonna ! mily titkos zenét
hallhatsz a lomha földi légen át,
hogy minden rebbenésed ütemét
annak kövesse s néma dallamát?
Mert kisujjodnak kisebb izromát
sem mozgatod, ha nem csodás ütemre
s lépésed úgy, mint táncod és imád
ünnepi lengés, muzsika a szemre,
mely nagy harmóniát hangol húros szivemre.

Szférák zenéje ez ! Világzene,
mely szép testedben hangszerre talált
vagy e természet minden kelleme,
mely ezelőtt az űrben szerteszállt,
csillagok közt e drága testre várt,
hogy egybegyűjtse, mint a drága lencse
magába gyűjti mind a napsugárt
s a bámuló világ élébe öntse :
tevéled élni és csak látni is szerencse.

S vajjon e drága test ha sírba omlik
s e drága lencse egyszer eltörik
(ó gyászolj Múza ! minden porbaromlik
minden eljut a végső gödörig
s az ért gyümölcsöt csúf telek verik) ;
de ami szép volt, a szépség sugára,
a *fénysugár* kiszáll a légűrüg
s bár emberszem nem láthatá sokára :
a sugár megmarad, tán istenek javára.

Tán más csillagban boldogabb halandók
felfogják majd utazó zenefényét
évezrek multán újra olvasandók
bűbájos tested örök költeményét.
Ó hadd reméljem más egek reményét,
hová csak *akkor* ér a fénysugár,
mely most hagyván el tested szent edényét
már csillagokról csillagokra jár,
mint drága pára, mely szent edényből kiszáll.

A földön képed, szobrod összeomlik,
eltörnek s majd a föld is eltörik :
ó gyászolj Múza ! minden porbaromlik,
minden eljut a végső gödörig ;

de a sugár kiszáll a légüregig.
Test s lélek meghal : néki nincs halála.
Nagy távolok új kincsükül nyerik
és csillagokról csillagokra járva
a végtelenbe száll — tán istenek javára.

EGY SZEGÉNY MAGÁRA MARADOTT

I.

Szívem magába szívott
 ezer illatot,
 ezerjő illat engem
 hogy elkábitott !
 Szívem most illatzacskó,
 lelkem illatház :
 ez a sok illat engem
 hogy megbabonáz.

Virágok illatával
 tele bús fejem
 virágok illatáról
 rád emlékezem,
 gyönyöröm aki voltál,
 most vagy bánatom,
 hogy tested vánkosára
 le nem nyughatom.

II.

Hervad a kertem violákkal —
 Szegény violák !
 Akár a ma, akár a holnap,
 akár a világ.
 Napos napot napok napolnak —
 hol a türelem?
 Életpapok csapot papolnak, —
 Ó zord szerelem.

Sok hosszú, hosszú éjszakákon,
 megint egyedül
 szegény, szegény zúgó fülembé
 a Csönd hegedül :
 komisz, keserves egy cigány ez
 s ezer dala van :
 kegyetlen, ős, örök vonóját
 nyüvi nyomtalan.

VONATON

Utaztam lomha vonaton
 egyhangu mély rónákon át
 s emlékim unt rónáiban
 kerestem kedvesem nyomát.
 Bús volt a róna, sivatag
 s a volt oáz oly messze már
 s a fáradt lélek rest teve,
 ki a homokban meg-megáll.

Mert messze menni csökönyös,
 mert messze már a volt oáz.
 Ó veszve vagy hát régi kincs?
 lehetsz feledve régi láz?
 »Nem nem! kincseskamrámba még
 meg kell lelmem áldott nyomát« —
 tűnődtem lomha vonaton
 utazva holt rónákon át.

Bús útitársnő volt velem,
 álmoszemű, kissé pufók,
 csobogva arany homlokán
 bomlottak lanyha hajcsomók.
 Áldom e fürtöt, homlokot
 s az idegent, a halaványt,
 ki elvivé emlékimet
 oázra, lomha karavánt.

Áldott az idegen leány
 — aranyos homlok, lanyha fürt —
 a jó vezér, a néma jel,
 kitől ma kincsem megkerült.
 Fogózz e fürtbe lelkem és
 e tömkelegből multba húz
 mint hajdan Ariadne font
 selymét követte Thézeusz.

BELOVED, O BELOVED

Szerelmem, ó szerelmem! nincs oly álom
több mint te vagy és nincs olyan valóság:
márványdarázként zsongasz méla nyáron
szivemben s karcsún nyílsz, mint sárga rózsák.

Dús nagy kelyhekkal nyílsz karcsu száron,
kelyhekkal és keblekkel, mint a rózsák,
ó életem (szerelmem!), ó halálom,
valósult álom, álmodott valóság.

Mint drága macska holdhajlásu nyakkal
selyem karmokkal és ivor fogakkal
tép és cirógat, és cirógat és tép,

zenére téped szivem vérverését,
szerelmem, új szerelmem, ős varázsom,
dús mézkirálynőm, mérgezett darázsom.

FESTETT CÉL, PUSZTA SEMMI

Nem tudok kavarogni s nagyra menni,
mint a vidám dúshomlokú fiúk :
érezem, hogy festett céljuk puszta semmi
s a nagy dicsőség álmai hiúk.

Érzem, hogy legjobb resten elpihenni
s nincsen tovább már törekedni út :
rosszkor születtünk s nincs mód újralenni,
nekünk csupán az élet csontja jut.

És mégis egyre futok, egyre vágyom
s valamit keresek még e világon,
mit nem fogok meglelni sohasem.

A régi vágyat, régi ifjuságot,
a régesrégen elhervadt virágot
s leszüretelt gyümölcsöt keresem.

SZONETTEK

Ezek hideg szonettek. Mind ügyesség
és szenvtelen, csak virtuóztatás.
Bár munkában manapság nincs nemesség,
ez csupa munka, csupa faragás.

Ha költő, ki-lázát árulja : tessék !
itt állok cédán, levetkőzve ! láss ! :
ez nem költészet ; de aranyművesség !
s bár nem őszinte, nem komédiás.

Minden szonett egy miniatűr oltár,
ki vérigéket, pongyolán, szeret,
az versemet ezentúl ne olvassa.

Ki hajdan annyi szívek kulcsa voltál,
Szonett, aranykulcs, zárd el szívemet,
erősen, hogy csak rokonom nyithassa.

ARANY JÁNOSHOZ

(Egy megzavart verselő a XX. században)

Hunyt mesterünk ! tehozzád száll az ének :
ládd léha gáncsok lantom elborítják
s mint gyermek hogyha idegenbe szidják
édes apjához panaszkodni tér meg :

úgy hozzád én. E nemzedék szemének
gyenge e láng, bár új olajak szitják :
cintányérral mulatnak már a szittyák
s rejtett kincset sejteni rá nem érnek.

S kiáltanak : Nincs benne tűz, sem érzés !
nem takart seb kell, inkább festett vérzés !
és jönnek az új lantosok sereggel,

sebes szavakkal és hangos sebekkel :
egy sem tudja mit mond, de szóra bátor,
magát mutatni hősi gladiátor.

HÉPHAISZTOSZ

Anyám az égből ledobott, az ebszem,
mert csúf valék és szégyenére sánta ;
teljes egész nap, teljes éjjel estem
mint hullócsillag, a nagy Óceánba.

Ott meddő habtól ázott csonka testem
Eurynomé, az óceáni lányka
s Thetisz, az ezüzlábú asszonyisten
bevitték a zöld, márványos karámba,

ahol Próteusz őrzy néma nyáját
s hol a zöld éjben lángom lett a lámpa,
ott készítettem kezem sok csodáját,

gyöngyvirág-függőt s csattot, görbe láncra,
míg nagy halak suhantak el köröttem,
s zúgott az örök óceán fölöttem.

HOMÉROSZ

(XX. SZÁZAD)

Ó könyv, amelybe ezrek álma révedt !
Dús serleg, melyet Héphaisztosz gyártott
s amelybe ajkat hajdan annyi mártott,
hogy száz király szájíze beleévedt.

Téged miként a jó bort lassu évek
minden század külön zamattal áldott.
Kit új korokba küldtek régi révek,
aranyhajó ! rozsdá neked nem ártott.

Im új korlát nyilt ős pályánk előtt
s Prométheusz fiának szárnya nőtt,
leget hadarva gúnyol agg vitorlát :

de téged, Kor hajósa, a gonosz
horgaselméjű ősz király Kronosz
legebb tengerben visz, hol semmi korlát.

PROTESILAOS

Tudtad jól, hogy aki lába legelőbb érinti meg
Trója földjét, Trója földjén, trójai harcban veszni fog :
mégis amint trójai partra ért el görbe csónaktok,
legelsőnek ugrottál ki trójai partra, hős görög.

Bután bámult vad hajós és döbbsent az elszánt sereg
kőszoborrá válva, míg te trójai parton, mint egy isten
néztél vakmerőn a vészes trójai földre. — Mint egy isten
vágynék én is vészes partra első lépve halni meg.

Nincsen engem aki aztán várna három szép órára
akiért az alvilágból újra halni visszajárnék
(kit e földön megszerettek, mindörökre visszajár ;)

Nem lesz nékem Láodamejám, nem vár engem senki már
mégis ha elért az újdun partokon első szent halála,
újra küzdeni, bár mint árnyék, trójai földre visszaszállnék.

Klasszikus álmok az én lelkem bús álmai : fáradt
 gondolatom szeret öltetni hosszuredőzetű tógát.
 Régi redőjű ruhában jöttök most is előmbe
 halvány gondolatok, mint régi szüzek, kosarakkal
 menve az istennő szentélye felé. Koszorútok
 nedvtelen árva babér ; s a peplosz drága szegélye
 visszájára mutatja színét, mint lázbeteg álma :
 nem csoda, régi babér és több évezredes öltöny.
 Mit hoztok ma szegények, a sárga jonott kosarakban ?
 Bort, tejet és mézet, hogy lenne áldozat abból,
 áldozat az istennőnek, kit örökre imádtok,
 halvány gondolatok, beteg, örült, régi rajongók !
 Ámde az istennő veletek nem gondol. Örökké
 benn ül ezüst trónján és temploma drága hűsében
 nézi az áthaladó nagy időket, nézi az ember
 koldus-áldozatát s oltára busillatu füstjét.
 Búbos, vaksi sisakja alól kiragyognak opállal
 illesztett szemei — de a kéz és arc elefántcsont,
 régi mérev faragás, és öltönye vertarany öltöny.
 Néma nyugodtsággal néz így és isteni arcán
 régi mosoly, melyet kiidéztek régi művészek
 régi nemes kőből, vagy az ájtatos egykori festők
 láttak a vászonra — titkos, bús, régi mosolygás.
 Így ül ezüst trónján és temploma drága hűsében
 nézi az áthaladó nagy időket, nézi az ember
 koldus-áldozatát s oltára busillatu füstjét
 s meg sem rezzen a Győzelem ércmezű szobra kezében.

KÉT NŐVÉR

Két nővér megy, ó Lélek, örökkön, az egyik előtted, a másik utánad:
 az egyik a fekete Bánat, a másik a vérszinü Vágy.

S szól néha könyezve a Vágy: »En vagyok a Bánat.«

S szól néha nevetve a Bánat: »En vagyok a Vágy.«

Két komoly árvaleány, természetem arcra hasonlók,
 tekintetük üldöz, nyugtot sohse hágy:

a holt Szerelem leányai ők, galambszinü hollók,
 és kínál borral a Bánat, és kínál vérrel a Vágy.

A zord Szerelem leányai, hajdan lakodalmadnak koszorús nyoszolói
 vezettek a méccsel a szoba felé, hol vetve menyasszonyi ágy
 Anyagyilkos lányok majdan, a holt Szerelem gyilkosai és ugyanők
 Százvágyu Bánat, százbánatu Vágy. [bosszulói

Egymást szeretik, soha el nem válnak, összefogódnak,
 a Vágy foga éles, a Bánat ajaka lágy.

Egymást szeretik testvériesen és véreden osztakozódnak
 és csókol a Bánat és harap a Vágy.

Fekete hunyorból van koszorújuk, nagy árnyakat ingat a mécsük
 [utánad

s jön egyre mögötted a fekete Bánat, előtted a vérszinü Vágy.

S szól néha könyezve a Vágy: »En vagyok a Bánat.«

S szól néha nevetve a Bánat: »En vagyok a Vágy.«

A SORSHOZ

A sorshoz szóltam s zúgolódtam hangosan :

— Vak isten !

vakon szövöd az élet tarka szőnyegét
és nem nézed, hol van visszája, hol színe?
Villogó éles tüdre tűzve szívemet
fonákul szőtted szőnyegedbe.

Ki égi nedvek rossszívű csaplára vagy
ki szomjazónak sós vizet mérsz, égő szívnek olajat,
a kéjek és kinok szeszét szeszélyesen töltöd nekünk,
hogy melyikből iszunk, már azt se tudjuk.

De megrészezsünk italodtól és te nézed pajkosan,
hogy örült bakháns-módra mint ugrándoznak fejetlenül
vagy mint a mérgezett patkányok össze-vissza futkosunk
s te nézed.

Vak isten !

vakon szövöd az évek tarka szőnyegét
és nem nézed, hol van visszája, hol színe,
de nézed,
hogy örült bakháns-módra mint ugrándoznak fejetlenül
vagy mint a mérgezett patkányok össze-vissza futkosunk.

Te Caesar !

a nap talán csak egy mesés karbunkulus, amelyen át
küzdélmeinknek véres színjátékait
te nézed,
és mi halálra született, vergődő gladiátorok,
mint hízlalt állatok, kiket csak ölni, halni, hullni csak
bocsátanak ki ketrecünkből a teres homok fölé,
üdvözlünk, Caesar, a homokról.

Vak isten !

vakon szövöd az évek tarka szőnyegét
és nem nézed, hol van visszája, hol színe ;
villogó, éles tüdre tűzve szívemet
fonákul szőtted szőnyegedbe.

BAKHÁNSLÁRMA

Lelkemben bakhánslárma tombol
és mint a bakháns-asszonyok
lihegnek szenvedélyeim
hova?

tova!

elől a tigrisbőrös Isten
öntözi vérpiros borát,
megeresztí a zabolát,
hova?

tova!

lobogó hajjal száll utána
röpködve mint a cinege
az éji nők vad serege,
hova?

tova!

kereplő kerepel a dombon,
szélben hajlong a borfűzér,
pihenni nem hagy a vezér,
hova?

tova!

megszólal a hétcsövü nád
gyötrelmes, kéjes szerenád:
jaj! sujt a thyrusus, hajt az ostor,
hova?

tova!

Az út végén vár egy kolostor.

THAMYRIS

Már béna vagyok, már néma vagyok,
naponta felejttem a dalt :
látod Thamyris, látod Thamyris,
mi hozta fejedre a bajt.

Hol Dórion állt, ős pylosi vár,
odajöttél Oichaliából
múzsák mezején, mézes mezején
lábad a dús fübe lábolt.

Előtted az ég vulkántüze égett
hajnal kapuján benyitottál,
hát ím a kilenc, az égi kilenc
— ruhája rózsaszín — ott állt.

Ekkor fuvolád, átkos fuvolád
lobbant, mint síkon a tüzek
és mind szabadabban, egyre vadabban
hogyan futni riadtak a szűzek.

Hol Dórion állt, hajnal tovaszállt.
Igézve, magadra, bénán,
látod Thamyris, látod Thamyris,
ezért maradsz vala némán.

A DANAIDÁK

Lenn a csöndes alvilágban, szellőtlen, bús alvilágban, asphodelosok között, hol asphodelos meg se moccan, gyászfa nem bókol galyával, mákvirág szirmát nem ejti, mert a szél ott mélyen alszik, alszik asphodelos ágyban, mélyen alszik, nem beszél,

hol a tók acéltükörként mozdulatlan elterülnek, pillák könnyen szenderülnek, mert a pillák legyezője, habszövetnek fodrozója sohase jár ott, a szél;

óriási amphorákba, alabastrom amphorákba ötven asszony, bűnös asszony karcsu vázát megmerítve, majd merítve, majd ürítve kárhozott bús ötven asszony mindörökre töltöget,

ötven kárhozott bús asszony óriási alabastrom amphorákba mindhiába töltögeti drága nedvét, drága Léthéből merített sohasem elég vizet.

Óriási karcsu gyászfák ágaitak sohse rázzák : [minden águk egy-egy lélek, öngyilkos bús régi lélek, mely most néma fán tenyész;

ézőn, mégis öntudatlan nyújtja lombát mozdulatlan, mozdulatlan és sötéten, át a réten,

át a réten, hol a Léthe (mert e rét a Léthe réte) száz belémosott bűnöktől szennyes vízzel, elfelejtett ős bűnöktől szennyes vízzel körbe folyva nem enyész,

nem enyész, nem ér tengerbe, hanem hétszer körbe-körbe, vissza önmagába]: ottan ötven asszony kárhozottan ötven órjás amphorába mindhiába, mindhiába tölti könnyét és vizét,

majd merítve, majd ürítve, mindhiába, mert az ötven bűvös edény tölthetetlen, mint a tenger önmagától megapad és elhúzódik és az ötven bűnös asszony Léthe vizét alabastrom amphorákba mindörökre csak hiába tölti szét.

Ötven asszony, alabastrom testtel, ébenszínű hajjal ézőn, mégis öntudatlan öntögetve szakadatlan félig értett dalra kel,

ötven kárhozott bús asszony felvilágból lehozott és lelkeikbe visszajáró félig értett félelmeket fojtott hangon énekel :

»Meggyilkoltuk férjeinket, ötven daliás nagy férfit és szerettünk, csak szerettünk, Isten tudja, kit szerettünk, vágykancsóból merítettünk, merítettünk, ürítettünk, fenn a zöldvilágu földön, az aranyos nap alatt —

»Régi szavak járnak vissza elsötétült lelkeinkbe, mint sötétben nagy szobákba utcáról behullott fények ; mit jelentenek? hiába próbálunk rá emlékezni ; mit jelent az, hogy : *szeretni?* mit : *kívánni?* és *ölelni?* a homályban mindhiába kérdezzük az árnyakat.

»Csak daloljunk: [*Meggyilkoltuk* — s emlékezzünk: *férjeinket* csak daloljunk, bár nem értjük, és merítsünk és ürítsünk; úgy sem tudjuk abbahagyni; és daloljunk, bár nem értjük, mert különben némaság van, és a némaság oly félős! néma, rengeteg sötétség: a sötétség nem beszél —«

Igy dalolt az ötven asszony, ötven kárhozott bús asszony, egymáshoz mind oly hasonló ébenfürtű, alabastrom testű ötven testvérasszony így dalolt a Léthe-réten, lélekfák közt, mákvirág közt, óriási amphorák közt, Léthe mellett, hol a szél

lenn a csöndes alvilágban, szellőtlen bús alvilágban alszik asphodelos-ágyban, mélyen alszik, nem beszél.

ÚJ LEONINUSOK

Kékek az alkonyi dombok, elülnek a szürke galambok,
 hallgat az esteli táj, ballag a kései nyáj.
 Villám; távoli dörgés; a faluban kocsizörgés,
 gyűl a vihar serege: még lila s már fekete.
 Ejre csukódnak az aklok, jönnek az éjjeli baglyok,
 csöndben a törpe tanyák, félnek az édesanyák.
 Sápád a kék hegytábor, fátyola távoli zápor;
 szél jön; csattan az ég; porban a puszta vidék.
 Szép est a szerelemre: jövel kegyesem kebelemre;
 sír és fél a világ; jer velem árva virág.
 Mikor ölembe kaplak, zörren az üveges ablak!
 Hajtsd a szivemre fejed; künn az eső megered.
 Sűrűn csillan a villám; bús szemed isteni csillám.
 Míg künn csattan az ég, csókom az ajkadon ég.
 Ó, bár gyujtana minket, egy hamuvá teteminket
 a villám, a vihar; boldog az, így aki hal.

A CAMPAGNA ÉNEKE

Izzadva ballag Hélios az égen
s a szomorú Campagna napban ég :
tikkadt tücsökdal zeng a bús vidéken
s tikkadt lelkemben zeng a bús vidék.

Dalolva hordja sárga koszorúját
kalászból, mint bús asszony, tétován,
kin sárga napfény jegyzi mélabúját
s bús olajág, hogy arca halovány.

És énekel : »Hajdan valék nagyasszony,
világ úrnője, gazdag és pazar,
ki arra született, hogy kegyet osszon,
ha kéri koldus, esküvő vazall.

»Régi matróna, régen tisztelendő,
királyok anyja, magam is király,
kinek feje az egekig kelendő,
lába nagy földeken tapodva jár.

»Ma szertehullott régi gyöngysoromból
nincs már csak ívelt barna romsorok,
kiráncigáltak régi, nagy koromból
s ruhám megtépték gyáva kis korok.

»De még sok bölcs lesz trónomig jövendő
hódolni nékem holtig hű vazall
s régi matróna, régen tisztelendő,
fogadom őt én, gazdag és pazar.

»A multban-örököt tisztelni küldi :
az únt jelen és vonzza őt a rom
s méla testemről nem csalódva gyűjti
az emlékek virágát dombomon.«

LAODAMEIA

1911

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

Laodameia
 Jós
 Fiúk és leányok kara
 Hírnök
 Iphiklos
 Protesilaos

Színhely : Phylaké, Thessalia.

Laodameia :

A Hóra visszahozza már a zöld tavaszt
 lombtól sötét a hőszi oszlopok köze. —
 Ma újra véres és halottas álmokat
 küldött egy isten. — Im lefolyt a teljes év,
 mióta hősi férjem, Prótesilaos
 görbe hajóján légszerű tengerre szállt,
 hogy megbüntesse a hitetlen trójait
 s Tróját lerontsa. S ím még róla semmi hír.
 Bölcs jós, tudás kapúja, készítsd jóslatod.

Jós :

Királynő, néha jobb nem tudni a jövőt.

Laodameia :

Világosságnál jobb-e hát a vak homály?

Jós :

Az isteneknél változatlan áll a sors.

Laodameia :

Tudva kitérhet útjából a gondos ész.

Jós :

Asszonykézzel vasat kívánsz hajlítani.

Laodameia :

Királynődnék szegülsz-e ellen, szolgavér?

Jós :

Tudod-e még a jóslatot, mely Delphibül
jött Atridákhoz, mielőtt hajóikat
indíták földig rontani szent Iliont?
»Kinek a lába legelőbb érinti meg
Trójának földjét, Trója földjén veszni fog.«
Vas végzet vonssza lábaink lépéseit.

Laodameia :

Ó, jaj nekem !

Kar :

Mi bánt úrnóm?

Laodameia :

Ó, jaj nekem !
Már látom a végzetnek szörnyű szötteését.

Kar :

Baljós multakba néznek véres szemeid.

Laodameia :

Férjem hallván Apollo gyémánt végzetét,
szólt : »Boldog és háromszor boldog a görög,
ki trójai homokba az első görög
nyomot nyomhatja.« — Döbbenéssel felelénk :
»De isten mondja, Trója földjén veszni fog.«
Nem hajtva, újra mondta : »Boldog a görög
kinek hajója gyors és lába gyors, a part
felé, hajója szállni, lába ugrani,
a part felé, madárhajó és zergeláb.«

Jós :

A hős vakmódra végzet ellen merni bíz
és azt gondolja, bátorsága már erő.

Laodameia :

Lefolyt a teljes év s még róla semmi hír
Bölcs jós, tudás kapúja, készítsd jóslatod.

Jós :

Királynő, férjed örült lelke szállt beléd :
Asszonykézzel vasat kívánsz hajlítani.

Laodameia :

Királynődnek szegülsz-e ellen, szolgálafaj?
Oltár lángjára szótlán öntsd a barna vért.

Jós :

A vér sercegve összefut s a füst lecsap :
baljós illat száll meghomályzott gőzivel.

1. strófa.

Fiúk :

Minden szomorú idő közt
a tavasz a legszomorúbb,
amikor zöldül az erdő,
amikor borul az ég.

Lányok :

Friss zápor zúg a mezők közt
az út sárral teli, rút,
de barna bársony a felhő,
de zöld bársony a vidék.

1. antistrófa.

Fiúk :

Jő Héliosz égi nyilakkal
gyilkos sugárnyila hull
és újra napos a nappal
és zengve ébred a méh.

Lányok :

Völgy felé forr a folyóka,
a fenyő a kékbe nyúl,
nap felé vágy a futóka
s a királynő — férje felé !

2. strófa.

Fiúk :

Jertek ma, fiúk, valamennyien,
 kik lakjátok erdős Phylakét
 s nagy Déméter földjét, Pyrasost
 s juhok anyját, a virágos Itónt,
 tengeri Antrónt s füves Pteleost
 a sokcsucu Thessaliában.

Lányok :

Jertek ma leányok, barna szüzek,
 nász-nem-látott sok szép hajadon,
 kérjük dallal nyilas Artemist,
 hogy adja királynőnknek vigaszát,
 ki zokogva eped hős férje után
 s haját keze tépi hiában.

2. antistrófa.

Fiúk :

Két hős dalia szállt Trója felé
 az ős Phylakos palotáiból,
 gyorslábu Podarges és a vitéz
 Prótesiláos, mint két csodasas,
 mely fészkből zsákmányra kikel,
 tán hogy soha vissza ne keljen.

Lányok :

A bizakodó hős útra merész
 s árván marad sok ős palota
 és tépi haját sok bús feleség,
 a fekete föld s a keserű víz
 minden fehér csontot befogad
 s ki merhet az istenek ellen?

Epodes.

Teljes kar :

Milyen bort adtak, a föld fiának
 a kegyetlen istenek,
 hogy attól örökre részeg
 s szenved míg a sírba száll?
 hogy él ahol élni bánat
 és küzködik és szeret,
 ahol bűn lenni merésznek,
 ahol szeretni halál?
 hogy tudva is űzi lázát
 végzete torka felé
 és kergeti azt ami messze
 s elereszti ami közel ;

elhagyja nyugalmas házát
és mind ki őt szereté
s csak akkor látja, ha veszve,
hogyan boldogsága vesz el?
Bolond akarás a férfi bora,
a nő bora bús szerelme,
sajtoltva kinnal a fürtből,
amelynek vágy a neve,
a sors buta lába gázol a
lélek kádjában ütemre
és ömlik a vérző fürtből
a bor vérszínü leve.
És mint akit ért kígyómarás,
számára fü nem terem :
a férfi bora bolond akarás,
a nő bora bús szerelem.

Hírnök :

Viharban jöttem Trója vészes tájiról,
Lemnosból vad hab elragadt Áthos felé
s a tengerek korbácsa, zord tavaszi szél.
Sok hajnal vére folyt a vízre, mialatt
a szürke tengert habra verte evezők. —
Borús hírrel küld hős Podarges engemet,
hogy jobb talán ádáz Eurussal küzdeni,
mint ily hírtől görnyedve szállni part fölé. —
Vén ember, mondd, neves királynőd merre van?

Iphiklos :

Ó, idegen, királyok atyjával beszélsz.

Hírnök :

Gyorslábu hős Podarges, s Prótesilaos
hősnek hős atyja, hős Iphiklos vagy talán?

Iphiklos :

Az volnék, hogyha anyja egykor nem hazudt.

Hírnök :

Ó hallgass engem békén, sokjuhú király,
a végzet ellen harcra úgysem szállhatunk. —
Atyám Othrys hegy alján őrzi nyájait,
honnan lelátni messze kék tenger fölé :

onnan indult el Ilionba két fiad
 és sok thesszáli s köztük én is, gyors hajón,
 sok ércclábvértű, barna üstökű görög,
 de legkülönb vezérük, Prótesilaos
 Ares-kedvelte hős. És jött a déli szél
 Euboiá földjét jobbra, Sepias fokot
 baloldalon vígan kerülte víg hajónk
 s tavasz lehelétől vásznunk boldogan dagadt.
 Görög hajók közt nem volt több ily gyors hajó
 görög utak közt nem volt több ily boldog út.
 Csak a vezér ült bárkaorron kedvtelen :
 az ő vágyának lassu volt a könnyű szél
 s úgy tetszett, mozdulatlan áll a gyors lapát.
 Lemnoshoz érve megkötöttük a hajót
 és ágyat készítvén a sárga homokon
 Myrina partján, ott aludtunk a puhán
 s nyugodt álmunktól dobogott a messze part
 halkán, mint a szellőtől a tenger szíve.
 Csak a vezér nem nyughatott lágy szőnyegén
 s az örök égtől s csillagoktól kérdező :
 »Ó, tenger és te menny mélységes tengere,
 arany homok, s ti menny homokja, csillagok,
 elsőnek ér-e Ilionba gyors hajóm?«
 S midőn a Göncöl rúddal fordult lefelé
 s szürkülni kezdett messze Ilion felé,
 kiáltott : »Hej hajósok ! hej hajócsapat !
 hajóra ! talpra !« s vertük már a sós vizet,
 mire a Hajnal széttárta rózsaujjait.
 Hajónak orrán mint egy isten, állt a hős,
 kelő napfénytől vértje mellén vakított :
 olyan volt, mint a sas, midőn a napba néz.

Iphiklos :

Ó, hős fiú ! Ó, hős apád igaz fia !
 Emlékszem, gyermek voltál és aligha tíz
 tavaszt ha láttál, amikor megjöttem én
 a lótenyésztő Elis földjéről, ahol
 Amarynkeus hőst temették az epeiosok,
 s halotti játékot rendeztek gyermeki
 Bouprasionban ; Nestorral futottam én,
 mi két öreg ; de gyengék voltak inaim
 és meg nem adták győzőm ott az istenek.
 Hej, mint vigasztalt, ördöngős kis kölyke ! hej,
 hogy mondogatta : »Csak nőjtek meg én, apám,
 első leszek minden görög között, tudom,
 s legyőzöm mind, ki tégedet legyőzni mer !«

S én remélhettem, felvirul még Phylakos
 atyám hős vére s Diomédé s Déión
 magzatjaiban él a régi ép erő.

Hírnők :

Tovább hajóztunk akkor, s jó szelet fuvott
 utunkra Zeus, s Imbrosnál láttuk messziről,
 szürkélni vízből Phrygiának partjait
 s új hajnalon csillogni Sigeum vizét,
 mint egy vértengert. Ó minő hajnal vala !
 Itt közre fogtak messze vézna szigetek,
 balról köves Mastusiának bús foka,
 jobbról a ködben rémlett kincses Tenedos
 s mi Ázsiának, ellenséges föld felé
 úsztunk a vértengerbe. Fenyegelve nyúlt
 előttünk vén szikláin híres Pergamos
 roppant kockákból rakva, és mögötte kelt
 a véres nap. Hajónk orrán állott a hős
 vezér ; a napból két vércsepp szemébe hullt
 s e két vércsepp így szólt : Priamos vára ez !
 És már hallottuk messziről, hogy ébredsz
 a tágas Trója s száz kapúja sorra nyíl,
 gyapjas nyáj béget, csenget görbe szarvu kos
 kurjant a pásztor s bőg a kajla bús tehén.
 Ekkor — hopp, hóha ! — partra dobni a követ
 a horgony-nehezékkal. Rándul a kötél.
 Lapátot padra hány az izmos evezős
 s fáradt karját nyugtatja nedves combjain.
 Még egyet ing a nagy hajó. Haj, dolgozik
 a vad hajós marok, feszítve a kötél.

Iphiklos :

Rövidre fogd beszéded véres gyeplejét.

Hírnők :

Ó, mint egy isten állt a bárkaorr csucsán
 s megvetve edzett lábát a nedves padon
 Hermés gyanánt a partra könnyedén szökött
 szárnyas bokával ; s rendült rá a nagy hajó.
 Az első ! Messze még Agamemnon király
 hajója, messze szőke Meneláos úr
 s ravasz Odysseus, s gyors Achilleus messze még!
 S míg a hajó népén, hősök harchoz szokott
 során s a vad hajósok durva csontjain
 iszony fut át s végzet hideg fuvallata ;
 addig a vészes partra nyugton néz a hős

s szent Ilionra s Pergamos várára fel
 mint oroslán, midőn barlangjából kiszáll
 s zsákmányt keresni messze földön szétekint.
 Előtte barna Pergamos s a nagy torony. —
 És ím a napnak büszke, fényes kereke
 a nagy torony vállára száll. S a nap előtt
 a nagy toronynak vállán áll egy óriás
 vitéz, nagy ijjal, feketén a nap előtt,
 mint egy sötét Apollo; Priamos fia
 Hektor királyfi; s áll mögötte második,
 Euphorbos, Panthous pap fia, Othrys úke.
 Az dardanok közt hősnek messze legkülönb,
 ez nyilasok közt messze legkülönb nyilas.
 Magas toronyból úgy tekint felénk e pár,
 miként magas fészkből égi két madár.
 Messze pendül az óriás, fekete ij,
 messze surran a vessző, messze pattan a nyíl
 s a nap előtt reggeli légen úgy zug át,
 mint reggeli madár, ha leveti magát,
 mint ölni éhes, görbecsőrü vad madár;
 csőrén a végzet, csőrén ült a zord halál.

x. strófa.

Fiúk:

Végzethordó zord madarakkal
 reggel, este
 teli zsong borús levegőnk:
 jaj akire ők találnak,
 jaj akire ők leszállnak,
 reggel, este
 jaj aki elökbe kerül.

Lányok:

Ki virrasztott a porokkal?
 Ki kereste
 bús csontjait össze a máglyán,
 ki akart elégni lángján,
 lombbal ki vette körül?
 reggel, este
 ki siratta meg őt?

x. antistrófa.

Itthon vár bús felesége
 reggel, este
 epedez, sír férje miatt,
 majd gyászlepedőt is hímez
 és rá feketével színez —
 hol a teste,
 akire boritaná?

Fiúk :

Vad Phrygia messze vidéke —
 ott a teste,
 hol tigris kölyke a pusztán,
 hol üvölt a sárga oroszlán
 s Xanthos vize omlik alá —
 ott a teste,
 fölötte a keselyűhad.

2. strófa.

Lányok :

Érc és hármass erő övezé mellét, ki először a vízre bocsátá kis tutáját
 a vad tenger kényére vetette reá a törékeny, könnyü hajót
 s elhagyva hazáját, szállt ki Keletre a Hajnal büszke kapúja felé,
 hol habra hab ezredek ezrede óta dönget a Hajnal boltozatán.

Fiúk :

Három szűz ül messze teren tul, időn túl, fonja fonák fonalát,
 habra habot ver, napra napot ver a tenger, törve hajóra hajót.
 Szűz új parton fátyolos árnyakul új nem sejtett végzetek álnokul
 állnak az útas elé
 s mégis az álmok a szűz partokra szállnak az új csodagyapjak után.

2. antistrófa.

Lányok :

Minden gyors-gyors, kétfelül öblös, fekete orrú, görbe hajók között
 isten-ember legsebesebbnek mondja az Argo régi hajót,
 de Prótesiláos görbe hajójánál nem volt sebesebb (s jaj, vesztire
 gyors !)
 mióta röpült vala Daidalos és tüzet hozott a Titán.

Fiúk :

Szép a hajó, ha selyemhabok égszinü kék fodrába felöltözött
 s habra száll, mint táncra az ifju leány! Öröm akkor látni a
 büszke hajót,
 ha röpte gyors ; — de végzet ül a magas faron és kormányos a Sors —
 s mégis az álmok a szűz partokra szállnak az új csodagyapjak után.

Teljes kar :

Ember, Iapetos fia
 tiltott útra merész isteni ösztönöd.
 Amióta Prométheusz
 csenni merte tüzét istenek ellen is,
 benned ég a tűz, ösztönöz
 és úgy nevezed : dicsőség.

E tűz gyújtja a bűnt, gyújtja a háborút,
 e tűz edzi a kardokat,
 edzi barna hajók kártonyos árbocát,
 szűz partokra kívánczót. —
 S téged, nagyszerű bűn, nagyszerű háború,
 meg nem tagadunk örökké.

Gyors hajó Meneláosé,
 gyors, mert hajtja harag s tört szerelem heve ;
 vad gög úr-Agamemnonét,
 bölcs Odyszeuszét a leleményes ész ; —
 gyorsabb Prótesiláosé,
 mert vágyad hajtja, dicsőség !

Végzet, mennyei kard, célzani biztos íj,
 végzet, lassu malomkerék,
 végzet, barna madár, földbefonó nagy pók,
 roppant varsa, hiába köt : —
 téged, nagyszerű bűn, nagyszerű háború,
 meg nem tagadunk örökké.

Iphiklos :

Sírjatok, erdős Phylakénak fürtös ifjai, leányi,
 megfogyatkozott lombjában Phylakidák ősi törzse.
 Ó jaj, tépd ki végső ősz hajszálaid, egykor hős Iphiklos,
 mert háromszor balga, ki örvend, látva gyermeke hősiségét.

Kar :

Öreg ember önnön terhét bajjal vonja három lábon,
 élete gyermeke és halála léssen gyermeke bús halála ;
 rossz hír, mint a sárga lombot könnyü szél is, úgy megrázza :
 nincs erő már vén tagjában végzet ellen meg nem törni.

Iphiklos :

Ó jaj, vén szívem reményét szörnyü Moira vágta szét.

Kar :

Hogyan sírhat még a hitves, hogyha így sír az atya?

Iphiklos :

Ó jaj, ősz atyád elhagytad, árvaságra ifju nőd !

Kar :

Jön, közelg már a királynő, haját tépi kétfelé.

Füük :

Zord szerelem
kő terhe szivében
férje nevét sikoltva riad.

Lányok :

Mint a madár,
ha nem leli párját
fészke fölött vijjogva kering.

Laodameia :

Ó leányok, akik egykor nászszobámba vittetek
édes éjre mirtuszokkal ékesítve ágyamat,
halljátok meg, szörnyü bánat érte úrnőtök szivét,
nem tér vissza férje többé, hősi Prótesilaos.

Kar :

Ó jaj, jaj, bánat örökké !

Laodameia :

Nem fogom már nézni többé fulladozva mély szemét,
Soha nem fogom karomba hősi férfitetemét ;
Szerelemre termett testem özvegyiségben hervad el,
Szerelemtől szomjas ajkam szomjuságban szárad el.

Kar :

Ó jaj, jaj, bánat örökké !

Iphiklos :

Férj helyébe másik férjet adhatnak az istenek :
melyik isten adja vissza az atyának holt fiát?

Laodameia :

Akinek szivét kitepték, másik szívet nyerhet-é?
Lelke helyett asszony teste másik lelket lelhet-é?

Iphiklos :

Asszony búja mint a zápor, csupa könny és elfolyik :
férfi búja hegyi tó, mely mély és messze s maga van.

Kar :

Remegek reájuk nézni,
remegek hozzájuk szólni :
apa s nő közt szörnyü verseny.

Laodameia :

Férfi búja fagyos bánat, mint a jég a hegytetőn,
asszony búja forró láng, mely önmagát emésztve ég.

Iphiklos :

Teste testem, vére vérem, én nemzettem egykor őt,
én kapattam hősi harcra még mint zsenge gyermeket.

Laodameia :

Szerелеmben egyesültünk, mint folyammal bús patak.
Testem teste, vérem vére : mi vagyok én nélküle?

Kar :

Remegek reájuk nézni,
remegek hozzájuk szólni :
apa s nő közt szörnyü verseny.
Királynő, teljesültek véres álmaid.

Laodameia :

Ó jaj, álmomban nagy csarnokban voltam én
Sohasem láttam ébren ezt a csarnokot,
de álmaimból ismerem minden zugát.
Nagy, csúf kövekből összehordott kapuján
két nőoroszlán dugja egybe bús fejét.
Belől homály van. Itt-amott nagy oszlopok
alján pislog csak a setétes árva mécs,
hogy jobban lássuk a homályt ; s az oszlopok
lila árnya rőt falakra rézsut ingva dől.
Ah, csúf pillérek, lomha, barbár támaszok,
egymás fölé rakott kockákból éktelen
s nincs gömbölyü árny, minden durva, szögletes.
És az ormótlan kockák rücskös, rút falán
véres betűkkel ismeretlen ősirás
oly vastagon, mint vérbemártott ujj nyoma.

A nagy teremben egymagam bolyongtam én
 végét nem érve. S ím egyszerre egy tetem
 bukott a karjaimba, véres és hideg,
 aludt a vér és összezsapzott rajt a fűrt,
 de félelmemnek őt ölelni jól esett.
 Lázás testemnek hűvös teste jól esett.
 S magamhoz szorítottam őt, mint lázbeteg
 hideg márványra nyomja égő homlokát
 s teste jegén hűsítém tikkadt tagjaim.
 S egyszerre lelkem átborzongott kéjesen,
 hogy férjem ez ! s hogy ím halottat ölelek
 s hogy élőnél holtat szeretni több talán.
 S csókolni kezdtem ; s teste égető jegét
 mohó paraszára szíttá szomjas ajakam
 s ujjomra fontam összezsapzott fürteit
 s a sós vért nyaltam nyállal sebzett homlokán,
 szorítva mint egy örült, s tán remélve, hogy
 megolvad ; ő, ha zord Hádésban van szerelem,
 ilyen lehet, ily örült ! s én óhajtanék
 Hádésba szállni s örökké szeretni ott.

Kar :

Ó jaj, királynő, zord Hádésban nincs szerelem,
 nincs csók, királynő, zord Hádésban nincs ölelés,
 csak tengve lengnek ott az árnyak tétova,
 mint puszta képek ; lengve tengnek testtelen
 s nem tudják azt, hogy vannak ; Léthe bús vizét
 ízlelték ők ; s nincsenek többé vágyaik.

Laodameia :

Ó lányok, halhatatlan a valódi vágy,
 Léthe álmvizétől az nem alszik el,
 hanem mint drága szesznek gáza ég tovább
 a vágyak gyásza testtelen lélekben is
 s titkon lobog a lélek lengve mint a láng
 s fellobban olykor és legyőzi végzetét.
 Így hallá férje bús dalát Eurydiké
 holt árnya és kezdett ütemre lengeni
 a lantos Orpheusz nyomán.

Kar :

Úrnőm, nyugodj,
 az isteneknél változatlan áll a sors,
 az alvilágban elcsitul minden merény
 s Kókytosz mellől vissza nem tér senki sem.

Laodameia :

Ó lányok, győzhetetlen a valódi vágy
s mindent legyőz és mint a végzet, oly kemény :
gyémánt Vágy s gyémánt Végzet. Minden hős merényt
a Végzet ellen, sujtanak az istenek
s a Végzet sujtja még az isteneket is :
de a Végzettel egyerős a Szerelem
istenek anyja, istenek közt legidősb
s olykor a Végzetet lába elé köti
s szolgálja a haláltalan Emlékezés
legyőzi a Végzet szolgáját a Halált
s egy percre Végzet és Halál fején kacag
s miként az öröklét, e perc korlátlan.

Kar :

Királynő, férjed örült lelke szállt beléd ;
asszonykézzel vasat kívánsz hajlítani.

Laodameia :

Ó, visszahívom, visszavívom holtamat
egy percre bár, és aztán jöjjön a Halál
a perceken a szerelem mindenható
s nincs isten, aki nékem ellenmondana :
apró hadam, a Kéjek és Percek hada
kis talpaik alá szegik a vén Időt.

1. strófa.

Kar :

Hol körbe kerül a Styx vize hétszer
s ugat a kapunál háromfejű eb,
hova senkise jut soha kétszer :
a legmesszebb s a legközelebb,
hol az árnyban az árnyak álmai járnak,
hol a vágyra a vágyak vágyai várnak,
ahol álmokról álmodnak az álmok,
van e létezőbb hely s léttelenebb?

Mert senkise tér onnan soha vissza,
csak kívül van kapuján kilincs,
becsukja a lelkét, ki a Léthét issza
és ott aki van, annak neve : nincs.

Behúnyja a lelkét, ki issza a Léthét
 s örökre feledve a létnek a létét,
 a léthei rétnek lakja sötétét
 s létezni a lélek sötéte bilincs.

1. antistrófa.

Ott semmitem éled és semmitem pusztul
 s mert semmitem él, örök ott, ami holt
 és semmitem lankad és semmitem buzdul
 s mert semmitem lesz, örök ott, ami volt,
 nem vetnek, aratnak, vetnek örökre,
 nem túrja a földet az emberek ökre
 nem ölt soha zöldet Flóra a rögre
 nem ballag a csillag, nem fogy a hold.

A vágnak a vágya s a búnak a búja
 elszunnyad az asphodelos-levelen
 nem nyílik az álmok ivor-kapúja
 és nincsen vágy és nincs szerelem,
 ott nem betegíti a vér a csontot,
 és senkitem érez a gondért gondot
 és nem szomuzozza a szomjra a szomjot,
 mert alszik a láz meg a gyász odalenn.

2. strófa.

Jön az alkony csupa gyászban, lila árnyat vet az oszlop,
 hűvös estnek szele hajtja a fenyőfák feketéjét :
 ez a tenger szele, melynél a hajós félve tekinti
 az ikercsillagok álltát.

Jön a felhő : valamely mennyei pásztor veri nyáját :
 Nosza hallga Phylakénak dalos ifjai, leányi,
 amíg áldoz a királynő, mi maradjunk a sötétben :
 Nosza halkan dudolásszunk.

2. antistrófa.

Sohse láttam ilyen asszonyt, csoda férjnek csoda nőjét,
 aki nem sír patakokban, nem alél asszonyi módra,
 aki kész volna kiszállni viadalban a Halálnak,
 a hatalmas Szerelemmel.

Jön az alkony ; denevér száll ; remegek ; rémes az este,
 jön a felhő ; valamely mennyei pásztor veri nyáját,
 nosza hallga, Phylakénak dalos ifjai, leányi,
 nosza halkan dudolásszunk.

Semichorus :

Artemis követői, szűz
 lányok, zengjük az istennőt :
 ó szűz Artemis, ó szűzek
 istennője, imádunk.

Létó leánya, kit egykoron
 hús olajfa alatt anyád
 Zeusz sarjának a földre szült
 Délos szent szigetében,

erdők asszonya hogy te légy,
 s zöldellő hegyek asszonya,
 s teknős rejtekü völgyeké
 zengő nagy folyamokkal :

te segíted az új anyát
 kínja közt ; a keresztúton
 te lengsz éjszaka ; fényedről
 Holdnak hívnak a földön.

Lengve hónapos útadon
 mérni a kerek év szakát,
 munkás földművelő szerény
 házát gazdagon áldod.

Könnyítsd kívül az éjszakát,
 bús szívünkben a rettegést
 s gyász egünkre aranyszínű
 fénynek hozd fel a holdat.

Semichorus :

Büszke székedben, magas Aphrodite,
 égi hölgy, lesben gyakorolt, ha másszor
 hív imádódnak kegyesen hajoltál
 földi szavára :

Jöjj, ereszkedjél nagy Olympos hegyről
 s vonva hintódat lebegő galambok
 villogó szárnynyal, tova hagyd atyádnak
 isteni házát.

Ős habok közül született mosolygó
 istennő, élet kegyes édesanyja,
 élet, édesség, gyönyörűség, jöjj el,
 ó *te* hatalmas.

Kedvesebb lantnál, aranyabb aranynál
 bús galambszavad, de ha cseng tavasszal
 isteni és emberi s a vadak csapatja
 hajlik utána.

Kezd a fényes nap melegebben égni,
 még a szüzi csillagok is remegnek :
 Jöjj, ereszkedjél, magas Aphrodite,
     megjön az éjjel,
 megjön a szent hold, lemegy a bús Pleiás
 s majd az éjdél jár, foly az óra halkan :
 s tört királynőnk zord szerelemmel küzd nagy
     végzetek ellen.

Epodos.

Kar :

Remegnek a csillagok, égnek az égen,
     mindennek az úra a zord szerelem :
 de az árnyak a léthei réti sötéten
     alusznek az asphodelos-levelen,
 ott nem betegíti a vér a csontot
 és senkisésem érez a gondért gondot
 és nem szomuhozza a szomjra a szomjot,
     mert alszik a láz meg a gyász odalemn.

Laodameia :

Ó, rémes este ! Soha ennyi denevért
 lomhán sodorni hosszú architrávokon !
 A palotának udvarára rábukik
 Othrys-hegy súlyos árnya. Csüggedek. Be más
 volt hajdanán az ilyen este tavaszon.
 Hős férjem karja eltakarta vállamat
 sombok megöl a nimfa leste csókjaink
 kíváncsi szemmel. — Mostan félve elbukik
 a nimfa, mint e lányok, kik szüz Artemist
 kérik, hogy hozna holdat félelmükre vagy
 Aphroditét, hogy lenne új vigasztalóm.
 De mit törődik Aphrodite én velem ?
 ki eleven szerelmet oltalmaz csupán
 holtaktól retteg. Melyik istent kérjem én
 az égiek vagy alvilágiak közül
 ki az éggel és az alvilággal harcolok,
 étellel és halállal ? Csüggedek. Talán
 már itt is járnak mind az árnyak körülöm
 denevérszárnyakkal szállnak szerte nesztelen
 s a vérre lesnek, mely az oltár hófehér
 kövén lecseppen és hogy abból nyaljanak
 s a forró vértől percnyi létre keljenek.
 Ha úgy lehetne ! Csüggedek. Be más, be más
 volt hajdanán, míg férjem ébren őrizett !

Haj, gyöngé asszony! Melyik istent kérjem én
 az égiek vagy alvilágiak közül
 ki éggel és az alvilággal harcolok;
 étellel és halállal? Téged halavány
 Persephoneia, Hádes nője kérlek én
 ki alvilágból visszajársz az ég alá
 s az ég alól zord alvilágba visszajársz:
 Szerelem vitt el, alvilági zord szerelem,
 szeretet hoz fel és az édes nap heve
 minden tavasszal. Örvend akkor bús anyád
 s kiteríti a föld nagy asztalán áldásait
 a lengő gabnát és husos gyümölcsöket
 s míg fenn vagy őszig, véle örvend mind a föld.
 De télen lenn ülsz zord uradnak oldalán
 ivor székedben s nézed ott az árnyakat,
 hogy nyüzsgenek miként rajzáskor fúrge méh
 vagy ősszel darvak serge; nézed Ixion
 örök kerekét, nézed fáradt Sisiphos
 munkáit, nézed Tantalosnak kínjait.
 Élet s halál tenéked egyként ismerős
 s életnél és halálnál mélyebb szerelem.
 Kérlek tehát, vasszóval, élet és halál
 és szerelem nevében, szüzi csillagok
 előtt, e rémes éjen, amely holdtalan
 mint honnod éje, árnyak kegyes asszonya,
 ha könyörültél Orpheüsnek bánatán
 s ha szörnyű férjed mindent megtesz kedvedért:
 holtak közé a vágyat egyszer s engemet,
 vagy vágyakhoz a holtat s hozzám elbocsásd
 egy percre s e perc győz az örök végzetem.

Lásd, rémes éjen áldozok neked sötét
 bárány sötét vérével; még nem berregett
 a zsenge bárány; ugrándozva szerteszt
 tavasz fűvén szeplőtelen hizott; neked
 llik fekete állat és fekete vér.
 Magam öntöm neked, éjjel, félelemtelen
 én véres asszony, vérhalállal harcoló
 neked, halálnak asszonya, szerelemért
 s csészébe gyűjtöm. Csillagok! Talán, talán
 már itt is járnak mind az árnyak körülem
 denevérszárnyakkal szállnak szerte nesztelen
 s a vérre lesnek és hogy abból nyaljanak —
 hess, néma árnyak! — Ah, az oszlopok között
 rebbennek szerte — oly csodásan zúg a lomb!
 A fű megindul. Milyen felhő kavargó!
 Mily néma szél! A légben láthatatlanul

szárnyak legyenek. A halál életre vágy :
 életre, vére ; forró vörös vére vágy —
 Hess szomjas árnyak ! — Mint csoportos madarak,
 úgy nyüzsgenek, vagy mint rajzaskor fürge méh. —
 Ki jó előttem néma oszlopok között
 fekete lomb előtt fehéren? Villog az
 éjben az oszlop, villog az árnyban az árny.
 Mily halvány s mily halott ! s sötét seb homlokán.
 Ó mint megváltozott és mégis ugyanaz.

Jöjj, holt szerelmem árnya, téged várlak én,
 jöjj, ó szerelmem véres árnya, jöjj felém —
 hess szomjas árnyak : mind e vér itt férjemé
 s eremből ontok hozzá hogyha nem elég :
 hess szomjas árnyak ! jöszte édes szomjas árny
 közel, közel, közel — hogy félnék tőled én,
 véres, szerelmes asszony, sorssal harcoló?
 Tenyérben felfogom a gőzös sűrű vért
 s forró tenyeremtől lesz még forróbb neked
 és úgy itatlak, mint a kis madárt szokás,
 meleg tenyérből — édes, szomjas, bús madár
 igyál : a vér az élet ! Ó szegény milyen
 mohón habzsolja ; mint a gyermek a tejet
 szürsölve halkán ; — s átmelegszik vértelen
 árnyteste lassan ; látni, mint foly át a vér
 az átlátszó test vékony kékes erein
 s mind sötétebb az ér és színesebb a hús.
 Didergő csontját vér melegje járja át
 s halott szemében élet izzó tüze gyúl
 s ajkát mohón mozgatva issza lázasan
 az élet vérét. — Fel, szerelmem, nézz reám,
 közel, közel — kapcsold szemembe szemedet.
 Be más vagy s mégis régi kedvesem te vagy,
 te vagy, te vagy ! — Mért nézel úgy? Csak a halál
 nézhet így az életre ! Élünk kedvesem,
 s megint enyém vagy ! Élünk, élünk ! érted-e?
 Közel, közel ! jövel, jövel ! Ölelj, ölelj !
 nyomd ajkaimra vértől nedves ajkadat
 (nem félek én a holt ajaktól, hisz tiéd)
 mily cserepes, mily véres ! csurg az álladon
 a bárányvér ; de vértől csókom mitse fél :
 vértől a csók csak ízesebb, csak pirosabb.
 Hadd csókolom sebed rózsáját homlokodon,
 hadd kóstolom ! De mért nem szólsz? Beszélj, beszélj !
 Mondd, fájt a nyíl? Mondd, fáj-e a sötét halál?
 Mondd, bús az élet zord Hádésban? úgy-e bús?
 Szerelmetlen, vágyatlan, létlen, vértelen

árnyélet, úgy-e bús volt? Látod te, te rossz, mért is hagytál el engem? Úgy! de már ne sírj hisz élünk, élünk, érted? Szólj! Mért nézel úgy? Ne félj! az örök végzetet legyőztem én, legyőztem én s a szerelem s a vér s a vágy.

Protesilaos :

Három órára.

Laodameia :

Ó minő a hangod is:
Szép férfihangod! — Mindegy, mindegy! Szólj, beszélj
Beszélj el, Trója földjén hogy temettek el
ó messze, messze! vittek-é áldozatot,
tejet, bort, mézet? játékot rendeztek-é?
Beszélj! — de mégse! Csókolj, csókolj! Ó sokat
kell még csókolnunk — még sokat csókolhatunk.

Protesilaos :

Három óráig.

Laodameia :

Nézd, feljött a holdvilág:
arany kísértet. Most az oszlop mind ezüst
s Othrys fenyői fémszínekben fénylenek
menyegzői fáklyák gyanánt. Mily szép az éj!
Ó jer velem, mint boldog nimfa és szatir
a lomb alá — még eleget csókolhatunk.

Protesilaos :

Három óráig.

Laodameia :

És ha három óra is,
egy öröklétnél minden perce többet ér.
Ó jer velem! Sohase volt ily éjszakám,
mert élónél holtat szeretni több bizony.
Apró hadam, a Kéjek és Percek hada
kis talpaik alá szegik a vén Időt
s e három óra győz az örök végzeten!
Ki halni nem fél, mindent, mindent merhet az.
Sohsem szerettelek még így: ó jer velem:
előttünk élet, vágy és véres szerelem.

Protesilaos :

Három órára.

Laodameia :

S akkor együtt halhatunk !

1. strófa.

Fiúk :

Ki a lombokat és az oszlopokat
beezüstözöd és a tengereket,
a haboknak számtalan kacaját,
erdei források szent fejeit
és a földet, mindenek anyját
s a rémeket és a szerelmeket
üdvözlégy, isteni holdfény.

Lányok :

Szörnyű, szörnyű dolgokat élünk,
szörnyű, szörnyű éjeket érünk
harcot, harcot végzetek ellen,
rémes, véres éji szerelmet,
árnyat a vággyal, lelket a vérrel
leget a hússal, tűzzel jegeket,
elevent egyesülni halottal !

1. antistrófa.

Fiúk :

A szerelmes nő mindenre merész
s hatalmas a percen a szerelem,
de a percek tellnek, az óra fogy
tün a hosszú vágy, tün a kurta kéj
bosszus a sors és írigy az isten
és változatlan a végzet áll
ki merhet az égiek ellen?

Lányok :

Nincsen, nincsen semmi reménység :
végzet ellen kelt a királynő
holt árny vérzi nászkamráját
rémes, véres bús szerelemmel
pusztul a háza ős Phylakosnak
sírjatok értük, széphajfonatu
fiatal Phylakida-lányok.

2. strófa.

Fiúk :

Iszonyú, amit ma láttunk,
 iszonyú, amit ma várunk,
 iszonyoknak éje lesz ez.

Lányok :

Szörnyű, szörnyű dolgokat élünk
 szörnyű, szörnyű éjeket érünk
 félek, félek, mit hoz az éj még?

2. antistrófa.

Fiúk :

Akinek szívében egyszer
 gyökeret vert vágyak fája,
 örök átok hajt ki rajta.

Lányok :

Nincsen, nincsen semmi reménység,
 végzet ellen küzd a királynő
 félek, félek, mit hoz az éj még?

Epodos.

Teljes kar :

Van egy fa, amely dús lombjai szárnyát
 szívünkben bontja ki éveken át
 és vérünkből kap erőt
 és életünkre teríti árnyát
 és egy fa se hajt nagyobb koronát
 és egy fa se napratörőbb.
 Az ifjú szív ennek melegágy
 s mindegy neki : nap meg éj :
 buján virulnak az ágak ;
 mély gyökere maga a vágy,
 hullós virága a kéj,
 sötét gyümölcse az átok
 és gyökere annyira edzett
 s a virágban annyi a méz,
 s a gyümölcsben annyi a méreg,
 hogy akinél kirügyszett
 a halállal harcra merész
 s nem bánja, ha rágja a féreg
 s nem bánja az égiek átkát
 csak öntözi nappal-éjjel
 csak öntözi este-reggel
 rossz fája sötét virágát
 csak öntözi könnyel-vérrel,
 úgy harcol az istennel.

Semichorus :

Ó jaj, hallga, mily hang volt ez, milyen szívszorult sikoj?

Semichorus :

Sohse hallék ilyen hangot, ilyen tépőt, rémeset,

Semichorus :

Mintha a halálra gyötrött véres Éj sikoltana,

Semichorus :

Megrázkódtak a fenyőfák, bús felhőbe bútt a hold

Semichorus :

Fagyos szél jő, mintha sírból jőne a Halál szele

Semichorus :

Rettegek, didergek, csontom fázik, vérem összefut.

Kar :

Iszonyú, amit ma értünk,
iszonyú, amit ma várunk,
iszonyoknak éje lesz ez.

Iphiklos :

Ó jaj, mit láttam ! Ó ti vénhedt szemeim
apadjatok ki ! folyj el űrült agyvelő !
nem láthat ilyet ember sarja büntelen.

Semichorus :

Sejtem közelét a halálnak
És érzem, valami véget ért.

Iphiklos :

Ó lányok, ifjak, mélyen keseregjete !
láttam Halál arcánál rémesb dolgokat :
királynőtök véresen fekszik holt gyanánt.

Semichorus :

Ó ifjai Thessaliának
sírhattok honnotokért !

Iphiklos :

Amint berontok, hallva éles sikoját,
ő ott feküdt az ágyon — s minden csupa vér
s férje nevét kiáltva rángott lázasan.

Semichorus :

Hasítsad öltönyöd, arcod
és tépjed barna hajad.

Iphiklos :

Es karjai közt — nem tudom, jól láttam-é?
valamely rémes és alaktalan tömeg
fogyott, halványult egyre, mint egy véres árny.

Semichorus :

Ő megharcolta a harcot
s elhullt a végzet alatt.

Iphiklos :

Ó lányok, ifjak, — nem tudom, elmondjam-é?
egy alaktalan, rémes, véres, éjes árny
tűnt lassan el, s az arca fiam arca volt.

Lányok :

Vérszínű virággal
borítsuk el őt
és tavaszi ággal,
mely éjszaka nőtt :
leljen szerelemtől a léthei réti sötéten örök pihenőt.

Fiúk :

Es szóljon az ének
és zengjen a lant :
nyugalom szívének
örökre alatt,
de dicső legyen itt neve és kora sírja fölött kiviruljon a hant.

Lányok :

Nem özvegyi ágyban
hamvadt tüze el
nem is árva vágyban
égett e kebel :
úgy gyult el a kék viharában, mint fiatal fa, ha villám égeti fel.

Fiúk :

Vérszínü virággal
borítsuk el őt
és tavaszi ággal
mely éjszaka nőtt :
leljen szerelemtől a léthei réti sötéten örök pihenőt.

Iphiklos :

Ó Phylakosnak ősi háza oda van
s átok borítja mindörökre bús nevét
szent borzadással mondja a késő utód.

Semichorus :

Szakítsad öltönyöd, arcod,
és tépjed kúsza hajad !

Iphiklos :

Ó istenek : miért kellett megélnem ezt?
Mért nem haltam meg ifjan? gyenge vén szívem
nem bírhat ennyi átkot, ennyi borzadályt.

Semichorus :

Ő megharcolta a harcot
s elhullt a végzet alatt.

RECITATIV

1911—1913

FOGARAS

ÚJ KÖNYVEKRE

Kik messze tőlem együtt énekeltek —
Ó, boldog verseny, bátor, büszke, boldog
költők, kik együtt, értőknek daloltok,
egy fa levéli mind, testvéri lelkek!

Gondoljatok arra, kit messze rejtetek
rejt tőletek, ki ha kóstolja bortok
nem érzi már ízét sem; és ha szóltok
nem érti, s más összhang mit vágya kerget.

Más nyelven és magának énekelget,
mint szél kezében elszakadt levél:
s talán nem ő, hanem a szél zenél.

S a harctól elmaradva úgy figyelget,
mint sebesült, fejét a földre hajtva,
holtig figyel a távol ágyuzajra.

LEVÉL TOMIBÓL

Te nem ismered, ti nem ismeritek
 e fellegeket,
 melyek az ember vállaira szállnak
 elbírhatatlan vasmadárnak :
 törpék vagyunk
 s egeket hordozunk.

Te nem ismered e földeket ; itt
 a nyájas szőlő sohasem virít,
 a bársony barack nem mosolyog :
 itt élni s halni mindegy dolog.
 Egy nagy átok ül Fogarason,
 mint úrnő ül a várfalakon,
 mint Tizifoné Orkusz falain ;
 gyakran látom lobogni haját
 (épigy lobogott ez árkokon át,
 mikor Mayláthot a három oláh
 árulva fogta a tornyok alá,
 Apafi vörösen ivott-evett,
 robogott Bánfiért szemfedős követ,
 börtönben zsoltáرزott Béli Pál
 s apjáért könyörgött Cserei Mihály)
 ó, mennyi átok, ó, mennyi kín !
 ki e szörnyű nő a vár falain ?
 Magyarul nevének semmi szó :
 latin neve : Desolatio.

Ő böngész végig e földeken,
 s hol sarcos sarlaja megjelen,
 meg nem marad egy csenevész kalász :
 halász elől halat kihalász
 és hálójába vet köveket,
 melyek kitépik a szövetet,
 tífusszal mérgezi a kutakat
 és láthatatlan ösztökével
 a rút, fekete,
 fekete, sanda
 bivalyokat ölni dühíti.

Ó !
 Desolatio !
 Nekem e föld halni jó,
 ezek a felhők —
 (nekem ilyen . . . szemfedők . . . kellenek)
 ezek a havasok —
 (nekem ilyen . . . sírkövek . . . kellenek)

melyeket az ördög tolt föl
bábeli tornyokul :
az ördögök ostromtornyai
melyek a . . . mennyeket . . . ostro . . . molják.

BOLYAI

»Semmiből egy új, más világot teremtettem.«
Bolyai János levele atyjához.

Isten elménket bezárta a térbe.
Szegény elménk e térben rab maradt :
a kapzsi villámölyv, a gondolat,
gyémántkorlátját még csak el sem érte.

En, boldogolván azt a madarat
ki kalitjából legalább *kilátott*,
a semmiből alkottam új világot,
mint pókhálóból sző kötél a rab.

Új törvényekkel, túl a szűk egen,
új végtelent nyitottam én eszemnek ;
király gyanánt, túl minden képzetem

kirabolván kincsét a képtelennek
nevetlek, mint Istennel osztozó,
vén Euklides, rab törvényhozó.

CIGÁNYDAL

Zörg az ág és zug a szél
 cigányasszony útrakél
 feje piros keszkenős
 zsír haján a rossz kenőcs
 lepedőbe köti bugyrát
 úgy viszi a pereputtyát
 csipőn kötve csücske kettő
 nyakán lóg a másik kettő.
 Háti jószág, pereputty :
 picí rajkó, jól aludj !
 Mezők jönnek, erdőségek
 jó vidékek, rossz vidékek
 szép hazák,
 zöld hazák :
 jár a szél és zörg az ág.

Bús szederfa álldogál
 picí rajkó sírdogál
 bús szederfa naptól szárad,
 cigányasszony ina fárad
 fára köti lepedőjét
 úgy ringatja csecsemőjét.
 Bölcsőt tartja : bölcs a fa ;
 Szedret adja : jó a fa.
 Ad tüzet is száraz ág :
 mindenütt csak hajt az ág
 hogyha tűz van : a tűz ég is
 kerül hozzá kis fazék is
 kis fazék
 nagy fazék
 mindenütt csak jó az ég.

Ágra köti lepedőjét
 úgy ringatja csecsemőjét :
 »Ági jószág, pereputty
 picí rajkó, jól aludj.
 Mezők jönnek, erdőségek
 jó vidékek, rossz vidékek :
 teneked mind jó vidék ;
 mindenütt csak kék az ég.
 Ne felejtse, hogy ágrul lettél
 szederfa alatt születted
 s mint a röpke majd az ágrul,
 úgy leszakadsz majd anyádrul
 se apád,
 se anyád,
 se országod, se tanyád.«

Mesél neki rémeket,
 dalol neki éneket :
 »Ági jószág, pici lélek
 milyen jó neked az élet :
 hogyha jön a csunya szél,
 pici rajkó picit fél
 ad tüzet a száraz ág :
 kivárod a tavaszát.
 Hogyha ég a nap sugára
 a gazdának nagy a kára ;
 neked semmi, kis bolond :
 mindenütt csak hús a lomb :
 Cse'bogár,
 Cse'bogár,
 a gazdának csupa kár.«

»Mezők jönnek, erdőségek,
 jó vidékek, rossz vidékek
 teneked mind jó vidék :
 mindenütt csak kék az ég.
 Erdőn hogyha zsidót látsz,
 meg se nézed, neki látsz.
 Mezőn hogyha lányra lelsz,
 meg se kérded, úgy ölelsz.
 Nem hiába ágrul lettél
 szederfa alatt születél
 s mint a röpke mag az ágrul,
 úgy szakadsz le majd anyádrul
 se apád,
 se anyád,
 se országod, se tanyád.«

SPLEEN

Lakásom tétlenség szigetje
szeszély sétáló palotám
munkám az ördög kerevetje.

Ami valóság volna tán
úgy tekintem mint a felhőket
és járok a semmik után.

*

Ó jaj! megúntam a mezőket
s a várost már előbb megúntam
megúntam völgyet és tetőket.

Próbáltam élni léha gúnyban,
próbáltam élni szeretetben
és próbáltam élni magamban.

Egy sem volt élet s észrevettem
hogy éltem csak akkor lesz élet
amikor már messze mögöttem.

Amikor régen semmivé lett
életté válik a halálban
de a jelenben nincsen lélek.

Bolond gazda szolgája, lábam
ténfergve tétován topog
és érzi hogy minden hiában.

TÉLI DAL

melyben a költő magát és társait bányászokhoz hasonlítja.

Esik a hó, a dal ma megered
 esik a hó
 a kályha szíve halkán dobbanó
 a dal ma szép lesz, mély lesz és *enyém*
 szimbolumokkal teljes költemény.

Mondom nektek, hogy bányászok vagyunk
 mondom bizony,
 bár elfog gyakran a mélységiszony
 s mint aki szédül tornyok ormain,
 émelygünk ormos akna kormain.

A bánya mély, az akna piszkos ám
 a bánya mély,
 az akna piszkos, mint a szenvedély :
 forró sötétben fénylő kincseket
 keresünk míg valami eltemet.

S talán a víz temet bennünket el,
 talán a víz,
 talán a tűz, talán a viheder,
 talán a föld, a kő ; talán a jég,
 talán a forró, fojtó bányalég.

Nő- s férfié, egyforma köntösünk
 nő- s férfié,
 mi nem kérdezzük, hogy melyik kié ;
 meleg ürben mezítlen dolgozunk
 s tán drágakő lesz, amit felhozunk.

Tán drágakő lesz, amit felhozunk,
 tán drágakő,
 tán gyémánt, koronába illhető,
 tán áldott szén, tánátkozott arany :
 mi dolgozunk tovább, vigasztalan !

EGY RÖVID VERS

*melyben a költő saját lelkét szólítja meg és nagyon kegyetlen
dolgozat mond neki.*

Ó lélek, lélek, mivé kelle válnod!
Idétlen fényre születed ezer álmod.
Utolsót holtan hordozod magaddal,
mint holt gyermek lelkét viszi az angyal.

De néha éjjel, éjes éjszakákon
mikor magad vagy az egész világon
s az egész világ egymagadba mélyed
minthogyha megmozdulna néma méhed.

Mert ami meghalt, nincsen eltemetve,
mit megtagadtál, nincsen elfeledve
s a megölt gyermek, mint fájdalmas árnyék
kísértetes méhedbe visszajár még.

EGY SZOMORÚ VERS

melyben a költő azon panaszkodik, hogy nincsen barátja.

Nekem nem volt barátom,
 tőlem mindenki fut,
 társaim elkerültek
 mint idegen fiut,
 idegent, megvetettet,
 ki mindég mostoha,
 kit senki sem szerethet,
 nem is szeret soha.
 Magányosnak születtem,
 barátatlan vagyok,
 így lettem, ami lettem,
 mindentől elhagyott,
 mindég a szenvedésre
 vitézül víni kész :
 magányosság vitéze,
 magam ellen vitéz,
 barangoló borongó,
 ki bamba bűn borong,
 borzongó bús bolyongó,
 barátatlan bolond.
 Nekem nem volt barátom,
 nem is lehet soha,
 örökre már belátom,
 maradtam mostoha
 nincs szem, amely szememben
 a lelket lelje meg,
 szív, mely setét szívemben
 lakozni nem remeg,
 lelkekkel lelkesülni
 lelkem hiába vágy
 lelkeknek egyesülni
 nincsen menyasszonyág.

NAIV BALLADA

melyben a költő elbeszéli, hogy egykor nagy sereg lányokat látott, akik liliommal lelket ölteni tudnak és hogy félt tőlük és hogy kérte őket, hogy ne bántsák a lelkét, mert a költők lelke e világnak kincse.

Láttam nagy sereg lányokat
sereg lányokat liliommal. —
Akkor a lelkem fájdalommal
küzködött sok nehéz orommal
és láttam mérgezett szirommal
gyilkoló kába liliommal
jönni nagy sereg lányokat
és mondtam nekik: »Lányok,
koldus vagyok én :
de ha meghalok, mégis
e világ lesz szegény.«

Nevettek s mondtam akkor én :
»Király voltam, vittem a gályát,
térdeltem a tenger dagályát,
valamint Mithras ős bikáját
reávetvén hajóm igáját.
Király voltam, vittem a gályát.«
Nevettek s mondtam akkor én :
»Talán király se voltam,
csak matróz siheder :
de ha meghalok, mégis
tenger süllyed el.«

»Szerettem mindent, ami új,
szerettem mindent, ami ódon :
úsztam kanyar, gonosz folyókon
táncoltam a részeg hajókon,
némán poshadtam lusta tókon,
szerettem mindent, ami ódon
szerettem mindent, ami új :
bús zene volt a lelkem,
éltem ütemét :
ha meghalok, az Isten
behunyja egy szemét.«

EGY DAL

amilyet a franciák chansonnak neveznek.

Mikor még gyermek voltam
szomoru és szerény
egy nagy könyvesszobába
kerültem egyszer én
s kiálték vágyra kelten :
Elmém hajóra hág !
Mily szomju véges lelkem
rád, végtelen világ !

S bejártam így a multat
bejártam a jelent
s mit bölcseink tanultak
jól tudtam, mit jelent
de célt sehelse leltem
és vágyam egyre rág :
mily végtelen a lelkem
s mily véges a világ !

S szóltam : Könyvek mit érnek?
Mit ér a képzelet ?
Választalan had éljek
vidám világ, veled !
s tán elmém vággyal telten
megnyugszik majd ha lát !
mily szomju véges lelkem
rád, végtelen világ !

És a jelent bejártam
s bejártam a jövőt
francia selymet láttam
angol gyapjúsövőt
új farmot messze telken
vad Ausztráliát —
mily végtelen a lelkem
s mily véges a világ !

S szóltam : Minden hiúság
csak egy való : a csók.
Szomító selyem ajkak
és bársonybőr kacsók
kéj, melyet irigyelten
takarnak habcihák —
mily szomju véges lelkem
rád, végtelen világ !

De tengert olyat hol láss,
hogy a mélyére hass?
és hol van olyan forrás
hogy eleget ihass?
Azt hittem, rég beteltem
s ma vágyam újra rág :
mily végtelen a lelkem
s mily véges vagy, világ !

SZERENÁD

melyben a költő kedvese szépségét dicséri és a saját szomorú bujdosásait és egyéb bánatait igen keserűli

Zeng a nád a tó fölött
zeng a szél a nádon —
édes, álmaid között
halld a szerenádom :
ima rád e szerenád,
tested titkos templomát
dallal így imádom.

Elefántcsont palota
boltozatos melled
kettős márványoszlopa
nyugszik egymás mellett
fejed fenn a vánkoson
tornya, melyen átoson
lágý tömjénlehellet.

Érted, édes, messziről
jöttem a vasúton
hó közül és bérc mögül
sáron, havas úton,
nyáron át és télen át
nádon át és éren át,
szálltam a vasúton.

Cirpel most az őszike
szeles őszidőben
felijed az őzike
távol az erdőben,
béka zenél, zug a sás,
hosszú volt a bujdosás
teljes esztendőben.

Béka zenél, zug a sás
szél kel az erdőn át
szomorú a bujdosás
ezer esztendőn át,
ezer évig élek én
s mindig, mindig sírok én
az egész időn át.

BABONA, VARÁZS

Nem szánom én az ostobát,
kinek üres a mennyek boltja :
ki méltó látni a csodát
az a csodát magában hordja.

Az este a kertek alatt
jártam és elborult az élet :
az Este varázspoharat
borított a földre, hogy éj lett.

Hirtelen, árva éjszaka
(szomorú, mégis szép varázs volt) ;
és a fák alatt egymaga
lassan feljött az óriás hold.

Lám, mondtam, egy arany gyümölcs !
Égő gyümölcs az ében ágon !
Ó melyik napkeleti bölcs
varázsol ilyet Indiákon?

Ó nagy varázsló, titkos Est
ki elborítod e világot.
Kinek nedves ecsetje fest
zajtalan éjjel száz virágot :

varázskönyveget terít
kezed és elnyomja a későt. —
Szüzeknek alvó testeit
érni mintázza néma vésőd :

Te mintáztad őt is, te bölcs
sok régi lányos éjszakáján,
hogy érve majd arany gyümölcs
legyen életem ében fáján ;

mert te vagy a nagy Erlelő. —
Ekkor a hold feljött a fáról
furcsán mozogva jött fel ő
regélve még Amerikáról.

Felhők kapkodtak szerteszét
hideg sejtelmek szele támadt,
s hallottam ideges nesztét
a rángatózó ijedt fának.

ARANYFÜRDŐ, ARANYESŐ, DANAÉ

Napsugárt csipkéz a lomb és mondja : »Napsugár !
Minden aranyod a földre lehullatni kár :
lásd, mi mily örömmel isszuk égi italod !
Kár a holt földre hullatni minden aranyod.«

És a vastag fény a lombon végighömpölyög
és a levelek szélén a földre lepörög ;
vagy levélről más levélre — csordultas pohár —
mint a sok-medencés kútban, kézről kézre száll.

Minden levél tartja néki pici tenyerét ;
mindenik kap, mindenik ad, hiszen van elég ;
meg se nyomja gyenge markát ez a drága súly
zöld széléről halkan piros napernyődre hull.

Ó te kedves, mért nem vagy most tiszta meztelen,
hogy napernyőd napos árnyát élném testeden
s szomjas hússal innád ezt az égi aranyat,
mint Danaé teste hajdan görög ég alatt !

VÁGYAK ÉS SOHA

Gyermek kívánnék lenni, tiszta gyermek
kit nem zavarnak semmi bús szerelmek
s amilyen talán nem valék soha.

A nő szeme, étellel égve telten
rejtett mocsokkal undorítja lelkem :
az élet tiszta nem lehet soha.

Az élet piszkos, csak a semmi tiszta,
az élet mélyén ég a vágyak piszka
s a semmit nem kívánhatom soha.

Ó ezek az emésztő pincelángok,
hogy mint a mécses, lángban egyre rángok
s tán ellobbanni nem tudok soha.

Hogy vágyamat születve már utálok
s utálva vágyom ; és ha lesz halálom,
vágyam halálát nem hiszem soha.

Immár a végtelen vágyára vágyom
s bár végtelen sok, véges mind a vágyam
s végesből nem lesz végtelen soha.

Gyermek kívánnék lenni, tiszta gyermek,
kit nem zavarnak semmi bús szerelmek
s amilyen talán nem valék soha.

HISZEKEGY

Nem hiszek én egy istenben, mert bárhova nézek,
 istent látok, ezért, s nem szomorú a világ.
 Egyike gyilkos, a másika áldott, másika részeg,
 egyike zengő ég, másika néma virág.
 Mind hatalom, de nem egyenlők az erőre ; ha egy int
 gyakran a másik fut ; gyakran a másika fél.
 Egyike fényes, a másika vak ; hogy lenne ez egy mind?
 Semmi az ami csak egy ; semmi sem egy, ami él.
 Nem hiszem én az egy istent ; hiszem az ezer istent :
 azt aki adja a fényt ; azt aki adja a dalt ;
 azt kivel a kin is édes, azt kivel a mocsok is szent ;
 Kronost az öreget s Bacchost a fiatal ;
 az arany Aphroditét s minden derüs égi mosolygót ;
 holdnak szűz erejét, Artemisz enyhe nyilát ;
 Zeüsz a komor dörgőt s Próteüsz a tengeri bolygót
 és a nyilas napot is, mely a világra kilát.
 Gabnaadó bus anyát s lányát, a vidám hazajárót ;
 erdei lyányokat is s a fura furtfülü Pánt ;
 látom amint a Moira köröttem fonja a hálót
 s olykor az Eümenidák vércsepegős szeme bánt.
 Élnék az istenek és még érzi hatalmukat egyre
 bárha nem is hisz már bennük a léha világ :
 egy isten se szorult a hitre s az emberi kegyre
 egyike zengő ég, másika néma virág.

DAL, RÉGIMÓDI

Hol voltál, irgalomtalan,
míg én sínylődtem egymagam?

Virágot árultak a fák,
mint pettyes szoknyás kis kofák.

Ma nem látok virágokat :
minden virág te vagy magad.

Fű frissége elveszett :
te vagy ma friss a fű helyett.

Az ezüst felhőt pajkosul
hajadba tűzted fátyladul.

Megloptad a természetet,
hogy lenne piperéd neked.

Kiraboltál tavaszt, nyarat :
énnékem semmi sem maradt.

INTERMEZZO

(SZEKSZÁRD)

VILE POTABIS

Szerény borral kínállak íme
nem Szekszárd régi lángbora :
ennek világosabb a színe
és szelídebb a mámore
de mégsem altató, butító
s nem durva főleg, s nem hamis
s vélném, baráti körben itt jó
olykornap ily olcsóbb bor is.

Kertem bizony már járta féreg
pár tán még most is benne rág :
de rohadjon a régi kéreg :
adott új vesszőt — új világ !
új vesszőt, mely bár fája vérez
lombja rozsdátalan kihajt ;
új vesszőt, amely meg sem érez
most semmi férget, semmi bajt !

Új vesszőt, melynek bár gyümölcse
savanyúbb a tavalyinál
elég hogy kádamat betöltse
és nektek enyhülést kínál,
ha szátok ízét ronda karcos
rontá vagy édeskés barack —
s nekem erőt új kapaharchoz
veletek, gyűvötény, tarack !

ÉDES AZ OTTHON

Mikor a szőlő leve buggyán
 barnul a fanyar berkenye,
 kalászt szentel a dűlő utján
 az Egyház, az Isten menyé,
 nap arany sávot vet a falra
 s a vidám iskolásfiuk
 táskafület lóbálló rajja
 a tanteremből rétre fut :

édes az otthon.

Mikor a zsaluk leeresztve,
 mert félhomály kell, nem üveg,
 Lord hűs kövön, nyelvet eresztve
 hemperg — és áll a légysüveg ;
 keresztútnál, hol tócsa poccsant
 máskor, most por füstölg eléd :
 izzadtan áll meg s levest loccsant
 az ebédet vivő cseléd :

édes az otthon.

Mikor a nappal megin' enyhe,
 mikor az ember újra vig,
 mikor csupán a beteg renyhe,
 amikor a diót verik,
 mikor szellőztetik a pincét
 s a gazda a tanyán időz :
 őrizni a hegyeknek kincsét
 fényes fokossal jár a csósz :

édes az otthon.

S mikor a kályha tüze pattog,
 mikor a szoba jó meleg,
 halkán a régi óra kattog
 s jégcsapot olvaszt a gyerek :
 benn nyájas körtől víg az asztal
 s a meghitt lámpa gyul korán,
 bár új hó ablaknál marasztal
 merengni lepkezáporán :

édes az otthon.

GRETNA-GREEN

Kék az ég ma, zöld az ág, —
 milyen messze, más világ!
 mennyi rózsza, lám a pünköszt —
 Amor röpdös négy szemünk közt
 — s semmi harc és semmi kín:
 mindjárt itt lesz Gretna Green
 szállunk, szállunk mind tovább
 tefeléd, szép délibáb!

Bájkocsim szemed sugára,
 csókos szók az ostromom
 Hopp! megszállunk éjszakára
 valamely monostoron
 — e monostor nemcsak rím,
 e monostor Gretna Green
 vén kovács ott ősz apát,
 aki minket összeád.

Sorsom, borsom mit kívánsz?
 legszebb a mezalliansz:
 légy hát, édes ellenségem,
 Hófehérke, feleségem
 — mennyi illat, mennyi szín!
 szép az útag, Gretna Green
 mennyi rózsza, mily tavasz
 bárányfelhő ránk havaz.

Mennyi szín és mennyi kincs!
 szebb ut nincs és jobb ut sincs.
 Ez a rév itt Éva réve:
 rég ismérem, ezer éve.
 — Kinn vagyunk már, hejh de kinn!
 Hol van, hol van Gretna Green?
 Meddig szálljunk még tovább
 érted ó szép délibáb?

Esteledik az idő,
 hűs az árny és zörg az ág —
 megszállt a déli hő
 s esttől borzongsz, szép virág
 — aggadozva kérdeid ím:
 »Mészze még a Gretna Green?«
 Jaj virágom, nem tudom
 megtévedtünk az uton.

Szökken a kocsim : világom
köd borítja s légi nedv,
lankad utazó virágom,
bennem is a régi kedv
— mennyi harc és mennyi kín!
Messze még a Gretna Green
s szempillámat — ó de kár —
ólom-álom üli már.

JÁTSZOTTAM A KEZÉVEL

Még most is látom a kezét
 hogy ágazott az ujja szét,
 oly szeliden, mint ágtól ág
 vagy halkán elvél őt barát,
 kik váltan is segítetik
 egymást egy messze életig.

Még egyre látom csöpp kezét :
 úgy dolgozott mint csöppke gép
 a hímzötűvel vánkosán :
 tündérfogócska — igazán —
 s hogy gyenge ujját meg ne szúrja,
 arany gyűszűt viselt az ujja.

Ó álmodom már csöpp kezét
 kerek a halma, völgye szép :
 a völgye selyem, halma bársony :
 ó gyönyörű táj ! ó csodás hon !
 Ott jártak szomjas ajkaim :
 arany homokon beduin !

Nem vágy, nem álom, hanem emlék :
 jaj milyen rég volt az a *nemrég!*
 Tíz gyenge ága nyult felém
 és én izenkint tördelém :
 ó arany ágnak arany íze,
 arany fa arany ízű méze !

Hát a köröm, a kis köröm !
 Mennyi szépség, mily öröm :
 üveges kép selyemkeretbe,
 melyre a hajnal van lefestve
 vagy piros ablak méla esten
 vagy rózsarc egy gyenge testen.

Mert tündértest a pici kéz
 mely rózsás-meztelen igéz
 s a hely hol összeömlik ága
 mint csöpp csipő hajlása, drága
 vagy ujja láb és íze térd
 s akkor hogy arca hol? ne kérdd

mert tündértest a kicsi kéz
 mely arca nélkül is egész.
 Még egyre álmodom vele :
 ó hogy oly messze közele
 s hogy minden e világon itt
 furcsa szirtekbe ütközik !

Csak egyszer lenne még enyém
s kedvemre csókkal önteném
szívesen halnék azután
nagyobb örömmel ontanám
kis ujjáért a csobogó vért,
mint száz királyért, lobogóért !

JÜLIUS

Mint az ölyv két bús madárra
vigyázatlan gyenge párra
úgy jött ránk e szerelem
mint a zápor a határra
mint a nyári zivatar
oly borusan és hamar.

Most a felhők alatt állunk
csillagokra nem találunk :
minden csillag elaludt.
Vigyázz ! most az éjben járunk :
sillanó síkos az út —
ki tudhatja, hova jut?

Láttam amint szeme retten —
ó a boldogság kegyetlen,
nem valami víg dolog —
láttam amint sír ijedten
s mint veszélytől aki buj
finom feje rám borul.

Hallottam hogy hangja csuklott
láttam lelkében a poklot :
szeme fényes ablakán
félős lelke majd kiugrott
óriási ablakán,
amint fölvetette rám !

AUGUSZTUS

A falunak tornya karcsú,
körül karcsú könnyü fák
falu fölött vörös arcú,
sárga bajszerű holdvilág.

A vasúton szállok messze,
messze, messze csöndesen,
és tünődöm, enyém lesz-e,
vagy már veszve, kedvesem?

Aki egyszer, egy szép estén,
szép csöndeskén rám hajolt,
enyém lesz-e még édeském,
ki egy estén enyém volt?

Ilyen messze, halk zugolyba
véle volna jönni jó,
hol egymásnak válaszolva
tücsök szólna millió.

Lelkem is itt szertecicáz,
elmóricáz csöndesen,
s megpihen egy fehér cicás
kukoricás ereszen. —

Ó jaj, a vonat megindul,
lassan indul, tétováz
s eltűn a táj dombjain tul
zene, hold és állomás.

NINCSEN KISÉRTET

(1904)

Nincsen kísértet ! Sűrű meleg estén
járhatunk fűrtös felhők alatt nyugton,
világos fönket rúdon lengő, súton
száradó leplek immár nem ijesztvén.

Boszorkányt sem már, ösvenyek keresztjén
tündért se lesünk, mosdva régi kúton ;
s nagy hajló fák alatt, magányos úton
nem hányunk *jelt*, mint együgyű keresztyén.

Ha kincsre vágyunk, játszunk vagy lopunk :
nem hajtunk friss gödörnél ingó térdet,
s egy kuvikhangra ásót nem dobunk.

S elálmosodván, ketrecinkbe bújva,
— bátor csibék ! nincs róka ! — mécszet fújva
nyugodtan alhatunk. Nincsen kísértet !

MIKÉNT SZÉLCSENDBEN A HAJÓ

Miként szélcsendben a hajó
 lelkem ma veszteg úgy lebeg
 vitorla nélkül! — Ah be jó,
 hogy most melletted ülhetek!
 Talán megállt a vén Idő
 s mi ketten élünk már csupán —
 ó milyen édes lanyaha hő,
 mily édes lanyaha délután.
 Most messze földön senki sincs,
 fénylik az ajtón a kilincs:
 ajtó előtt a macska ül,
 hátát gubbasztva gömbölyül.
 Kertben tüzel a tulipán
 fejét megadva csüggeteg:
 most minden édesen beteg.
 A tornácon az oszlopárny
 a napsütött fal oldalán
 ledől, mint tejben a kalán.
 Nincs a világon semmi vér,
 tejjel és mézzel foly az ér,
 a vékony ér a hús alatt:
 azért vagy, édes, oly fehér,
 s nézed a fehér bús falat.
 Elalszik minden — mily varázs!
 Már alig zümmög a darázs.
 Vállad vonala betegen
 omlik el kebled vánkosán
 s úgy csüggök fényes szemedén,
 mint hipnotizált, orvosán.
 Altass el, édes, engemet,
 s álom hajóján messze vigy
 ah ez az álom — eltemet —
 és ah! maradna mindig így!
 maradna mindig így...
 így...
 mindig így...

ANYÁM NAGYBÁTYJA RÉGI PAP

Anyám nagybátyja, régi pap,
 lilaszin övvel, kanonok,
 sárgatag ujján nagy gyűrű,
 az arca sápadt és sovány,
 arany keretből feketén
 apró szemével kivigyáz
 a szép világos nagy falon.

(Nem mer csengetni rímmel, mert tudja jól dalom,
 hogy minden régi kép kísértet a falon.)

Ma már csak itt él e falon,
 de hajdan Rómában tanult,
 volt kispap ott, pirosruhás ;
 ma már mellén aranykereszt,
 ma már lilával díszruhás,
 bölcsen vigyázni megtanult :
 ma már csak itt él e falon.

(Nem mer csengetni rímmel, mert tudja jól dalom,
 hogy minden régi kép kísértet a falon.)

Kisértet, nemcsak a falon,
 mert lelkemből is kivigyáz
 villogó szeme feketén
 (bölcs arca sápadt és sovány,
 sárgatag ujján nagy gyűrű)
 lelkem mélyén egy kanonok
 fülel, valami régi pap.

A KÖLTŐ ÉLETÉNEK PUSZTÁJARÓL

és arról, hogy e pusztában kedvesének teste oázis, szemei enyhe kutak, és a Reája való gondolat a Vágyak karavánjának vezetője:

Ha győzve reggel álmon, lelki csöndön
gondolatod, mint megtérő barát,
fölfénylik bennem : boldogan köszöntöm
mély elmém édes Dominátorát.

Ki vágyaim vezére — így köszöntöm —
vezette tikkadt Vágyaim sorát
kútfőig, melynek vizével leöntöm
életemet, ezt az égő Szaharát !

Mert éltem csak egy égő puszta láza,
és lelkes tested benne dús oáza,
hol kettős kútra lelt a karaván.

S Gondolatod, hajtani hűs vizére,
lelkemnek nyáját, vágyaim vezére,
mely halkán kél. Mint nap a Szaharán.

AZ ÉGŐ PUSZTA

OLY SZOMORÚ, HOGY OLY NEHÉZ MEGÉLNI

Oly szomorú, hogy oly nehéz megélni
és hogy a szépből csak az álma jut,
és hogy a pénzből jó ha mára fut,
s minden erőmet érte kell cserélni.

Oly szomorú, hogy akit szeretek,
talpig nem öltöztethetem brokátba,
nem híhatom lakni aranyszobákba,
és hogy fillérért únva csüggedek.

Oly szomorú, hogy múzsám így kiáll
árulni hulló kecsseit miattam :
oly szomorú, hogy perceim eladtam
s időm bora idegen kádba száll.

Oly szomorú, hogy nem fektethetem
gyáros fejem egy csöndes ölbe tétlen
hosszú napok során, e gyöngye télben,
tünődni a halálon, s életem.

A nargiléht és ottománt kesergem,
ládában és szivemben nincs arany,
lelkem körül a munka mocska van :
Nemes tétlenség, nemesíts meg engem !

E KOMOR JÚNIUS HAVON

E komor június havon
 mely mord akár a november,
 emléked mely tájakra von,
 te mord novemberi ember?
 Emlékszel, egykor, mint folyott
 pünkösöd két napja vidáman,
 s az örömökre, miket ott
 alig vettél vala számon.

Keresd most őket együvé,
 mint gyöngyszemeket, ha szerte
 elhulltak, mert gyerek füzé,
 ki újra szerteseperete.
 A Sors a játékos gyerek,
 ki gyöngyszemeid zsinorját
 elvágta : s most pereg, pereg ...
 Ki lelheti régi sorját?

Szeretted mindig a jövőt :
 de most imádod a multat.
 Miből van, látod a jövőt :
 csupa multból, megtanultad !
 Nézz hát a multba, és a jót
 a multból éld a jövőbe :
 hányd-vesd a lelked, mint hajót
 hányja takács a szövőbe.

Kergesse multba és megint
 kergesse jövőbe lelked
 emléked motollája, mint
 hajót a takácsé kerget :
 így lesz oly szőnyeg életed,
 melyben a szálak, a színek
 összefonódnak élvezet,
 úgy mint versedben a rímek.

AZ ÉLETEMET ELHIBÁZTAM

Az életemet elhibáztam,
rossz szögletet mértem falán,
törölhetetlen drága vászنام
terhes színekkel mázolás :
emlékből raktam össze rőzsét,
multból máglyát jövőm alá,
s tegnap tüzére holnap hőjét,
magamat dobtam égni rá.

Ah, mennyi szépre, mennyi jóra
lett volna bennem késve mersz !
De hasztalan töpreng az óra,
ha ihletet nem ad a perc.
Az órák és évek kövéből
nehéz kriptát emeltem én :
az évek falának tövéből
nem költ föl többet több remény.

Kriptámban hát nosza kinyújtom
rossz, multak-törte testemet
és máglyámat vigan kigyújtom,
melyről fölkelni nem lehet :
Lelkem ! ha éltünk lángba lebben,
legalább szép legyen a láng :
minden bibornál fényesebben
adja palástját ölni ránk !

PALOTAI EST

Végre falun ér az estem
 nincsen este Budapesten
 s én az estét kedvelem
 este az én reggelem
 lelkem mint a rossz madár
 nappal alszik, este száll
 amikor te becsukod,
 kinyitom az ablakot.

Álmosan borúl a nap
 vörös arccal az égaljra
 mint a részeg az asztalra
 és az árnyak hullanak
 nyúlanak

és a fények szelidülnek
 és a sarkok feketülnek
 és a lángok gyullanak
 gyullanak.

Minden ablakot kitárok
 minden gondom elszivárog
 és egy palotára várok
 melyet a csönd ujja rak.
 És a csönd hangjára várok,
 messziről képzelt bojtárok
 néma nótát fujjanak.

Messziről csodára várok :
 tűnjön föl egy új alak !
 Messziről egy rémre várok :
 takarózzon be az árok,
 szerelemben ijedt párok
 paplan alá bujjanak.

Messziről egy kéjre várok
 messziről egy fényre várok
 melytől meggyógyúl a vak
 és a látóra hull hályog.
 Messziről egy holdra várok
 melytől elvakúl a nap.

IMMORTALE JECUR

Férges aggály, kétely-métely,
 késő bánat : ebi gond
 kétségnél kínosb reménnyel
 mennyi ront és mennyi bont.

S nem száll nálam áldott múzsa,
 nem, a *bajt* enyhíteni, *báj* :
 napon únt munkában húzva
 kétszer fáj az, ami fáj.

Májam mint a Titán mája
 rágva újul, végtelen,
 s a remény paródiája
 viszkető sok kételyem.

Égek : olajjal ne öntözz,
 hagyj el, fárasztó remény :
 húsben : hálóból varrt köntös !
 hőben : sósvizes edény !

FAJÓ, FAZÓ ÉNEK

Ó gondok, gondok, holnapök !
egy gondtalan mát hol kapok?

Szönyeg-puhába betegen
búni hiába szigetem :

szivem verését halk ölen
csak annál jobban hallom én.

S nem hágy e belül ágyuzó
nyugodni tikkadt ágyuszó!

Rég mélyről únott hangja bánt
előbb sülyedt harang gyanánt :

de zord kohóba sülyedett
és a harangból ágyu lett.

S tép, tép e belül ágyuzó
lelkembe tikkadt ágyuszó.

Kifelé csupa sánc, perem :
befelé lelkem meztelen.

Fájón mezítlén, mint beteg
zománca-vesztett fogideg.

Úristen, ami itt hibás,
ki lesz eltömni Messiás?

Jámbor halászt, hiszem, lehet :
hanem ki vált meg *engemet?*

Adj Uram, kinek mit szeret :
az éhezőnek kenyeret,

a szomjazónak hűs italt,
a fiatalnak fiatal,

adj az öregnek szép időt :
hadd üldögéljen ház előtt,

adj, Uram, néki friss erőt —
de nekem adj már pihenőt !

A CSENGETYŰSFIŰ

Minden reggeli látomásból
szemem mögött dal erjed, érik
mint nyílt hordóban aromás bor.

Ázik az utca friss aranyban
reggeli csengő csengi végig :
ezüst hal az arany folyamban.

Ó, reggel, gyermek, gyönyörűség !
kertek falán át egy karaj lomb
tán a csengő szavára hajlong
ó, szent reggeli csengetyűség !
a kapu árnya aranyat vág.

Gyenge a nap, szelíd az árnyék
s a lombok zöldje halovány még
kacag a csengő tiszta zajjal
s nyíló kapukból friss leányok
csengetnek vissza víg kacajjal.
Nyíló kapukba mind kiállnak
sorfalat állva mint királynak
hónuk alatt egy kicsi teknő :
hódolni drága adományok
(drága nap aranyozza reggel)
s a csengő egyre közelebb jó
a nagy csengő a kis gyerekekkel
s mögötte súlyosan dörög
a méltóságos nagy szekér
rejtelmes szürke födelekkel
a verőfényes távol utcán
s megáll, ha egy kapúig ér.
S az egyik leány közeleg,
feszíti mellét, nyújtja karját ;
s nyílnak az ajtós födelek,
melyek a tág kocsit takarják.
Úgy tartja, nyújtja válla, karja
az adományt, a drága ládát
mint antik urnát régi szobrok ;
s amint a vak szekérbe önti
ezüsből látsz fellengni fodrot
a por gyémántját, füst ezüstjét,
szent áldozatnak ritka füstjét
nap felé szállni a szekérből.

Ó, mit nekem hogy a szemétből!
Isten szemében nincs szemét :
fürtődnek, melyből borod erjed,
ne hányjad el rohadt szemét :
attól édesebb lesz a bor.
Inkább gyönyörködve figyeljed,
hogy napban gyémánt lesz a por
s hallgasd a szemetes-zenét
amint utcádon csengve terjed.

ECETDAL

Gondoltad volna egyszer, erődben és szabadban,
 robogva tüskön által, mint kit a nap vakít,
 hogy lesz hogy fáj a szúrás, hogy este félsz magadban
 és milyen jól esik majd szeretni valakit?

Nem fogsz szeretni senkit, gondoltad, úgy-e, bátor,
 csak lányok gyenge mellét, üdítő hús szemét,
 friss fénybe fürdő fűrtét, mely nyílt hajnali sátor
 s a testükből szűrődött, lelkedbe szűrt zenét?

De ezt is nem becsülted — bezzeg ma visszarínád
 lehetne, visszahínád elejtett perceid,
 lenézétt zsenge mustod tapadós ajkkal innád:
 de ecet lett belőle, hogy elvont szájjal idd.

Forratlan zsenge mustod, hogy forrjon, hagyni vesztéd
 s emlék-levendulából lett almod ecetágy
 borát is újra forni erjesztéd és eresztéd
 s ó jaj, mi jaj-izú lesz, ha kétszer forr a vágy!

Most temetőn dülöngesz eceted únt izével,
 készen már, régi részeg, hogy a vizet papold,
 s izetlen nyúgalomnak keverve hús vizével
 hús szeretet borát idd, szesztelen enyhe bort.

De benned enyhe nedv is hamar forr égetővé,
 szesztelen nem maradhat kádadban érzélem;
 így válik könnyü könnyed maróvá, étetővé
 és cseppjeit sziszegve nyeled szegény... nyelem...

Szegény most, gyenge versem, menj árva kis pityergő,
 véremnek verse mégis és nékem drága vers,
 ki vallod a világnak, hogy még erembe csergő
 a régi furcsa taktus s helyettem sírni mersz.

HAZA A TELEPRE

Rég elmaradt a fény, a körut ;
a villanyos a sötétbe fut.

Ó, Istenem, megint egyedül :
az ég, a föld megint megürül.

A villanyos az éjbe szalad :
kék villanások a sín alatt.

Ó, távoli villany, száz régi est ! —
rideg hátad mögött, Budapest !

Örömvölgy-utca, örömtelen :
szeszgyár, kis korcsma, köz-szerelem.

Kütelki házak udvarai,
hol nappal a korcs kintorna rí,

s hol az éjben, kéjben, szenvedőn
nyögi párzó macska a háztetőn,

jaj, gyermekhangon, az Állati Lét
kitettje, iszonyu kényszerét.

Sivítva surran az éji sinpár
fölött a kocsink s fordulva himbál

a Ganz-gyár únott falainál
hirtelenebbül a nappalinál.

A gyár, a Ganz-gyár, ó Mária !
s a pesti lapos Kálvária !

A gyár tetején nagy éjjeli nap rak
tüzet vörös-izzón, nagy kerek ablak.

Leszállni, haza, az éjszakán —
ó, régi éjek ! régi magány !

Ó, hol van a könyv, lekötni a lelkem?
Vagy hol van az álom, oldani engem?

Hol van a Múzsza, holt szeretőm?
Félek egyedül már, mint temetőn,

vagy mint aki egy halottal aludna —
Ó, kocsira ! vissza ! fénybe ! körutra !

KÉPEK ÉS JELENÉSEK

MERCERIA

Mindig gálában, mindig új divatban
forog a drága hölgy a kirakatban.

Nincsen egy gombostűnyi hiba rajta :
fehér a foga és piros az ajka.

Szabályos arca mindig mosolyog,
mindig vidáman, egyformán forog.

Mindenfelé forog, jónevelésű :
sohasem esik ki hajából a fésű.

Tartása egyenes, fejet nem ingat
merev szemével sohasem kacsingat.

Körülcukrozza fénnel őt a villany
s ő mosolya cukrával visszavillan.

Örök pompában úszik és csodálják
a kirakatot érte körülállják.

De bármi szép kivágott melle, karja
nem ér fel hozzá az óhajok alja.

Mert hol az angyal végződnek a nőben
ottan végződik ez a nő : csipőben.

Oly tiszta, mint egy angyal s oly tudatlan
de mindig szép ruhában, új divatban

forog a drága hölgy a kirakatban.

ŐSZI HARANGOZÓ

Az idén korán kilelt az ősztől
lúdbőrzik saraink puhája :
siess harangozó ! az alkony megelőz.

Morc pityergős már az ég orcája
mint gyermeké, ki mécsét tör feléd,
mert elveszett aranyos labdája.

A durva szél a fáknak levelét
söpri, söpri, melankolikussan
mint holmi durcás, duzzogó cseléd.

En nem tudom, hogy útam merre fussam
s a nagy vágytól lábam csak ténfereg :
mennyi rossz szem néz már rám gyanussan !

Nem merek s únom, hogy nem merek
dadból előttük levetközni pőrén
s szemetektől megkopni, emberek !

Mint bakfislány éjjel letolja dőrén
paplanát, ingét, hogy Isten szeme
korcsolyázzon legalább síma bőrén :

perverz lelkem épúgy tolja le
takaróit az utolsó szálig
mikor maga van (Isten látja-e?) —

más előtt nyakára húzza állig
mint a szemérmes vénleány, a Föld,
fehér paplant von magára nyárig,

amint levedlik testéről a zöld. —
Máris messzebb járja a régi táncos
körüli, a Nap körül a régi kört,

hogy az ne lássa, hogy a bőre ráncos
a sártól s szeme nemsokára holt
üveges lesz a fagytól, régi lángos

napbanézó tekintete zord
(nem a napé már, hanem a halálé)
s fürte olyan egykettőre őszt

mint siralomházban bukott királyné.
Siess, harangozó ! A halál megelőz.

OKTÓBERI AJTATOSSÁG

Távozzát el Uram én tőlem. — Jób könyve.

A kórus padján, honnan a rácson át
látni a templom sok kicsi villanyát
mert az imát villany kíséri
s új tüze régi Urunk dicséri :

a kórus padján egymagam ülök én,
mint egy kárvallott, elkésérült legény,
bárány-e, bárány-e vagy farkas?
Szól a litánia : lelkem, hallgass !

Uram, ki úr vagy száz seregek fölött,
teremtesz és ki ellened, eltöröd,
világokat vegyítesz, sujtasz,
s lelket a lomha rögökben nyujtasz,

te, kit magasztal a zenit és nadir
a jármod édes és a csapásod ír :
jármodba fogj be, csapj meg engem,
mért nem örök diadalmad zengem?

Mért zengem a csúf, kór kicsinyek hadát,
a földi szégyent, béka-egércsatát,
a halni születőknek éltét,
únt bajok újszerű visszatértét?

Tán azt hiszem, hogy sok kicsi sokra megy?
Pedig a soknál mennyire több az egy,
az Egy, aki *Valaki*, mégis,
akire hallgat a föld is, ég is.

Egész világunk mind csupa látomás,
folytatott álom, lassu lidércnyomás,
de legcsodásabb látomásunk
te vagy, Urunk, te vagy, égi másunk.

Te a nagy Álom, te vagy a fő Lidérc :
a tested lélek, hanem a lelked érc,
érclelkeddel lelkünkre fekszel,
századok ülnek el és növekszel.

Kórus padjáról, halld, sűrű rácson át
küldöm tehozzád, Isten, ez új imát ;
hatalmas vagy földön és égen :
adj, magad ellen, erőt énnékem !

REGGELI ÉNEK

A reggelt éneklek, az enyhe szépet
 Ó, reggeleim!
 jó reggeleim!
 Testem mint egy eleven béke ébred
 Tejjel és mézzel folynak ereim.

Lelkem kilép az álom fürdejéből
 Megint üde már
 oszlik köde már.
 Kilép az álmok sötét erdejéből
 s egy dombra száll, egy kedves dombra száll.

És így néz szélyyel hajnala hegyérül
 mély multja fölé,
 mult mélye fölé
 s a tegnap és a tavaly köde gyérül
 lába alatt, amint néz lefelé.

Nézi, mint új ruhán foszolni fércet
 a táj köd-egét
 homályüvegét.
 s a kukoricaszál, a lenge, délceg
 hogy hajlogatja tollas süvegét!

S a völgy fölött lassan mélyülve kékell
 a szerte határ,
 mit a menny kitar
 s egy messze vers ébredő ütemével
 kóvályg benne, mint hajnali madár.

ATLANTISZ

Egy világ, amely lemosdotta az életet.

Búvár leszek én, kaucsukból gyártva ruhám, süvegem úgy nézek a két kaucsukba szegett karikás üvegen bukdosva botor léptekkel a sűrű nehéz víz alatt és nézem a hajladozó suhanó sima kúsza halat a kicsit, a fürgét s a nagy halat, a kicsi néma vadászát virágszerű állatok áloméletü nyíladozását a piros koráll eleven hegyeit, virágszigetét a rettenetes fejlábu polyp Medúza-tekintetét száz szép halavány színt kéken a víz remegő üvegén át és látok egy elsüllyedt várost, félig leomolva, némát, egy holt mesevárost kéken a víz remegő üvegén át. Hintázik a habban nagy fala — mind csupa márvány. Csikosra, sikosra moházva bekente a vízi szivárvány. Hab rongyaivá rezgése miatt szétpikkelyeződik a színe kikorhadt rég minden kapuja. — Belépek egy helyen. Ime. Egy nagy terem — babylóniai. Még szobrok, oszlopok állnak és függönyöknek aranyrudai (holt kincs a gyenge buvárnak). Márvány, meg arany, meg drágakövek (vagy élő vízi virágok?) de bibort s ami volt más drága szövet, a víz sava rég kirágott. Még aranyváza a trónnak áll, de már faülése kikorhadt. Csönd van, csak az ablakokon suhan be néma komor had mint nagy madarak, tányérhalak, az oszlopok erdejében olajos lomhán keringenek, szobrot kikerülve szépen. S a szobor mögött lámpám besütöm a sötétlő néma zugolyba : porló halom emberi csont van ott, ahová a víz sodorta. Halott világ ! Csak a víz eleven és szerte rezgeti selymét ruházva a halott köveket s a csontok kriptai termét. Másutt a halál magára veszi a föld süket öltönyét itt áttetsző üngben mulatoz, követve a víz ütemét. Játszik selyem kék fodraival és táncol ős ütemére szerpentin táncosnő gyanánt az óceáni zenére.

Azután lámpám a szoborra sütöm : hamit kinézhetek abból egy Aphrodité Anadiüomené, amint kikel éppen a habból. Azóta hej megint lemerült s nem látja ember a pörét halak dörlőznek combjai közt és víz simogatja a bőrét nedves haját fősülgeti még mint rég a régi mesében s örökre fördik meztelenül a zord Óceán vizében.

Csak én vagyok itt aki emberi még és lelke se, teste se márvány, nehéz a víz és nincs levegő : bukdosva fulladok árván. Csak nem szakadt el a gumicső? vagy a láncnak csigavonója? Hé emberek ! ne hagyjatok itt ! fel ! a levegőre ! hajóra !

VAKOK A HIDON

A csöndnek
folyóján
pár deszka-
darab.

Mi zajból van e csönd? Zubog zúg a hab.

Támolygva
tolongnak
a hídon
vakok
kis görnyedt, japános, naiv alakok.

A lelük
a testből
ki sem lát
soha.

A deszkát belepte iszamlós moha.

Se korlát
se hídrács
legörbülve
mind

lenn útát magának kezével tapint
üres szemgolyójuk
szanaszét tekint

Padlóg
derékban
letörpülve
mind

faruk meg feltolva
a zord égnek int.

Mind bukdos
botorkál
gyámoltalanul

Es olykor
kezével
a semmibe nyul

Es olykor
tört lécen
hintázni tanul.

Es néha
fülükbe
jön egy
csobbanás :

a Csöndbe taszítja le társát a társ.

Es néha
szemükbe
csap egy
loccsanás :

S mi zajból
van e Csönd?
Zubognak a
habok.

A Csöndnek kis hídján tolongnak a
vakok.

Egy bús fűz hullatja ágak záporát.
Széles hold kacagja, mint gúnyos barát
szegény kis támolygó vakoknak farát.

ISTEN KEZÉBEN

Keresztény makáma

Mint a régi szentek száján írt szalag kilóg — úgy e versből e prológ.

Egy középkormélyi theológ — gondolhatta, gondolom — (nem skolasztikus talán, — ki üvegből fújja várát színtelenre — hanem kinek üveget fest lelke szennye — kinek minden régi szó egy régi kép, — testi misztikus talány, — mert az eszme hűs, átlátszó, tiszta, színtelen üveg — s csak a test a misztikus, vak, s szennye szín és bűne szép) — egy ily ős poéta-doktor : nagy palást, tanársüveg — bájos régi doktorom — gondolhatta, gondolom — úgy mint én diákkoromban — pécsi kis templomban, — volt török mecsetben, pillér rejtekén, — zöldet látva, szédelegve illatsúlyos tömjénfüsttől, — ideges gyerek, szegény, — nézve nagy bizonytalan, hogy az oltár gyertyája füstöl, — láthatatlan száll a füst, hön-olajzó gyertyapára : — látni mégis, mert mögötte... reszket az... aranyangyal... lábaszára... — elcsavart barokk lábszára, sűrűn arannyal eresztett, — mint hóforrás forró fürdejében gőzringatva reszket — meztelen. —

*

»Elhiszem, mert esztelen.« —

Kép a szó és test a kép és szó szerint a régi Irás, — hogy az Úr saját alakját adta volt az ósagyagnak, — istenképet az embernek, bár az Isten testtelen. — Testtelen és képtelen — testtelen, mert végtelen — végtelen és kezdtelen — — elhiszem, mert esztelen — (gondolhatta, gondolom) — esztelen, mert végtelen, mint maga mélye az anyagnak. —

Igy : »Az Úr kezében élünk«... ez egy óriási Kéz — szó szerint, — *testi* kéz és végtelen tárt tenyerén mozgunk mi aprók — (képzeld bájos doktorunkat kúszni tupri méltósággal — a hüvelyk alatti bütykön... ilyen tán már álmodál... — vagy szép nőt kínál a Nagy Kéz : ízes étket drága tál) — szó szerint — test szerint — : mind az Úr kezén mi aprók, szende szentek, ravasz rablók, — én... te... mind... — (ez egy óriási Kéz) — itt úgy mint Amerikában, mindenütt a tenyerén, mert mindenütt van az egész — mindenütt van minden sejtje, minden sejtje végtelen — (képzelem, mert képtelen) — mindenütt épen tenyérrel emel e nagy égi Kéz. —

Néztél már kacsót nagyítón? ujjá vastag, ránca mély, pórusokkal árkos. — Képzeld most, hogy pórusa tágul, ránca szétmegy, kék ere mállik — szerte híznak ujjai ; s nagy nagyítód távolítva már a kéz egy sárga táj, — nyúlt, alig hullámos, mind a láthatárig — és e sárga tájon minden-minden rajta — egy-egy tornyos város, mint egy cifra torta — hegy... kazal... víz...

nagy hajó — messze sínen éjhált waggon... szaladó masina-
táltos — itt úgy mint Amerikában... rajta fellegkarcoló —
rajta jár, ki merre megy — mindenütt van : ezer-egy — minden
alatt, mindenütt e sárga Kéz — térdem alatt pécsi kis templom-
ban — (gondolám diákkoromban) — kóruson, földszinten, rajta
térdel minden néki hódoló — szinte rémlik üvegárnya, füstbe,
levegőbe, — hogy a szószéket, papostul, tartja lebegőbe — s
talpa alatt a pillérnek rajza terped e tenyérnek — messze málló
jósvonások nagy memento »M«-je vásog — minden alatt e nagy
»M« láttalan és sejtelen — mérő szemeink elől a méretlenbe
szétfolyó, — mert egy teljes végtelenség minden isten-sejt-elem
— végtelenbe vastagodva Isten minden ujja szétáll, — olyan
nagy, hogy meg se látod, mert csupán a határt látod s ez határ
nélkül való. — E tenyérnek bőre színén mozog hát a féregember
— nem mint egy kató-bogár, mely ujjról-ujjra sétál : — még a
szomszéd pórusicig sem álmodhatik sejteni...

Ó, ha egyszer ez a nagy Kéz le találja ejteni !

— Vagy leejt, ha meghalok? — (Szédültem diákkoromban
— pécsi kis templomban — szédültem és reszkettek az arany-
lábú angyalok). —

Ó, nem ejt, hová is ejtene le, — ahol őrt nem állna tárt
tenyere? — Hanem minket, akik itt, — kívül húsa végtelenjén,
— végtelenje színe fennjén — kivirágzunk egy kicsit, — egyen-
kint e roppant — kéz a nagy sötét Maroknak tompa végtelenébe
roppant — és szorít, szorít, szorít — úgy mint rég a bájos Dok-
tort, a középkorit : — előbb szemét elborítá, — aztán lelkét
kiszorítá, — aztán húsát szétporlítja — aztán-aztán mindmaig
— örli-örli csontjait...

ILLUSZTRÁCIÓK MINDENFÉLE KÖNYVEKHEZ

1. Világhistória.

Egy római, kilépve Liviusból,
nagy, méltóságos, szónokló alak,
vas ércből látszik és nem lanyha husból
előttem lassú léptekkel halad.

Parancsot oszt ; s a vértanúk a guzsból
jajgatnak, mint a téli madarak.
Én térdelek ; s szól a pribék : »Ne guzsgolj !«
S int kínom, pálmám és az égi lak.

De jaj ! nem merek a kínpadra hágni
kész inkább Divus Augustust imádni
és eskümért már jön a botos augur.

Egy kört csinál : *Procul este profani!*
S míg morganak unalmas babonái
ó, holt Athén ! neved szívembe jajdul.

2. Detektívregény.

Egy mozipark, egy pompás mozipark
fenyvek, veranda és az éji fény,
mely elsikamlík a lépcsők kövén ;
egy rács, amelyet markol durva mark :

a betörőé ; hág a durva sark
nyomát a fehér kőre letévén ;
egy rándulás — és feltűnik a vén
fej : szántott homlok, vad szem, görcsös ajk...

Egy mozipark, egy pompás mozipark.
Benn a villában a kisasszony alszik
és szerteséjjel szunnyad annyi rét.

Csodás nyugalmu éjjel. És a halk,
sík vászonégen végig szinte hallszik
a tücsök, hogy bezengi a cserét.

3. Régi magyar irodalom.

Ihol ama híres gróf Listius László
írtam krónikámat, magyarokért gyászló,
ritmusban a gaz tar vérpatakat gázló,
fegyver, hadieszköz, címerek és zászló.

Haj mit ér az fegyver? haj mit ér az virtus?
Plutó országában elhallgat az ritmus.
Egy igaz dicsőség, melyet szerze Krisztus
ragyog örökkétig, égi amethystus.

Későn ugyan bántam, ugyan megsirattam,
hogy a Krisztus igaz utait elhagytam.
Hóhér fene marka fenyeget most engem.

Hóhér bárdja küldi Isten elé lelkem :
az leszen bírája, akinek adósa. —
Könyörögj érettem lybanoni rózsa !

4. Modern vázlat

B. M. verskötetéhez.

Egy furcsa vidéken bolygok
és lengetem árva sarlóm
hol minden epedve boldog
s nagy nők hevernek a tarlón.
Ezek a nők nem is élnek,
e madarak sohse szállnak,
e szél csak szele a szélnek,
ez árny csak árnya az árnynak.

Egy furcsa vidéken élek,
amelynek a hold a napja,
amelynek teste a lélek
és lege a semmi habja.
Folyóvize léghabáram,
puha földje álompárna,
amelynek élete álom,
s maga a halál az álma.

Ezen a furcsa vidéken
csöndnek hívják a szerelmet
felhők hevernek az égen
a mezőn nők, nők hevernek,

lelked puha csókkal hintik
 testedbe halkan omolnak,
 mély, mély ölük neve : mindig,
 sötét ajkuk neve : holnap.

5. Nyugalmas téli kép.

Életem margójáról.

Olyan csöndes előkelő utcák,
 annyi kedves, nemes villaház :
 itt a hintót még paripák húzzák
 itt a pénzes nyugalom tanyáz
 itt az úri elvonult családok
 bubusgatják gyermekeiket
 ha a várost tengernek mondjátok
 ez egy békés árnyas kis sziget.
 Tél van most. A hófehér falombok
 ciframintás stukkatur plafon
 udvarokban hófehér galambok
 ugrálnak a hófehér havon.
 Vaskapukon zuzmarával mintáz
 a finom fagy — efemér relif
 fenn az égen pelyhes dunnán hintáz
 egy fehérbundájú friss, naiv
 tizenkétesztendős gyermekangyal
 dunna közül néha lekacsint
 (szeme huncut, félig húnyt és kancsal)
 s a csöppke kis leánynak leint
 kit az utcán, kapu előtt, gondos
 melegen felöltöztetve lát
 zsinoron vezetni egy bozontos
 hosszúsőrü nagy fehér kutyát.

6. Ligeti részlet.

Csavargók csavarogva ketten
 a fákat nézik a ligetben.

S búsan az egyik mondja : »Pajtás,
 az én életem sárga hajtás.«

S a másik szól : »Hordtam a zsákot
 és minden zsák nyakamra hágott.«

Csavargók csavarogva ketten
hintókat látnak a ligetben.

S búsan az egyik mondja : »Pajtás
az én életem lassu hajtás.«

S a másik szól : »Hordtam a zsákot
ki könnyü volt, előmbe vágott.«

Csavargók csavarogva ketten .
lányokat lesnek a ligetben.

S búsan az egyik mondja : »Pajtás
az én életem rossz ohajtás.«

S a másik szól : »Hordtam a zsákot
mért is szeretem e világot?«

7. Utolsó kép.

Nézd ! Áll valami óriási bál
egy táncos örvény szíveket cibál.

Illatos felhők nyúlnak szerteszét :
bugyborgó zene, csiklandó beszéd.

A nagy zajtól hunyorgnak fénysemek,
sugarak pántlikái rengenek.

S a nagy fénytől mint ázott angyalok,
vakulnak és fakulnak a dalok.

Tenger a fény itt és a zene szél
s a vidám világ vihar és veszély.

KABALA

Egy
 mennyi mindent próbáltam én — de minden egyre megy.
 Kettő
 az egyből kettő sohse lesz : magányos lelke meddő.
 Három
 rossz útra visztek, életem, szerelmem és halálom !
 Négy
 négylevelű nyil útadon — vakon mellette mégy.
 Öt
 a sorsod öt kemény pecsét. — ne hidd hogy föltöröd !
 Hat
 bár építnéd mézednek a szép hatszög mézfalat !
 Hét
 de te utazni kergeted a Göncöl szekerét.
 Nyolc
 a Nyolc a harapófogó, hogy égve fölsikolts.
 Kilenc
 kilenc hónap, miért tevéd, hogy engem fölteremts?
 Tíz
 az egyhez még egy nulla kell : a léthez Léthe-víz.
 Tizenhárom
 Hiszen várom :
 majd jön valami semmin út, valami vizen álom.

BÉKE ÉS HÁBORÚ KÖZT

1913—1916

HADJÁRAT A SEMMIBE

Strófák egy képzelt költeményből.

1913

Ó, mind akit szerettem életemben
 s ki lelkemet szeretni még merész,
 figyeljen most, talán megérthet engem,
 bár hangom szerte tárult mélybe vész,
 mint egy örök sodor halásza zengem,
 amiről még álmodni is nehéz,
 ragadójába markolok kezemmel
 s merni merem, amit más nézni sem mer.

Ó, lelkek teste, élő folytonosság,
 mért folyasz el? És te testek lelke, szám,
 miért folyamodom hiába hozzád,
 elmém hazája, régen únt hazám?
 Mért osztanám mi nem való hogy osszák?
 s a mondhatatlant mért reméli szám?
 Jobb volna nyugton és szó nélkül élni,
 csak étellel s szerelemmel beszélni.

De nem lehet. Már nekem ez az élet.
 Már nekem ez a legjobb szerelem.
 Az én egyetlen mezőm erre széled,
 ez egy kapú van nyitva még nekem.
 Ha ez bezárul, az már az ítélet,
 melyet fejemre mérend kedvesem,
 kit annyian epedtek, örök asszony,
 ki van, hogy ezreket dalig rikasson.

Ki van, hogy minden nemes őt imádja,
 amikor mást már nincs imádnia.
 Kinek vágyára a halálnak vágya
 jöhet csupán : a Filozófia.
 Szólj hát szerelmem, szólj halálnak bátyja,
 élet öccse, csalódások fia,
 szólj, énekeld az égi nőt, a drágát,
 sirassad új szavakkal némaságát.

Mert néma ő s nem könnyezik soha
 és így vesz tőlünk szót és könnyeket
 s könnyre mosollyal, szóra mostoha
 csönddel feelve csúfra hiteget.
 És csöndje végtelen, mint mosolya.
 Mosolya nem fogy, csöndje nem reked.
 Csöndje mosolyog és mosolya hallgat,
 mosollyal, csönddel, úgy mulat terajtd.

Glóbuson ül, mint hideg istenasszony,
 ruhája köd, de sohasem meztlen,
 fagyával éget, hogy rabbá unasson
 s titkolt testével álmodják a hitlen.
 S nincs is tán teste. S minden érte-vad szomj
 a semmi hús ablakát nyalja itt lenn,
 míg fönn a Hölgy, testté hazudva lelkét
 a fellegekből fon magának erkélyt.

S tán minden szellem titkon őt reméli,
 érte feszül a morc tudós szerelme
 és végtelenül végtelenbe méri
 kis méterét a véges emberelme,
 de az eget s e Hölgyet el nem éri,
 bár köveiből Babel tornya kelne :
 a Jákob létra végtelenbe vesz
 s a nagy éposznak vége sohse lesz.

És mégis éposz és mégis dicső
 és mégis ezt az époszt írom én
 egy új tudósról. Mégis, mégis ő,
 akit hősmé biztat a remény,
 hogy vágyhatom még lenni én is : ő ;
 aki enyém és aki mégsem : én
 vagy egy bús én, kit dőren elvetéltem
 s most lelkétől kísértetes a méhem.

Egy új tudósról fogok énekelni,
 ki Budapesten majdan élni fog,
 dicsőbb, mint hős koroknak fejedelmi
 s minden dicsekvő poétán kifog,
 aki meddő dalát hiába termi
 s facér fülekbe céltalan nyifog
 ah, hajdan hogy megejtett ily varázs is,
 de most már látom, olyan, mint a hásis.

»Ki nem röpülhet, mikor ér tetőre?«
 kérdeztem hajdan gyermek-ostobán, —
 »Lassan vet óvatos szemet előre
 földhöz ragadt nyomorult tudomány,
 csigaként tapad hűvös szürke köre
 s az únalom nyálkája nyúl nyomán,
 hitvány házáat cipeli dőre súlyul —«,
 de csigaképe most dicsőre újul.

Mert bárha nincs szivárványhídja, szárnya
 s szarvval nem érhet úszó csillagot,
 kis helyet jár, de biztosan bejárja,
 hagyván jelül ragyogó szallagot,
 hogy útja szűk bár, de valódi *pálya*,
 mert hódít s nem hiába ballag ott,
 míg Anteusként hullong a poéta
 s ő sem röpül, csak ugrál. Mint a béka.

Édes a valóságban megfogózni
 s vigyázva mérni életünk terét,
 a korlátok közt nemesen kigyózni,
 mint útjelzők közt, bízva, mindelébb.
 Szabott pályánkból félre nem lopózni
 s nem térni meg, mint kimenős cseléd,
 kinek mámortól émelyg lomha teste,
 únt konyhájába tér vasárnap este.

A korlátokban bízni, hogy vezetnek
 s a végtelenben, hogy nagy öle cél,
 hogy érdemes nyujtózni a kezednek,
 ha tud szilárdan nyúlni, mint acél,
 hogy nem mind egyek útjai eszednek
 s nem a legbölcsebb élet a facér,
 mert eszünk útján mozgunk okosok mi
 s a valótlanban nem lehet mozogni.

Lássátok, a korlátokat dicsérem :
 a korlát a legbiztosabb valóság.
 Tövis tart ébren rózsaittas éjen,
 lévén biztosabb való, mint a rózsák.
 Szoros formából születik az érem,
 formának zord acél kell, nem nyúlós zsák.
 Élet s lélek szétomló pára volna,
 hogyha nem lenne száz korlátja forma.

Az én hősöm e korlátok s e formák
tudósa méri majd szigoruan
a létünket folyató száz csatornát,
melyek között az örök ár suhan,
mely arra foly, hol leggyengébb a korlát
s legyőzve győz csak minden vályuban ;
mindegy, honnan jön, és mindegy, hová jut,
csak egyet fontos hogy nézzünk : a vályut.

Az én tudósom tudja ezt bizonynal,
nem fog kergetni régi délibábot,
okosan megelégszik a *viszonnal*,
amely az észnek *jelzi* a világot
s a valóság jeléül a haszonnal :
ezenkívül más lényegig ki látott?
ami remélhetetlen, nem reméli :
a viszonyt *tudja*, a lényegét *éli*.

És tudja, hogy okokból a világ
egy óriás lánc kettős végtelenje,
ahol minden szem szomszédjába vág
és nincs, aminek nincsen oka *benne*,
de kívüle keresni hiuság,
oklánc okát kérdezni balga lenne
s hogy tudnád szóba, jelbe, észbe venni
azt, amin kívül nincs se jel, se semmi?

És mégis olykor tudósunk körül,
mint csillagokkal, esténként a légür,
ez a nagy semmi vággyal színesül
s titkon az örök láncsal nem elégül,
minden unalma sejtelmekbe zúll
s a néma Hölgy mosolyát érzi végül
és bár előtte semmi zárva nincsen,
az ő eszének nem elég a Minden.

Képzeld el őt most enyhébb téli esten
a Dunaparton bolygani magában,
ezen az áldott ifju Budapesten
a jégtörés keserves évszakában,
mikor zord úntság lovagol a testen
s a lélek nem tud bízni csillagában,
de gyönyörködni tud még benne. (Drága
csillag az űrben : semmiség virága !)

A semmiség virága ez a föld is,
 a semmiség virága e világ,
 amely tövissel bármennyit gyötört is,
 mégis virág szemednek. Bús virág!
 Tán ér belőle lelkednek gyümölcs is,
 mohó fogad keményen belerág,
 de ha félig kiszoptad leve mézét,
 megérzed rajta a semminek ízét.

Tudósunk künn az ég alatt bolyongva
 érezze ott magát, a Semmi partján,
 nézzen a földre, mint egy égi pontra,
 úgy gyönyörködjön e nagy Semmi-tajtján
 s a tömegben, mely a földön zsbongva
 az égben száll, tudatlan — körbehajtván
 e gömb, melyet száz erők sodra mozgat.
 Röpül a föld — s ők azt hiszik, nyugosznak.

Vagy sétálnak így, halkán, olvadáskor,
 selyem suhog, peng a katona kardja.
 Dombtól dudorgó, tornyos cifra háztól
 csipkés az űr felé a Semmi partja.
 A szél a habokat lenn, durva pásztor
 nedves korbáccsal füttyörészve hajtja,
 selyem suhog s a szürkefényű vaskard
 érintésétől peng a hideg aszfalt.

Ó szürkeség! te a Fehér morajló
 meghalkulása (s Feketének anyja)!
 Ki eljössz, mikor haldoklik a gyarló
 fény és a nap az éjszakát foganja.
 Ó szálló szürke füst! ó ringva hajló
 izmos Dunának szürke szép higanyja.
 Ó szürke égen szürke alakok!
 szürke szemekben szürke ablakok!

A lámpagyújtó lángos végű bottal
 megsebzi ezt a messze szürkeséget
 helyenkint, — és a sebnek vére csobban
 s Dunába hull — tüzes vér, szemet éget,
 remegve száll, vékonyka patakokban,
 mintha vörös bort vízbe töltenének.
 (Igy látom a világot este reggel,
 szürke alapon vérpiros sebekkel.)

Ott fõnn is már, ott fõnn a közel őrben
 gyulnak a semmi apró sebei
 a csillagok s keringnek kényszerülten,
 kiki egymást amerre cipeli
 lángolva még, avagy már halni hülten
 vagy viszkető kis étellel teli. —
 Nem furcsa, hogy ha lelkem kibocsátom
 elérem mindezt én — a kicsiny átom?

En viszkető kis élet-átom én?
 nem furcsa, hogy e nagy világ belémszáll
 érzéseimnek felvont zsilipén?
 s elõnti lelkem, mint valami vész-ár?
 Elõnti lelkem, s mi maradok én?
 Úszó fácska, mely a világ vizén száll
 ráhányva, törni, az örök sodorra,
 mely önmagával itatva sodorja.

S tudósunk érzé összezsapni lelkén
 ez únt sodornak örölõ hatalmát
 s forogni a nagy őrnek néma telkén
 csillagos szárnyal Isten lassu malmát ;
 táncban az ingó habparipa nyergén
 tengernek véli hágni percnyi halmát.
 Ó tengertánc ! hangos hab fényes halma !
 de majd megõrõl Isten lassu malma.

Parthoz sodor majd sorsunk sűrű sodra,
 a sima semmi sziklapartja vár.
 Nem, addig is, fürödve és forogva
 mulatni legjobb benned táncos ár?
 nézni mit hány agg vized ifju fodra,
 mi úszik benne : csillag vagy madár,
 vagy asszonytest, prémekek közt dobogó
 merül fel és tajtékként csillogó.

Tajtékként csillanó és úgy elomló
 a dunamenti fényes utcasorban,
 mely lenn patazkik merre az oromló
 Gellért kis szirtje a folyóra torpan,
 prémmel is prémes tajtékhöz hasonló
 muffal, boával az örök sodorban
 és kacagással a habkacagáshoz
 s mennyi mással hasonló mennyi máshoz !

Amiről annyi költők énekeltek
és annyian még énekelni fognak ;
s a drága prém között a vér, a sejtek
keringnek, égnek, építik a habnak
bájos, múló formáit, régi rejtek
teremtésben áradnak és apadnak
száz testen át — és tested szembe árad,
hab vagy a hab közt, minden nő a párod.

S a tudós tudja, hogy e nagy kanális
kicsiny csöve az ő teste is éppen
s a szent természet örök animális
ereje ered emberünk ereiben.
Nem legjobb elvegyülni, bármi vár is,
hullám hullámhoz dörzsölődve szépen?
vagy mint halacska dörzsölődni násszá —
hogyan lehetne halacska halásszá?

Hogyan lehetne, ó hogyan lehetne
halásza lenni az örök sodornak,
amelybe holtig el vagyunk temetve
s mely holtan a semmibe hány ki holnap
űrnél ürebb távolba? hogy lehetne,
kik parttalan medrében véle folynak
a nagy Folyás irányát észre venni,
ha ez a minden és a part a semmi?

Vagy legalább mi látjuk semminek
és az *irány* szó semmit sem jelent
és semmi értelme a semminek,
kimondjuk, mint a mindent s végtelent
s szavunkban tiltott hiú vágy remeg,
de ami tiltott, mindörökre szent
s reménytelen vágy a legszebb imádság
s szent hősök, kik merészen félve vágyják.

Igy írom én is hősi versem hősen,
amelynek hőse egy és ezer-egy,
ki régi-gyengén s mindig új-erősen,
halni-születni testből testbe megy,
a végtelen végét nem éri ő sem
s az én mesém is végtelenbe megy,
hisz benne olyan dolgok vágya szóval,
miket nem mondhatsz véges számu szóval,

mert minden szó új korlátot teremt,
a gondolat testének szabva formát
s e korlátok közt kigyózik a rend
lépcseje, melyen addig másszuk ormát
új s új látásnak, míg nem messze lent
köddé mosódik minden régi korlát,
s képekből összeáll a képtelen
korlátokból korlátlan végtelen.

OIKEIA KAI KAIPIA

RÉGI VERS EGY FIATAL KÖLTŐ KESERŰSÉGEIBŐL

1906.

Én is csak, én is félig éltem,
s halok, mint sok magyar, korán :
a földi jókat meg nem értem,
miket ígér az Alkorán.

Talán, mert a földet se hittem,
amint nem hittem az eget,
talán mivel nem kértem itten
és nem reméltem eleget.

S már azt sem, ami biztos álmom,
lelkemnek öröksége volt,
azt sem fogom már kérni számon
tetőled, sors, nagy lutribolt.

S nem foglak verni homlokommal,
ó menny, üreslő boltozat,
és együtt ölöm meg magammal
bús halhatatlanságomat.

És mégis érzem, hogy nem olcsó
a fény, mely szememben ragyog,
és érzem, hogy talán utolsó
láng a nagy lángból én vagyok.

Láng a lángból, mely ezeréve
kifáradt nemzetemben ég
és lángol, önmagát el-éve
amíg a Párka szól : Elég !

Ó, szomorú a láng utolja,
amely csak szenvedő parázs,
de nap a napot egyre tolja
s majd véget ér a kínmarás.

És tűn a népes emberöltő
és népesül a puszta domb :
elásott kincs és néma költő,
kihúnyt lidérc és puszta csont.

Ah, oda fogok menekedni,
ahol már senkisémet zavar,
és nem fog vélelem dicsekedni
az álszent, hencegő magyar.

S hazámnak géniussza sírva
nem sóhajt véghelyem kövén :
Ah, mely tehetség omla sírba !
mely őstehetség ! ősi fény !

PALINÓDIA

1908.

A diadalmas Nyugatnak ajánlom ezt az irodalomtörténeti dokumentumot: az új magyar líra első harcai, sok divatjorradalmár tülekedése közt, kétségekben és kedveitlenségekben született. Akkor nem adtam ki, s rég túléltek mindnyájan: először, sokkal később, a Nyugatban jelent meg, s ma is a diadalmas Nyugatnak ajánlom.

A Tisza partján új kalászok érnek
de e kalász mind könnyű, magtalan,
veti fejét, engedve, bármi szélnek
s szegényes, bár ragyog, mint vertarany.
Az ily kalászok vaj kenyérig érnek?
s nem száll toklászuk léggé nyomtalan?
S ha áll is szűrüt sok meddő kalászom,
be bús lesz első őszi takarásom!

És mást álmodtam. Nem-hazug mezőket,
hol csüggni búzát önnön súlya ránt,
mely régi földből szívott új erőket,
szívet-szemet táplálni egyaránt.
Jó régi álmok! Kinevettem őket
s boszúlni most bánásuk újra bánt.
Min éltem én azóta? Furdaláson.
Be bús lesz első őszi takarásom.

Feledhetném-e a gyász emberöltőt,
melynek sara sarkamon száradott?
a lázasajku, lázbeszédű költőt
s nyugattá veszni indult holnapot?
áldhatnám tiszta dallal még a bölcsőt,
amely magyarrá búnak ringatott?
hogy friss reménnyel kelvén akarásom,
erőm ne szegné e bús takarásom.

Hogy únott őszöm válván új tavaszra,
feledjem azt, hogy sáros a tavasz,
hogy ne legyek világ cégére, gazza,
hanem, minek érzem magamat, az :
magyar lélek, de nem betegnek aszva,
költő, csekély, de büszke és igaz,
hogy a világ magam becsülni lásson,
s szerény, de áldott lenne takarásom.

ADY ENDRÉNEK

1911.

E rég elavult verset, melyet kedveilen órában az ismeretlen Adynak írtam : ajánlom ma a bajtársnak és a jóbarátnak.

I.

Hajdan mint bajnok társa mellett,
melletted mentem harc elé :
neked egyfelé győzni kellett,
nekem harcolni kétfelé.

Győztél ; s a harc új harcot ellett,
visszáját úntig meglelé,
s harccal a szívem úgy betellett :
alélva kérdem : több jön-é?

Ó te rég ismert ismeretlen,
ki mellé csúful emlegettek,
kinek nem tudtam lenni társa,
de egy anyánk volt : Magyarország :

Mégis vérek vagyunk mi ketten,
bár ellentétek, együtt egyyek,
harcom a harcod folytatása,
s testvérül szólok íme hozzád :

2.

Kit nem értek, kit sohse láttam,
ki mellé csúful emlegettek,
ki vagy, bár nem szeretsz, barátom,

jobb mind sokan, akik szerettek ;
halld, már a hangom alig hallszik,
mint lámpa, melyet elfeledtek,

egyedül és lassan kialszik,
s a koncert egy hanggal fakóbb,
s egy szinnel némább lesz a rajz itt,

hol együtt voltunk hallhatók :
megint álomba hull Magyarhon?
szólnak már titkos altatók.

Még egyedül te állsz a parton,
 éjig a bukó napba nézve,
 s hogy jó mögötted, nő az alkony

hátad mögött, nem veszed észre :
 Ébresztő, ébredj ! Vagy kivárod,
 míg a hazug hold megigézne?

Neked kell mindent megcsinálnod,
 azt is ám amit én akartam :
 te kiállod ! (Én már kiálllok.)

Én már elhallgatok zavartan.
 Nem értek hangos lenni. Téged
 meghallanak. (Én már meghaltam.)

És kincsemet hagyom tenéked :
 elődöm voltál, légy utódom :
 az üszköt, ami bennem égett,

máglyádra vetve, elhuzódom.

3.

Nem ! amit mondtam, fájdalom volt,
 Nem ! nem ! bűn volt, amit beszéltem,
 mikor a szívem arra gondolt,

hogy szálljon el dalom a szélben :
 amit zengtem, örökre zengtem,
 és nem halhatok meg, ha éltem.

Nem értek néma lenni. Nem, nem !
 S szavam pelyhét nem vethetem
 idegen ajk sodrába. Ennen

törvényem lenni végzetem . . .

— — — — — — — —
 — — — — — — — —
 — — — — — — — —

s míg képet oltáromra vágni,
 avagy színnel igézni bírok

idegen kép nem fogja látni
 hajolását acél nyakamnak,
 s csak oly istent fogok imádni,

akit én alkotok magamnak.

A »FIAMHOZ«

1913.

(Aladár fiainak és barátomnak, most is a régi szeretettel, ajánlom.)

I.

Daloljak mindenről, csak róla nem?

Szerényen, későn, mégis megjelen,
 egy drága gyermek, a *fiam* valóban,
lélek szerint, mert mint apát a gyermek,
 rég úgy tekint : s én friss lelkébe róttam,
 mi bús lelkemben friss jövőre termett.
 Legszebb virágaimnak ifju kertje,
 új tükröm, melynek tisztít tisztasága,
 legárvább három éveim neveltje,
 fonnyadó törzsem ültetvényes ága.
 Ó, három év ! és férfi lett a gyermek !
 Láttam homlokán az első szerelmet.
 Mohó szemekkel falta a világot,
 s láttam szemében, amit szeme látott.
 Seme szűrőjén szűrtem a világot
 s így elkerültem, ami csunya benne :
 úgy néztem mindig e gyermeki szemre,
 mint nyugtatóra,
 melytől szeliddé enyhült sok vad óra
 s könnyebben forgott lázas mutatója,
 mint selymes olajtól a zökkenő gép.
 Amikor éltem vihara szövődék,
 mikor vád árnyalt, gúny lövellt felettem,
 mikor kinevetett, akit szerettem,
 csodálva néztek csalódott barátok,
 s éhező lelkem önmagába rágott
 és elmém daltalan volt, téli kert,
 melyben csak szívem rossz harkálya vert
 únt zajjal fáit kinra tépegetve,
 és inségem volt biztos szeretetre,
 mint nyugtatóra,
 fiam lett fáradt éltem biztatója,
 a biztató, a biztos szeretet.

S én most éneklem ezt a gyereket :
 úgy jelenik meg ritkuló dalomban,
 mint piros levél ritka őszi lombban.

II.

Csupa önzés vagy lelkem és irigység,
 mert magadat szereted e fiúban,
 gyémántlélektől villogó szemében
 új életre szüzen születve, mint új
 tükörben régi magadat csodálad,
 s új lelkét régi magadért irigyled.
 Ha ott kezdhetnéd, ahol ő ma kezdi,
 oly szüzen, újra ! Ó fiam, de boldog,
 de boldog is vagy, egy gyermek szívével
 és egy tudós eszével. Ily tükörben,
 ilyen lélek tükrében még az élet
 ragyog mint egy szegényes gyertya fénye
 egy gyémánt gyönyörében visszaverve.
 Az én lelkem is volt valaha gyémánt,
 de szénné égett annyi lassu tűzben :
 sötét most s nem ver vissza semmi fényt !
 Számodra meggyújtottam ezt a szént
 a makulátlan szeretet tűzével,
 mely minden nemzedéket összekötve
 amit az idő milliókra bontott,
 egy nagy lélekké forrasztja hevével,
 s egyetlen küzdő gondolattá olvaszt
 apát s fiút, és mestert és tanítványt.
 Számodra meggyújtottam e tüzet,
 hogy friss gyémántod frissen verje vissza,
 megsokszorozva, ifiak szemébe.
 Ó bár úgy mint a hűvös, tiszta gyémánt,
 fénylene lelked s soha el nem égne !
 Nehéz kívánság ! Minden szeretet
 bilincs, és minden örökség teher.
 S én mit hagyok rád, milyen kincseket ?
 Sok súlyos munka hitvány kezdetét,
 félig kigondolt gondolatjaim,
 el nem mondott, el nem ért vágyaimmal,
 a meg nem tett kötelességeket,
 kétségeimnek vívódó hadát,
 életlen éltem, és álmatlan álmom.

MÁJUS HUSZONHÁROM RÁKOSPALOTÁN

1912.

I.

Pest utcái között rohanó nép, puskalövések,
 rendőr, tört üvegek, népszava, forradalom.
 Én egyedül tehetetlenül itt számlálom a percet
 nincs hír, nincs újság, villanyosom megakadt.
 Néma falun lakom én, hol még az ebek sem ugatnak,
 nem bögnék tehenek, még a malac se visít.
 Nádas eresznek alatta topázzsemű tengericső csügg.
 Hószinü fal, kék árny. Csend, csak a fecske csicserg.
 Csak ha a villanyos átrohan itt (és mint a tehen bög)
 sejteni a város szörnyeteges közelét.
 Ám most alszik a táj : egy döglött villanyos állong.
 Ó bús villanyosom ! bús ez a néma világ !
 Bús e méla falún az üres sínekre merengni.
 Ó jövevény sínek, vizstek-e még ma tovább?
 Vizstek-e még ma odáig, ahol most csörren az ablak,
 hol most csorran a vér, forran a forradalom?
 hol zajgó tömegben most úr a néma Petőfi
 s sarkra az Eszme kiáll isteni ríma gyanánt ;
 hol tán míg írom ezt, Magyarország nagy betegágyán
 vér és kínok közt megszületett a Jövő.

2.

Ó te Jövő, aki jössz és senkise sejtí, hogy itt vagy ;
 jössz és senkise lát ; jössz sűrű fátyol alatt,
 mit hoztál, idegen? mit, mit viszel el? van-e célod
 vagy boros emberként ingatod útaidat?
 Ah, boros is vagy már ezer örült eszme borától.
 Álmodsz s kóros vágy szennyezi álmod izét !
 Álom vagy magad : a mult álma, ki halni szeretne,
 s sír, hogy mindene fáj s nem lehet így betegen.
 Jöjjön az elhazugult életre halálos igazság,
 lesben az utcákon álljon a kórsa halál :
 minden mindegy már ! zúgjon fel a tengerek alja !
 hányódjon fel a geny ! jöjjön a forradalom !
 Jöjjön a barbárság ! jöjjön legalább az igazság,
 annyi hazugság és elmulatások után !
 Jöjjön a lázalom, mely minden bűnt kibeszél majd :
 egynek mondja : »Jogok gyáva barátja, remegj !«

Másnak : »Ajkaidon kopott szó lett a szabadság !
s szíved zsarnok volt, öklöd rossz kalapács.«
Másnak ; »Álnokul és önzőn fogtál kezét : íme
véres lett a kezed : moshatod a kezedet !«
Mindnek : »Félre vakult csökevény, s ti koholt ideálok!
Nem játék a világ ! Látni, teremteni kell.«

ISTEN KEZÉBEN

1914—1916.

FIATAL KATONA

Még élni sem érte az életet,
 egy bátor pillantást ha vetett
 s az ég, a föld mind ránevetett —
     de nem lesz birtoka semmi :
 a szépség, épség, ifjui vér,
 tudás, tanulás, az isteni ér,
 nők biztató szeme — mind mit ér
     ha menni kell neki, menni?

De megy szívesen, nem alkuszik,
 anyjától könytelen bucsuzik,
 bár lelke szeretetben uszik :
     sohasem tanult gyűlölni.
 S ki gyűlölt minden gyűlöletet,
 s minden szeretetet szeretett,
 nem élhet, aminek született,
     mert ölni kell neki, ölni.

Ő nem gyűrüt gyűrűért cserélt,
 szívet cserélt aranyat vasért,
 oly kincse volt, ami többet ért,
     mihez e föld aranya talmi :
 arany szíve, arany mosolya —
 mind értünk ingyen adja oda,
 s győzünk-e, meg sem tudja soha,
     mert halni kell neki, halni.

MAGAMRÓL

I.

NEL MEZZO . . .

No s megvagyok már. Lettem ami lettem,
sötét bár s néha könnyekig hasonlott :
hiába ! csöpp szőlőszemnek születtem,
mely a nagy naptól édesedve romlott.

Hány rossz madár vas-csőre vitt felettem,
szememet tépve, (e parányi gyomrot,
amelybe annyi fényt mohón föl-ettem),
míg vére könnyé édesedve omlott.

Rossz végzet tölté fürtömet tömötté,
mert szomszéd szemek szögletes-zömökké
nyomtak, ki szépnek, szabadnak születtem,

s nemes-rohadni napmagányt szerettem. —
No s megvagyok már. Lettem ami lettem.
Az Isten sem változtat rajta többé.

II.

S E ZORD NAPOKBAN . . .

S e zord napokban, mikor olyan olcsó
a lélek s török, ki hajolni nem tud,
s mint sok halottnak már külön koporsó,
sok élőnek már külön élet nem jut,

csak népbe-hadba ; míg a drága korsó
(a test) zuhanva, drága bora nem fut
szét még nagyobb Egységbe, hol utolsó
csöppjét is elnyeli egy végtelen kut ;

mi lesz az én lelkemmel? Szerte folysz, ó,
lélek, az ég ürébe? vagy a kertet
trágyázni, földbe, mint katona vére?

(Utolsó korsó, olcsó nagy koporsó,
vak Föld, idd föl a vért, idd föl a lelket,
és lelkesülj magvunkkal a jövőre !)

III.

A SZÖRNYŰ MÁSNAP . . .

Nem, lélek, nem fogsz tán szétfolyni, még nem;
özvegyül megmaradsz a szörnyű másnap
és lesz eggyel több lámpa a sötétben,
egy fájó idege a pusztulásnak.

Egésed fáj csak, de fájásod égjen,
ó lámpa, égj és fájj a pusztulásnak,
és hogy sötét van, hirdesd a sötétben,
s hogy kár volt annyi fényért s kár a másnap.

Légy élő kínja a levágott karnak,
égő emléke annyi régi fénynek,
miket kioltanak e vak fuvalmak.

Es majd ha újra ébrednek a fények,
s lengetlen az emberség tiszta lángja,
akkor majd elpihenhetsz gyenge lámpa

KÉP EGY FALUSI CSÁRDÁBAN

Csárdába falakon
olykor
láthatsz, ha falukon
bolygol,

s únt szemed elmereng
bor közt,
ily képet, mely dereng
por közt,

por között, mely keni
jócskán,
ily képet csüggeni
ócskán :

Közepin klasszikus
bolt áll,
bolt alatt koszorus
oltár,

oltáron glória
fény ül,
bús allegória
széllyül,

magas Hungária
gyászban,
Kossuth, igaz fia
lázban,

Petőfi önerét
mártja,
ujjal a hon nevét
áldja,

— mily erő, mennyi láng,
jellem
zsarnok Ausztriánk
ellen —

Fenn : lebegő ölyű,
bús ág,
nagy térdű, bő ölű,
múzsák. —

Csitt, mindez ponyva ma,
dalnok!
jó bajtárs lett ama
zsarnok.

Múl az év, múlik a
láz is,
szent ügyük már csupa
frázis.

S mi harcok anyja volt
nemrég
ma csak egy lanyha holt
emlék.

Új év jön és fakad
új láz
az idő harcokat
ujráz.

Ádázabb viadal
buzdul,
ó, mennyi fiatal
pusztul!

Raj jön a tavalyi
rajra,
új kép a falusi
falra.

Azt is majd por keni
jócskán
s búsan fog csüggeni
ócskán.

RECITATIV

Ó, mért nem lettem én muzsikus?
 A szerelemnek e tengerén
 elúszni — nem mint barna madár
 fehér egen ; vagy azúr vizen
 mely tollát kívül nedvezi csak
 s zsírjáról minden gyöngy lepörög
 hanem (keserves lelkem öröm-
 cseppjével) átitatva puhán,
 átjárva egészen, szíva és
 foszlódba lassan, omladozón,
 eltűnve, — nem befulva, hanem
 beléolvadva ! . . .

Ó, ti kemény
 magvak, ti lelkem magvai, szók !
 művészetemnek nincs sava hát
 mely felolvasszon annyira csak
 hogy a gondolat salakja szent
 italomnak színét és ízét
 el ne busítsa? Szók, keserű
 ős tengerekből üllepedett
 szók, rég kiszáradt tengerek alja, ti
 felejtett könnyek alja, ti gondolat
 kegyetlen izgatói, — ha szóttalan
 tudnám zenémnek önteni gyógyvizét
 tán elringatna — de balzsamomul
 szók emlékkittas mérgeit oldozám
 s fürdömnek annyi éles a kavicsa
 hogy lábam egy seb — s szemvizem oly teli
 homokkal, hogy szemem csupa vér.
 Ó, szóttalan, tiszta, homokttalan
 zene ! mért nem lettem én zenész? !

Ha festő volnék, tengeri tájt,
 hegyekre mászó fák sorait,
 hajófüst árnyát, barna csikot
 az áttetsző kék tinta vizen
 s fehér sirályt a vízre, fehér
 felhőt az égre, sötét romot
 hegyem csúcsára, víg barikat
 az oldalára játszani festenék.
 Ó, kép ! Ó, színek ! Ó, vigasz : alkotás !
 Hanem beszédben mondva el, annyi jaj
 ahány szó benne : várrom, Itália,
 hajók és tenger : tűnt nyarak, életem
 s más kedves élet rémei, háborúk,

emlékek, álmok, izgalom, új halál
minden szótagban, új sebek, új kinok
s nem élhetendő életek eleje :
nem a holt színek élete, nyugalom,
tárgyak nyugalma, víg barik irigyelt
tudatlansága, állati szent öröm,
sem a virágok illatos élete
sem szirmok élő selyme, sem ős kövek
vak boldogsága : rejtekes istenek
életlen élte, nagy zene, szent
halál, vak fények, szóttalan olvadás. —
Ó, mért nem lettem én muzsikus?!

PROLÓGUS

Kerekjárta Duci jótékonycélú hangversenyére, 1914 nov.

Király, király, közönség . . .
 ezen a bús telen
 milyen versek köszöntsék
 színed ez estelen?
 Zenész, amíg zenéd szól,
 figyelve, hangtalan,
 tudunk-e mint egyébkor
 élvezni gondtalan?
 Ó, zongorás, ma rajta,
 verd, verd a zongorát,
 hogy át ne halljuk rajta
 a fegyverek zaját!
 S te hegedűs, te gyermek,
 a hegedűt rikasd
 s nyujtsd bővön a kebelnek
 e rittató vigaszt,
 s a tompa dobra, melyet
 szívünkben ver a gond,
 zenédből puha selymet
 csavarva jól bevond,
 hogy ne halljuk a dobszót,
 a tompa gond szavát,
 gyermekszívedből jobb szót
 bocsáss szívünkön át:
 nem tiéd igazában,
 ó, harcok istene,
 e föld, míg a világon
 van gyermek és zene!

De nem léhán felejtve,
 de nem mint bús madár,
 fejet a szárnyba rejtve,
 — a zene ez a szárny —
 de nem vakon mulatjuk
 időnket, balgatag,
 lebukva, léha hattyuk
 — s a zene a patak: —
 röpítsd, ó szárny, ragadva,
 ki tétlen csüggedett,
 s jusson víz a patakba
 locsolni a sebet.

Ó, zene szent segítség,
 patak, mely zengve lejt,
 vizeid édesítsék
 a könnyek tengereit !
 Ó, zene enyhe nedve,
 tőled gyógyúl a hit,
 te vidítod peregve
 katonák lábait,
 bezengve messze síkot,
 veszélyek mezejét,
 peregve te vidítod
 únt harcok ütemét :
 nekünk is zengve mélán
 vidítsad a valót :
 lásd, nem feledni léhán
 kívánunk takarót,
 hanem hogy édesednék
 a bánat, a bajok,
 és lenne kincs az emlék,
 mely szívünkben sajog
 valamely kedvesünkről
 — kinek ne volna lent? —
 egy fiatal fiúról,
 ki értünk messze ment.
 Talán az anyja mellett
 gyermek volt mostanig,
 és most ki tudja, merre
 szenved, ki tudja, mit !
 A lelkünk egyre nála,
 minden emléke szent,
 s dal lesz, ha hal, halála,
 ki értünk messze ment,
 dal lesz, ha hal, halála,
 ki értünk messze halt
 — s a dal a legszebb hála —
 zengd nekünk ezt a dalt,
 ó, hegedűs, te gyermek :
 zengj hálát húrodon,
 ne hálátlan keservet,
 mely halállal rokon,
 s hogy akik messze értünk
 ontottak drága vért,
 érezzék, drága vérük
 nem folyt csak bánatért,
 zenész, te szívhúrokból
 vágyszönyeget szövő,

csendüljön ki dalodból
a Béke és Jövő :
zengd, amit Ők *akartak*
— s jaj! meg nem élhetik — :
kik életünkért haltak,
zengj *életet* nekik!

MIATYÁNK

1914.

(Egy bécsi műintézet által kiadott műlaphoz készült.)

Miatyánk ki vagy a mennyekben,
 harcokban, bűnökben, szennyekben,
 rád tekint árva világod :
 a te neved megszenteltessék,
 a te legszebb neved : Békesség !
 Jöjjön el a te országod.
 Véres a földünk, háboru van,
 kezed sujtását sejtjük, uram,
 s mondjuk, de nyögve, szomoruan,
 — add, hogy mondhassuk könnyebben — :
 Legyen meg a te akaratod !
 — mint angyalok mondják mennyekben.
 Előtted uram, a hon java,
 s hulljon a lomb, csak éljen a fa :
 de vajjon a legkisebb lombot
 nem őrzi-e atyai gondod?
 nem leng-e az utolsó fürtön is,
 áldva miképpen mennyekben,
 azonképpen itt a földön is?
 Megráztál, nem lehet szörnyebben,
 már most ami fánkon megmaradt
 őrizz meg őszig a bús galyat :
 mindennapi kenyerünket add
 meg nekünk ma, és gyermekeinket
 növeld békére : ha bűn, hogy lábunk
 ma vérbe csuszik meg : értük az !
 Bocsásd meg a mi bűneinket,
 miképpen mi is megbocsátunk
 ellenünk vétetteknek : a gaz
 tied, büntetni : mienk csak az,
 hogy védelmezzük a mieinket !
 És ne vigy a kísértetbe minket,
 hogy ártatlanságunk tudatát,
 mint drága páncélos inget
 őrizzük meg bár véresen,
 hogy át ne hasadjon sohasem.
 Jaj, aki ellenünk mozdul :
 megvívunk, készen, bármi csatát,
 de szabadíts meg a gonosztul,
 mert tiéd az ország,
 kezedbe tette le sorsát,

s te vagy a legnagyobb erősség :
ki neveden buzdul,
bármennyit küzd és vérez,
előbb vagy utóbb övé lesz
a hatalom és a dicsőség !

ALKALMI VERS

1916.

Ó, mikor oszlik már a köd?
 hol késik a vigasztaló?
 Örvények és sziklák között
 hogy ing a kis magyar hajó!

Nekem már sírni sem szabad,
 talán összerazzi sem
 ha látom, hogy a forgatag
 elkapja egy-egy kedvesem.

És átkoznom sem a vihart
 s kiáltanom borzadva, hogy
 csekély deszkánk talán kitart,
 de drága vérünk színe fogy.

Nem volna jobb-e, magyarok,
 míg rázza hab a mély kabint,
 kik itt vagyunk még, egy marok
 szorosan összebúni mind?

Dalolni tán vigasztalót,
 S vigyázva lesni hol derül,
 és szólni: »Kösd ki a hajót!«
 ha partot látnánk messziről?

De jaj, bajában sem barát,
 magyar sem érti a magyart,
 civódik mint a rossz család,
 s olykor még áldja a vihart:

ó, szörnyű! még dicsérgeti,
 mert rab tűrővé edz a seb,
 s e néma szolgaság neki
 vére vérénél kedvesebb.

Ők amíg vérük vére hull
 úgy védik itthon a hazát
 hogy szívbe fojtják zsarnokul
 a gyermekeknek igazát.

Igy jártam én is — nem rege —
 és úgy vagyok már, úgy vagyok,
 mint rossz családnak gyermeke,
 kit egyre vernek a nagyok.

De csitt ! duzzogni nem szabad,
szivem ! jutalmat ne keress !
Jutalmul : mindig légy szabad,
S ha nem szeretnek is : szeress !

Gondold, hogy könny és vér pereg,
s van méltóbb annyi fájdalom :
s ne sírj, ha vernek, mint gyerek,
hanem zengj, mint a cimbalom !

HÜSVÉT ELŐTT

S ha kiszakad ajkam, akkor is,
 e vad, vad március évadán,
 izgatva belül az izgatott
 fákkal, a harci márciusi
 inni való
 sós, vérizü széltől részegen,
 a felleg alatt,
 sodrában a szörnyü malomnak :

ha szétszakad ajkam, akkor is,
 ha vérbe lábbad a dallal és
 magam sem hallva a nagy Malom
 zúgásán át, dalomnak izét
 a kínnak izén
 tudnám csak érezni, akkor is
 — mennyi a vér! —
 szakadjon a véres ének!

Van most dícsérni hősöket, Istenem!
 van óriások vak diadalmait
 zengeni, gépeket, ádáz
 munkára hülni borogatott
 ágyúk izzó torkait :
 de nem győzelmi ének az énekem,
 ércfalpait a tipró diadalnak
 nem tisztelem én,
 sem az önkény pokoli malmát :

mert rejtek élet száz szele, március
 friss vérizgalma nem türi géphalált
 zengeni, malmokat ; inkább
 szerelmet, embert, életeket,
 meg nem alvadt fúrge vért :
 s ha ajkam ronggyá szétszakad, akkor is
 ez inni való sós vérizü szélben,
 a felleg alatt,
 sodrában a szörnyü Malomnak,

mely trónokat öröl, nemzeteket,
 százados korlátokat
 roppantva tör szét, érczabolát,
 multak acél hiteit,
 s lélekkel a testet, dupla halál
 vércafátává
 morzsolva a szűz Hold arcába köpi
 s egy nemzedéket egy kerék-
 forgása lejárát :

én mégsem a gépet énekelem
 márciusba, most mikor
 a levegőn, a szél erején
 érzeni nedves izét
 vérünk nedvének, drága magyar
 vér italának :
 nekem mikor ittam e sós levegőt,
 kisebzett szájam és a szók
 most fájnak e szájnak :

de ha szétszakad ajkam, akkor is,
 magyar dal március évadán,
 szélnek tör a véres ének !
 Én nem a győztest énekelem,
 nem a nép-gépet, a vak hőst,
 kinek minden lépése halál,
 tekintetétől ájul a szó,
 kéznyomása szolgaság,
 hanem azt, aki lesz, akárki,

ki először mondja ki azt a szót,
 ki először el meri mondani,
 kiáltani, bátor, bátor,
 azt a varázsszót, százezerek
 várta, lélekzetadó, szent,
 embermegváltó, visszaadó,
 nemzetmegmentő, kapunyitó,
 szabadító drága szót,
 hogy elég ! hogy elég ! elég volt !

hogy béke ! béke !
 béke ! béke már !
 Legyen vége már !
 Aki alszik, aludjon,
 aki él az éljen,
 a szegény hős pihenjen,
 szegény nép reméljen.
 Szóljanak a harangok,
 szóljon allelujja !
 mire jön új március,
 viruljunk ki újra !
 egyik rész a munkára,
 másik temetésre
 adjon Isten bort, buzát,
 bort a feledésre !

Ó, béke ! béke !
 legyen béke már !
 Legyen vége már !

Aki halott, megbocsát,
ragyog az ég sátra.
Testvérek, ha túl leszünk,
sohse nézünk hátra!
Ki a bűnös, ne kérjük,
ültessünk virágot,
szeressük és megértsük
az egész világot :
egyik rész a munkára,
másik temetésre :
adjon Isten bort, buzát,
bort a feledésre !

PRO DOMO

1916.

Úgy mint a fát, ezer kicsinyek
ráznak és már a nagy fa remeg.

Ó, boldog a dús fa, nem busul :
ha rázzák, drága gyümölcse hull.

Szesznek ma meggyem drága gyümölcs :
Kelyhet ma, versem szent bora, tölts.

Meggybor, pajtások, rajta, kocints :
kicsit fanyar, de egyéb ma nincs.

A hazára az első telt pohárt :
igyunk, ne szóljunk : inni *nem árt*.

Az emberekre a második,
hogyan adjon az isten észet nekik.

Most ezt is *szóltan*, harmadikat,
a kedvesem *kisujja* miatt !

Hadd áldozom még e poharat
minden gyönyörért ami megmaradt,

jóért és rosszért, ami csak ért,
bántalmakért és bánatokért.

Fanyar nedü, vérizü, nem csoda :
mert véres földből szürte a fa.

NYUGTALANSÁG VÖLGYE

1917—1920.

ELŐSZÓ

Egyszerű megint a versem — de mi ez a fáradt egyszerűség?
 Nem fiatal madár szárnyverésének egyszerűsége, nem fiatal szív
 dobogásának egyszerűsége már — hanem bágyadtan primitív
 mint öregek gyermekes mozdulata — mert nincsen gyönyörűség

számomra már, csak a kevésben — mert elborított a Sok,
 rámszakadt hirtelen, mint elbűvölt várban titkos befolyás
 zápora százfelől — s megbénított az idegen varázs
 hálója — mert idegen nekem a gonosz városok

levegője amelyben élek, és mint gonosz erdőben farkasok
 tűnnek elém az arcok az utcán, és rémít az élet ezer zaja,
 mint egy betegség — mert minden zaj tályog és csúf nyavalya
 a Csöndnek testén — mind legalább, mely nemcsak egyforma
 mintát susog

s zenél bele a Csönd szövetébe — mind legalább, mely nem annyira
 a Csönddel, mint tücskök zaja őszi este — mint záporok [egy
 verése nyugodt és lágy földeken — vagy a hab ha zajog
 tengerek messze síkjain — szél ha zúg — csillag ha megy

titkos zenével az égi pályán — ó, ha lankatag énekemet
ilyen egyszerűségre hangolhatnám, hogy, ha egy drága barát
 meghallgatná egy este, nem tudná, szavakat hall-e, vagy a saját
 szívét dobogni, vagy a szférák zenéjét, vagy engemet.

BILINCS EZ A BÁNAT

Az nem igaz, hogy nem bírod el,
 csak sírni szeretsz :
 bilincs ez a bánat,
 aranyperec,
 eltörni szánod :
 ily kincset balga, ki eldobál,
 habár
 baltüzü fény ez a matt opál.

Ó, édes, édes
 szomorúság !
 Ó, illatos cstor !
 Rozmaring-ág !
 Uram, ój meg a rossztól,
 hogy ne szeressem azt, ami fáj !
 Égi Király !
 Öljem meg a kígyót, szent Mihály !

Nézd, lelkem, a menny hogyan ragyog :
 A csillagok
 aranyos morzsája hinti.
 (Hát sohase tudhatok
 szabadon ragyogni, mint ti?
 Futkosni, mint a kis nyuszikák?
 Örülni, mint a virág?
 Sírni, mint ősszel a fák?)

SZEKSZÁRD, 1915 NYARÁN

A város, mint egy álmos eb,
 hever domb alatt, sík felett
 kis város: nagy falu
 Korán fekvő, korán kelő:
 fehér fal és piros tető
 zöld fák és zöld zsalu.

Kockásan osztott a határ.
 Álmosan nyúl a rónatáj.
 Elült a jó madár:
 csapdos a buksi böregér,
 az utcán nem zörög szekér,
 sem szekér, sem batár.

Tegezben már a nap nyila.
 Ébred a szél, az ég lila,
 hajlik a búzaszál:
 a légben óriási hold,
 tüzes, de némán, mint a holt,
 mint egy holt labda, száll.

*

Jaj, minden úgy mint hajdanán
 s három kereszt a Bartinán
 a régi sziluett.
 Alkonyba boldogult vidék:
 s kint, sorsokat a szelid ég
 nyugton magába vett.

Aggódva, sápadt kérdező,
 állok az elborult mező
 fölött, az ég alatt:
 Kit elhagytam: szülőhelyem!
 s ki jöttél mindenütt velem:
 ég! küldj egy madarat!

A lila kékbe feketéll,
 áll az Idő és máll a Tér,
 kilencszáztizenöt —
 (Igy csüggtém én a mély egen,
 mint régi jólok dombhegyen,
 a vén présház fölött.)

SZÁLLÓ NAP UTÁN

(... Szelídre szűri a nyár sugárát
ez a délután
s langy fényfüggönnyel a házak vállát
bevonja puhán...)

Ilyenkor, látod-e, húnyt lelkemre
csókot nyom a nap,
és menni (gondolom) oly jó lenne,
amerre a nap
csak menni (gondolom), egyre menni,
napot nap után,
vonatra ugrani, nem pihenni,
szálló nap után
suhanni, zöldszinü tenger lombok
közt fulladozó
faluig szállani, minden gondot
elhullatozó
lélekkal, túl a Dunára, messze,
szálló nap után,
lombos faluig, hol lombba veszve
nyíl egy kapu tán
elénk s azon át bejutunk egy házba
hús pitvaron át,
s ott lelne a lelkünk elkáprázva
új túl-a-Dunát,
új túl-a-világot, új világot,
fehér falu sok
mély, régi pamlagu hús szobákat,
hol védve susog
a függöny; így susog: „Én az ablak
„hú őre vagyok
„és kitekinteni sohase hagylak,
„pillét se hagyok
„ideszállni a külső zajból hozzád,
„mert vám vagyok én,
„s e csöpp szoba messze csendes ország
„a vágy fenekén:
„majd okosan itten megbú lelked
„(szökött katona)
„és e szoba lesz majd szőnyeg-kerted,
„párnák vadona.
„Künn zúghat azóta az örült bóra,
„hányódhat a tó:
„itt nézd, a hús falon ör az óra,
„áll a mutató,

„a percek ostoba gillotinja,
„s a perc fenekén,
„hova nem hat a század szörnyű kínja,
„elrejtelek én,
„én, függönyös angyal, szárnyaimmal:
„ó, jere, te szegény,
„jere fájó fejjel, fáradt innal,
„védőd leszek én,
„s szelídre szűrve az ég sugárát
„(jere, szenvedő!)
„oly hűn megőrzöm a lelked álmát,
„mint egy szemfedő!”

ÉJI ŰT

Nincs lámpa a kocsinkban. Robogó, robogó, világtalan éjjel.
 Az a prémes úr, Vajtán aki fölszállt, jól fésült uri szakállal,
 egész úti gyertyakészletet vett elő, tartóval, kis tállal,
 lassan bontotta újságlapját széellyel
 annexiós kéjjel — uszító lap volt, háborús vezércikk,
 szinte láttam kezéről csöpögni a vért —
 oly büszkén élvezte gyertyás fölényét, hogy az ember félt
 maga bölcsét olvasni az ő fényénél — inkább az utolsó élcig

túrta hallani minden szavát az utasoknak, üzletről, háborúról,
 túrta rabon a lélek : mert nem volt menekvés — a gyertyavilág
 csak megszükitette a mindenséget — a puszták fák
 kívül rekedtek — hallottuk, hogy csikorogva surol
 a kocsik kereke — de ezenkívül semmire hatolt
 ide kívülről — csupán a kerék, a kerék zakatolt ;
 és néha, ha megsimítottam kesztyűmmel az ablak sárga ködét,
 láttam derengeni hóban a messze sötét

téli mezőket — míg egyszerre egy szemben robogó
 vonat elcsap minden kilátást — zökken — megáll... mi is zökkenünk —
 megállunk mi is. A prémes úr hirtelen elfújja pislogó
 gyertyáját (kiszáll) — és mi váratlan sötétbe hökkenünk.
 Most jobban érzem a hideget. A kocsik nincs fűtve. Fázik a láb.
 A szemközti vonatban katonák dalolnak. Ökörbögés messze.
 Nagy csuklyás alakok a kerekeket kalapáccsokkal kongatják alább,
 s kis ijedt gondolatok surrannak szanaszét a baljósló neszre,

gondolatok, hogy mik is vagyunk és hova is megyünk és mi vár
 reánk,
 mi vár reánk *otthon* — ó milyen furcsa is, hogy itt vagyunk, távol!
 idegenek közt ! — és kedveseinket Isten tudja már, hol,
 hol viszi és *hova* viszi a vonat, mely lökdösődve ráng
 a téli mezőkön — mily fagyos mezőkre rángatja és milyen
 célok szerint — kinek a céljai szerint — mert rabok
 vagyunk valamennyien — ó, Istenem, ha valamennyien
 együvé ülhetnénk még egyszer akik szeretjük egymást, szegény
 de nyugodt

házakba, kiki maga szeretettel együvé ülhetne élni nyugodt
 halálíg mint jámbor állatok — de ez nem volna talán
 fontos az ily jól fésült szakállú uraknak akik gyertyájuk szokott
 fényével szűkítik maguknak a világot, hogy semmi talány,

semmi sötétség ne maradjon, hogy ne lássák a téli mezőket
és ne gondoljanak arra, hogy mi van ott — mi van messze a téli
mezőkön — ó Istenem, ha még egyszer együvé ülhetnénk élni
kiki azokkal, akiket szeret s nem hagynók el soha őket!

HÁBORÚS ANTHOLÓGIÁK

1916.

Eduárdoknak éljenektül
zengő poéták — visszafullad
szavam — míg szét zuhanva dúlnak

vad ércek és roppanva megdül
sok büszke fal — vagy mint, ha tenger
lesz a folyóból, fül az ember,

omlik a torony és a kémény,
korhad a tölgy — ti mint a káka
melynek az árvíz boldogsága

lubickoltok az ingyen élmény
ezrek könnyétől sós vizében
s tudjátok kiszámítva már

hogy meddig szabad nőni szépen
hogy el ne törjön a vad ár :
hajolni tudtok (törni kár!) —

s zenélni, mint a sás, a szélben,
sáshangon — hogy fonnyadtok el
ha egyszer szárazon maradtok!

ha majd a Béke énekel!
hogyan hallgattok és apadtok
ha egyszer elhallgat a szél

s csupán a szív és könny beszél!

(kicsi marad aki ma hajlik!
csöndnél a tűnt hang nyoma némább!):
azok beszélnek, kik ma némák!

Van némaság, mely messze hallik,
s sok mára visszafulladt ének
hangokkal terhes a Jövőnek!

STRÓFÁK EGY TEMPLOMHOZ

1918 tavaszán

Meg sem néznek, mert tűnt idők divatába öltözött
fiatal köved, és sem új, sem régi egyszerű köntösöd,
de az én szemeim, mint azok igénytelen madarak,
szívesen pihennek meg párkányodon s tornyaid alatt,

mert szép vagy, ó templom! s aki-alkotott abban híven élt
egy régi élet, mely régen álmodott álmokból, s régen remélt
reményekből, s régen félt félelmekből kelt elő,
s lélekről lélekre száll maig, s lélekről lélekre nő!

és ezt lehelte beléd ő, s így: *élsz te!* s míg kapud előtt
újságot árulnak és »propagandát csinálnak« a nők,
szoknyás hadsereg, s feltűnik egy-egy fiatal paparc
(ó, kicsinyes élet! világ papjai! ó, törpe harc!):

és mikor azt mondják: *Kereszténység és honszeretet!*
keresztre feszítik újra Krisztust s a szeretetet;
és mikor azt imádkozzák, hogy: *Győzelmet adj!*
cinkos királynak csúfolják Azt, kinek temploma vagy:

te nyugodtan nyújtd a kék levegőbe tornyaidat,
mint két kart, mely elfordul innen s az égre mutat:
nem összetett kézzel imádkozol, hanem mint
a görög szobor, kitárt karral, mely az égnek int

isteneket vágyva ölelni talán; — de tetőd felett
mégis a kereszt tiszteletes jelét viseled,
mely azt mondja: Béke a földön, ember! s ha harcolni kell,
az istennel harcolj, és hódíts, mint Izrael!

EGY FILOZÓFUS HALÁLÁRA

In Memoriam
Aemilii LASK
professoris philosophiae Heydelbergensis
Obiit Pro Patria Anno 1914.
In Galicia.

Ész! mikor esztelen csatákba teuton örvény elragadt,
vitted-é magaddal a drága heidelbergai dombokat?
és ha a régi szók gyűrűit szellemed megpörgeté,
készen a hívásra multad óriásai jöttek-é
vállukon kivinni a zajból? Vagy, szegény, már rég előbb
a szavak varázs kövéről lesikárltad a bűverőt
és amely évezreken által szítt magába annyi színt
surló szellemed a szent kristályt színtelenre surolta mind?
Ó, hiszen lelkedben nem volt már a szavaknak színe más
mint az építésznek az állvány színe, mint a rajzvonás
színe a mérnök hálójában, — szín és élet, a létezők
szórt pompája, a heidelbergai halmok, a zöld német mezők,
régí nyájas vándorlások szelleme, minden drága táj,
ó, az emlék, melybe minden szónak gyökere mélyre váj,
ó, ez a szókra tapadt vak mult, mely festi folyton a friss jelent :
néma Lét mind, néma Anyag csak, — semmit az Észnek nem jelent
forma nélkül — volt és nincs — s ez a percnyi lét is forma már :
mert az élmény percnyit él, de a forma változatlan áll :
nem a *seiend*, hanem a *geltend*, ami mindörökre *gilt*
tisztá és időtlen igazság — forma — zárt és egyre nyílt
új formák felé, az Észnek játszani építősdit és
rakni a formák formáit — míg tisztultan a boldog Ész
állványról állványra hágva, heidelbergai halmokon
túl, az örök Formák honában él, és élete nem rokon
élmények süket életével — minden élmény eszme lesz,
s mint a szélben jégcsapok erdön, összecsendve levelez,
vagy mint nagy barlangban a hangok, vagy tükrös szobában a fény
egymásból születő sugaraknak mért szövevényeit szöven
— és mi más a sugár, mint önnön útja és törvénye? mi más
mint a Fények szelleme és formája? mint a rajzvonás
tisztá szelleme : szín és élmény nemde ón és kréta mind?
Mit nekem ón és élmény színe? Lelkem lelkebbre tekint :
aki csak formákat épít, építményre nem muló,
bánja is, állványának fenyve milyen erdőből való !
légi ácsként fennen él rajt (s szökken a büszke épület !) —
— Kőműves ! le ne nézz az útra, mert lenézni szédület ! —

Igy bolyongtál, bölcselőm, a heidelbergai halmok alján,
s ültél mély tanárszobádban ; s minden messze volt és halván,
halmok és szobák és emberek arca ; és ha néha, mondják,
nagy Igazság-otthonodban apró tények ritka szomját

mint az édes víz szomját a tenger útasa, mint alantabb
sűrűbb lég szomját a légnek útasa, — érezvén ha lankadt
kézzel este kinyitottál valamely könyvet, hol apróbb
tények és nevek nyüzsögtek, Baedekert, újságot, naplót,
elszédültél, mintha a pallér állványáról az útra néz le
formatelt szemével az apró foltos formátlan nyüzsgésre.

És a vad, formátlan tények sodra egyszer lesodort !

Fények s vak színek zuhantak ; s mint vak napban a szende hold
halk és kölcsönzött világa semmibe sápad hangtalan
és hiába sejtéd már hogy mégis örökre fenn suhan
láthatatlan a tiszta égen : úgy halálos életünk
halhatatlanná halvasztott formaváza is égbe tünt
földi szenvedő agyadból, nagy Törvények időtelen
szellemegebe, melyek élnek s állnak örökre, bár idelelenn
senkise sejténé is őket — és te maradtál egymagad —

Mért nem inkább vitted a drága heidelbergai dombokat?

Ó, ha minden vad zavar ellen, durva szín és durva szó
kínos unalma mögött, mint bűvös talizmán vagy olvasó,
marsok örök monotonáján túl és túl a poros polyák
földek unalmán, túl a rémes záporok árján, sárkapolyák
rothasztó vizein túl, tisztán élne benned a régi táj,
élne nyugodt tanárszobád, amelyre rá gondolni fáj,
elképzelni édes volna — élne talán egy drága szem,
vagy talán csak a kis vendéglő heidelbergai kis hegyen,
ahol oly jó volt csevegni, este, mikor lement a nap,
Kantó és Aristotelesről . . . !

Ó, de minden elapadt !

s tán ha néha megkísértéd gondolatokba öltözött
jaj ! kegyetlen gondolatokban, törmelék formák között
rejtező emlékeid alját, tépett formák rongya közül,
(melyekkel magad öltöztetted, büszke rá, hogy jól feszül
forma a formára — mígnem érezéd, hogy tün a test
s önmagában a gazdag öltöny élni és fejlődni kezd) —
jaj ! ha néha megkísértéd ezt a munkás, jól csavart
gombolyagod, melyet vak Fátum összekúszált és zavart,
visszagombolyítani — rendre hámozván a forma dús
hócsipkéit, hogy csipkékből égjen elő az élő hús,
szellem-igazságok vak alján a Valóság teste, a Lét,
Tény és Lét, az utolsó öltöny, — s ezt lefejtve tűnjön eléd
élményed maga, meztelen mint hócsipkékből egy édes akt :
élmény : meztelen darab élet, multad színei, *logisch-nacht* —

úgy megvillant és kisiklott, mintha fognál fűrge gyíkot,
mint arany homok kezekben, mennél jobban megszorítod,
vagy a forrás könnyű habja, annál jobban folyik széjjel
ujjaid közt — vagy, ha mélyebb álomból rezzenve éjjel
emléked kerékfogát a percbe hasztalan csüggerzed,
megragadni álmód omló szövetéből . . . tán a vesztett
gyermekkor varázsszínét! — jaj! szín és álom eloson
s te maradsz egy eltűnt ízzel egyedül a vánkoson.

Ó, de hol van a vánkosod már, tépett Ész, a Nyugalom?
Heidelbergra nyugalma hol van? — Messze, messze zúg a hon:
őrült tények Fátuma vitt el, tépte lelked, életed,
s gondolatoknak tépett rongya így lett lelked, életed,
rongy, mint harci köntösöd . . . egy szó — rongy! egy név . . .
egy könyvnek címe
cím és név . . . a rongyolt Formák . . . s egyre vész a rongyok színe —
mígnem . . . — ó az utolsó percben, (mikor új színt nyert kipergett
véredtől halovány ruhád is) nyert-e színt egy percre lelked,
színt, még egyszer, minden rongyot messze vetve, ős színét
— mint haldoklók lelke, mondják, újra éli elfelejtett
életét egy perc alatt, a gyermekkornak édenét,
megtaláltad-e még egy percre a heidelbergai halmokat,
Ész, mikor esztelen halálba a vak Fátum elragadt.

míg a Formák és Törvények fenn vezették rég unott
pályáján, tördelve önnön tükreik, e Fátumot
léttelen is működve folyton, lélek nélkül testtelen,
mozgatván e szörnyű világot, ész szerint, de esztelen
változó materiából a változatlan Tényeket,
szővén millió lélekből a lelketlen Történetet,
gázolván egyenes pályán és süket lábbal és hunyott
szemmel és egy más világból vezetvén a Fátumot.

KAKASVIADAL

Kiáltsa szám, üzenje versem,
 amit legjobban fáj üzeni,
 hogy mennyire senki és semmi
 vagyunk :
 kakasviadal, bolhaverseny.

Mert céltalan csak, törpe szolgálak,
 mi akik ölünk harag nélkül
 s halunk haszonnak hite nélkül,
 küzdünk
 vakon, mint a kakasok s bolhák.

Hol az emberfaj régi gögje?
 nemesség, élet, érdemesség?
 hogy minden a semmiért essék,
 s ingyen
 vágyunkat az ágyu leböggje?

S dúljanak bár ingyen csapások :
 láva ha kitör, föld megindul
 veszni mint önnön ujjainktul
 fojtva
 hullani : e csapások mások.

Vak színész és vacogó néző,
 érdemelten és érdemtelen
 örült kezünket tehetetlen
 nézzük :
 de már megállítani késő !

Kiáltanánk : kihez kiáltunk?
 Futnánk : hova fussunk, Úristen?
 Rabon, ragadtan és mezítlen,
 tompán,
 mint a juhok, sírunk és várunk.

DETEKTIVHISTÓRIA

Látod az autót — az autót az éjben?
 Hat detektív ül benne... jönnek értem...

Mikor ott guggoltam a kassza előtt, s jaj, hangtalan
 gyémántheygyű fúró fúrt — s a lámpa sárga sáva mint arany

kard, a sötétben, a résben, kotort, kapart, keskenyen, élesen —
 Látod az autót? most kanyarul, suhanva, kéjesen

az úthajlásnál — ránk vakít két tűszeme az éjben —
 Látod az autót? Itt van amitől féltém:

két fénycsápját löveli fehéren előre — nagyszerű ez!
 Fenét félek már! Tudod, barátom, lassankint minden csak mozi lesz

Mikor ott guggoltam a kassza előtt s fúrt a masinám,
 akkor is így volt már... modern csudák, peregve, simán,

tudod, a pánccsaszekrény, a rekeszes lámpa, a gép...
 és aztán a ház maga, ablakok az éjben, ujj, de szép!

hat emelet, lifttel, beton fal, acélplafon —
 benn rémlő bőrfotelek, leakasztott telefon:

mind, mind mozi csak — látod, itt van már — mit remegsz, fiam?
 Mondom neked, elmegy mellettünk, elsuhan,

fénye fátylába vakulva — most! — úgy-e mondtam? — Láttad,
 feszülten ült benn a hat, s a revolverét tapogatta mind: [amint

ők félnek! — kacagj hát! — Mit remegsz? Jobb volna talán
 a fronton? — Piszt! Most ott kanyarodnak a part falán —

Most — Zsupsz! — Ezt jól csináltuk, úgy-e? No fiam, kacagj!
 Hm, urak, jól esik a fürdő? Minden mozi csak!

Veszély? Mi az?! Elmegy, elsuhan. — Jobb volna talán a fronton?
 Őlik egymást, millió bolond! Mi gondod, és mi gondom?

SZENT MIHÁLY

Régi vers : 1911.

Kinek nevével élek, kardos angyal
 önts hevet belém, kígyóval csatázni,
 önts hitet belém, ördöggel vitázni
 önts, megbirkóznom az örök varanggyal,
 † † † Ez a rémek pápája, tiarával,
 minőt pápák viselnek és szemekkel,
 minőt békák viselnek, s pikkelyekkel
 s sárga mirigyek mérges ótvarával.

Rút szemörcsén ragadva nyúl a mérég,
 melyre csak rágondolni álmot-orzó,
 groteszk, mint a Böcklin-mintázta torzó,
 fején nőtt tiarával büszke féreg.

† † † E roppant béka, testnyi súlyu szellem,
 ez éjjelente paplanomra mászik
 és érzem, hogy a paplan selyme vásik
 s eláll a vérem, elszorúl a mellem.

S kezd hangtalan a békák óriása
 beszélni s kancsal zárt lelkembe nézni,
 erényt dicsérni és Eötvös idézni :

»Csak az önzőnek nincs vigasztalása.«

† † † Szónoki hévvel szól és nagy kenettel :

»Csak az lesz boldog, ki mást boldogítand,
 szegénynek ad s nem feledi a hittant

S nem kenekedik csiklandó szemettel.«

En mondanám : »Csúf pápa vagy te, lélek,
 és tudom, hogy mind ilyenek a pápák,
 méregnek azt az erényt prédikálják,
 mely nem erény, mert nem erő«, — de félek.

† † † »Boldogtalan, ki csak magára gondol!«
 szól, paplan ráncán mérgét lebocsátván.

»Olvastad Stirnert?« — kérdeném, de gyáván
 elnémulok nyomástól s borzalomtól.

Es ő nem némul. Nedves tiarája
 s fényes szeme sillámlik a sötétbe —
 Ó szent Mihály, leborulok elébed.

Kardos angyal, kinek a fény arája,
 † † † kinek nevével élek, fényes angyal,
 önts hevet belém, kígyóval csatázni,
 önts hitet belém, ördöggel vitázni
 s erőt, birkóznom ez örök varanggyal.

Önts belém önzést, angyala a harcnak,
 hisz önzésnél e földön van-e drágább?
 az Úr önzésre építé világát,
 önzés a legjobb köszörű a kardnak,
 † † † önzés a harcok legkülömb szítója,
 miket az Úr itt rendelt örökkössé :
 harag és önzés tesz szívet nemessé
 s a bátor önzőt a nagy Isten ója.

Miért teremtett ösztönnel s erővel,
 ha sutba rejtem ösztönöm s erőmet?
 énvelem célja van a Teremtőnek
 és nem vitázhatom a Teremtővel.

† † † És ösztönöm s erőm azt sugja : Nézd csak
 te elnémulsz és minden szó a másé,
 te elmaradsz és minden rózsza másé :
 légy mint a más, oly öklös, durva, csélcsap.

Mért csúf, ha jó szellem, e békapápa?
 önzésre nyálkás, élni indulatlan,
 és mert nem önző, vigasztalhatatlan
 (csak az önzőnek van vigasztalása.)

† † † Önzés angyala, jőjj el, lángos angyal
 önts hevet belém, kígyóval csatázni,
 önts hitet belém, ördöggel vitázni,
 önts, megbirkóznom az örök varanggyal.

BÉNÁRA MINT A MEGFAGYOTT TAG

1917.

Bénára mint a megfagyott tag
s keményre verte zuzmarás
gőg a szívünket, rossz varázs :
most megalázatosítottak.

Ajjaj, de hitetlen daloltunk !
Daloltuk a rossz éneket,
a *minden mindegy-ríme*ket :
ideje most már mást dalolnunk !

*

Halljátok énekét a hitnek,
halljátok a jó éneket :
többet nem hinni nem lehet !
akik szenvedtek, mindig hittek.
Halljátok énekét a hitnek !

Mert megalázatosítottak,
ittuk az ecetet s epét,
tapintottuk Krisztus sebét :
most ujjaink örökre jobbak.
Mert megalázatosítottak.

Szemeink is örökre hisznek,
mert láttuk az Ember Fiát
keresztben és a glóriát
kelni nyomában a tövisnek.
Szemeink is örökre hisznek.

Ujjainkat a vér, szemünket
a könny edzette könnyörű
igazulásra, gyönyörű
imának Ahhoz aki büntet.

Látásban és cselekedetben
tébolyunk céllá igazul :
mert így akarta azt az Ur,
hogy ne legyünk többé hitetlen !

A JÓSÁG DALA

(Versek, darócban)

I.

Nem csendül a lelkem, mert olyan mint az a fém, amely csak akkor cseng, ha rokon hangját ütik meg közel : néma hát lelkem, e mái veszett hangoktól mint idegen vagy mint a felhő, csak csüggök a zord hegyeken

és sírok ; de nem jó zápor ez, csupán ködesés észrevétlen, szitaló, naphosszú, éjhosszú, monoton kormos permetezés, monoton, monoton, ó csak zuhogna már, vagy villámot szülne, küldene : mert szép zene az is, a zápor meg a dörgés, hogy érdemes fájva vajúdni érte : szép zene !

Ha nézem a tükörben néma ajkamat : Valaha — elgondolom — bimbó volt ez, akkor is fonnyadt már, látszólag, csukott szírom, de mikor megjött az este, a falusi este, és szólt a harang, haranggá nyílt az ajkam, mint az esti virág, és zengett mint a harang!

2.

Most csönd van és szívem mint a süket föld, erjedő, sötét, meleg, nehéz virágok bölcseje hajdan, hol megfonódtak bús gyökerek, vak erjedés hona — Istenem ! apró kis érzésmagvak, fekete rossz mind, s csúf és viszkető, bujva, de buja-makacson sarjadoz.

magzik a meleg, sötét föld méhében, — észre sem veszem, nem látom, nem tudom, de viszket belül, lassankint érzem, hogy növekszik lenten, lassan és egyre és fojtva és idegen mint borban a salak, idegen és gyűlölt és irtanám, mint rablótól megejtett lány a magzatát, akit gyűlöl : — de hogyan irtsalak,

kis érzésmagvak, Vénség magvai? mert Vénség volt a rabló, érzem : — az Ifjuság már elhagy és érzem, minden erő és minden erény csak ifjuság, dús Ifjuság (csak a Dús lehet nemes) — önző vágy, irigy akarat, ez a Vénség része. A szívnek csúf salakja marad.

3.

Pedig jónak kell lenni, mert ottkünn zúg a háború és csak, aki jó, mondhatja : Én meg tudok halni, de van jogom élni is : Csak, aki jó, közülünk legalább, barátaim, csak az tud lélekben maradni szabad és *tenni* még : az boldog. — A vulgáris csapat,

ki *kívülről* éli életét, annak ma jaj, ha jó,
mert pénz, szerelem, szerencse, az élet maga is — a külső élet —
azé, kinek ökle és marka jó :
de pénz, — kastélyok, parkok, nők, szép testek ünnepe, pompa
és hatalom itala — mind
méreg lesz annak, ki a Jóság könnyeiből egy csöppet behint.

Pap vagyok, Barátaim, mert szenvedtem, és most pap vagyok
és mondom, Barátaim, mi mások vagyunk, halljatok :
mert velük élni nem tudunk, se pedig egymagunk,
csak a szenvedőkkel élhetünk, azokkal halhatunk.

4.

Ne mondjátok, hogy semmi a vers ! Ó, ha minden szomorú tikkadás
gyümölcsös volna bennünk, édes-teli hússá szikkadás,
s borérés volna kádunkban minden fájdalmas erjedés,
gazdagok volnánk, mert legnagyobb kincs, melynek ára a szenvedés,

ajándékozók, mert legszebb ajándék az áldozat.
En is azokból voltam, akiknek kincse lett minden kárhozat,
Bányász voltam, és magam, amelyet vágtam, a kő,
nyeső kertész, és magam, amelyet nyestem, a tő.

Bátorság ! ez minden : mert van kincs annak, aki az Akarat
csákányát jól forgatja s a bús bányától meg nem riad,
De jaj, Barátaim, a költő csak olyan kincstre talál,
csak olyan kincstre, Barátaim, amihez hozzányúlnia fáj !

5.

Segíts, Szerelem ! ezt az egész verset neked énekelem,
mert te vagy a Jóság magva és átoma, szent Szerelem,
ki a testi Szépség fáklyáját tartod a lélek elé
és úgy vezeted a lelki nagy Szeretet felé !

Kéjdeddel a kínra, amely nélkül se jók, se gazdagok nem lehetünk,
kint is kéjjé olvasztva erőt ki adna, ha nem Te nekünk?
S mi lenne velünk e sötétben, hol lábunk mindig fájva botol,
ha Te nem biztatnál fáklyáddal, hogy Fény is van valahol?

Ó, szabadság Rése, első Ablak, melyen az önzés elhagyja magát
mint egy rabságot! Első Szál, mely a vak falon vájva fogózik át
lélek és lélek közt — hajts, drága Mag : mert belőled nő ki a szent
mely az emberiséget befonja és pólustól pólusig ér. [Gyökér,

ÚJ ESZTENDŐ

1918.

Idegeimen apokaliptikus
zene tombol, bábeli gyermekágy
a világ, véres lében remeg és
csikorog — ó jaj! ki a kínokban
ki a kínokban vajudó? Én vagyok,
te vagy, mi vagyunk, egy lett mindenki
e kínok apokalipszisában, e
véres ágy vonaglásában, rángunk és
futkosunk, patkánymódra, óriás
talpak alatt, jaj! véres és vértelen
kaszák villódzanak a tetemszagú
légben, és torkon lehel a ragály
csontpalotákból idegen zene szól
viharok paradicsoma kibomlik.
Mit szólsz, ég és föld? Mit rántasz, iszonyú
új esztendőkre, ég? A föld hallgat és
zordan karikáz sötét telében — de egyszer
ébrednie kell, és akkor mit mond majd
változatlan szép tavaszával, mit mond
feldúlt erdeivel, mit mond eleven
erőivel, mit mond rettenetes
ugarain kisarjadó vadvirágok
ezer beszédes szemeivel — Ember,
te züllött, véres, rossz kártyás, éji veszett
játékból a réten ocsudva, — hogy fogsz
a vadvirágok szemeibe nézni?

FORTISSIMO

Haragszik és dül-fül az Isten
 vagy csak talán alszik az égben,
 aluszik vagy halott is épen —
 ki költi őt föl, emberek?
 Anyák, sírjátok hangosabban :
 akit föl nem ver annyi ágyú,
 rezzenti-é gyenge sírástok?
 És ne is könnyel sírjátok,
 mert a könny mind csak földre hull
 hanggal sírjátok föl az égre,
 sírjátok irgalmatlanul :
 ne oly édesen mint a forrás,
 ne oly zenével mint a zápor,
 ne mint a régi Niobék :
 hanem parttalan mint az árvíz,
 sírjátok vagy a görgeteg
 lavina, sírjátok jeget,
 tüzet sírjátok mint a láva !
 A drága fiúk hullanak
 vérben a hóra napra-nap.
 Ne hagyjátok aludni senkit :
 ki ma csendes, gonosz vagy gyáva,
 de érdemes-e félni még?
 és érdemes-e élni még?
 Ó, mért nem hallani hangotok?
 Menjetek a piacra sírni,
 sikoltsatok a templomokban
 vadak asszonyai, vadakká
 imuljátok örjítő, örült
 imában !

És ha hasztalan
 ima, sírás : — mi káromolni
tudunk még, férfiak ! Ma már
 hiszünk káromlani-érdemes
 alvó magasságot a Sorsban.
 Hányjuk álmára kopogó
 bestemmiáknak jégesőjét !
 Mért van, ha nincs? Mért nincs, ha van?
 Tagadjuk őt, talán fölébred !

Cibáljuk őt, verjük a szókkal!
mint aki gazda horkol égő
házban — a süket Istenét!

Süket! Süket! . . .

Ó ma milyen jó
volna süketnek mint az Isten!
Süket a föld, nem érzi hátán
hadak alázó dobogását.
Jó volna süketen csirázni
mint virághagyma föld alatt:
minden süket, földben, Istenben
csak az ember szakadt ki a
süket Istenből iszonyokra
kikelt belőle féreg-módon,
Isten férgének, viszkető
nyüzsgésre, fájni — mert ami
nem süket Isten: fájdalom,
míg az Istenbe visszahal!

ZSOLTÁR GYERMEKHANGRA

Az Úristen őriz engem
mert az Ő zászlóját zengem,

Ő az Áldás, Ő a Béke
nem a harcok istensége.

Ő nem az a véres Isten :
az a véres Isten nincsen.

Kard ha csörren, vér ha csobban,
csak az ember vétkes abban.

Az Úristen örök áldás,
csira, élet és virágzás.

Nagy, süket és szent nyugalma
háborúnkat meg se hallja.

Csöndes ő míg mi viharzunk
békéjét nem bántja harcunk :

Az Úristen őriz engem,
mert az Ő országát zengem.

Az Ő országát, a Békét,
harcainkra süketségét.

Néha átokkal panaszlom
de Ő így szól : »Nem haragszom !«

Néha rángatom, cibálom : —
tudja hogy csak őt kívánom.

Az is kedvesebb számára,
mint a közömbös imája.

Az Úristen őriz engem
mert az Ő zászlóját zengem.

Hogy daloljak más éneket,
mint amit Ő ajkamra tett?

Tőle, Hozzá minden átkom :
hang vagyok az Ő szájában.

Lázás hang talán magában :
kell a szent Harmóniában.

S kell, hogy az Úr áldja, védje
aki azt énekli : Béke.

ZSOLTÁR FÉRFIHANGRA

Consolatio mystica.

Tudod hogy érted történnek mindenek — mit busulsz?
A csillagok örök forgása néked forog
és hozzád szól, rád tartozik, érted van minden dolog
a te bűnös lelkedért.

Ó hidd el nékem, benned a Cél és nálad a Kulcs
Madárka tolla se hull ki, — ég se zeng, — föld se remeg,
hogy az Isten rád ne gondolna. Az Istent sem értheti meg,
aki téged meg nem ért.

Mert kedvedért alkotott mennyet és földet és tengereket,
hogy benned teljesedjenek ; — s korok történetét
szerezte meséskönyvedül, — s napba mártotta ecsetét,
hogy kifesse lelkedet.

Kinek színezte a hajnalt, az alkonyt, az emberek arcát? Mind
És kinek kevert sorsokat és örömet és bánatot, [teneked !
hogy gazdag legyen a lelked? És kinek adott
annyi bús szerelmeket,

szerelmek bűnét és gyászát? s hogy bűn és gyász egysúlyu legyen,
eleve elosztott számodra szépen derüt és borút,
sorsot és véletlent, világ nyomorát, inséget, háborút,
mindent a lelkedre mért

öltöny gyanánt : úgy van ! eónok zúgtak, tengerek száradtak,
császárok vétkeztek, seregek törtek, hogy megkapd azt a bűt,
amit meg kellett kapnod, és világok vihara fűtt
a te bűnös lelkedért !

Mert ne gondold hogy annyi vagy, amennyi látszol magadnak,
mert mint látásodból kinőtt szemed és homlokod, úgy nagyobb
részed énedből, s nem ismered föl sorsod és csillagod
tükörében magadat,

és nem sejtetd hogy véletleneid belőled fakadnak,
és nem tudod hogy messze Napokban tennen erőd
ráng és a planéták félreahajlítják pályád előtt
az adamant rudakat.

AZ ÓRIÁSOK KÖLTÖGETÉSE

Iszonyú szörnyek hevernek utamon de majd csak megküzdöm velük
már érzem ébredni magamban a kábult óriásokat.

... Lelkemben lassankint elfoglalt az önzés minden erődöt
s legbensőbb szentélyére kitűzte sötét lobogóját.

Ő forgatta a Mindegy-buzogányt és gyönyörű derük
közt keserűen tudott járni és keseríteni másokat;
mióta lajhár éveken át csúf hályoga hangos szememre verődött,
megnémult hangos szemem mint dob ha verőit s hártyakopogóját

gyászvatta és fátyol párnázza — csak tompán zengenek át
a legfrissebb színek ütemei is — mit érdekel engem a szín?
lombok sugarak görög romok, mit segít rajtam az idegen szépség?
Danaida-lányok — mit érdekel engemet ez már?

Rímeiket se fogok itt már csinálni — ne várd a rímeiket olvasó
Mit érdekel engem a rím már? vidéki csöndes alkonyatok
ríme, se városi rím, gépkocsi-tülkölés ríme,
jaj, mit segít rajtam? — kis csirkéknek tengerit szóró

falusi lányka, vagy messze kocsmából a hegedű-szóló,
vagy városi villanyos hangja mely egyre csak falja meg ontja meg
a meleg emberi húst — már mindez az eleven nyüzsgés
lelkemből kiesett

és lelkem üres hangszerláda, mely zenés lemeze híján
csak prózai csikorgásokat ad — legbensőbb várában az önzés
ül, kloroformos betörő gyanánt, mert hogy tudta volna legyőzni
lelkemnek óriásait, [másként

mint kábulással?... .. Meddig fogtok heverni még? Mikor
kel ki vak szemhéjaitok nehéz gubójából az isteni Látás
fájdalmasan? Mikor veritek szét a Lomhaság szörnyeit
melyek elfekszik minden kapuimat

élettelen homokzsákok gyanánt? Ó keljetek, mert bénább vagyok én
a bénánál, s vakabb a vaknál, ki legalább
illatáról érzi a rózsát, hűséről a lombot,
s az egész világot a láthatatlan szeretetről.

EMLÉKEZÉS

A pókhálóra harmat esett :
bús unalmamra egy könnycsepp ma este.

A hold az égen párt keresett,
a széles égen hasztalan kereste !

Már elhallgattak a madarak,
annál hangosabban szóltak a tücskök.

És szinte láttam a fény alatt
ellengni a világot, mint a füstöt.

A fényen valami átfutott,
bársonyok kápráztak előttem.

A hangod is eszembe jutott,
mely elszállt az örök időkben.

EGY PERC, EGY PILLE

1904.

Hopp, ma pille, költeményem
 ne szégyenkezz szállani : —
 üdvözöllek, új reményem,
 örömöm hullámai !
 Ti vizitek messze széllyel
 széll-el-béllett vágyamat
 és ha elfáradtam, éjjel,
 illatos diólevéllel
 ti vetitek ágyamat.

Milyen jó hogy vágyam tajték,
 könnyű béllése szél !
 Reng reményem habja : rajt még
 hajszálamra sincs veszély.
 Viharától mitse félek :
 én mindég föllül vagyok ;
 páncélossal sem cserélek,
 mint afféle széll-el-béllett,
 hogy olyan könnyű vagyok !

Hátadon, diólevélen,
 vess, habom, hát ágyat itt !
 Habon és diólevélen
 aki könnyű, nyughatik. —
 Ember, a tengert ne célozd
 megbékózni : nem lehet !
 Hiu hittel ne acélozd,
 vak teherrel ne páncélozd
 habra hányott lelkedet.

SZERELMES VERS

A szemedet, arcod mélységes, sötét szürke tavát
 homlokod havasa alatt, homlokod havát
 elfeledtető fényes nyári szemed szédületét
 szeretem és éneklem e szédület szeretetét.

Mélységes ércső, érctükrő, fémtükrő, mesebeli,
 szédülsz, ha belevillansz ; ki tudja, mivel van mélye teli?
 Szellemek érctava : drága ércek nemes szellemei
 fémlenek villanásaiban ; de mily ritka fém szelleme tudhat így
 fényleni?

Mély, fémfényű, szürke, szépszínű szemedben, édesem,
 csodálatos csillogó csengők csilingelnek csöndesen,
 csendesesen, — hallani nem lehet, talán látni sem :
 az látja csak, aki úgy szeret, mint én, édesem !

ÉNEKEK ÉNEKE

Salamon király könyvéből.

Szép vagy, ó szerelmesem, szép ! Lábadat saru díszíti, ritka drága
gyöngyű ;
tomporodnak kerülete mint a mesterek kezéből kikerült kősönty.

Lábadszára mint aranszín fundamentumon szökellő karcsú oszlop,
márvány ;
a te két emlőd nyugalma mint a liliommezőkön legelő két bárány.

Köldököd mint illatozó olajok nyomától síkos szép kerekded csésze
Hasad mint a zaffirokkal rakott elefánttetemnek drága tündöklése.

Hasad mint a liliommal köröskörül megkerített dús gabonaasztag;
karod ámbraszín pereccel, két kezed nehéz gyűrűkkel aranyosan
gazdag.

Balkezed a fejem alatt, jobbkezeddel megölelgetsz, megcirógatsz,
édés ;
nyakad mint a karcsú torony kimagaslik hasonlóan Libanon-
hegyéhez.

Nyakad mint a Dávid tornya ; méz csepeg nyelved hegyéről ;
ínyed édességes ;
fogaid mint most fürösztött tiszta, hófehér juhocskák ; ajakad
tömjénes

Halántéked mint a sűrű selyem lomb közül kitetsző darab poma-
gránát
szemed mint a kék halastó ; arcod ékességeinek ki mondhatja
számát?

Tégy engem mint egy pecsétet a te kébeledre, mint egy bélyeget
karodra,
mert kemény a szerelem mint a koporsó és erős mint nagy vizeknek
sodra

No szerelmem, gyere menjünk a mezőre, illatoznak künn a mandra-
górák
már a szőlő is virágzik s kifakadtak ajtónk előtt a gyümölcsöző
fák.

DAL, PRÓZÁBAN

A vad tavasz zuhanyát érzed-e, érzed-e zúdulni, kedves?
 Gyere ki a szőlőbe — virágos fákkal habzik a hegy
 Gyík surran a szurdékban, amerre az ember megy
 A rög szinte él, a nap szinte nedves —

Most könnyű vagyok, úgy-e könnyű? Lásd, tudom a babonát;
 Szentgyörgy előtt piros pillangót fogni jó!
 Érzed hogy árad a szél mint egy tavaszi nagy folyó
 jó, jó, meleg, párnás, sűrű — Gyerünk a napon át!

Nézd eleven mappa a táj a napba, minden útja tiszta rajz!
 Még föl nem vette a nyári zöldet, csiraváró meztelen.
 Hallod a zenét a mandolafán, mint kivirágzott hangszeren?
 Zsong, zsong, zsong, zsong — mézillat, érzed? pille száll és méhe
 rajz.

Létrán egy bácsi hernyózza a fát mint naptárakban régi kép
 A hónapok előtt, olyan — mellette gyerek és kutya vig.
 Karókat a földön suhancok sorban guggolva hegyezik.
 Iszaggal a vincellér kötözi a venyigét —

Jó, jó, jó így szétnézni szabadon! így ülni a napban a tanya előtt
 ahonnan látni a vonatot hogy cammog a róna felett
 s a várost, s a széles utcán mászni az apró embereket,
 s vidám munka hálójában hegyoldalt és tetőt —

Ó, borok anyja, drága hegy, mámor anyja, munka!
 Zuhanj csak, jövődő szüret tüzeivel nedves
 nap zuhanya, boldog előleg! felejteni, kedves,
 e kábulásban, milyen ősz lehet a tavaszunkra!

KÉT NYÁRI VERS

I.

SETTECENTO

A rossz szellemtől megszállt szép leány
 az ágyban fekszik és vacogva reszket ;
 ifjú barát mellette, halovány,
 exorcizálva hányja a keresztet.

A pajkos úrfi egy zúgban kacag,
 vakít nyakán a fodros csipkegallér.
 Bög a vénasszony : »Egy misét, Jakab !
 Többet ér az üdvösség, mint a tallér !«

Káromkodik a gazda s nem felel
 (Phü ! mennyi baj : szárazság, sáska, patkány...)
 — Ottfön az égen nagy nap ünnepel.
 S a kövér kandur nyujtózik a padkán.

A gonosz úrfi észtelen kacag.
 A barát arca lángol ijedt tüzvel :
 a rossz szellem szerelmes szavakat,
 vad szavakat mondat a gyenge szűzzel.

OGGI

Vasárnap napja hullt az udvaron
 magányos asszony ült a pitvaron.
 Künn minden árnyék fénnel volt lyukas
 szeletlen rekkent a szöllőlugas
 s oly búsan csüggték rózsák, dáhliák,
 mint Krisztus sírjánál a Máriák.
 A patakot is látni lehetett
 a patakban nem sok víz lehetett
 könnyéért epedt a lomb a bokrokon,
 mint temetés napján a sok rokon.
 Az asszony szíve halkán, únva vert
 a toronyóra zengve ráfelelt :
 bűt vert az asszony szíve, bús magányt,
 a toronyóra álmos délutánt.
 Ó örök őrlő, szomorú malom !
 Városban bánat, falun únalom.
 Ó hogy áthevül minden vánkos itt
 s minden pongyola lekiváncozik
 a mellről, mint virágról a szirom !
 és kéjbe kókkad minden liliom !

A kert alélt, az asszony ásitott,
 szellők se borzolták a pázsitot.
 Az asszony fölött az únt óra tellt
 s eszmélet nélkül lihegett a kert,
 mivel az Isten forrón rálehelte.

A RÉGI KERT

I.

Szeretek itt olvasni, a kertben, a szőlőlugas alatt,
ahol a könyvre apró kerek fényfoltokat vet a nap —
mind titkos lencse fényköre titkos mikroszkóp alatt,
amelyben titkos porszemek szálló árnyai mozgnak.

Itt csak egyszerű virágok vannak : árvácskavirág,
petúnia, muskátli, dália és georginák,
és rózsza, rózsza ! — A reggelnek még a zöld gyepp örül,
a zöld gyepp és a barna lóher az ágyások körül.

Nem tudok én már dalolni cifra mértéken, rimen,
csak ily hanyagon, mint ez a kert dalol, porosan, szeliden,
ahonnan az utcára semmire néz, csak a jegenyeakác
sárga fejével ; mert nagyobb szegény mint az emeletes ház.

II.

Talán örökké lehetne verselni rólad régi kert,
vén köhögős kutadról, mely szalma közt fázva telett,
a tamariszkról, melynek bőre ráncos és durva mint a vén emberé
s mégis oly virágos gyengesépp ágakat nyujt az ég felé !

Gyerekkoromban a levelekbe szerettem harapni mint a csikó.
Tudtam : keserű ízű az orgona, illatos zamattal leveles a dió.
Sokszor álmodoztam diólevél-ágyrul, ott volna délután heverni jó!
Ott volna valami szépmellű kisleányt ölelni jó !

Este ha a kertre a hosszú ház árnyéka lassan ráfeküszik,
sűrű nyári este a forró légben fülledt illat úszik.
Tikkadtan a magas fának üzen akkor titkon a kis virág :
»Te messze látsz, bátya, mondd meg, jön-e már a holdvilág?«

III.

Ház, pince, istálló, félszer, körülötted régi kert.

Elül a mi házunk, emeletes, de mégis fehérre meszelt
zöld ablakokkal ; oldalt a szomszédé, alacsony, falusi, nádfödeles
(hányszor kihúztam nyílnak a nádat, indián voltam, ki nyilazva les!)

Kert mögött az udvar, a régi félszer ott áll az udvaron
négy vályogoszlopon, benn mosókemence, mángorló, ócska lom.
A vályogról hull a méz. Az istálló is ott van, rég üres, törött az
ablaka :
nagyapám virgonc lovai álltak a jászol előtt valaha.

Foltos, szalmás a vályog. A gerendák közt fecskék keringnek.
Pincetorok,
hűsöng, nagy hordók, misztikusan, jó pénz, jó mámorok, kadarka-
borok.
Szemközt nagy bálvány fakapu néz ki az utcára, zöld rácsos, szép.
S künn a ház előtt évrül-évre eszi az utcát az akácos Séd.

SZÜRET ELŐTT

Sötétzöld színü és tömött a tő,
egy-egy vörös levéllel néha tarka ;
édesen lankad, érve csüggedő,
kékes fürtjével a nemes kadarka.

Oly mézes-forró s drágán töppedő,
mint szenvedélyes szerető vad ajka ; —
s várakozásban ég a hegytető,
s mosolyog a Nap, a lángtejü dajka.

Várakozásban ég a hegytető,
benn a présházban locsolják a kádat —
ó méla napfény, lankadt dajkaság !

Méla Halál, te nagy Szüretelő,
jőjj, hozd a kést, puttonnyal kösd a hátad,
és halkán nyisd a Pince ajtaját !

ŐSZI PINCÉZÉS

I - s ő v e r s

mely a Bor szellemének ébredését a Szőlő roncsaiból a Feltámadáshoz hasonlítja.

A nap ocsúja most csorog ;
piros levél a venyigén ;
a présház felé megyek én ;
a nagy kulcs zajjal megforog.

Csöndes a tanya, nincs dolog.
Szunnyad a must a csömögén,
s a pince tikkadt melegén
pihennek boldog óborok.

A sárga murci bugyborog ;
ébred a must a csömögén,
mint Lélek a holt váz felett.

Ó pinceszáj, illatos kripta !
Igy leng e bús présház felett
a Feltámadás drága titka.

2 - d i k v e r s

mely Krisztus Urunkat a Bacchus istenhez hasonlítja.

Mert Bacchus is példázza Őt,
a szabadító, szabad Úr,
ki vérét adja italul,
s e vérben kedvet és erőt.

Azért jámborul kérjük őt :
Add italodat, Bacchus úr,
melytől az ember nem busul,
s áldd máskor is e hegytetőt !

s úgy akkor is, meg máskor is,
bár must csurran föl vagy bor-íz
amint a hébert szürcsöli

nyáron, vagy őszi hamar estén
komoly tanulsággal teli
megy haza az igaz keresztény.

RÉGI FRISS REGGELEIM

Régi friss reggeleim nem fogytak el egészen
 még néha villan elém bús napjaim sorából
 egy nap mely mint aranyos kapú, vakítva tárul
 s jövők nyílt csarnokait igéretti nekem ;

mikor, mint gyermek előtt az almát, tartja sorsom
 a célt, és emeli, hogy ne érjem el, de lássam
 s életem vonata áll vesztég únt állomáson :
 s egyszerre felsüt a nap, s megindul életem.

*

Ó jéggel bélelt barlang ! résed nyíl, szomorú szív,
 melyen benéz a napfény, és lánggá csurran a jég !
 Jön egy nemes tanítvány, és hozza ifju szivét ; —
 jön messze szeretetről levél, izenet ; —

jön szomorú barátom, kit vigasztalni vigasz ; —
 jön Lánykó, nagy szemében hoz huncut örömöket
 — mily öröm énnekem hogy öröm vágyok én neked,
 s elindítád a lankadt órát, szivemet !

*

S most úgy peregnek azon percek és másodpercek,
 mint dobon a diadal ! és életem vonatja
 zúg boldog völgyeken át, mert mámor gőze hajtja
 és izzó drága szivek fűtik ; és fut merészen,

és kattog és kanyarog vígan, ütemre, mintha
 nem is tátongana mély, se balrul ott, se jobbrul,
 amelybe belezuhan talán egyszer, ha fordul . . .
 Régi friss reggeleim nem fogytak el egészen.

REGGELI TEMPLOM

Hadd építék most egy templomot.

Napkeletre nyúl a nagyhajó,
s ha az első napfény ráragyog,
jó.

Kívül fehér, mint a tisztaság ;
belül tarka, mint a képzelet,
pedig rajta semmi cifraság —
gyermeklelkű épület !

A tornya.

Tornya egy, de büszke, szép torony
s mint a kukorékoló kokas,
tolja csőrét égbe hajnalon,
s hinti a sok hangot az.

S apró házak, mint a kis csibék —
s ébredéz a kicsi nép.
A toronyból úgy tolong a hang,
mint a ducból reggel a galamb.

(Egy nagy majorság a kis falu,
s már csipogva nyüzsög a napon.) —
De én most a csöndes, hűs falú
templomot rakom.

A lecke.

Falát oszlopokkal emelem ;
túrjetek csak, jámbor oszlopok :
Ki a legtöbb terhet tűri lenn,
tartja leginkább a templomot.

Fenn tizenkét vén Apostolok
— bő redők és szent, komoly színek —
hirdetik, hogy nem okos dolog
bűnben halni meg.

Térdepelni intenek kemény
stációk ;
áll a szószék, magas lépcsajén ;
zengnek harsány prédikációk.

De a padsor ott köröskörül
lobogókkal szinte elröpül.
Drága zászló, máriás!
Drága ének, csengő, áriás!

Színék, hangok.

Mint a versem, e templom olyan:
int a lecke komolyan,
de mert minden színes-hangos itt,
ez a lecke nem busít.

Ó ezek a zengő, mély színék!
Vörös lámpák vérzenek!
Szent szoborkák, bókos angyalok
dús fején az arany fölsajog.

Minden ablak tarka, szép üveg:
és ha reggel a pallón az Úr
napsugara jár, a szent ecset,
skárlát csöppen róla és azúr.

Ez a templom példázhatja még
az életet; mély értelme bús;
de ha nézed tarka, szép színét,
örömmel koszorúz.

Betetőzés.

Mélyén, ahol orgonája zeng,
a Szentlélek kék galambja leng.
(Ó Szentlélekisten, adj erőt,
segítsd meg a szegény verselőt!)

Közepén a mennyezet falát
kép borítja el:
feltámadás, mennybemenetel
zengi a Fiú diadalát.

Legmesszebb, az oltár szent csucsán
fellegek közt látható
őszfehéren ülve trónusán
Isten, a Mindenható.

S azt hiszem, hogy másról ne legyen
a Háromság neve után szó:
itt ha zárom jámbor énekem,
jó.

KORÁN ÉBREDTEM

Korán ébredtem. Ablakom még
ki nem nyitotta a szemét,
s a Csönd nem hagyta abba a zenét,
örök zenéjét, melyet minden éjjel
elkezd és folytat, míg a durva ember
ki nem üti kezéből hegedűjét.
Egy vékony résből a falon
fény ömlik egy kis vonalon.
Alálebegnek a fogasról
ruháim mint kísértetek,
kisértetei nappali-magamnak,
a rabnak, rútnak, gondolattalannak,
amaz ügyetlen öklözőnek,
kit gyűlölök, ki majd föltámad,
s elfoglalja helyem e testben.
Ölelj, ölelj, ó ne eressz még,
ágyam, te különös vacok,
akit nem szöttelek magamnak,
mint fészket a madár,
de enyém lettél szolgaságban,
te jó, te jó, te ölelő,
meleg és messze és magányos . . .

REGGEL

Ottkűnn a tavasznak napja ég.
 Jaj, nem tudok én fölkelni még!
 Lelkemben zsibbad a gyöngve vágy
 bús testemet marasztja az ágy.
 Bénult akarásom csak kesereg!
 ó, régi tavaszi reggelek!
 Madárfütty, tervek, rebbenő szárny
 friss kávé illata, templomárny
 diákos friss ész, jó tanulás
 nagy reggeli séta, elindulás
 ó, versek, versek víg üteme;
 ó, játszi munka szent öröme!
 kedves várása, virágcsokor!
 reggeli csókok, reggeli bor!

A tavasz fénye ma oly sivár.
 Miért keljek föl újra? Mi vár?
 Kocsizörgés jő az ablakon.
 Lovak zaja rúgja homlokom —
 szomszéd szobából korhol a sok
 könyv, már amit sosem olvasok
 beíratlan papírlevelek —
 bénult akarásom csak kesereg:
 Ó, fáradt, szomorú reggelek!

Mit álmodhattam? iszonyuat
 hogy testem ily kimerült maradt.
 És mit élhettem? rettenetet
 hogy abból ily álom született
 hogy szörnyű évek folyama-gyűrt
 lelkemben ily sár torlasza gyűlt.

Köröttem fájó haza, beteg
 nép — de magam már nem szenvedek
 csak fekszem az ágyon lankatag,
 mint egy levágott szomorú tag.
 Jöhetsz már, nap, tavasz! — a halott
 tag meg sem érezi a napot
 csak férgei kelnek tőle ki —
 ó, lelkem iszonyu férgei!

KÖNYVEK UNALMA

A mások gondolatai
 mint fiatal gyönyörű lányok
 jöttek egyszer élém.
 arcuknak húsa szent keménység,
 szemük sötéte fény.

Igérő, idegen sereg,
 friss utak fáklyáinak állván,
 fiatalsága hí —
 De megvénítik szemeimnek
 öröklött napjai.

Egy-kettő, s minden : ismerős !
 Ti nem láttok, csak emlékeztek,
 öröklött, bús szemek !
 Az arc ráncot vet, a haj őszül,
 amint ti nézitek.

Húsuk lappad, szemük borul ;
 öregeknél állnak, körülállnak ;
 és száz, és egyre több . . .
 Ó jaj, hogyan találjam útam
 a vén sereg között?

SZITTÁL-E LASSÚ MÉRGEKET ?

1919 július.

Szittál-e lassú mérgeket, illatok átkait?
 jaj, rosszabb, aki kába Szók mérgéből tudva szítt
 melyektől elzsibbad az ész, és megőrül a Tett —
 ó, kárhozat, kiben a szó először született
 az ábrándokbahurkoló, álomharanghuzó,
 biborszínű, tömjénszagú, trombitahangu szó.
Haza . . . Szabadság . . . hallod ezt? ó ember! messze fuss,
 mert ellenséged aki szól, zsarnok és háborus :
 mert minden édenek neve vad poklokat büvöl
 s Kasszandra átkát gúnyosan *viisszárul* veri föl.
Hazánk, harsan, s már durva harc dúlja a drága tájt,
 s új tusa borzadt oka lesz, haki *békét* kiált.
Eszmét neveznek — és a föld bitókkal fölfakad ;
jövőt — és viszik halni már a gyöngé fiukat
népjavát — s a nép új nyomort lát, újabb szenvedést ;
emberközösség : pompa-szó ! de kerüld mint a kést ;
szabadság : ez még csábosabb ; de vigyázz, ki ne mondd,
 mert súlyosabb bilincsbe fogsz botolni majd, bolond !
 Ó, varázs van a szavakon, hogy a Teljesedés
 fordítva értse mind, s legyen elátkozott vetés,
 hol a konkolyt arassa az, ki a buzát veti,
 s szive melegjén ölyvtojást költsön a gerle ki.
 Ember azért, ha jót akarsz, tanácsom megfogadd
 és köpd ki fogaid közül a véres szavakat, —
 sőt hogyha érzed, hogy a szó, ez álnok gyütövény,
 ártatlan is, csírázni kezd lelkednek mezején,
 égesd föl inkább a mezőt, és legyen kételyed
 tikkadt és izzó, mint a láng száraz mező felett.

SZALADVA FÁJÓ TALPAKON

Én csak azt szeretném tudni, mi lesz ezután?
 Annyi lángon átláboltunk, annyi vad csudán,
 annyi véres kínon, kékes dekadencián
 égő lábbal állunk itt az Óperencián.

Partos Óperenciának semmisége int :
 rá sem érünk félni tőle ; megtorpanva mind
 csak a kint jajgatjuk, a bizsergő, tompa kint,
 kapkodva csallános táncban égő talpaink.

Ó, milyen bál bírt bennünket eddig hajtani?
 Olyan e homály előttünk, mint a hajnali
 köd a bús kicsapongónak, kinek ajkai
 kínos csókoktól sebessek, tánctól sarkai.

Krisztus urunk, jöjj, jelenj meg méltóságosan,
 fájó lábunk hús kezébe fogd jóságosan,
 könnyel öntözd meg helyettünk imádságosan,
 ne engedd, hogy elepedjünk ily halálosan !

A KÖNNYTELENEK KÖNNYEI

Szavak, ti mondatlan szavak,
 meddig biztassalak?
 Mit ültök rokkant ajkamon,
 mint dermedt madarak?

Avagy enyémeK vagytok-é,
 vagy, rámbízott sereg,
 apáktól és egy nemzettől
 örökbe nyertelek?

Jaj, a tábornak, melyben a
 hadsereg fogva — jaj
 a kasnak, melyben fájva nyüzsg
 s ki nem röpül, a raj!

Szálljatok szét, gyötrő szavak!
 Mit zsongtok itt nekem?
 Minden füleknek szóljatok,
 és minden nyelveken,

s zokogva, hajh, hogy annyi szív
 hiába onta vért,
 a könnytelenek könnyei
 legyetek a honért!

Szemeink száraz fellegek,
 s miként az aszu táj,
 sivár a lelkünk, zsibbad és
 nem tudja már, mi fáj.

Tél tél után, év év után,
 négyszer hajtott a galy,
 vakon, nagy kényszerek között
 harcolt a bús magyar.

Harc harc után, nyár nyár után
 ötször lehullt a lomb:
 oly híven adta mindenét,
 s oly ingyen, a bolond!

Ki vérünk ízét ismered,
 tégy vallást, karszti kő,
 s ki jól tudod jajunk szavát,
 vad omszki levegő,

valljatok, magyar csillagok,
 védjétek a magyart :
 volt-e dalunk, vagy sóhajunk,
 mely nem békét akart?

Mint aki méccsel intene
 balgán, a Nap elé,
 úgy lobogtattunk álmokat
 a Szeretet felé.

Szemeink száraz fellegek,
 s miként az aszu táj,
 sivár a lelkünk, zsibbad és
 nem tudja már, mi fáj.

Ó, mécsünk nem világított :
 házunk' gyújtotta fel
 s gyűlölet pokla lett a hely,
 hol élni, halni kell.

Szakadjatok ki, bús szavak !
 Sem élet, sem halál :
 egy örült nemzet eleven
 megnyilt sírjában áll.

S a sírt népek veszik körül,
 öröklő káröröm ;
 és kígyó csúsz a sír fölött,
 de virág nem terem.

Kígyók közt, marva, fájva, halld,
 a költő éneke
 s sziszegve rokkant ajkamon,
 óh népek nemzete,

egy ezredévből, nagy világ !
 riadva, földadog —
 Hazámnak hangja, gyenge bár,
 de néma nem vagyok.

ISTEN FOGAI KÖZT

Olyan az én lelkem, mint egy különös gyümölcs, mely lassankint minden ízét és zamatát kiadja valamely óriásnak marcangoló fogai közt. És néha úgy tűnik föl, hogy ezek *igazi fogak*. Amikor Erdélyben bolyongtam, havasalji sötét városkában, és kiértem a sziklás emelkedéshez, szemben a havassal — fehér sziklák voltak, magányos fehér sziklák, egészen kívül a városon — olyan szomorú — semmit sem lehetett már látni ott, semmi elevent, csak ezeket a köveket, és lentebb a vörös és kopár agyagot, és fönt az égen a felhőket, amelyek alkonyra mintha lejjebb ereszkedtek volna — nehéz és darabos, töredezett fehér, masszív felhők voltak. Hidegek voltak a felhők, — minden hideg és kopár — minden oly *ásványi*, minden élettelen — a föld, a sziklák, és ott fenn az ég is, a tömör felhők, fehéren, mondom, beágyazva az alkony messzebb pirosába. A város, az élet, nagyon messze volt és nagyon semmi volt már, jelentéktelen kis sebe a földnek, elveszve, minden mögött. Itt magam voltam melegen eleven, hideg sziklák és hideg felhők között, kis kegyelem-résben, tornyosodó föld és sűrű ég közt. Lecsukló sűrű ég közt — mert szinte már rám estek a felhők. Ó, milyen csöpp kis reszkető élet voltam a végtelenben! És rám csuklott a sűrű, hideg ég. Közelebb jött darabos, fehér felhőivel, mint óriási fehér fogakkal, az alkony piros foghúsából. Ó borzalom! lenn a fehér sziklák is nagy fogak voltak, a vörhenyes föld puha foghúsában. Egy óriásnak idomtalan, tördelt fogain jártam én! Ó borzalom! a szikla emelkedett, és a felhő jött lefelé. Csöpp meleg élet, két nagy hideg fogsor között álltam. Puhán a kemény sziklán. És jött a felhő, jött az alkonypír. A fehér fogak közeledtek! A piros foghús mozgott! Csöpp kis meleg húsfalat, reszkettem.

Ó boldog nagy fogak, ki fogai vagytok, — akik közt örökké vergődik a keserves Élet? Ide-oda lökődünk, apró falatok, az iszonyú Szájban, míg elporladunk a piros foghús közt. Mi ez a nagy Közöny, az Élettelen, aki az Életet rágja? Ó borzasztó Shiva! vagy élet vagy te is, vad és meleg élet; s csak fogaid hidegek, óriás Őrölő? Engem a fogak hidegsége kísért; és megdöbbenek magunkon, vakmerők, kik e vak fogakból házakat faragunk magunknak.

CSAK A DALRA

I.

Egyenes úton mentem én —
 ti kitértetek jobbra-balra.

Ti szavakra figyeltetek
 én csak a dalra, csak a dalra.

Szörnyü dal volt, szörnyü dal!

Némulj meg, pajtás, ne kiálts
 és vedd a sírást haszталannak:

aki hallotta ezt a dalt,
 a szíve süketült meg annak.

Szörnyü dal volt, szörnyü dal!

II.

Gondolj a zengő tengerekre!
 gondolj a Sorsok iszonyú
 muzsikájára, szent ereklye
 csókjára, titkos alkonyú

szigetekre, bús-badar

ópiumokra, meztelenbe
 fúlásra, múlás, indulás
 csengetyűjére, esztelenre,
 vad valóságra, mely varázs...

Szörnyü dal volt, szörnyü dal!

III.

Ti szavakra figyeltetek:
 s szomorú a szavak hatalma:
 nem hallatszík át a dal.

De hát jobb volt-e énnekem
 menni nem nézve jobbra-balra
 a hang után mely örületbe csal?

bitók alatt, ágyúzugásban,
vakok módjára, millió
csapdák közt, béna megszokásban
s hipnotizálva kábuló

fővel menni, bús ital

rabja módjára, csak a dalra
figyelve menni, különös
züllésben, semmi mást se hallva
és minden célra közönyös...

Szörnyü dal volt, szörnyü dal!

IV.

Némulj meg, pajtás, ne kiálts,
és vedd a sírást hasztalannak:

aki hallotta ezt a dalt,
a szíve süketült meg annak —

Szörnyü dal! Szörnyü dal!

CSILLAGOKIG!

Ó, szomorú téli sötét, te szennyes fekete bársony!
 Örülök annak a kis résznek a függönyömbön,
 mert rajta a végtelen Terek mélyébe látni,
 csillagokig!

A szomszéd szobákból az Élet örök ritmusa, alvó
 kedves életek lélekezése, — ó, ti
 meleg Erők titkos munkája, kik jöttök az Idő
 fenéktelen mélyeiből!

Élet vagyok én is, meleg erő, — gyűlöljön aki rossz!
 Magyar korok mélyeiből, nagyapákon, apákon át
 ideértem ahol kilátok a csillagokig,
 csillagokig!

Gyűlöljön aki rossz! S szeressen a jó! Mert nem nézek
 én mást ezután
 csak testvértüzek lobogását, nem hallok én mást ezután,
 csak testvéreitek ritmusát tér meg idő
 fenéktelen mélyeiből!

Aludj, barátom! s építsd erőidet a jövőnek!
 Aludj, testvér! ó, bár mind testvérek, emberek, lelkek,
 kéz kézben, erőt erő táplálva, mint áram áramot,
 törnénk föl csillagokig!

SZIGET ÉS TENGER

1921—1924

ÖRÖKKÉK ÉG A FELHŐK MÖGÖTT

(Vallomás helyett hitvallás.)

Az első könyvem első oldalára a »soha-meg-nem-elégedés« himnuszát írtam be . . . Nincs jogom hát panaszkodni, ha ma is elégedetlenül futok még; sokat szereztem, sokat el is dobtam; egy vállrándítással; gesztusaim idegesek voltak és türelmetlenek; soha le nem ültem egy pillanatra sem; gazdagságomban szegénynek éreztem magamat és fáradtságomban nyughatatlannak; nemcsak a könyvembe, homlokomra is fel van írva a »soha-meg-nem-elégedés«. Futottam hősen, szüntelen, lélekzeten; olykor szinte elbukni látszottam; s hasonlítottam ahhoz a fához, melynek koronáját földig csapja a szél . . . Mi tart fönn? Mi a gyökér, mely nem szakad el? mely elpusztíthatatlan táplál valami kimeríthetetlen erővel? »A hit az élet ereje: az ember, ha egyszer él, akkor valamiben hisz . . . Ha nem hinné, hogy valamiért élnie kell, akkor nem élne . . .« Ezek a szavak, Tolsztoj szavai, járnak az eszemben, s vizsgálom, mit hiszek? Ó, örökkék ég minden felhők mögött; kiírthatatlan optimizmus!

Hiszek abban, hogy élni érdemes. Talán nincsen célja és értelme, mert »cél/és értelem« emberi fogalmak: a világnak nincs rájuk szüksége. A világ több, mint minden emberi; hiszek a világban, mert eszem el nem éri.

S mégis hiszek az észben, hogy ameddig ér, hűséges szolgája annak a Valaminek, amit el nem ér . . . Építse életünket: s ahogy egy vers jobb lesz és nem rosszabb, ha az ész építi (csak ott álljon az építés mögött a gazda is!) — akként legyen már egyszer jobb életünk. Esztelen iszonyokon ment át Európa (esztelen volt az én életem is): jöjjön most már az Ész!

Én hiszek a harcban, az ész harcában a vak erők ellen, melyek: a világ vak erői, vagy az én lelkem csüggedései és indulatai . . . Igaz: ezek a vak erők hozzátartoznak ahhoz a minden észnél magasabb Valamihez, amiben végre is meg kell nyugodnom: de a harc is hozzátartozik, s az is, hogy eszem a saját törvényeit kövesse, s aszerint vezessen . . . Magunk is része vagyunk tán a vak erőknek: de ezt bizzuk csak a vak erőkre . . .

Vallom azonban a bölcsességet is: harcom nem megy túl a józan-ság vonalán: magamban is érzem ami ellen küzdök, s tudom, hogy minden rombolás engem rombol. Nem is rombolni akarok, inkább építeni: az ész halkán hasson a tényekre, mint a delej: nem ellensége az erőknek, hanem egy erő a többi közt, együtt építve velük. Az erők a múlt, az ész a jövő: egymásba kapaszkodó fogaskerék.

Magyar vagyok: lelkem, érzésem örökséget kapott, melyet nem dobok el: a világot nem szegényíteni kell, hanem gazdagítani. Hogy szolgálhatom az emberiséget, ha meg nem őrzök magamban minden

színt, minden kincset, ami az emberiséget gazdagíthatja? A magyarság színét, a magyarság kincsét! De mily balga volnék, ha ugyanakkor más színt, más kincset el akarnék venni, vagy meggyengíteni!

Én hiszek a testvériségben: a színek együtt adják ki a képet, a hangok együtt adják a koncertet. Nemzet ne a nemzet ellen harcoljon: hanem az ellen, ami minden nemzet nagy veszélye: az elnyomás és a rombolás szelleme ellen! Micsoda leckét kaptunk ebből éppen mi, magyarok! És micsoda hiba: másnak tenni, amit magunknak nem kívánunk — holott már avval, hogy másnak megtettük, ajtót nyitottunk neki, hogy velünk is megtörténhessék.

Én katolikus vagyok; azaz hiszek a nemzeteken felülálló, egész világnak szóló k a t h o l i k u s igazságban! Másszóval: hiszek i g a z s á g b a n, mely túl van a politikán, életünk helyi és pillanatnyi szükségletein: az én egyházam nem nemzeti egyház! Nem vagyok puritán: az én üdvösségemnek nem elégséges az, ami szükséges: ami itt és most szükséges.

Hiszek a feleslegben. Abban, ami túl van családon és fajon; abban, ami túl van a meszelt falakon. Elvégre lehet élni meszelt falak közt is; de ez nem katolikus élet. A fal véd; de zár is. Én képeket akarok látni a falakon, hogy újra kinyissák elem a világot...

Hiszek a művészetben, mely kinyitja elénk a világot, mely kiröptit a pontból és pillanatból, mely katolikussá és a kozmosz polgárává avat; l' a r t p o u r l' a r t ez és mégsem l' a r t p o u r l' a r t: mert éppen az, hogy nem helyi és pillanatnyi célért harcol, éppen az teszi egy nagyobb ügynek harcosává. Hiszek a művészetben, mely nem tagad meg semmit, sem a l' a r t p o u r l' a r t-ot, sem a naturalizmust; de túlnő mindenikén, mert nem rabja semminek. Hiszem, hogy érdemes...

Hiszek a lélekben, mely szereti a világot; annyira szereti, hogy újracsinálja, annyira szereti, hogy meg sem elégszik vele. Ha érdemes a világ, érdemes szeretni is, érdemes másolni, érdemes a fantáziának folytatni is. Hiszek az alkotásban, mely a lélek nyelve; nem mindenkié, csak a magosabb lelkeké; mint a nyelv sem minden állaté. Hiszek a munkában...

Χαλεπά τὰ χαλά. Ami szép, az nehéz; az anyag ellenáll, s az én lelkem csüggedései és indulatai... Hiszem, hogy ez a nehézség is hozzátartozik a szépséghez, mint a harc és szenvedés a világhoz. Hiszek a harcban, mely szüli a vágyat a békére.

S hiszek a békében. Hiszek a harmóniában, melyre vágy a lélek, a szépségben, melyért kiáltoz az anyag, a szeretetben, melyért epednek a népek. Hiszek a nehézben, hogy nem lehetetlen! Ha nem hinnék benne, magam tenném lehetetlenné. Oly bűn, melyre nincsen föloldozás. Csak a hit teheti lehetségessé.

Ember vagyok, s hiszek az emberben. Nem is az emberben. Az ember vakon botorkál ; de a világ nyitja és sűgja útjait. Az ember primitív lény, de az állat még primitívebb. Nem állatot kívánok, nem is embert ! Többet !

S ha néha elfáradok, s az állatot és anyagot irígylem : ez nem hitem megtörése, csak erőmé, mely nem semmi, de nem minden . . . Derék erő, s majd megnyugszik egyszer, de nem fogy el. Hiszem . . . Nyugodt kinccsé lesz és örök haszonná.

RÉGEN ELZENGTEK SAPPHO NAPJAI

A líra meghal. Nagyon is merész
 kezekkel téptük a kényes leány
 hegedü-testét, vad-vad hangokig
 csigázva, hogy ma már csak nyögni tud
 s hörögni mint halódó . . . Nincs ütem
 jajában többé, nincs se szó, se tag :
 az értő agy s zenés szív nem beszél,
 csak a tüdő liheg, csak a torok
 kiált s a szédült gyomor álmodik.
 A líra elhal, néma ez a kor.

Kinek szólsz, lélek? Mondják, milliók
 nyögését nyögd ma, testvérek vagyunk
 s mit ér a szó, amely csupán *tiéd?*
 De istenem, hát testvér az, aki
 nem hallja meg testvére panaszát,
 ha nem *ővé* is? Önző a világ :
 csak közös inség, közös láz, közös
 zavar dadog, — a többi csönd s magány.
 A líra meghal, és a szerelem,
 mint a galambok csókja, hangtalan.

Óh kedvesem ! magunknak szól a dal.
 Régen elzengtek Sappho napjai.
 Csókolj ! A líra meghal, és a bús
 élet a kettes csöndbe menekül.
 Az ember hajdan ember volt, s szive
 itta az embert, testvérszív ; — ma nyáj,
 megúnt baján kérődző. Légy sziget
 s várj napot a mocsárból ! Különös
 gubók szülhetnek pillét. Mit tudod?
 Az istenek halnak, az ember él.

KÖNNYŰ DALT SZERETNÉK IRNI A KEDVESHEZ

Hol vannak a régi könnyű dalok?
Szalagok, *volant*, csokor, fodor
lengése hajad lengéseihez
és ékszerednek lengéseihez
villogásához : durva dísz.
Táncod méltó, hogy utána dalok
szalagja lobogjon, tíz meg tíz.

Hol vannak a régi könnyű dalok
fürtödbe fogni, ruhád köré
csokrozni, fényleni homlokodon
és rímek forró csókjaival
körüllehelni, hogy ne fázz,
hogy melegítsen csók a hideg
évszázakon át is, száz meg száz?

Hol vannak a régi könnyű dalok?
Tán a szél vitte el őket, a szél,
mint virágpelyhet, a gaz közé,
vagy a villám lobbantotta föl,
mely oly sűrűn gyúlt s oly közel!
Vagy súllyá itta szárnyaikat
a könny, a könny, ezer meg ezer!

Hol vannak a régi könnyű dalok?
Óh, könnyesek ők már és nehezek
s mind mélyen a lélek sejtjeibe
szívódva, némán él s vele hal :
nem lobogó, nem villanó —
lásd, lelkem könnyes sejtje dalol
téged, millió meg millió!

IDEGES ESZTENDŐK

Emlékszem . . . A Szerelem jött, galambszeme volt,
halkan jött, mint a galamb, és halkan dalolt :
de a hangja oly meleg, véres-puha volt,
hogy lelkem könnyes forróságban fuldokolt.

S egyszerre a Félelem nagy lámpái kigyultak,
eltakarták az álmokat, eltakarták a Multat.
Szent zablák, kötelek nyúltak, lazultak, lehulltak :
de a forró kapcsok, a húsok, összeszorultak.

Óh kedvesem, a szél elállt, a viharnak vége van :
ám a tenger egyre zúg még körülöttünk nyugtalan,
kapcsainkat megcibálja, ráncibálja bús-vadan.
Lelkünk nézi a sós vizet remegve, de szomjasan.

ŐSZINTESÉG

Őszinteség . . . Óh hogyha a szív
oly tiszta lenne, mint hegyi víz,
könnyű, mint vers, ami rímre megy,
és egyszerű, mint az egyszerű ! . . .

Fa vagyok, a lábam sárban áll,
ezer álmom vétkes kört csinál
s lelkemben úgy eltéved a fény,
mint egy labirintus ösvényén.

Tán zöld bozót, gazos labirint,
talán csupa kőfal kacskaring ;
mélyén, hova Röntgen-láng sem ér,
mily szörnyeteg lakik és henyél?

A szó ott tévedez, elmarad . . .
Fond, Ariadném, szent fonalad,
és ahová sem *igen*, se *nem*,
tán elvezet majd a szerelem.

Hogyan mutassa a föld magát,
ha az ég nem küld feléje sugárt?
Fa vagyok, lábam a sárba tapad,
de karjaimat már vonja a nap . . .

PESTI ÉJ

Én így szeretem ezt, spaléta nélkül,
 mikor keresztet vet reám az ablak
 keresztlécével, és a hold bekékül
 szobámba, jaj! hogy éjről-éjre kapjak
 a bús Mosáshoz, mely lelkemben öblög,
 titkos kékítőt. Óh be mar a lug!
 Tiszta éj vize, töltsd szinig a csöbröt,
 és szent alázat, oldj belé hamut! —
 Kutyám halódik és állati kínja
 hörgését csurrogatva reves éltem
 teknejebe, olyan a hangja, mint a
 vízvezetéké, mely csepeg az éjben.
 Óh kínok cseppje, mely követ kívájna!
 Vigasztalan sötétség! állati
 egyedülség! ha elég mélyre fájna
 belém keserved, talán mint aki
 erős szöggel szögezve egy keresztre,
 úgy csüggnék Isten eleven keresztjén,
 amelyre minden élet rászögezve
 kínjaik föloldódnak a keresztény
 »lelkek-egyességében«. Drága oldás,
 hol kín a kinnak titkos orvosa,
 mert eggyé, mint a kereket a forgás,
 olvasztja mind a szívek ritmusa,
 mely az Élet ritmusa. Minden bűnöm
 oldódjon az Életbe! Hulljon, hulljon
 kereszt ágyamra, lúg szívemre! Szünjön
 külön életem kicsi kínja! Múljon
 a Minden-Élő kínjaiba! Csöpp lesz
 melyet az Úr szent tengere lep el...
 Fű... ember... állat...

S a Halál se több lesz,
 mint két ing közt egy meztelen kebel.

JÓZANSÁG

Alszol mellettem. Repkedő szemed
kék madarát, két fürge madarát
kalitba csuktad.

Korhólva nézem bolond lelkemet :
elhagy, és föl-le kémli vonalát
egy furcsa útnak.

Jer vissza, lelkem, nem való tehozzád
a bizonytalan ösvény messze hosszát
bódulva bolygani !

Elég volt jární, elég volt keresni,
két oldalt lándsás kapukon belesni,
záporral csorgani.

Száraz tetőnk alá ma behuzódva
az ablakon berémlő vert bozótba
új bajra ki ne szökj . . .

Lélek les ott künn lelket, mint a kobra,
s a gyűlölségek száz Medúza-szobra
mered a lomb között.

Óh, előrefutós meg visszatérős
lelkem, drága kis ebecském, be félős,
hogy nyomod ottveszik,

ha nem von vissza a szent vágy, a jó láz,
mint bölcs szimat, mint erős, ritka póráz,
az alvó kedvesig . . .

A HARMADIK EMELETEN

Óh micsoda reggel! Szemem semmit se lát
a négyszögü ablak szürke tábláin át.

Ólomlemezekkel
vannak beszögezve; s azt hiszem, talán itt
csak vidám kedélyed világa világít. —
óh micsoda reggel!

Jó így lakni, édes, magoson, magoson
mikor ragyog a kék, tavaszon, tavaszon
s mint sziget az égben,
horgonyzó léghajó szönyeges lakásunk
és kívülről csupán egy-egy fecskét látunk
suhanni a kékben.

De még jobb, de még jobb — mikor nincs más világ,
csupán az emberé, s szemünk fecskét se lát —
ilyen szürke télen,
mikor nincs más világ, csupán az emberé,
akkor még jobb, édes, ki se látni belé
s lenn tudni azt mélyen.

Ez a mi nagy próbánk: kínjait érezni
s köztük ős, szent, vidám magvakat őrizni
— simítsd hozzám orcád! —
Látod, hősen, tisztán, s boldogan maradtunk,
előttünk köd, mögöttünk köd, és alattunk
egy elsüllyedt ország.

BOGÁRKÁK JÓ HALÁLÁÉRT

Meghalt. Többet meg se moccan.
 Összecsuktá fényes szárnyát,
 mint egy páncél szemfedőt,
 mint egy haloványuló
 zománcu kettős szekrényajtót,
 melynek fénye érc, agát . . .

Két ujjam, mint két kis angyal,
 jött el érte jobbrul-balrul,
 koporsóba tette őt,
 melynek falai magukba
 itták rég-elgyúlt gyufáknak
 maradozó kénszagát.

Ennyi volt csak könnyü pokla!
 Az se zárta tán sokáig
 foglyul a kis repkedőt.
 Már a márciusi vizek
 jöttek és a korhadt fán át
 beszűrték az éjszakát.

Beszűrték az édes éjet
 s boldog-meztelen maradvá
 a nagy Mindenség előtt
 úgy cserélte csöpp husát
 s a sáros földet, úgy cserélte
 a világot és magát.

Kis testével, mely mig élt,
 csak szállt és rángott ég és föld közt,
 most a Végtelenbe nőtt
 elvegyülve. S múlt a nyár
 és télt az ősz, s a házak állán
 tél eresztett jégszakállt.

S jött az új tavasz. S az évek
 így suhantak. Én Istenkém,
 ég és föld szövője, sződd
 egybe minden bogárkádát,
 engem is majd kedvesemmel
 s szürd reánk szent éjszakád!

ESTI MEGÉRKEZÉS

Az esti sötét
 halk mezei lelkét
 a mohó kilométerek
 bús messzibe nyelték.
 Kőcsim ablakait most
 veri a fény,
 két sorban a lámpák
 jönnek elélem.

Tépett takaró lett
 már a sötétből ;
 csak az ég, a nagy ég
 fut velem a rétről ;
 kiejtik az utcán
 a csönd mezei
 csokrát a kiránduló
 fáradt kezei.

De harsan a lángok
 lármája, a lámpák
 csilláma szemembe
 csengeti lángját.
 Máshol az éjszaka
 csendje halálos :
 itt villan a villany
 és villog a város.

Idelenn a város
 villanya villog,
 de fenn a nagy ég
 száz csillaga csillog :
 a villany a földi,
 a csillag az égi,
 a villany az új,
 a csillag a régi.

A JOBBAK ELMARADNAK

Utak, kik szétszaladtok a hazába
és sorompókra lelték oly hamar,
ne vigyétek ki bús hírünket innen.

Csak mint a fuldoklóét ujjá csücske,
áldozat bárányáét szalagok,
csak mint hegedhetetlen sebnyilások.

Minket lekötve tart egy furcsa léthez
mágus Szokás vagy szoptatós Remény :
álmodunk és vergődünk álmainkban.

Husunkba tépünk, mint az elvarázsolt ;
némák vagyunk és süketek ; a vér
betölti szánkat, vér kavarg fülünkben.

Őrületünk előtt már semmi korlát :
ó jaj, a táblákat mi összetörtük !
ó jaj, bölcs véneinket megtagadtuk !

Nem előre kell nézni a magyarnak :
a régi erkölcs jobb volt ; régi mód,
rég szavak, régi ész, régi oltár.

Megvonva tőlem jövők jósa lenni,
barbár korok vátesse visszavágy
mikor még Róma állt s az ősi Vallás.

Ó magyarok ! haragszik tán az Isten !
Havas tavasz korbácsa sujt ; a nép
nyomorog s a gyilkolásban leli üdvét.

Jön a Barbárság, mint havas tavasz,
korbáccsal a kezében ; már az ének
eresz alá némul ; és az a Jobb,

aki nem ért és elmarad korától.

PETŐFI KOSZORÚI

1923.

»Avagy virág vagy te, hazám ifjúsága?»

Hol a szem, szemével farkasszemet nézni?
 Ki meri meglátni, ki meri idézni
 az igazi arcát?

Ünnepe vak ünnep, s e máj napoknak
 szűk folyosóin a szavak úgy lobognak,
 mint az olcsó gyertyák.

Szabadság csillaga volt hajdan a magyar,
 de ma már maga sem tudja, hogy mit akar :
 talány zaja, csöndje
 és úgy támolyog az idők sikátorán,
 mint átvezetett rab a fogház udvarán
 börtönből börtönbe.

Ki ünnepli ŐT *ma*, mikor a vágy, a gond
 messze az Ővétől, mint sástól a vakond
 avagy gyáván bujik,
 s a bilincses ajak rab szavakat hadar?
 Csak a vak Megszokás, a süket Hivatal
 hozza koszoruit.

Óh, vannak koszoruk, keményebbek, mint a
 deszkák, súlyosabbak, mint hantjai kint a
 hideg temetőnek! . . .
 Kelj, magyar ifjúság, tépd le a virágot,
 melyet eszméinek ellensége rádob
 emlékére — kőnek!

Kelj, magyar ifjúság, légy te virág magad!
 Nem drótos fűzérbe görbítve — légy szabad
 virág szabad földön :
 hogy árván maradva megrablott birtokán
 mondhassa a magyar : »Kicsi az én szobám,
 kicsi, de nem börtön!»

Avagy virág vagy te? . . . légy virág, légy vigasz!
 Legyen lelked szabad, legyen hangod igaz
 az Ő ünnepségén :
 Koporsó tömlöcét aki elkerülte,
 most hazug koszorúk láncait ne tűrje
 eleven emléken!

A GYÉMANTSZÓRÓ ASSZONY

Móricz Zsigmondnak.

Éjszaka ez, testvér! . . . Szükség van a fényre,
vetni amaz örült asszony útjai elébe :
kit tántorgóvá vakított szörnyű vesztesége.

Óh, hány fiat vesztett! mennyi vagyonát
taposták szét talpas, süket katonák!
idegenné zárták tőle legjobb otthonát.

S azt se tudja már, hogy lába merre lép :
jobbra is, balra is árok, meredék
s minden lépten szórja, veszti kincsét, erejét.

S míg gyémántját, gyöngyét így hullatja széllyel,
ékeskedik csináltvirág- s üveggömbfüzérrel,
mely gáncsot vet lábainak, ahogy küzd a széllal.

Lámpása a szélben, — hagyta — kialudt :
vak tátongó mélység szélén fut és egyre fut —
mégis fény ragyogja be, s nem sötét az ut.

Nem a csináltvirág s üveggömb ragyog,
hanem az a gyémánt, amit elhagyott :
még az árokba is utána ragyog!

Ragyogj, gyémánt, ragyogj! szükség van a fényre,
szegény örült asszony útjai elébe ;
mert anyánk ő s a miénk minden vesztesége.

VERS, APOSTOLOKRÓL

S jött az Eke és átszántott a földön —
de ki fog a fölszántott földbe *vetni*?
Hol a jó mag, és hol van aki szórja,
a méltó kar, mely könnyen lendül égnek?

Hol van Péter, aki látta a Krisztust
s látását bölcs lélekkel őrizi s osztja?
És hol van Pál, kinek nyelve hegyén az
»ismeretlen Isten« neve kilobban?

Az Antikrisztusok megsokasodtak ;
az ég illata elveszik e bűzben :
Uram, aki vagy, adj jelet magadról,
igazgasd tévedt ebeid szimatját !

Nem a kenyér a minden, sem a fajták
állati tülekvése, ami most van :
krisztustalan próféták, mondjatok már
legalább annyit, hogy nem *ez* a Krisztus.

A Szentléleknek gőze megapadt ma :
tartányaink' betömte az aludt vér.
tudásunk megfogy, házaink omolnak
és gépeink, mint szíveink, kihűlnek.

Nem a holtakat szánom már : az élő
ma százszor holtabb ; az eke nem új mag
számára tört utat, hanem kidobta
földünkből a régít, és elaszunk most.

Vadakként hát, barlangjainkba sunyva,
kik egymást téptük, s még véres vicsorral,
jobb struccfejünket néma kéjbe dugni
s szennyes kortyokban hörpenti Istent?

Ha nem *igennek*, legalább a *nemnek*
hangzani kéne ; a *nem* is talizmán,
a *nem* is lélek, vigyétek a véres
csorda elé, tán meging s hátrahőköl.

Tán *nemet* vettek és *igent* arattok.
Kisebzett és fázik a meztelen föld :
siessetek ! hogy új buza borítsa,
mielőtt az esztendő megöregszik.

A VÉN KÖTELTÁNCOS

I.

»Nosza feszítsd ki font köteled
 kösd lábra táncos cipellődet.
 Fogd kézbe hosszú súlyzórudad :
 tudnád-e még, mint egyszer tudtad?
 Amíg élsz, ugrálj ! Lássuk, hires !
 Győzi-e jobban más ha kiles?
 Kilestük titkod, csináljuk is
 még néha-néha cifrázzuk is.
 Lépted habozó, bokád remeg,
 könnyekbe vakul gyöngye szemed :
 de a mi falkánk halad, halad
 előre, vissza könnyen szalad.
 Felhők mezője lábunk alatt :
 mit bánjuk, mi van a felhők alatt !«

II.

Addig beszélnek : fogom magam
 kihozom súlyos aranyrudam
 fölveszem táncos cipellőmet
 vonom kötelem felhők felett.
 Jól tudom, mi van a felhők alatt :
 szájas mélységek, szúrós falak.
 Mint roncsolt arc a fátyol mögött,
 olyan a táj és rajta a köd.
 Szikla kisebzett, föld megrepedt.
 Görcs húzza össze a hegyeket.
 Borzong a bozót, az erdő fut,
 lázas a város, elakad az út
 minden bérc fojtott tűz-csobolyó
 vonaglik ágyában a négy folyó.

III.

Kínpanoráma ! iszonyu sors !
 Óh bús bátorság, mire sodorsz ?
 Bár volnék könnyű, hólyag gyanánt,
 ne látnék semmit, jó vak gyanánt.
 Szirt engem öklel, tűz nekem fáj
 fojtó folyó és tályogos táj.
 Kásás hidegláz ! zöld szédület !
 Lerúgom táncos cipellőmet.

Szorul a szívem, ámolyodom
vad vízbe ejtem aranybotom.
Óh folyó, ránts le iszapodba!
Vak tűz, égess el kicsapódva!
Temess el, erdő! taposs el, út!
Boldogtalan ki magasan fut.

Hegedűk hervatag szava, párás virágok
illata, mosolyok szomoru zamata,
szivembe hasztalan vet új zenét csirátok,
csirázni sziklaként nem hagyja bánata.

Ó milyen bánat ez? Milyen kór? Melly bal átok
fogant meg? Melly adósság szörnyű kamata?
Talált ebet növeltem, játékos barátot,
s gonosz szelindekké nőtt, rámvicsorul foga.

Tán árva magamért, tán az emberiségért,
talán csak semmiért . . . Ah, értse, aki még ért
valamit, bánatom ! . . . Szók, szók, ti pártütők,

kik hajdan ami volt értetlen, megsugátok,
és fegyverré a bút edzé harmóniátok,
mért hagytok így dadogni most a világ előtt?

ÖRÖMRŐL DALOLTOK

Örömről daloltok? — Ne vigan, ne hangosan!
 Óh szenvedni kell még! az öröm még messze van.
 Pányvád el nem éri. Boldog réten fut, suhan
 vagy hever zöld fűvön. Mennyi erdő, hány folyam
 közte és közötted! Az öröm még messze van. —
 Vad ijesztett, ág szúrt, túske tépte szórt hajam:
 futottam feléje — vert a szívem nyugtalan.
 Eltévedtem szörnyű völgyek útfogóiban.
 Örömről daloltok? Az öröm még messze van.
 Óh szenvedni kell még! Küzdj tovább, lihegj, rohanj,
 tépd a sötét sűrűt, úgy érhetsz ki az arany
 fényre, zöld tisztásra, véresen, de boldogan!
 Örömről daloltok? Az öröm még messze van.
 Tudod a nevét már? Ki ne kiáltsd hangosan!
 Friss fehér tüzekkel boldog réten fut, suhan.
 Pányvád el nem éri: az a perc még messze van!
 S akkor is csak szolga... Akkor is csak új iram
 más valami cél felé... Akkor is még csak olyan
 mint szép paripád, mely vágdat, és majd lezuhan
 s tán kiadja lelkét, mire veled szomjasan
 igazi hazádba ér, mely ki tudja, merre van...

BORÚS NAP ; DE KEZD MÁR KIDERÜLNI

Veranda. Zord nyár. Borzas fák a réveteg
függönyön át . . . Mit csóváljátok fejeteket
mogorva fák?

Holnapra újra szép idő lesz. Akkor én
közétek állok . . . Várjatok, izgága vén
tépett királyok !

Palotátok lámpása meggyullad megint,
Fényben álltok, és fejeteken meg sem ing
koronátok.

Lábatoknál táncol a könnyü bajadér,
mord basa-fák ! selyem kendőben a ledér,
vörös virág,

akit lengve a kerti ágyás szőnyegén
gyerek-szemmel tegnap egész nap néztem én
kedvesemmel . . .

Vigyázz, virág : el ne szórd könnyű keszkenőd
a szélbe kint ; — hogy holnap kedvesem előtt
szép légy megint !

Kedvesem hallod? künn egy kis madárka szól.
Ő okosabb ! ő nem rosszkedvü, tudja jól,
hogy jó a nap.

Nyughassatok, fák ! itt a piktor, festi már
ecsete kékre a nagy kupolát : sugár
feccsen az égre . . .

ABLAKNÉGYSZÖG

Az ablaknégyzögön zöld falomb hajlik át;
alatta léckapú és keskeny kerti ut,
amely egy idegen telek szívébe fut
a felső sarkig, és elveszti ott magát

szemünkből: ennyi csak szobánkból a világ.
Látjuk a gyér gyepet, néhány levél laput
az út szegélyein, s nem tudjuk, hova jut
az út, ha megpihen, könnyű szolgálatát

megtéve? és kié e kert, hol sohse jár
senki, csupán a szél kaput ha néha tár —
nézd, most a nyílt kapun belép egy kis madár!

Csak lép, és nem repül! nem rezzen szárnya sem!
Ez a madár a vágy, halk vágyunk, kedvesem:
megúnta itt magát és átmegy csöndesen.

ERDEI LAKÁSBAN

A piros téglalépcsőn sárga foltokat
 vet a késői napfény. Óh, maradj, maradj!
 Lásd, egész nap tied vagyok. S már e piros
 lépcső egy-éjszakai börtönömbé hív,
 szobámba, amilyenben élek az egész
 éven keresztül, úgy hogy gyűlölöm ma már
 megbújni benne, bár csak éjszakára is.
 Nem élőnek való az. Óh, mily iszonyú
 feledkezés, mily örület, milyen beteg
 vonzás vihette, szent királyom, csüggeteg
 néped, hogy börtönt rakva önmagának, ő
 pompád elől vermek közé búj? Átkozott,
 aki először szükséges túl házat a
 házra rakott, hogy lenne emelet, s aki
 falat védett a fallal, míg betonból és
 betűből és aranyból ez a labirint
 fonódott, mely ma fojtogat, hogy tégedet,
 apánk, királyunk, kincsünk és örök jogunk,
 pénzért fizessen, aki egyszer, mint magam
 e köhinárba csúszott, s kisebbek legyünk
 a csöpp állatnál, mert az veled szabadon
 néz szembe, végtelenség! Egyszer, igen, én
 egyszer kiugrom, meztelenre vetkezem,
 mint a vadak, letépek mindent, ellökök
 betont, betűt és aranyat, mint evezős
 tengert taszít, hogy révbe jusson. Izgatott
 karral lököm ki partod és arcod alá
 magam, szakadtan, űzten, fájva, véresen,
 ruhátlan és vadan, mint réti farkasok,
 hogy láng-, és jég-, és kő-, és túske-ostorod
 verje halálra szegény csupasz testemet!

DAL AZ ESZTERGOMI BAZILIKÁRÓL

Épen olyanok mint otthoni dombjaim :
alattam, fölöttem egy kis darab *enyim*.
Távolabb a város, és túlhan látszik a
szemközti dombról a komoly bazilika.

Hoc erat in votis . . . S ne jutna legalább
a jóknak annyi föld, hol megállhat a láb
nyugodtan és bölcsen, s kinyúlhat évig a
lélek, mint dómjával ott a bazilika?

Rossz föld, de megterem itt legalább a csend
virága, nyugtató lótuszom, s odalent
kertem az egész táj, hol óriás csiga
kétszarvú dómjával e bölcs bazilika.

De túl már cseh határ . . . Idegen katonák
s szuronyos szólamok szorítják a Dunát,
mely ma friss ér helyett zsibbasztó pántlika :
áldástalan nézi a hús bazilika.

Egy kis darab *enyim* . . . De hát hol a *mienk*,
amit épúgy védjen a törvény és a rend?
Hogy bölcs nemzeteken bíró ököl s iga
legyen, miért hagyod, óh szent bazilika?

Ne bánd ma, lelkem ! Itt fölülről egyhatár
minden ; és kék és zöld, s szálló szem s gyors madár
tanítják, hogy nagy az Isten és kicsik a
nemzetek, és a Menny külömb bazilika.

Óh ős Templom ! azur architrávod alatt
túrd és áldd meg ezt a csöndes fecskéfalat.
Csönd van itt ; csak egy-egy kocsi vagy talyiga
zörg föl a városból, s zeng a bazilika.

Mérföldjáró öreg csizmákban a vihar
erretoppan olykor szürke lábaival :
az se soká marad ; elszáll és nincs hiba :
mint orgona után néma bazilika.

FREE TRADE

Komoly édes dombok muzsikája! Szerte
 hang, szín, zamat, illat, simogatás verte
 muzsika! Őt érzék ezer muzsikája!
 Komoly édes dombok muzsikája! Fáj a
 lélek, ha felétek remegve, a lármás
 emberi hálókba veri szegény szárnyát,
 melyekbe befonva frivol ádáz jajjal
 komoly édes dombok muzsikája, nem hall!
 Óh jaj, Magyarország! — Titeket is össze
 vagdalna az Ember, határba kötözne,
 ha lehetne — de, ti, komoly édes dombok
 muzsikája, örök derüben borongtok
 ködötök alatt, mely testvére a fénynek:
 Ki vetne határt a sugárnak, a szélnek?
 illatnak és színnek? neked, komoly édes
 dombok muzsikája, te szerte beszédes?!
 Ki szól a viharnak?: »Itt a vonal: állj meg!«
 Ilyeneknek nincs ör, se sorompó. Ámen.
 Nevet a föld rajtad, bús vámok igája!
 Zenélj, komoly édes dombok muzsikája!

CSONKA MAGYARORSZÁG

Bár lenne a hangom tiszta és éles, mint intő csengőké! A tiétek zavaros, mint mocsarak habja! ti leborultatok az Ércbálvány előtt! döntsön az erőszak!

s döntött az Erőszak...

mi jogotok beszélni többé?

Nekem van rá jogom!

ti elhánytátok a Kiáltást: mint bolond a fegyverét! nem kiálthattok már:

én elkiálthatom:

Óh Igazság, te egyetlen kiáltás! egyetlen fegyver! Jerikó trombitája! szólj!

falak, omoljatok hangjaitól!

gerincek, borzadjatok! Európában! és Amerikában! mert borzasztó az Igazság a gerincekben!

mit érnek a ma-épített falak körülöttem?

ott borzad az Igazság a kövekben! ott ég a hegyekben! árad a vizekben! Óh tiszta, éles trombita, zengj!

ne hallgass sohase!

egy napig se! egy óráig se! egy pillanatig se! mint ahogy nem hallgat a fájás az idegben, míg megvan a betegség...

nem hallgat a vonzás a kőben, hogy természetes irányában essék...

nem hallgat a madár, míg fészkébe nem tér...

nem hallgat a folyó, míg tengerbe nem ér...

nem hallgat a szél,

míg él...

*

Nekem van rá jogom!

Én elkiálthatom:

I g a z s á g!

Ti eldobtátok ezt a szót, mint bolond a fegyverét, szegény testvéreim! s csak gyenge izmotok maradt, csak puszta kezetek, meztelen

mely bilincsekbe verve, ha üt, csak önmagát ütheti esztelen sem lázadni nem tud, sem meghajolni az Ércbálvány előtt igazán —

de hát az Ércbálvány hazája lettél-e, hazám?

Van-e reményed abban?

a sötét utakban?

Nem! — Csak a napban!

mely éget a kövön és ragyog a pataokban.

Ti azt mondtátok: Döntsön az erőszak!

s hangotok zavart most, mint mocsarak habja.

De én azt mondom: dönt majd az erős Nap!

Kitárom tiszta szavamat a Napra.

*

Ti eldobtátok a trombitát
de a trombita zeng tovább,
zeng, nem a ti kezetekben,
hanem a vízben, a hegyekben,
Erdélyben, felvidéken,
az égen,
s bennem!

Én sohse mondtam: »Dönt majd az erőszak!« — most mond-
hatom: »Nem! Nem!«

SZENT KIRÁLY VÁROSA

Esztergom, Előhegy.

Az első szent király itt született, s azóta szent város ez : szent és gyámoltalan. Paphercegek, néha paraszti, néha királyi vér, akkomodálta vén csuzos lába alá, faragott tarka zsámolyul.

S némelyik oly dicső zsámolyról álmodott, mint a pápának Róma ; s agg tanárok eszét, s rossz talján piktorok kezét bérelte : jó öreg papok játéka volt ez ; tán olykor balkezes ; de hagyján : mert az Istent

szolgálták ők is, és az életet ! Nekik köszönöd e látványt ; balról a kerek templommal, melyet, mondják, ama nagy Dóm legelső álmodója épített, kicsiny próba gyanánt, hogy élve lássa még csodás

álmát : a fő Magyar Templomot ! Én is, én is nekik köszönhetem ma ezt az órát : templomot látok én is, és talán elmondom most, vén álmok s játékok között, ami oly rég ül nyelvemen. Sötét kor ez,

barátaim ! Szörnyű rabságból ébredünk s átállunk szabadságért küzdeni. Templomokat romboltunk, s rá nem érünk építeni ; jó ha még saját ledölt falunkat fölraakhatjuk, hogy elbújhassunk szégyenünkkel !

Küzdeni ? Más korok küzdtek könyvért, keresztért, ostyáért és zászlóért : ez nekünk már mind semmi volt. Mi már a Semmiért harcoltunk, mint üres gép, barbár századok harcánál szörnyebb harcot. Egymást vontuk az

ágyúk elé. Óh, szent István király ! a te csatáid jobbak voltak. Karddal a kard ellen ! hogy a magyar ölyv galambként üljön a szentek vállán, s hordja tőlük az Isten póstáját ! — Hol az Isten ? S hol a harc,

mely még békét ígér? Ma minden harc eretnek
sárkány gyanánt kölykezne... Hol a pápa,
koronát adni? Templom kellene,
magasság, mint e Dóm, mélyen a közös égbe
emelni vak fejét a bolond, vert magyarnak!

Hol vagy, István király? Bölcs vessződ kellene!
Balgán mentünk el és csonkán jövünk meg,
gyászmagyarok! Mit álmodoztok a
Botond bárdjáról? — »Nincs idő ma falakat
rakni, se nézni«?!... »Agg papok játéka«?!... — Jobb

játék volt az, nem ártott senkinek! S talán
nem árt e vers sem! Bárcsak játszanánk
örökké, mint e gyermekek, kik ostort
kötöznek odalenn magukból, kéz a kézbe
fogózva, és egymást lendítve diadallal!

ADÁZ KUTYÁM

Ádáz kutyám, itt heversz mellettem.
 Amióta a gazdád én lettem,
 ez a hely a legjobb hely tenéked :
 nem érhet itt semmi baj se téged.
 Rajtam csügg a szemed, hív imádás
 együgyű szálán csügg, boldog Ádáz.

Mert boldog ki jámborul heverhet
 valami nagy, jó hatalom mellett.
 S te jámbor vagy, bár olykor asszonykád
 bosszújára megrablod a konyhát
 s csirkét hajszolsz vadul a salátás
 ágyakon át : jámbor, noha — Ádáz.

Elcsavarogsz néha messze innen,
 el is tévedsz kóbor hegyeinkben ;
 avagy titkos kalandjaid vannak.
 Ág tép, gonosz ebek rádrohannak,
 zápor is lep, szöröd-bőröd átáz :
 ázva, tépve jössz vissza, kis Ádáz.

Visszajössz, mert ugyan hova mennél?
 Hol lehetne egyéb helyed ennél?
 Szímatokból ezer láthatatlan
 ösvény vezet téged mindenhol
 hívebben, mint bennünket a látás :
 minden ösvény *ide* vezet, Ádáz !

Tudod, hogy itt valaki hatalmas
 gondol veled, büntet és irgalmaz,
 gyötör olykor, simogat vagy játszik,
 hol apádnak, hol kíznódnak látszik :
 de te bízol benne. Bölcs belátás,
 bízni abban, kit nem értünk, Ádáz.

Óh, bár ahogy te pihensz lábamnál,
 bizalommal tudnék én is Annál
 megpihenni, aki *velem* játszik,
 hol apámnak, hol kíznómnak látszik,
 égi gazda, bosszú, megbocsátás,
 s úgy nem értem, mint te engem, Ádáz !

NYÁR

Esik a nap!
 Szakad a súlyos, sűrű zápor
 zuhogva istenigazából.
 Állok, s nyakamba hull a lángderűs ég!
 Óh gyönyörűség!

Részeg darázs
 ráng körülöttem tág körökben,
 ide röppen és oda röppen:
 visszatérő csapongás, lenge hűség...
 Óh gyönyörűség!

Hangos virág
 kiált, bíbor szinekkel esdve,
 hogy jöjjön már a bíbor estve,
 hogy halk pohárka harmatok lehűtsék:
 Óh gyönyörűség!

Tornác fölött
 szédülve és legyet riasztva
 fül a cseléd, liheg a gazda;
 álmai: friss sörök, mély pince, hűs jég...
 Óh gyönyörűség!

Boldog a nap:
 de boldogság a vágy gyűrűsse!
 Boldog a nap, s vágyik a hűsre...
 Szeretlek s bújok tőled, lángderűs ég!
 Óh gyönyörűség!

A SZIGET NEM ELÉG MAGAS

Arcom olyan borus (így mondod), mint szomoru ablak érdes üvegből, mely nem a napsugarat veri vissza, sőt a sötét szoba vak búját pingálja a fénybe ünneprontóként. Körülöttünk árad a lombok ünnepe, égre feszülnek a kert rab erői, az ég langy ujjakkal simogatja a kertet. Házam a napban énekel, és szerelem vet fátyolt kandi szemeknek pitvara oszlopain. De az én arcom borus. Óh, tán érzem: csak sziget ez! Tán távoli tengerek adáz sója zavarja izét a virágillatnak. Elöttem sanda jövő, körülöttem népek nyomora, tikkadt gyűlöletek hálója, önös kormányok öröklő versenye, vér, vér, vér... Nem apadt el az ösztönök alja, könnyű zsilip szegi csak, szomjas kontárok ügyetlen ujja alatt. Ártér a világ, ártér Magyarország véres iszappal. A föld iszamós, s már érzem a dombot ingani házam alatt. De ezen nem sírok. A múltó perc a mienk. A többi az Isten dolga. Talán ő öntöz a vérrrel csak s trágyáz csak a szennyel. Az inség tengere nő s el is önthet. Az emlék fennmarad, állván tűnt szigetünk tetején, mint kincses zátony a süllyedt Atlantisz vizein, s tán száz ily zátonyon épül majd az új és szebb Atlantisz. Hiszem ezt. De az arcom mégse vidám. Ne okolj! A vidámság ünnepet illet, lombokat és madarat s kivirágzott kertet. Az *Ember* ünnepe távol még. Ki pihenhet célja előtt? S hány megfeszülés kell még a jövő Atlantiszig! Én sem nyughatom (óh, babonás sziv!) öröm közt bár! A jelen kincs mint a jó levegő, nem elég soha! Többet, örökké többet, amíg élünk! A sziget nem elég magas...

EGY FONNYADÓ BOKORHOZ

Fonnyadó, sárguló
ribizkebokor,
neked ősz már ez a nyár !
Virágod lehullt,
gyümölcsöd leszdték,
vén galyad is pereg már.
Leveledet görcs
húzza össze, mint az
öreg ember tenyerét ;
s éjről amint éjre
tép a kölyök szél,
te kopaszodsz legelébb !
Szerte még a szőlő
érik a napon,
csupa zöld és fiatal ;
szerte a virágok
arca kipirul
színük örömriadal :
csak te ejted el
lombjaid egyenként,
mint pénzét egy bárgyu agg :
lombod közt aszó pár
szem gyümölcs, aludt
vércsöppek, pirosanak :
rajtad egy bolond
keserű magyar fej
égbőlesett szeme jár :
fonnyadó, sárguló
ribizkebokor,
neked ősz már ez a nyár ...

CSÖVEK, EREK, TEREK

Bálint-klinika

Csövek,
 csövek,
 kórházi cellám falain,
 hideg és meleg vezeték,
 hideg, meleg, rideg csövek
 erek,
 erek,
 erekkel folynak a falak,
 erekkel eleven a ház,
 eres nagy szürke szörnyeteg ;
 hideg,
 meleg
 folyik szét, árad és apad.
 Hogy fojt a vattás levegő !
 Hő gőzben hullámszik a ház,
 piheg,
 remeg,
 lázas nagy szürke testüreg :
 rengnek a falak, bűg a lift,
 élő sejt módján minden ágy
 hideg,
 meleg
 vacogó lázakat cserél,
 vacogó életet cserél
 (az élet árad és apad)
 (beteg)
 (beteg)
 cserél élőt és holtakat.
 S az élő fullad és fogoly,
 de a halott kimegy, kimegy,
 mehet,
 mehet,
 szabad mezők közé, ahol
 fölötte föld, alatta föld,
 egészséges szép barna föld,
 erek,
 terek,
 és minden sejtek szabadok
 és a halott megéled ott,
 míg *itt* az élő haldokol.

REKONVALESZCENCIA

Szekszárd, 1925 Gyertyaszentelő

Szép téli napsugár! A föld most
lombtalan,
de arany:
mint a munkálatlan aranymű.

Mária ünnepére ballag
az anyóka
a templomba.
Vén tüdeje issza a harangszót.

Ma korábban ébred a lusta
csitri lány.
Este bál...
Dalol, amint harisnyáját húzza.

A fákat, hogy megint rügyezni fognak
irigyli a
kálvária
három sovány keresztje a dombon.

A medve is kinéz ma vén odvából:
de visszabuj...
Nagyon is új
ez a bolond boldogság és félős....

Mint öreg úr, sétálok a napban,
a ház hosszán
botozván;
rád gondolok s ingó örömeimre.

Olyan vagyok tán, mint a dombtető vén
keresztje?
vagy mint a medve?
vagy mint a föld, fák, anyókák és lányok?

Anyóka tipeg bennem is egy Templom
lépcsején:
a Remény...
S valami bálba készülök estére?

TÉLUTÓ A SÉDPATAKNÁL

I.

Muzsikál a napsugár ma s ragyogva tükröz a Séd :
 olyan símán gyűri lejjebb vizei halk hűsét,
 mint titkos mángorlóból gördülne selyem lepedő.
 Kanyarg a mély szakadékban, s locsolja arany csepegő.

(Te se bujhatsz el a naptól, vízmosta vad szakadék :
 zord lelkem is élvez és áld,
 szabad ég ! szabad ég !)

Patak ! tudod-e : nemsokára itt lesz a tavaszi ár !
 Jajgatni fogsz, ha vize benned medredet tépve leszáll
 s csapkod, mint ostoros hóhér : bömbölni, zokogni fogsz !
 Arany Séd ! tudsz-e róla? oly nyugodtan ragyogsz ...

II.

Beteg voltam soká, s ha láttam (üvegen át) a napot,
 fagyos szememben drága méze megikrásodott.
 Testem csupa fájdalom még, lelkem csupa félelem :
 mi lennék, édes, hogyha te nem lettél volna velem?

(Nem bujhat el ember a naptól, ki a földre született :
 zord lelkem is élvez és áld,
 szeretet ! szeretet !)

Csupa remegés vagyok, mert a vad Nyomor ostorosan
 jön már, s nyugalmam medrét megtépve rámsuhan :
 ne remegj, maradj sima, lelkem ! tükrözzön benned az ég :
 óh nem lehet az rossz világ, amelyben ez a nap ég !

ÖNÉLETRAJZ

S néha a gondok rámcsengetnek. Éjjel
 fölélbredek. Szobám olyan sötét, mint
 jövőm. Mellettem egy szegény madárka,
 beröpült hozzám, kezemből etettem,
 de miből török morzsát neki holnap?
 Kenyerem fogytán. Nem vágytam kalácsra,
 de vénül már a remetének ínye,
 s jaj elvétetik az is, ami volt.
 Dolgozni? Csemetéim sorban álltak ;
 méhkasom zeng még ; de a kertben immár
 csak szolgát tűr, nem remetét, a gazda.
 Jött, s fáim mellől ellökött a sáfár,
 szája ítelt, míg szeme reszketett
 lángom előtt.

És én mentem a lánggal,
 s csüggedve mondtam : »Csillag ez, ki nézi?
 Jó lesz pompának és útmutatónak,
 megéri tán a fősvény kenyeret.«

Jaj, szegény csillag ! Erdők égtek, annyi
 szikra hull még, mindegyik ragyogóbb
 a Sziriusznál. Füst van, száll a szikra
 s a csillag elborul.

Bús csillagom !
 eregy pályádon, s majd ha tűn a füst,
 csillanj fel újra a koromba-süppedt
 holnap előtt. Addig pályázd be kényes
 fényedet — én majd, mint a büszke grófok,
 koronám eltakarva, két kezemmel
 kapát fogok . . . Már itt az ősz, a föld már
 átázott újra. S jön a tél, hideg lesz :
 bár vethetnélek földbe, csillagom !
 (jobb, vattás rög közt, magnak, mint az égen,
 hol a meztelen Vénuszok vacognak).

HAZÁM !

A ház.

Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat !
 Áll a régi ház még, zöld zsalúja
 mögött halkul anyám mélabúja :
 ősz hajú, de gyermekarcú bánat.
 Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat !
 Itt a szoba, melyben megszülettem,
 melyet szemem legelőször látott ;
 itt a kert, amelyben építettem
 homokból az első palotákat.
 Amit én emeltem, mind homok volt :
 de nagyapám háza bizton áll még
 s éveimből, e fojtó romokból
 hogy révébe meneküljek, vár még.

A város.

Kelj fel, lelkem, keresd meg hazámat !
 Nem egy szűk ház, az egész kis város
 mint egy árchipelagus vár nyájas
 zöldje közt a tenger akácfának.
 Szállj ki, lelkem, keresd meg hazámat !
 Ott a szőlőhegy, a tömzsi présház,
 mely előtt ülve ha szertenéztem,
 dallá ringott bennem kétség és láz
 s amit láttam tejszín napsütésben,
 mind hazám volt ! Lenn az utca híven
 nyúlt alattam, mint a futószőnyeg
 és a dombsor hullámozott, mint szívem,
 halkan hullva égis a mezőnek.

Az ország, mappa szerint.

Röpülj, lelkem, keresd meg hazámat !
 Enyhe dombsor, lankatag magyar föld !
 S az a róna túl már a nagy-alföld
 szemhatártól, ahol a nap támad.
 Röpülj, lelkem, röpdül át hazámat !
 Szemhatártól-szemhatárig, s újra
 merre emléked, a halk selyempók
 vonja szálát, szállj a rónán túlra,
 s át hol állnak a bolond sorompók :
 és akármit ír a kard a rögre,
 lankád mellől el ne bocsásd bérceid :

ha hazád volt, az marad örökre ;
senkisémet bíró, csak ahogy érzed !

Az igazi ország.

Szállj ki, lelkem, kerésd meg hazámat !
Oly hazáról álmodtam én hajdan,
mely nem ismer se kardot, se vámot
s mint maga a lélek, oszthatatlan.
Álmodj, lelkem, álmodjad hazámat,
mely nem szorul fegyverre, se vértre,
mert nem holt rög, hanem élő lélek.
Galamb álom ! s rókák rágtak érte ;
odu-féltő kapzsi szenvedélyek.
Az én álomom sohse legyen róka !
Az én tanyám' magassága védje !
Lelkemet madár, tág egek lakója,
noha. mindig visszajár fészkébe.

Európa.

Röpülj, lelkem, röpdül túl hazámat !
Hogy röpdültem egykor ! Tornokok szálltak,
Montblanc sülyyed, narancsfák kínáltak,
láttam népet, mordat és vidámat :
így találtam nagyobbik hazámat.
Rómát fiús tisztelettel jártam,
mintha őseim várossa volna
és Avignon nevetett, mint Tolna,
vígán fürdött egyazon sugárban
és egy lélek font be néptől-népig
messze földrészt eleven hálóba :
egy lélek, egy ország végtül-végig
magát-tépő hazám : Európa.

A glóbus.

Röpülj, lelkem, tágítsd még hazámat !
Mily kicsiny a Föld ! Mily csöpp melegség
fészke a zord Űrben ! Bús kerektség !
Szigete a tér Robinsonának !
Óh röpdül át kis csillaghazámat
s míg e hibbant Robinsonok bambán
ölik egymást, szigetük felejtik
és sohasem ér szemük a partig :
te a végső szirt fölé suhanván
a villanyos messzeségbe kémelj,
tán egy ismeretlen sugarat hoz,
amely úgy jön, dallal és reménnyel,
mint dús hajó vén Robinsonokhoz.

Epilóg.

Mégis, lelkem, szeressed hazámat !
Nem neked való az ür hidegje !
Itt a glóbus, a meleg szigetke
s lélekágya szent Európának.
Soha el nem hagyhatod hazámat ;
útjaidat akármerre bolygod,
egy országot hordozol magaddal,
veled jön egy makacs íz, egy halk dal
viszed, mint a kárhozott a poklot ;
de halálig, mint ki bűn között él,
várja híven az Éden sugáros
türelme : úgy vár reád a város
és a kis ház, melyben megszülettéél.

KESERÉDES

Tiszta édesség volt a lelked
az enyém tiszta keserűség.
Óh, hogy öntöttem, hogy keverted,
s egy erős Isten fújta tűzét
— vak kovács — a bolond kohónak,
mely ízek ötvényét koholta.
Ki mondja meg ma már, mi volt a
tied, s mi volt enyém? A szónak
mily kémiaja? Vert eleggyé
összehulltunk, balga tömecspár.
Keserű-eggyé, édes-eggyé,
ezer-eggyé! Ki mondja meg már?
Mert semmi azt nem tudja tenni
sem szépidőnkben, sem telünkben
hogy ezután ne fogna lenni
halálig minden keserünkben
valami különösen édes,
csúf bajainkban gyönyörű íz;
sem hogy ne lenne minden édes
nekünk egyszerre keserű is.
Igy járunk, keserédes ikrek,
egyedül is örökre duplák.
Szemeink elvarázsolt tükrök,
füleink a visszhangot zúgják.
Egymást foganjuk s szüljük egyre
lelkünk ízét keverve tarkán.
Míg majd a végső Lakomában
elolvadunk az Isten ajkán.

HŰS-SZIGETEK A KÖTENGERBEN

Cica, kályha, és minden doromboló
 lelkelemmel együtt, mely ma szintén dorombol :
 csöndes társaság. Mint űr a toronyból
 nézek az égre, honnan az eső lába lóg,
 lóg, lóg,

az utca fölött, mely oly sivár, mióta a bölcs tanács
 kivágatta az akácokat, melyeknek részeg
 illatából valamit még most is érzek
 lelkelemnek bolyhai közt . . . A köd mint szürke rács,
 rács, rács

hull le súlyosan, mint hulltak ama leereszthető
 kapurácsok zord korok börtönváraiban — ámbár
 kell-e zordabb, mint e máj? S a bérci várnál
 nem búsabb-e e lapos város, hol szürke kő,
 kő, kő,

kő közt dobog az élet meleg húsa — csupabél
 gyümölcske, puhán, kemény héjakban — (óh távoli édes,
 mit csinálsz te most?) — A cica keres valamit : éhes :
 csöpp hús és húst akar . . . Óh hús, hús ! Ami él,
 él, él,

te vagy mindennek kincse és szövete. Te gyümölcs és ajak !
 Húsok ! különös szigetek ! Ez a cica s én magam s a távoli édes
 meleg oáz : kedvesem teste, kire szívem éhes :
 hús, hús, eleven hús ! világnak magva, mag,
 mag, mag,

mag, plánta, fa, erdő és folyó ! jövőbe folyva e bús
 kőpartok közt — (S mi szétfeccsent kis húshullámok ! éhes
 cicám !) ; hús ! hús ! Gyönyör és erő fő Fókusa ! édes
 és rettenetes ! önmagad fia és tápláléka ! hús,
 hús, hús,

sejtektől kezdve és geológiai korszakokon át
 e kis szobáig, hol most vágyad dorombol
 s kinéz az ablakon, mint rab a toronyból
 s csak kőre lát, csak hideg kőre lát . . .

(Dúdolvva) : Hús, hús, eleven hús ! világ fókusa !

Te minden anyagnak magva, virtusa !

Óh, gyönyörök mélye ! Óh ! erők csuca !

Tápláló és táplált ! malom és buza !

Sárból istenségig eredett kusza

folyam ! Élet egy és ezer grádusa !

Magad szeretője ! Magad gyilkosa

Puszták oroszlánja ! Erdők mókust !

Emberi hús, lélek fészke, vánkosa !

*Óh, jaj, emberi hús! mennyi harc vasa
vágott melegedbe, hasztalan tusa
keresztre feszített véres Krisztusa!
Kit tápláltál avval, kínok torkosa?
Inkább gyönyöröknek légy játékosa,
gondok nyugtatója, vágyak orvosa,
szeretetek ágya, létnek csókosa,
hús, hús, eleven hús, kedvesem husa!*

KANIZSAI DOROTTYA

Mint a sötét asszony a mohácsi téren,
 úgy jár a Felejtés köztünk, és egyenként
 elhantolja holtainkat.

Szolgái fáklyákat tartanak kezökben
 és a fáklya fénye a lombokra föccsen
 s különös árnyakat ingat.

Kopaszon maradtunk fosztott termeinkben.
 Tört ablakunkon át befütyül a sok szél
 úgy, hogy meg sem értjük egymást :
 egyik szél erre fúj, másik szél arra fúj ;
 mi pedig különös táncot táncolunk :
 ez a tánc a süketek tánca.

Néha egyikünk ledobja magát a földre :
 Mozdulni sem akar ő többet : elfáradt ...
 Némelyik meg ölni kíván
 s puha húsba kését sötét kéjjel mártja.
 Másik hirtelenül ruháit lerántja
 s mezítelen áll előttünk.

*

Nekem a gyilkos is testvérem ; én tudom,
 mily könnyű manapság ölni, s milyen könnyű
 mondani, hogy *minden mindegy*.
 S testvérem mind, aki felejteni akar
 és mint a bús folyó, izgatott tajtékkal
 szennyes voltát eltakarja.

De jaj, testvéreim, ki mondja meg, mi jobb?
 Tán nem feledésben van orvosság, hanem
 éppen az emlékezésben !
 Jertek, óh hömpölyt táj, az új Kanizsai
 Dorottya járt erre, boruljunk hantjai
 fölé a vak, titkos rögnék !

Oltsátok ki már a fáklyákat : jön a nap !
 Lessétek, lessétek, milyen virág fakad
 a halottas föld porából !
 Tán illatát lelkünk süketen is értve
 összetalál egymás testvér ütemébe,
 mint vadak a muzsikától ...

MIG KESZTYŰDEL ÉS KALAPODDAL BABRÁLSZ

Milyen különös, hirtelen elborult
délután! Az ember önkénytelen
ablakhoz áll. Lenn fényes tetejű
gépkocsik, mint páncélos bogarak
a grófi palota előtt...
Kedvesem idegesen húzza a kesztyűjét
mögöttem.

El akar menni!

Nagyon is megkínoztam. Mennyi, mennyi
ézés szalad bennünk körbe, mint lovak a malomban!
Szívünk nyugtalanul zakatol, mint hajszolt szerkezet,
eltört rugójú óra, melyet örökké lehet
húzni és húzni... Megfordulok.

Csönd. Semmi mozgás.

Csak a kesztyű ujjait találgatja kezed,
s a kis tálcából eldobott cigarettád
bocsát vékony fonalat fölfelé,
mint áldozat füstje.

Csönd van.

Csak ez a taposás a malomban!

Micsoda magvak őrlődnek itt? Micsoda
robbanás készül? Óh kedvesem, az Isten
majd csak tudja, mit akar velünk! Legyünk türelemmel!
El akarsz menni? Menj el!

Ha még is maradsz, ha maradsz is még!

Hány óra? Már négy?

Négy vagy öt vagy hat vagy hét, mit bánom!

Te édes, morcos, harapós kislányom:

így! vedd le azt a dacos kalapot!

Bolondok vagyunk, s úgyszintén bennünk vannak
órák, rugók, csikók és messzeségek
s ma minden rugó türelmetlen.

Kis ideges! hogy összeretlen
kezed... Csak a gépkocsi motora
robbant,

ami a grófi palota előtt áll,

áll, de toporzékol, mint a csikó,

berreg és túlköl és ropog és zakatol

ez a gépbezárt nyugtalanság,

melyben már örült iramok dobognak,

utak, távolok, terek, katasztrófák...

Bolond délután, s minden óra bolond.

A megállt idők

autóján ülünk.

UTCA, DÉLELŐTT

Háború volt, most kell ölelni,
 testet a testtel elkeverni,
 hogy majd legyen mit újra ölni
 s sem élet, sem halál ne fogyjon.
 Mennyi inger és meztelenség!
 s gyerekek szaladnak az utcán,
 mint kis patkányok, egyre többen,
 egyre többen és rongyosabban.
 Oly csodálkozva néznek olykor,
 mintha kérdenék: Mit akartok
 velünk? avagy milyen örökség
 vár tőletek reánk e földön?
 Bankóinkat ki tépte széjjel?
 Házainkat ki zúzta rommá?
 Kertünket ki taposta össze?
 Jaj, hát szabad volt ezt csinálni?
 Hiszen még a föld sincs legyőzve!
 Most rázza terhét Tokióban.
 S a bamba istenek tömérdek
 kezei még tele nyilakkal.
 Még a lázak a klinikákon
 összeteretelt vadként vonítnak
 és szabad társaik a házak
 erdejében hallják a hívást.
 Még a kenyér sincsen elosztva
 s a testvérek osztályra váryán
 éhen gebednek. Még a titkok
 vihogva, mint vámpír apácák,
 mint veszedelmes szűz hatalmak,
 lesnek oldatlan övcsomókkal.
 Szorongva és fénytelen ülnek
 fő szobrok és ércak a kőben;
 dalok bújnak a levegőben
 s a messze égben csillagok:
 hány csillag, amit sohse láttunk!
 Szemeitek csillagot kérnek,
 s legjobb volna, mint rossz adósnak,
 elbújni már a Végzet-asszony
 fekete szoknyái mögé;
 de jaj, még ostoroz az élet,
 melynek szolgája a halál is,
 gyujtanak a sugaras utcák,
 bokák és mellek, és tavasz van...

UTCA, ESTEFELE

Már esteledik ; a tereket autók
nyilalva szeldesik lánggal a tejszerű
szürkességben ; egy bérkocsis hajókáz,
ostorát nyujtva mint árbocot ; tűz-sebek
gyúlnak mint búvárlámpák a víz alatt ;
kis nők surrannak, tarka halacszkák, sietős
lengéssel, mintha nem is lábakon mennének.
Az ilyen esték az emlék estéi ! Bágyadt
csilingeléssel mint báránycsók vagy késett
villamosok hívják és vonják a régi
esték hosszú uszályát és nyáját. Ki látta
pécsi utcán a Babits Misit, sötétedő
pécsi utcán, a nagy rajztáblával, öt után,
mert énekóra is volt? Szegény kisfiú
— legkisebb az osztályban — ment szédülve haza,
fáradtan s izgatottan ; nézte a lámpagyújtó
botját, s még fülében az énekóra
foszlányai : »*Este van már, késő
este — Pásztortűzek égnek messze*« — Óh
dalrongyok, kik mint esteli bogarak bűgva és
donogva ütődtek a lélek falaihoz ! Mennyi
este és mennyi bogár, a Tibullus latin
pilléitől, melyek bácskai szerelmes
alkonyaimon az óriás rózsakert
illatában kábultak, háborús
esték száz titkos és babonás
dongásáig, mikor kedves életek felé
halál riadt a plakátokról — emlékeztek?
Óh mennyi este és esteli bogár ! S már lelkünk
olyan mint régen tisztított ívlámpa az évek
zajos körútján : körüle dróthálóban
ezer döglött dongó és hullott pille szennyes
maradványai ködlenek és gáncsolják a fényt.
Egyszer tűzbe kellene dobni mind !
Levenni a dróthálót és szabadon és tisztán
tárni ki fényünket
az új esték új pillangói elé !

HIMNUSZ

A Földön
 még mindig
 a Hivatal csúf vérengzést kohol ; a Falkák
 őrjöngnek ; a Bestia a magas
 felhőkig dobálja körmeit ; de nekünk
 már fáj ez !
 Óh Fájdalom ! csakhogy megszületté !
 Hozsanna néked ! szent Karácsony !

Hült bolygók
 keringnek
 s fészket vert bennük az Élet : vad madár !
 saját húsát tépi és eszi : rettenetes Pelikán !
 Óh bolygók ! megszületett-e már bennetek a Fájdalom?
 A Földön
 itt van már, véres palástban s töviskoronával !
 Meg fog bennünket váltani : Hozsanna !

Hát fájj csak,
 szent Fájás !
 Szigorú tanító ! vezess pálcáddal magasabb
 erkölcsbe ! Rossz az élet, hogy jobb legyen ! Bolond él
 saját dögén ! Az Élet eleven törvényei
 újulnak !
 nem marad gyilkos ! A Mester léniája fölfelé
 mutat : Hozsanna ! — s formája mint a kereszt.

Fölsajg az
 új Ige :
 érc ne tépje a lelkes húsokat ! Bénulnak
 a nagy acélmadarak ! kitérnek az apró
 óndarazsak ! mert sűrű hálót fon körénk a Harmadik
 Szövetség.
 Óh Fájdalom ! csakhogy megszületté !
 Hozsanna néked, szent Karácsony !

**AZ ISTENEK HALNAK,
AZ EMBER ÉL**

1925—1927

SIREMLÉK

Engem nem látott senki még. S az évek
suhantak. Minden évben egy-egy fátyol
hullott le rólam : mégis csupa fátyol
a lelkem ; s búsán hátrálnak az évek.

Ki fog meg engem? Mint a hal, kisiklom ;
Próteuszként változom és elomlok,
mint síma hab. Óh változom s elomlok
míg élek, s minden marokból kisiklom.

De ha meghalok, kikelek meztlen
koporsómból, sírom fölé örökre
szobornak állni s maradva örökre
láthatón, mozdulatlan és meztlen.

Madarak jönnek s szállnak : én csak állok.
A nap kisüt s mosolygok ; szürke felhő
árnyékoz s elborúlok, mint a felhő ;
s a zápor is sűrűbb lesz, ahol állok.

SZÖKEVÉNY, RENITENS IDILL

Puhaságig forró szőnyeg e napnak szőnyege : nézd,
 hogy omlik rá keresztben az árnyak ájult hossza ;
 noha, mint tarka dunnákon a süppeteg pihenést,
 a másolt lombok mozgó virágzata virágozza.

Mozgó, vagy alig is mozgó ; csupán ha madár
 száll fenn el az ágról : a szőnyeg mintája megrezzen
 s arany mezején átsurran rézsut az árnyék-szárny —
 óh ! a madarat is csak az árnyáról tudja meg a rest szem,

és lomhán ugrik az árny után, mint kis kutyád ;
 az se csahol most bezzeg oly fürgén, mint minap ünnepkor,
 mikor a kecskét ugatta, ki bamba-pedánsul úgy állt,
 pofaszakállával, sandán, akár egy ingerelt professzor.

Ma is ünnep van? Mit akar ez a sok harang, sok harang? —
 Óh, a hercegpap halottan fekszik, üvegkoporsóban.
 Vén kanonokok vonulnak a várban, és giling, és galang,
 s hinta-palinta — s mi lengünk a hang-hálóban.

Igen — nem érzed? — mintha elkapna, lengene —
 Röpülj, röpiés, mozgóvirágú, ezeregyéji szőnyeg ! —
 És balgán furdal e lomha nyár s halotti zene
 hullámain így ellengni sodrából a zsarnok Időnek,

kiszakadva, ketten, kedvesem, s mindentől távol itt
 — óh, szökevény, renitens idill szigorú századunkban !
 (Jaj, ha széthasad a háló, vagy eltörik
 az árnyék-ág, ami alattunk van ! . . .)

HEGYI SZERETŐK IDILLJE

Mikor az alkony szelleme a délutánra száll
 titkosan mint távol zene :
 a hegyi szeretők szeme
 a tájon szerte jár,
 minthogyha végiglegene halk szárnyon négy madár.

A föld most már az Istené, a nap lanyhán üget,
 mint ló az istálló felé.
 A fény lármája és a méh
 dongása is süket.
 Zöld dombok tárják ég felé prémes mezőjüket.

Prémes mezőkön, mint a füst, márványzik át a szél.
 Nem füst az, csak a halkezüst
 borzongás a Föld fürte közt,
 mely elhal s újra kél,
 ahova csak az égi Est altató csókja ér.

A hegyi szeretők szeme egyszerre látja ezt,
 mint egy látcsőnek két csöve,
 vagy két hangszerből egy zene
 ha bizton összerezg :
 a látás testvér üteme olyan egyszerre fest.

Milyen jó nekünk, édes, itt és messzehagyva; lásd,
 a városok szűk útait,
 ahol mindenki csak kicsit
 lát és mindenki mást !
 Milyen jó együtt látni itt egyet és óriást !

HEGYTETŐN

Fürteinket a magas égbe mártjuk
s a csillagok egész közelre jönnek,

mint színésznők egy nagy fekete bársony
függöny mögül; vagy mint kezes madárkák.

Forog a Föld: ma elhiszed! ma látod!
Szinte kifordul alulunk; de nem baj.

Az Ég közepén állunk, életünket
messze hagyva, mint elszállt mag a fáját.

Oh, hol vagytok lenn, földi kis csatáink?
Győzni majdnem oly kicsiség, mint bukni.

Milyen világba, micsoda jövőkbe
visszük a korhadt vén fa csecsemőjét?

Egy-egy meleg szikrát viszünk magunkban,
s ha győzünk, ellenségeink is győznek.

Tűz és levegő utazik hajónkkal:
jer, fagyos ür! jertek, hideg éónok!

A GAZDA BEKERITI HÁZÁT

Léckatonáim sorban állnak már, pici földem a földből kikerítve, könnyű szál dzsidások módján állnak őr, hatalmasan igazságukban; ők a törvény, ők a jog, erőm, munkám, nyugalmam és jutalmam ők, s jel hogy *vagyok*; sün-életem tüskéi e szakadt létben, kizárva minden idegent, de átbocsátva ami még közös maradt a testvérek közt: táj varázsát, távoli egek pirossát, és a tejnél édesebb levegőt; mostanában ugyan e szeles október hidegét is, aki április karmosabb öccse —

Óh mi edzve karmosabb öcsökhöz már, kincses tavalyból érkezett bátyák magunk: mit, hízelegni a modern szeleknek? Ősz ez! barbár, gyilkos és hazug. Szemtelen ősz! Nyárnál hangosabb! Csupa vad zaj, tusa, tánc! Ézer madár alatt a fák nem ingtak-zengtek ennyire! De élet e lárma és rángás? Csöndben érik a csira a föld alatt; halk a termékeny éj; a fű növése lassú: *ez az élet!* Kertem, ódd a magvat ami megmaradt kincses tavaly fűvéből és barbár szelekkel ne törődj!

Jöhet a vad tánc, tépő, részeg, ál-buján vetközni csontig a virágokat; jöhet a vak kacaj ápolt növényeinkre; majd a fehér-csuhás vezeklő, a tél; te csak maradj a tavaly őre! s ha a jövevény lenézve így szól: *»En vagyok az Új!«* — feleld: *»A Régi jobb volt!«* — Hősi léceid mögött mint középkori szerzetes dugott a zord sisakos hordák, korcs nomádok, ostoros képegetők elöl pár régi könyvet: úgy dugd magvaidd, míg, tavasz jöve, elesett léckatonáid helyén élő orgona hívja illattal a jövendő méheit.

EKLOGA

Titiruszom, ki heversz terebélyes
 bikkfa alatt,
 nádsípodból eresztve szeszélyes
 vers-fonalat
 kötni, ezerszinü pántlika-módra,
 vagy a futár
 szél sarkára, vagy égi pilóta
 gépe után
 hogy maradozva röpjön a géppel
 messzi gigász
 város iránt, lobogó díszként, mely
 visszacikáz,
 mint utasok bús vágya honukbeli
 dombok drága
 keble felé, ha röpjünek a bábeli
 kőskatulyákba
 kényszer-hajtva ; de lelkük szépen
 visszasuhan
 ellenmondó röpte szelében : —
 én okosan
 lelkem küldöm el inkább és magam
 itt maradok :
 lelkem a messzi kövek vadonán vadan
 elcsavarog,
 táncol a táncokkal, lesi kártya
 sors-ütemét,
 naptalan utca redőibe mártja
 macska-szemét, —
 míg magam elnyújtózva nyugodtan
 itt heverek ;
 homlokom árnyalják látatlan
 bikk-levelek
 s hó-szín nyájra vigyázva sugáros
 napban uszom,
 úgy dalolok fura dalt furulyádhoz,
 Titiruszom !

JÓ TERMÉS

Elhallgat a harang, s rákezdi már a dob.
 A templomkupolát most festik szép pirosra,
 s talán holnapra már kasza villan a rozsrá : —
 a napon állni jó, de lefeküdni jobb.

Elhallgat a dob is, kezdi a kisbíró.
 Kékben a zord paraszt, s pénzgondra veszve lelke.
 Nyögnek az asszonyok : pipet kapott a csirke !
 De ujjong a kalász : a napban állni jó !

A napban állni jó, de leheverni jobb !
 Végez a kisbíró, s most néma a vasárnap.
 Boldog a gazda most, egy órácskát ha lop
 s heverve nézheti, hogy kalászhai állnak !

*

Óh kedvesem, nekünk kalászhunk nincs : nohát
 arassuk örömet a mások mezejének !
 Számunkra vett a föld ily sárga, dús ruhát,
 s világ gazdái mind a költők és szegények.

Óh kedvesem, be bús gazdák voltunk soká !
 De most látod dicső termést adott az Isten !
 Tavunkról a ködöt elkapta e sugár
 s tükröt vet a világ kiderült lelkeinkben.

Mily varázstükör ez ! kedvesem, nézz körül,
 mint dús mezők fölött gazdák szemei néznek :
 minden kis résznek itt van szem, aki örül,
 de ki fog örülni, ha mi nem, az *egészeknek?*

RÁDIO

Enek és meditáció

I.

Meditáció. — Sok évszázakon át azt hitte az ember, hogy a kiröpült hang elvész a messzeségben, és elhal, mint a kiröpült lélek. De lehet-e halála annak, mi egyszer élt? A hang, ha elnémult, még nem veszett el: a hang halhatatlan, s mikor már nem is hallja senki, él és röpül tovább! S örök, irtózatos, néma zsvajban járjuk útainkat. Megőrülne, aki egyszer meghallaná: a föld minden hangja itt leng fülünk körül. Mily keveset fog föl a fül kis rádiója az óriási Koncertből, mely kiindul minden pillanatban a földkerekség minden pontjáról, talán egy isteni Fül felé!

Enek.

Ülök hegyemen, távol a világtól
és elkapom a világ hangjait:
Rigók, harangok, s fönn a zengő Sátor,
az ég, és lenn a zsongó Boly, a város,
gyors vonat, csapka műhely
a teret átszövik
ezer zajhegyü tüvel.

Óh, tücskök éles tüi, légbeöltött
szárnyak és gépek szálló hangja, dús
szövedék földtől édig, úgy ömöltök
hangosan; de még mennyi hang a néma,
mint láthatatlan íás,
keresztbeírt, vagy úsz
köztetek, mint a csíás

növénypelyhek úsznak titkon a szélben.
Egy erdő úszik ott, egy titkos erdő!
Ének, beszéd, amit szerte a térben
emberi száj zeng, lélek, ujjak, húr,
lelkek raja száll,
mint köddé-tépett felhő
s elzengő foltmadár.

II.

Meditáció. — Úlj a rádió elé, s forgasd lassan a tárcsát; a hangok tolonganak minden kis vonal között, milliméterek milliméterein, és minduntalan fölhangzik a fütty — a csúnya-hangú rigó füttye, aki a Rádióban lakik. Új fütty és új hang — óh ezek az eltévedt Hangok a térben, melyeket alig megtaláltunk, már újra elvesztünk, mint egy emléket, — ezek az elszabadult hangok, kik kiszállva messze színházaik kupolái alól, mint el-suhant lelkek, különös halhatatlanságukban valami térbeli örökké-valóságba röpülnek némán, csak egy-egy pillanatra csöngve bele itt-ott egy őnszeledt fülbe, mint egy régholt költő éneke!

Ének.

Óh, halhatatlan hallhatatlan hangok!
 Most kapj el egyet, hegyi madarász!
 Madárka! most meg fogom lopni hangod!
 Már a pór herold rigószava füttyent —
 micsoda hercegnének?
 Üdvözlégy, messze ház
 zenéje, arany-ének!

Ki vagy s honnan jöttél egy rebbenésre,
 hogy tündérmód azonnal tovatűnj?
 Párizs? vagy Berlin? keresnélek, késve:
 a mozdulat, mely meglelt, messze vitt már
 dőre lendületében,
 mohón, — mint drága bűn
 kéje illan az éjben.

Egy hang tűnt el a hallhatatlan hangok
 sűrűjében, mint régmúlt izgalomból
 anonim emlék, elsülyedt harangok
 zengése, egy halott fölvilanó
 szava, s mi megmarad
 magányos bús dalomból
 a forgó ég alatt.

GYŐZELMI ÉNEK, ESTEFELE

Nézd, úgy hinti fényét a nap szét a világra áldón, békén.
mint a szentelt vizet a pap a nép közé mise végén.

Bucsuzik s a Dunába mártja hosszú rózsaszín evezőjét ;
rózsaszín csöppeket feccsent, s visszaint ablak és mezőség.

Nézd, hogy hull a lombok árnya meszelt, rózsaszín falainkra
kékes-szürkén, gazdagon, virágosan, ingva-ringva !

Most szép a falunk, örülj neki !
Egy égi festő festette ki.

Nem is érdemes, édes, nem is érdemes énekelni :
az egész világ énekel most, és éneke győzedelmi !

KETTEN, MESSZE, AZ ÉG ALATT ...

I.

Most a szabad ég alatt lakom
s holdak forognak,
nőnek, fogynak,
és mindig nyitva az ablakom.

S az Ég már olyan is lett nekem,
mint a szoba fala, melyet alig
lát meg, aki benne lakik :
kék meztelensége hitvesem.

Igy a messzeség, mint szokott és kopott
varázs, lassankint elveszik ;
de annál jobban isszák a közelit
szemeim, e kéjenc mikroszkopok,

kiskutyák játékát, csupa-báj
hempergőzésükkel a pad alatt,
s az ijedt ágra csöppent madarat,
sőt amint ráng a röpülő bogár

valami láthatatlan gumiszálon. —
Igy ráng lelkem is úntalan,
pedig neki is szárnya van,
s kitárva az ablak, hogy messzeszálljon ...

II.

Vagy bujócskázik csöpp füleid
labirintusában, édes,
mérve e végtelen-véges
kanyargás rózsaszín üreit,

s ha néha véletlen kicsuszik
tangensben a halánték felett,
követve valami kék eret,
nem jut messze : szemedbe esik,

s onnan nincs szabadulás !
Lelkedre tapad :
s eped és apad,
és fáj és fájat, és vásat és vás,

s összefogóznak, mint két fulladók,
 kik néha lihegnek : Eressz el !
 s néha sziszegnek : Vessz el !
 s ölelésük csak annál tapadóbb,

míg menekvésért esdve mindaketten
 e bűvös körből : »Nézd, a pad alatt
 kis kuytád... !« — mondjuk. »Nézd, a madarat...!«
 — S nézzük szomjasan és csüggedetten.

III.

Óh kedvesem, még meddig fojtogat
 e tagadott, nagy, sivatag szomj?
 Lélek vagy te is, asszony !
 Szemedben látom a kínokat.

Meddig kacag még kitárt ablakunk,
 mint messze tenger
 az örvény-fogta szerencsétlen ember
 vergődését? E csöpp forgóban rab vagyunk.

Óh kedvesem ! fölöttünk csillagok
 kerengnek, kikre nem figyelünk.
 És hangok hívnak : gyerünk !
 Millió testvér várja a rabot.

Óh kedvesem, ez a nagy szabad Ég
 üresebb, mint a börtön ;
 s lásd, napjaim már oly hiába töltöm,
 mint ha, bús fogoly, pókokkal játszanék.

Perceink mint homokszemek peregnek :
 megöl a homok, ha még süppedünk !
 Nyujtsuk segítségért kezünk
 az Istennek vagy az embereknek !

ENGESZTELŐ AJÁNDEK

Cukrot, virágot, gyöngyöt szerettem volna hozni néked :
nincs gyöngyöm, cukrom, virágom.

Görnyedve hozom ahelyett s teszem a kezedbe, nézzed,
keserű életemet, egyetlen terhes gazdagságom.

Ez ami megmaradt még, e meztelen is gazdag élet,
s ezt sem *adom*, csak *visszaadom* már :
mert jól tudom, ki vagy? s hogy benned és általad élek,
kenyerem és levegőm ! s rég nem volnék, ha te nem volnál.

Óh különös hatalom ! szeretet erős gyengesége
— s óh gyenge erősség ! oly védtelen benned . . .
Életem pórázát tartod, de téged bilincsel a vége
s mégis én vagyok zsarnok és hóhér, s te aki enged és szenved.

Letérdelek s úgy szánom-bánom óráid letörött virágát,
mint aki barbár talppal ment át egy drága réten :
óh ki gyógyítja meg az elrontott örömök rózsaaágát?
ki mondja a tiprott percnak : »Kelj föl, kis százszorszépem !«

Órák és percek helyett fogadd el egész életemet,
virágok helyett egész mezőt, noha fölégett és nem virágos :
de virághamvval, s lásd, könnyel is trágyás, s ha új plántáid
beülteted,
minden szirmot földajkál s neked áldoz.

MIÉRT LÁZADSZ AZ ESTE ELLEN?

»Tejet, álmot, gyöngye leánykát . . .«
(Régi görög ének.)

Jön az este ; mit hoz az este?
»Tejet, álmot, gyöngye leánykát . . .«
Már a fáradt dajka, a Nap,
a jó kerítéslécek árnyát
a puha fűben
egymás mellé fekteti szépen.

Igy készül a világ az éjre :
hever az árny, állnak a lécek,
mint túl a gatyás jegenyék,
örnek, e nagy, marcona, délceg
strázsa-legények :
hogy elrémüljenek a Rémek.

A szél, mely úgy tépte a felhőt,
akár egy ideges kisasszony
selyemkendőjét : most eláll,
mint zene, ha nincs ki húzasson.
Tán már alusznak
az angyalok, akiknek húzna.

S te mért lázadsz az Este ellen
— ki hisz kegyelmes és hatalmas —
s félsz, mint piros-szemű, ravasz
hipnotizőrtől, hogy elaltat?
Lesed a holdat?
És remegsz, hogy mit hoz a Holnap?

Kérdjed inkább, mit hoz az Este?
— »Tejet, álmot, gyöngye leánykát« . . . —
s hagyd érni mit érlel az Éj
hagyd nőni a bűvös palántát :
a Bűvész sípja
zeng már, és fátyla leborítva.

Halld, halld, szívem, micsoda kórus.
S az égen is tejek csobognak.
Oly nyugtalan ma a világ :
de a nagy Varázsok nyugodtak.
Húnyd szemed, húnyjad :
mire kinyitod, itt az Új Nap !

SZELEK SODRÁBAN

A táj most olvadt tűzben reszket, de a szél
a forró levegőbe vágja késeit,
hogy ing a ház s a kerekfaru dombok is
vonaglanak, mint a cirkuszban egy kövér
artistanő, kit férje törrel hány körül,
vonaglik mozdulatlan vonaglással a
deszkák előtt; s e domb, e török, mind a Föld
a reszkető léggombolyaggal titkos és
léttelen szíjjon rántva lódul a nagy Ūr
vad gépházában. Hogy tudsz nyugton ülni holt
emlékeken tünődve, képzelt pontokat
rajzolva e röpke vonalba, vagy bolond
szívvel fogódzva a bukó jelenbe, mint
székének karfájába a lezuhanó
aeroplán hajósa? Nincs gyökered az
időben, s nem vagy mint kemény hegyoldalak
árvalányhaja, melyet hasztalan cibál
a vak vihar, hanem mint pitypáng pelyhei,
legek koldusa, szállj csak semmi sem tiéd
s hol fogsz a végén virágozni, nem tudod.

MAGYAR SZONETT AZ ŐSZRŐL

Jön az ősz, már hullnak a cifra virágok
szirmai, rongyban, mint farsangi plakátok,
ha süvít a böjti szél: »Nincs szükség rátok!
Már vége a násznak, megestek a lányok.«

Komolyan és szürkén, mint a gögös szerény,
fiai ringatva ül a termés, helyén,
kész elbocsájtani a Szentmihály szelén
s hős anyaként halni a November derén.

S már érzi az éh nyúl, hogy a fű kopaszabb.
Jajgat a sok madár, folyton vérzik a nap.
Megy a gőzös, Pestre, füstje a földre csap.

Ideges a farkas a gyürött erdőben.
Ideges az ember szíve a mezőben:
jön valami amit minden ért, csak ő nem.

SZOBAFESTÉS

I.

A sodronyok bús bordaként merednek.
A rézágyon tótágast áll az asztal.
A falak most vetkőznek, nedvesen,
hidegen és csúnyán, mint a halottak,

akiket már kidobtunk. Bennem is
vetkezés folyt ma. Mily szenny, mennyi titkon
repedt vakolmány hullik s gyűl a zugban :
s könnyes-csupaszon állok itt. Ne nézz rám !

II.

Tegnap még szabad dombon álltam ; ízes
szellőket nyalt a nyelvem ; és a szellők
keresztüljárták lelkem, s szertevitték
a régi szennyek gőzét ; más ma itt !

Óh mennyi szenny és mennyi gőz ! Alighogy
falak közé kerültem, összetorlott.
Csak ez az egy íz ül már nyelvemen
a hideg, nedves, szemcsés mész ízével.

III.

S nézem a festők munkáját. Ki tudja,
milyen munkát végez bennünk az Élet !
Óh festő, jól kapard a régi színt le,
mert átüt, mindig átüt, mindig átüt,

s szennynek izzad ki majdan ami dísz volt,
mint a gyerekkor színe életünkön,
míg a Halál jövend a Vakaróval
s nedves ecsettel. Kedvesem, ne nézz rám !

HÁROM ANGYAL

Három, három, három, három, három angyal szállt felém.
Egyik fehér, mint a felhő, másik könnyű, mint a fény.
Harmadik úgy hullt a földre az égből egyenesen,
mint egy könny szemből a szívbe, nedvesen és nehezen.
Hogyan óvjam meg az elsőt, hogy ne kapjon foltokat
ujjaimtól? hogyan tartsam szorosan a másikat,
hogy ne tudjon elröpülni? és az utolsót hova
rejtsem el, hogy senki, senki meg ne lássa őt soha?
Óh jaj, késő! már az első hószin angyal csupa folt!
És a másik messzeszállott, aki olyan könnyű volt!
Harmadikat szégyenemre látja az egész világ,
mert gyászomban széjjeltéptem lelkem őrző fátyolát.

PSYCHOANALYSIS CHRISTIANA

Mint a bókos szentek állnak a fülkében
 kívülről a szemnek kifaragva szépen,
 de befelé, hol a falnak fordul hátok,
 csak darabos szikla s durva törés tátog :

ilyen szentek vagyunk mi !

Micsoda ős szirtből vágták ki lelkünket,
 hogy bús darabjai még érdesen csüngnek,
 érdesen, szennyesen s félig születetlen,
 hova nem süt a nap, hova nem fér a szem?

Krisztus urunk, segíts meg !

Hallottunk ájtatós, régi faragókat,
 kik mindent egyforma türelemmel róttak,
 nem törődve, ki mit lát belőle s mit nem :
 tudva, hogy mindent lát gazdájuk, az Isten.

Bár ilyenek lennénk mi !

Ügyis csak az Úr lát mindenki szemével,
 s hamit temagadból szégyenkezve nézel,
 tudd meg, lelkem, s borzadj, mert szemedet által
 az Isten is nézi, az Isten is látja !

Krisztus urunk, segíts meg !

Óh jaj, hova bujhatsz, te magadnak-réme,
 amikor magad vagy az Itélő kéme? !
 Strucc-mód fur a percek vak fővenye alá
 balga fejünk, — s így ér a félig-kész Halál,

s akkor mivé leszünk mi?

Gyónatlan és vakon, az évek szennyével
 löknek egy szemétre a hibás cseréppel,
 melynek nincs csörgője, s íze mindörökre
 elrontva, mosatlan hull vissza a rögbe.

Krisztus urunk, segíts meg !

Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dúló,
legfájóbb mélyünkbe belefűrő fűrő?

Szenvedésre lettünk mi.

Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:
Óh hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.

Krisztus urunk, segíts meg!

DÁNIEL ÉNEKE

Mégis megemlékeztél rólam, Isten
és azokat, akik téged kerestek,
akik téged szeretnek, megtaláltad.

Ifjú próféták üstökét ragadva
elhoztad babilóni ketrecemhez
a fügét és a datolyát kezökben.

Hirdesd ezért, világosság, sötétség,
az Urat! Hirdesd, pusztaság, folyóvíz
s bölcs cethalak és minden vízben-úszók!

Adjatok nékem szurkot, fagyat és szőrt:
fegyver nélkül megölöm én a sárkányt,
a cifra szörnyet, aki nektek isten.

De az oroszlánt nem bánom, ki engem
nem bánt. Estére visszatérek hozzá
s vad teste bundás melegében alszom.

Hallom majd nagy szívét dobogni; a föld
vele dobog, s az ég is; — én meg alszom
ringatva, mint az Isten csecsemője.

»VÉN CIGÁNY«

Ird tenyeredre : soha nem lehet,
 ami egyszer volt már. Te is hiába
 nyűvöd a régit, a biztos fogást
 zord húrodon, s idézed ujjaidnak
 világtalan memóriáját
 az ó-mód, könnyű dallamok felé;
 a megvetett hang felé, mely oly édes
 s oly olcsó, mint a füttyülő-cukor :
 mindegy ! akármi ! csak a csönd, a csönd ne !
 csak egypár szót még lelked anyanyelvén,
 bár a legfrivolabbat ! egy silány
 forrást a pusztában, mit az utolsó
 rím-kutya fölkaparhat ! óh, csak egyszer
 fakadna föl még sebzett hangszered
 körmöd nyomán, vásott körmöd nyomán !
 De jaj ! amit mindenki tud, te nem !
 Neked a zöngelem, mely ama legsze-
 gényebb zöngedezőt enyhíti : méreg.
 Idült sziklából kénköves pokolvíz
 böffen ki, ujjad íze félrecsuklik,
 a húr visít, s a dalok rongyai,
 a régi cukros dalok rongyai,
 úgy ránganak ajkadon, mint a lázas
 s még életétől válni nem tudó
 haldokló ajka fölé tett pehely . . .

CSAK A TILOS SZABAD MÁR . . .

Átfontak a mindennap ólmos
istrángjai.
Óh jaj! e sok muszáj közt rángani,
mint a gép karja kerekek között ráng!

Más az én dolgom! Jere, szökjünk
aranykopár
csillag alá, a messze hegyre — bár
százegy szakadt szíj fáj és visszacsap ránk!

Tilosokba kell menni, édes!
Hajts, életem!
Mert a »szabad« már nem szabad nekem.
Különös böjt! csak a tilos szabad már.

Nekem züllés e jámbor-élet
s korrupció:
akkor kezdek majd lenni újra jó,
amikor a Törvény ujjal mutat rám.

Mindig azt tettem, ami kellett
s valami vár,
csöpp muszájoknál égetőbb muszáj,
amit feledtem, mint az álmok rosszát.

Oldd meg, Atyám, ereszd el ördög-
kopóidat!
Ördög, eb, vágy, bűn, riadó szimat:
csak ilyen falka vihet már Tehozzád!

VERSSOR AZ UTCAZAJBAN

»— számon kívül maradtak ; Ixion —«
Vörösmarty.

Fény fény de rettenetes
lángoló betűk transzparenssek
mint a szégyen fénye bennem
ráng ráng az emberi hús
millió sok millió
»— számon kívül maradtak ; Ixion —«
óh versekkel zsongó pokol-láz
zsúfolt agyam azelőtt
minden vers egy szent ajtó volt
templomokba de most
becsukódtak a templomok s én az utcán
meztelen leragadva futnék
hiába én testvéreket
keresnék de minden találkozás
csak lökés és akadály
harc utca tolongás lárma
fény fény de rettenetes
lángoló betűk transzparenssek
meztelenségeimre
engem számon tartanak óh ha
azok közé veszhetnék akiket
csak az Isten tart számon
mint tenger csöppjét s part homokját
s ruhám lenne az egész Mindenség !

HAJNALI GONDOLAT

Hova lettetek, régi tanítványok?
Elszóródtatok, mint a magvak pelyhe.
Vitt az apa-vész, s a fiók-viharkák.

*

Hosszú éjszakán nem aludtam semmit.
Itt a reggel már, s ti juttok eszembe.
Szól a kis harang, szól a pásztor tülke,
s én elgondolom : ha lelkem harangját
megkondítanám : jertek templomomba !
s tülköm hívna még : kövessetek engem !

*

Jöttek rossz szelek, elvitték a hangom :
néma a harang, üres már a templom !
S óh jaj, micsoda bolond pásztor voltam !
Szegény tülkömet sziklához paskoltam.
Tülköm megrepedt, ki fog már követni?

BABYLON EGEREI

Vérem aludt, gömbölyü csöppjeit
szétgurítottam a kerek világba :
ők mennek, de én rab vagyok, tolongó
vagyakkal. — Szóljatok már ! Óh, bizony
féltek saját szavatoktól, szemérmes
szűzek gyanánt. Ordítsatok szerelmet
vagy pénzt még inkább, báva szeretői
a Pénz sín-karja közt doromboló
fiktív arannyal perces világnak !
Ő készen kínálja testét a Pénznek,
mert végigszállhatsz rajta — óh röpködhatsz
mint a madár, vagy úszhatsz bálnaháton,
a Messzeség neked labdázza hangjait
és nincsen ország, nincs határ, a Föld egy :
ez Róma már, csak dollárod legyen,
Róma, s erős Babylon, és a két Kard !

De néked, koldus, rongyban a világ !
és rongy országod, mint széttépett zászló
hever előtted, és a birodalmak
úgy szakadoznak, hogy, bolond egér,
egérfogók közt bukdosol, ha lépsz !

EGYFAJTA KULTÚRA

A fáradt, modern fajhoz tartozol
 és már nem is tudsz a dolgokra gondolni.
 Szók zsonganak, a dolgokat eltakarják.
 Szók delíriuma nyugtató, nyűzsögő.
 Játszanak, összefogóznak
 benned,
 cikáznak, tünnek,
 bukfenceznek, s olykor megállnak fejen
 s már mind megforgatod önkénytelen:
 »Kultúra!«
 »A rút luk!«
 Micsoda szimbolum!
 Bum! Bum!

*

A dolgokra gondolni: érdemes?
 A dolgok mennek... mennek...
 maguktól.
 Ahogy mégy, mégy te is az utcán,
 hadverte, céltalan flangérozó,
 rokkant zsebbel, és aggyal,
 melyben a szók forognak,
 s amit látsz, csupa szó.
 »Nyakkendőkirály!«
 Hogy kiabál!
 Lángbetűkkel!
 De nyomban aztán már másik kiabál:
 »Pénztár.«
 s »Rátz nép« lesz, amint fejtetőre áll.

*

»Pénztár« és »rátz nép«: van értelem ebben?
 Semmi.
 De mindig lehet
 beletenni
 költő módján, ki rímet összefűz. —
 Hisz minden összefügg,
 manap kivált,
 mikor Belgrádot és Indiát
 egyetlen vasháló kötözi
 — s benne téged is: mit tehetsz ellene? —
 két véletlen szó nem ostobább
 mint e világ
 vasakkal-fűzött s gyilkos véletlene.

*

Hát csak flangérozz, te világ-szegénye,
csörgetve vígan üres
zsebeid helyett zsúfolt agyadban
a szavak aprópénzét!
Új szavak, avult szavakat!
s bolond szavakat, fületlengomb!
Egyik annyit ér, mint a másik.
Egyik odavisz, mint a másik.
Játék.
»Két áj!«
Áj, áj!
Óh Szó! jajgass, abajgass, kiabálj!

DANTE

(Szekeşzárd, 1921.)

I.

Egeit az Ember, e vándor állat,
 az évek nyári nappalára s téli
 éjére füledt üngökként cseréli
 s nyugalmat nyugalomban nem találhat.

S nem boldog, ha nem pólyázhatja pállott
 életét friss legek selymébe ; déli
 édeneit, mint otthonát, kiéli ;
 de visszatér megint, s a régi tájat,

mint régi kedvest, uj szépségben éri.
 Így én is, amint visszatérek egyre
 anyaföldemre — ama drága Hidra,

melyen át percem az Örököt éri,
 amelyből jöttem — : az otthoni hegyre :
 úgy térek vissza, *Dante*, tájaidra !

2.

Mert énnekem, jaj, a Pokol is otthon
 s jól ismerem a Tisztulás hegyének
 fájó lépcsőit, és az Ég kegyének
 csillagos távlatait ; sírva botlom

lelkem rongyára minden árkon-bokron
 (mint papirkákra, miket útjegyének
 szórt el a vándor), merre a Nagy Ének
 visszavezet, vad erdön s annyi poklon

tikkadtan e különös nyaralásra ;
 bár minden tulvilágból hazavásva
 fűz Firenzémhez egy mostoha köldök,

hol mint poklát cipelő útas-ördög
 vagy rab fa, mely hiába nőtt egekbe,
 tengek, lekötve, s mégis számkivetve.

A HUSZÉVES »NYUGAT« ÜNNEPÉRE

Gyógyító messzeségbe, mialatt
 egykissé részeg, egykissé bolond
 s nagyon fáradt s még mindig szomju, szomju
 lelkem, munkám és vonatom szalad
 mint bárka az özönben, Ararat
 csucsát keresve : íme elhagyott
 társaim megzúdtják a harangot,
 amelynek hangja minden madarat
 oly nyugtalaná tesz bárkában, oly
 vágóvá : viasszállni ! Vissza hát,
 ti madarak, szálljatok ünnepére
 a Gyermekeknek, aki ma már komoly
 ifjú ; vagy agg is, mondják ! Agg a moly
 első napjának estjén : míg a Fény
 ifjú, bár világokon fut keresztül,
 tengert tör át s sziklákat ostromol !

*

Óh milyen tenger s milyen szikla volt !
 A tenger zúg még és a szikla áll
 s mi fulladunk és köveken zuzódunk . . .
 Mi kár ? csak ússzon egy kis fény e zord
 országban is, a mindig tovatolt
 holnap felé ! Mi kár, ha fáj a kéz
 amely a Lámpát tartja és takarja
 a szél elől, mely minden fényt kiolt ?
 csak legyen új kéz, addig tartani,
 míg ez omlásba-süllyedt nemzetet
 a lengő láng nyomán a szakadékban
 meglelik a Nap csákányossai —
 kéz, tartani, s lehellet, szítani,
 hogy úgy lobogjon, mint mikor ama
 kuruc tüdő fútt rá s ama dacos kar
 intett vele Isten felé : Ady !

JÁSZAI MARI HALÁLÁRA

Mint a munkás, ha elállítja gépeit
 gyásza jeléül : állítsd el titokzatos
 szövöszéked, Poézis ! Zokogj, mostoha
 kitagadott Orestes, mert Elektra tünt
 az alvilágba, nővéred, ki gondosan
 ápolt és dajkált, áldozott és siratott
 és siratott . . .

De te éltél, Orestes, s láttad homlokán
 a csillagot, amilyen nem égett talán
 koldus korunkban senki másnak homlokán ;
 a csillagot, mely hit volt, fenség, és kemény
 magasságok dacával izzó tiszta fény :
 hiába már ! a csillag elhúnyt, s nincs remény !

És nincs remény !

Aegisthos úr itt s Klytaemnestra ! Alacsony
 mimek fertőzik palotánkat ; és te bolygysz,
 királyfi, rongyban, s nem tudják, ki vagy? mig Ő
 elszállt az Űrbe ! Hol a mozgókép amely
 megőrzi léptét ? Hol a fonográf, nemes
 hangjának ? Elszállt a sugár ! Ki hozza vissza?

Ki hozza vissza?

VASÁRNAPI IMPRESSZIÓ, AUTÓN

Barna sár-szökőkút feccsen, gépkocsink fordulva reccsen;
 jobbfelől a Tisza habja lustán villan pillanatra;
 úgy állnak partján a fűzek, mint hajuk-mosó vén szűzek:
 meghajolva és kifűzve lógatják fűrtjük a vízbe.

De billen a föld alúlunk s a falú felé gurúlunk.
 Bús gyümölcsös lankad itt és egy kidőlt-bedőlt kerítés:
 két galamb a kapu-íven gubbaszkodik primitíven;
 lud-felhő zubban körülünk, barnán gágog vissza tül-
 künk;

ugatás és harang-foszlány fullad el zajunkban osztán.
 Vége a litániának, kocsmánál gyűlnek a lányok.

Mi már a mezőt vágatjuk, falut az estre hagyjuk:
 lányokat, templomot, kocsmát, nénit és pipáló gazdát
 fölwillanva, s tűnve, hullva, — mintha nem is lettek
 volna.

Ki mondja meg, mi az élet? Mi élünk-e vagy ők élnek?

HALAVÁNY TÉLI RAJZ

Milyen fehér csöndesség ez !
 Messze házunk télben ül.
 Gyere az ablakhoz, édes !
 Csókolj meg és nézz körül !
 Süt a nap, elállt a hó már,
 mégis pelyhek hullanak :
 puhán, halkán, pehelymód száll
 pillanat és pillanat.

Gyere, édes, az ablakhoz,
 tekints szét az udvaron !
 Nézd, a friss, a lágy, a vaskos
 szőnyegen még semmi nyom !
 Csak a kis szolgáló lába
 rajzolódik halavány,
 s elvész, mint a Szaharába
 egy zarándok karaván.

Szalma közt fagyottan áll a
 kert füzes mélyén a kut
 intve dermedt jégszakálla
 hogy az év, mint óra, fut.
 Jertek apró, jertek sűrű
 pillanatok pelyhei
 jobban mint e szalmagyűrű
 szívünk kútját védeni.

Milyen furcsa füstünk árnya
 a túlsó tető haván :
 mintha távol emlék szállna
 rokon szívbe tétován.
 Ki gondolhat ránk e csöndben,
 míg körülvattáz a hó?
 Titkos lánc nyúl át a földön,
 összekötve aki jó.

CIGÁNY A SIRALOMHÁZBAN

Úgy született hajdan a vers az ujjam alatt,
ahogy az Úr alkotott valami szárnyas
fényes, páncélos, ízelt bogarat.

Úgy született később az ajkamon, mint
a trombitahang, mint a trombitahang
katonák szomjas, cserepes ajkain.

De ma már oly halkan, elfolyva, remegve jön
mint beesett szemek gödreiben
remegve fölcillan a könny.

Nem magamért sírok én : testvérem van millió
és a legtöbb oly szegény, oly szegény,
még álmából sem ismeri ami jó.

Kalibát ácsolna magának az erdőn : de tilos a fa
és örül ha egy nagy skatulyás házban
jut neki egy városi zord kis skatulya.

És örül hogy — ha nem bírja már s minden összetört —
átléphet az udvari erkély rácsán
s magához rántja jó anyja, a föld.

Szomorú világ ez ! s a vers oly riadva muzsikál
mint cigány a siralomházban.
Hess, hess, ti sok verdeső, zümmögő, fényes bogár !

Ha holtakat nem ébreszt : mit ér a trombitaszó?
Csak a könny, csak a könny, csak a könny hull
s nem kérdi, mire jó?

VADAK A FA KÖRÜL

Amint találkoztunk,
 rögtön kezet fogtunk,
 az örültek közül
 bujdosva szaladtunk,
 bujtunk, kukucsáltunk,
 kunyhót építettünk ;
 bábéli bús felhők
 szakadtak felettünk !
 És mintha magas fán
 volna tanyánk fészek,
 úgy ringattak, ráztak
 e vad magyar évek.
 De mi összebujtunk
 cibálva, zavartan :
 furcsa íze volt a
 csóknak a viharban.
 S már csupaszra téptek
 a folytonos szelek.
 Napjaink úgy hullnak,
 mint elfútt levelek,
 s mire szebb idő lesz,
 a fa alatt les rég
 a fakó mord medve,
 a makacs öregség.
 Várja hogy leszálljunk
 szerelem fájáról,
 hogy aztán szétszedjen
 emésztő szájával.
 Gond, bajok, az egész
 hiéna-sereg, mely
 a távozó élet
 sarkaiban lebzsel,
 körülállja fánkat,
 s néha összenézünk :
 lehet-e még innen
 lejutni valaha nekünk?
 Óh Szerelem, segíts,
 erősítsed szárnyunk,
 mert csak a vak égbe
 van ut innen már szállnunk,
 egyenest az égbe,
 a jeltelen éjbe,
 vagy annál is tovább,
 valami Isten elébe.

MICSODA FÖSTMÉNY!

Eső utáni fény, különös fény, mit játszol
oly méla-frissen, égő-hűssen a csillogó utcákon?

Utcákon, utcámon, utcánkon, édes :
szeretem a mi szomorú, szeretem ami fényes.

Mily sűrű, mily nedves színeket csorgat és csünget
az égi ecset, mely sokszor oly sötétre festette életünket!

S innen az emeletről — pici tókat, ingókat, elfutókat,
látom az esernyők selymét s a lakktetejű autókat.

Talán az egész világ most csak ing és elfut és fölkap
az Égbe, mely életestül mind könnyeden csünget és csorgat

engem és téged egy ecsethajszálon s majd újra elmázol
mint a felhőt és tócsát, amit senkise gyászol...

Óh jaj, mi készül itt, térben és időben, micsoda föstmény!
... Eső utáni fény, méla-friss, égő-hűs, különös fény...

A MANDARIN RÉME

Bölcs és vén és mandarin vagyok,
 mindent szeretek, mindent tudok.
 Este lugasokban üldögélek,
 asszonyok csókolják lábamat,
 s úgy öntik el lelkemet a kéjek,
 mint a fürdőt a patak,

s akkor úgy süt rám a lampion,
 mint a hold süt át a patakon,
 ahogy látják a halak; de halvány
 gömbje eltorzulva hirtelen,
 rózsaszín, áttetsző papírcán
 egyszerre csak megjelen

egy keserves, rettentő vonás,
 melytől szemem porcellánja vás,
 fogam vacog, és mandarin-lelkem
 földön csúszik, mint silány kigyó,
 akit megzabáltak és betelten
 bunkájával sujt a pór,

s már vonaglik. Óh mit ér a kincs,
 mit ér sárga selymem és a tincs,
 süvegemnek gombjai mit érnek
 s bölcsesség és csók és hatalom,
 ha lelkemben fintor lesz a fénynek
 tánca, és a lampion

rám nevet, mint fitosorrú rém,
 s halk sugárfogakkal mar belém,
 s szememen át úgy pislog agyamba
 síri-durván hályogos szeme,
 mint egy útszélen felfordult bamba
 koldus hitvány szelleme?

A MADONNA FAKIRJA

Hogyan lépett e primitív Madonna e volutás, barokk párkányra? Olyan magas a párkány, hogy amint az évek malma csikar, ki béna földön ülök, romló szemem nem éri már a márvány únt díszein túl ama boldog arcot.

Mert jaj, ma, társak, földön ül a költő, mint egy fakir az aranyos teremben, zsákmány és gyöngyös táncok közt — de ő csak mezitlen és soványan ül, a nábob szőnyege sáros lesz nyomától, úgy ül idegen, és csúf sebeit vakarva.

Mit keres ott a földön? Tán a rímet, mint leejtett pléh-csörgőjét a gyermek, keresi gyermekessen. A cselédek kisöpörték? vagy ott csörög a táncban perecnek kötve egy frivol bokára? vagy legurult a terrászról a sárba?

Nézz föl az égre, lelkem! Már a vércsék kerengnek ott; s az ember is, ha szárnyas, vércsét csinál magából. Jön a sűrű tavasz — de vadszin egében csak inkább rémít a szürke berregés, csak inkább eltűnik az angyalok kék ruhája.

SZENTJÁNOSFŐ

Ki tud tréfásan és könnyedén beszélni?
Kedves társaim, kik küzködtek és vergődtek
a könnyű szóért! sziklákat cepelünk
keblünkben, és táncolni kell! Óh milyen Salomé
bírna táncolni itt!?

A véres Föld, mint egy szentjánosfő,
táncol a légi Sors ölében, noha még
élet, élet van benne! Meg-megrándul,
kínlódik, s néha szédületén
pillanatnyi villanás
fut át: a véres fő Salomé vad ölében
az eljövendő Krisztusról álmodik.

A LÉLEK ÜNNEPE

Ólom-idő! Vajjon egy hétre mától
 pünköstit is így lesz? Harsány, régi ünnep!
 Akkor csupa tüzes nyelv volt a Sátor,
 gyújtó, beszédes lángolás a mennyek.

Ma hallgat a harsona, csak a dob szól,
 az eső dobja, s mint alélós hinta,
 melyen a Szellem szédelegve hopszol,
 kél az új tavasz, lendül a bab-inda.

Próbálkozik a nagy harang a ködben,
 melyet kásásan kavár a madár.
 És minden ébred, csak a nap, a nap nem...
 Orfeusz hátranéz, s meredten áll.

Nyujtóznak barlangjukban a vadak,
 de a báj-síp szavát hiába lesnéd.
 A pünkösti királynők hervatag
 trónját restellik már a tisztos Eszmék.

S a rigó csúfol, s a kakuk hebeg,
 és úgy fakad ki a pünkösti rózsa,
 tövis nélkül, mint oktalan sebek,
 vagy fájdalom, mely bosszút állni tompa.

A MAGYAROK ISTENÉHEZ

Vagy-e? S ki vagy? S mienk vagy-e? Csupán mienk és senki másé? Szabad-e hogy csupán a mienk légy? És lehetsz-e az, aki vagy, ha csupán a mienk vagy?

S mégis : lehetsz-e aki vagy, ha nem tudsz *csupán-mienk* is lenni? Lehet-e világod végtelen, ha nem vagyunk mi is középen, és sorsunk a Tengely?

Mi vár reánk? És jön-e még igazság? Vagy mi leszünk a keresztrefeszített a nemzetek közt? Akkor is középen áll a Kereszt, s ki szenved : Messiás.

És ez van talán hátra még. Az embert, az aprót, megváltottad már. A *népek váltsága* jó most. S bizonytal mienk vagy, Isten, amíg mi hordjuk a keresztet.

Mert nem lehetsz a mérges kis Wotanok öccse te, egy a sok közül, pogány csillag, hanem ki eljött, csillagoltó nap, s kinél kisebb nekünk nem elég :

magyarok és mindenek Istene.

NE ILY HALÁLT, NE ILY HARCOT !

Nem kell nékem örök béke
 (meglesz majd a temetőbe').
 Örök harc a kívánságom,
 de nem ahogy tegnap láttam
 hivatalos-kényszeredve,
 kinek nincs is semmi kedve,
 gyávaságból s alázattal
 elmenni egy szolga-haddal ;
 ölni ismeretlen testvért,
 aki bennünket nem is sért,
 mert — bár közös minden eszménk —
 ellenségnek kinevezték ;
 parancsszóra halni végül
 cél nélkül és haszon nélkül
 kutyamód és árokmélyen —
 még a kutyát jobbnak vélem,
 mert ki tudná ránevelni
 ártatlan ebtársát ölni?
 Ne ily halált, ne ily harcot
 adjon Isten a magyarnak !
 Elég soká volt élete
 játék mások kezeibe' :
 ne legyen már többet játék !
 Legyen eztán a magáé !
 Harcolja meg, ha van harca,
 igazságát föl ne adja,
 mert a földott igazság
 a világ testén sebet vág.
 De senkise szálljon hadba,
 ha egy angyal nem ragadja
 saját hittel, saját célért,
 s csak ha önkényt adja vérért
 és nem gyávaságból bátor,
 hanem angyala szavától.
 Nem kívánok örök békét,
 csak a gyáva harcok végét.
 Szent áldozat ez az élet,
 ha igaz szívvel fecsérled,
 de amelyért kényszer-vér folyt
 a zászlón szenny lesz a vérfolt.
 Ne szűnjenek hát a harcok :
 magam is zászlókat tartok.
 Hogy lehetne béke boldog,
 míg a tiprott jog sikoltoz ?

Hisz a sikoltás a csendben
 hangzanék még rémesebben.
 De csak az álljon ki sorba,
 kit anyála küld a harcba,
 s ha kincsét oltárra hozza,
 ne a más vérét áldozza!
 Tisztelje a más békéjét,
 ki halni kész az övéért:
 akkor csupa hős ví harcot,
 angyalok tartják a pajzsot
 és az Isten újra ránk néz
 felhőkből mint generális
 és így szól a szívek nyelvén:
 »Béke és harc mind az enyém!
 »Jó katonám, hű zsellérem,
 »fegyveretek elcserélem.
 »Béke lesz az igaz harcból:
 »de a béke tovább harcol.
 »Új csata, más kard, új tábor,
 »új csillagban győztes sátor!
 »Nem kell nékem örök béke,
 »csak méltóbb had szövetsége.«

ÚJ MYTHOLÓGIA

Nemzeteket láttam, hatalmas szörnyeket, küzdeni, óriás testtel, s ez óriás testben mily fájó az emberi átom! Taréjuk véresen ing még, levágott farkuk vonaglik bús tartományokban, és feszülő, páncélos karjuk vergődő kis nemzet-férgeket szorít kegyetlen.

Nagy szörny-anyádhoz hiába kiáltasz,
ki nem érti fájdalom-nyelvedet
s kivel élned, élned és halnod kell ma.
Ellene bizsersz-é a testnek, melyben hús vagy?
mellyel egy vagy? Tudnád-e nem szeretni?
harcának gátja lenni, áruló,
beteg parány, kivágni-való?
(bár végül jaj mindig a beteg parányoké lesz a szó).

Várj és nézz! Már sok szörny harctere volt ez a föld
a mesés halgyíkoktól a veszedelmes istenekig
és a türelmetlen szektákon át, míg ezek eljöttek
s fölfaltak szektákat és isteneket.

Ők is meghalnak egyszer. Légy büszke, kis átom,
legkisebb s legnagyobb! alfa és ómega te,
minden szörnyek bölcsője s temetője.
Te bennük vagy, de ők is tebenned, ki szörnyeid
magadból alkotod s magadért. Széthullanak ők
de te maradsz, hulláikból építve jövőd
harcainak új s új fálánkszait:

Óh tennen halandó hadaid rabja — mert az Ember harcainak
egynapos hadai csupán e nemzetek — óh lelkes átom,
ki messzebb látsz a testnél, melynek átoma vagy!
Túrj és nézz! Élj és halj ha kell! Pusztulj és maradj!
Légy hű és légy szabad! Gondolj a madarakra,
kik hívek a fához, mely fészüket adja,
s mégis kilátnak, kiszállnak a légi magasba!
Két hazában otthonosok: polgárai a fának
s együtt örök polgárai mind égnek és szabadságnak.

POLITIKA

Martinuzziak kora jött újra. Összeszorított fogak, keserű alkuvás, erdélyi ravaszság. Már látom a csukott ajk s nyitott szem hőseit.

A régi fények égnek még előttünk, se fogyva, se lengve : de lábunk óvatos, hogy el ne tiporjuk vetéseinket, és szótlán, tartott, lélekzetfojtott lett bennünk a Hit.

Óh, vetéseink, gyenge kis magvaink, sarjadjatok fűvé gyűljetek pázsittá, duzzadjatok bársonnyá, kezdjétek szöni a reményszín szőnyeget a Nap sugárlábai alá !

Most harcol ő a Tél óriásaival. A gazda vár, kinéz, kerítést csinál, öntöz. A nagy vizek zúgnak már. Vigyázni kell. Vésszel és áldással jön a Láng.

AZ ELMARADT TÖSZT

F... M...-nak.

Hol év, perc, bor, barátság fölszakad,
 engem különös gátak zsilipelnek
 és hallgatok, mintha gondolatom
 szédülne meredek hídján a nyelvnek ;
 de belül, lassan, fészken, titkosan
 a szavak mégis gyűlnek, gyűlnek ;
 kiket rímek tollával tollazok,
 hogy ki ne hüljenek, ha kiröpülnek.
 (Iem az én tollas, késett tösztom.)

Beszélni nem tudok. De bármit
 mondjon a boraimra-írigy tábor,
 tudok a nemes mámor poharából
 inni,
 és tudok hinni
 (amihez ma kell is a mámor).
 És poharam beszéde : csengés.

Igaz emberhez, erős, hű barátához
 talán illik is a néma pohár
 hittel, és borral, mert röpül az élet.
 Úlj le a gonosz évek lépcsőjén
 egy pillanatra — melléd ülök én is.
 Nehéz és mindig egyforma a lépcső,
 de mégis : fölfelé visz.
 (S ha nem hiszed, kérdezd meg fiaidtul :
 főntebb indul, aki *ma* indul.)

Mi itt ülünk a fokok sivatagján,
 a grádicson, mely fut és visz és elhagy.
 De még kezünkben a pohár töretlen
 s a régi tüzet olvasom szemedben
 (nem volt mámor tiednél okosabb,
 s okosság mámorosabb,
 minden igaz mámornak kezét-nyújtó).

Igy ül együtt a mámor és okosság ;
 s az ördög-lépcső, mintegy Luna-parkban,
 szalad a gyorsvonalnál viharabban,
 szalad velünk, s majd kiszalad alólunk, —
 (jó, ha így zökkenésnél, állomásnál
 kicsit összefogózunk) . . .

KABÁTDOBÓS, KALAPHAJÍTÓS!

Vad és hirtelen ízü élet!
 már az illatok sűrűsödnek
 ugyan ki mondja meg, mikor lesz
 az illatból íz?
 Illat vagy íz, jönnek és gyűlnek
 megcsapva, mint hajdan, a nyelvem
 hegyét, s ajkam erkélyét, mint az árvíz,
 és szájam padlását elöntve...
 Milyen ifjúság!
 Így csaptak meg akkor is, akkor...
 bódultan és borulva jártam;
 de most, Uram, már négy keresztje terhén
 nyüttes életem
 hogyne riadna útonálló
 tavasz-hadaktól kik minden bozót
 mögül lesvén, nem hagynak menni nyugton
 kriptám felé — s ne támolyogva
 taglói alatt
 új márciusnak!? Hát csatázni még?
 Pedig én már jobban szeretnék
 alázatosan letérdelni mint a
 piac közepén
 a teve hogy terhét levennék —
 de haj! még ostoroz a hajcsár!
 Megint tavasz van, hív az erdő.
 Gyűrökre hát! Kábulva, támolyogva
 mégis csak erő,
 erő ez mégis! Ifjúság ez!
 kabátdobós, kalaphajítós!
 vagy rajta, mint vidám favágók
 már csattog a fejsze! —
 és félre azt ami nehéz: a lélek
 izzadt ruháját! Semmi! S még e vers is
 úgy akadjon meg az idők bogán,
 mint egy ágon a favágók kabátja.

DOPING

Ha szólok, zengés lesz a hangból,
mely váratlan-messzire hallik ;
ha lépek, léptem szökelés :
hirtelen elvisz társaimtól ;
ha kezem nyujtom, csupa fájó,
titkolt, csodás sebekhez érek ;
s ha csókolok, ha csókolok,
csókom holtig-nyűgöző bélyeg.
Melyik isten dópingol engem,
hogy csodája legyek magamnak
és ennen mozdulataimtól
mintegy idegentől riadjak?
Mint a kávéval megitatott
paripa, térdeim zsibognak :
ki vagyok én? s hová jutok?
úgy vágtatok, mint a halottak.
Óh élet nyüge, végy körül !
ne hagyjatok, drága barátok !
mert oly testvértelen mezőbe
hajt előre az ittas átok !
s ha, mint túlhúzott óra, szívem
a cél előtt pattanva öl meg,
gúnyol majd az üres gyep : mint ki
egy nagy nász-ágyon maga hal meg.

ELÉG A KÓSTOLÓ

Mi tüzel, hogy újra forrsz?
 Kóstolót a duska sors
 mindenből adott, és jól tudod, ha
 tengereket adott volna, az sem
 lenne több, mint ez a kóstoló...

Kínnal-borral gazdag úr!
 Végigjászva minden húr.
 Hogyha mostan halnál, úgy omolnál
 zajjal, könnyel, mint egy büszke bércről
 zuhataggá leszakadt folyó.

Maga a Nap dobna rád
 szívárványból koszorút.
 Nem hogy itten fuldokolj a sárban!
 Nem hogy estig bukdosódj a buckán,
 bús csavargó! egyre lefelé.

Minden folyót vár a Styx.
 Óh, megoldó biztos X!
 De jaj neked, apadva s feledve,
 mint a pohár kiloccsantott alja,
 lenni a földé vagy Istené!

VERSENYT AZ ESZTENDŐKKEL!

1928—1933

Mint a kutya silány házában,
 legeslegutolsó a családban,
 kiverten és sárral dobáltan,
 és mégis híven és bátran
 kiált egyedül a határban
 fázva és szeleknek kitártan :
 amit kiáltok, úgy kiáltom
 vénen, magamban és ziláltan,
 sárosan, rúgdalva, ruhátlan,
 híven, remegve és bátran.

Magamra maradtam, magamra
 és hangom mint vén kutya hangja
 rekedt már, vagy mintha a kamra
 mélyéből jönne, tömlőckamra
 mélyéből. (Én vagyok a kamra.)
 És mire fölér ajakamra,
 száz faltól fulladt és bamba,
 mert az élet mosott goromba
 habjaival, és süket és tompa
 iszapot rakott minden ablakomba.

Nagy almáriumaimban néha
 szalagokat találok, léha
 csecsebecsét. Fakó, únt, méla
 régi divatok maradéka,
 régi gazdagság bús hagyatéka.
 S szólok : »Gyermekeim, ti hangok,
 vegyetek föl néhány cafrangot,
 néhány szalagot és sallangot !«
 És fölvesznek néhány sallangot
 gyermekeim, a megfakult hangok.

De abban is csak ügyetlenebbek,
 félszegebbek és feszesebbek
 — mint kinőtt ruhában — merevebbek
 s koldus irígyeim nevetnek :
 de a hangok csak jönnek, tolulnak,
 semmivel sem törődnek, kibújnak,
 s botlódva bár, újak és újak,
 gáton, iszapon átnyomulnak,
 s fulnak és túrnak és fúrnak,
 míg cafrangjaik rongyokban lehullnak.

*S kérdelem : »Mit jöttök egyre-másra,
fázva, fulva, fakulva, vásva,
hogy szégyeneteket mindenki lássa?*

Mért jöttök ki ilyen dadogásra ?«

*S felelnek : »Dadogunk, botorkálunk,
de ki kell jönnünk, egy szó előtt járunk,
dadogás vagyunk, egy szó jön utánunk,
követek vagyunk, utat csinálunk.*

Nagy szó, nagy szó a mi királyunk !

Mi dadogunk, de várj, ki jön utánunk.«

GONDOK KEREPLŐJE

A csupasz fák csúcsa mint tük hegye bök be
 az égi flanellba :
 az Isten a földet hóba és ködökbe
 puhán becsavarta,
 hogy óvja azt a pár maradék plántáját,
 amit az ember nem
 irtott ki még, s amik a bús tavaszt várják
 szabadon vagy kertben.

Milyen szép lehet most ottkűn a mezőkön
 elveszni nyomtalan ;
 bújdosni, mint aki maga van a földön,
 az Űrben maga van
 s minden lépésénél mögötte, úgy tetszik,
 elsüllyed a parlag,
 és a szomszéd falu semmivel se messzibb,
 mint a szomszéd csillag.

Ott még felröpülne különös madaram
 a fényködös éjig.
 Csak itt olyan alélt és mozdulattalan,
 hogy tán holtnak vélik.
 Pedig él : egész nap csirreg a fülemben,
 dalt töredező halkán ;
 elkezdi, s elhagyja . . . dalainak selyme
 rongy az utcazajban.

Ó szegény madárhang ! hogy leng száll és szakad
 minden kis szellőre !
 s hogy riad, hogy némul, ha rákezd a vad
 gondok kereplője !
 Ki kötötte ezt a kereplőt nyakamba,
 mint a poklosoknak,
 hogy ezer arc közt is vakon, mirt a bamba,
 s egyedül, bolyogjak ?

AZ ÁLOM KIVETETT

Engem ma a hallgatag álom kivetett hangos partjaira.
Sárban görgetett, sziklához ütött, míg szennyesen és fájva
kiáltottam kedvesemnek: »Ments meg kedvesem!«

Ma reggel, mikor elsőt csilingeltek a villamosok,
oly csöndes volt még, lehetett hallani a szomszéd apácák
klastromából hogy kondul imára a kis harang.

Kedvesem kinyújtotta karját — ő maga is
az álom hajótöröttje volt, s a Valóság szennyes és sziklás
partjain találkoztunk, mint szegény Robinsonok,

kiknek most majd el kell indulni valami barátságtalan
idegen föld belseje felé, ahol a Törzsek laknak
s idegen, féltékeny szemekkel néznek meztelen és vadan.

Mint indián faluhoz érve, csilingelés, harangmuzsika
fogad, de majd elvész a harci zsivajban; fogságra hullunk.
s kinoznak, míg eljön értünk az Álom, a mentőhajó.

ÁLMOK KUSZA KERTJEIBŐL

Álmodtam én és az álom, az álom én magam voltam.
 Kertben bolygtam, és magam voltam a kert, ahol bolygtam,
 a kert, ahol bolygtam és bolygok, botlódva bozóttól bozótig,
 mint ki éjjel jár tapogatva és az árnyaktól húzódik.
 Gonosz ligetben járok én, utamat nem látom előre,
 és mégis biztosan tudom, hogy kijutok egyszer belőle.
 Nem lesz az máрма, sem holnap, sem holnapután, s azután sem,
 és jól tudom, hogy nem lesz még halálom különös óráján sem,
 s nem az idők végén — az idő sohsem érheti végét :
 hanem az idők mögött valahol, hol az Isten tartja székét.

S veszélyesen, mintha az ürben egy csillag egy másikra hullna,
 hullt, kedvesem, kertemre kertet és testvér álmod álmomra.
 Most titkosan egy helyen két kert, és két álom olvad keverve,
 mint egy lemezen két fénykép, vagy két hang egyszerre leverve.
 Mintha külön nem volna elég útvesztő lelkünk vagy testünk,
 egymásra dobott két háló, egymás zavarába estünk.
 Egymás élete szőrnyeivel tele minden bozótunk :
 dupla sűrűségben járunk mi, s kézfogva tapogatózunk.
 Vagy néha dacosan, ha egymás lázas kezét eleresztjük,
 nem vagyunk sem egy már, se kettő, magunkat is velevesztjük.

Óh, nem vagyunk mi boldogok, se tiszták, se jók, se bölcsek.
 Életünk a kócos erdők ágainál kúszább és törtebb,
 ezer rosszaságtól sötét és könnyektől nedves ;
 de a lombok végül is egymást a nyílt égbe ölelik, kedves,
 mely fényes homlokkal hajol ránk, mint dajka az ébredezőre . . .
 s egyszer simára gombolyul minden ami zilált és dőre.
 Nem lesz az máрма, sem holnap : az idő csak oszlopos tornác.
 A Takács a napok mögött ül, amik során élve túl nem látsz.
 Durva cselédei tépik álmaink kócát, a Sorsok,
 mely gubancban hever előtte s nagy kezeik szelében borzog.

REJTVÉNYEK

Nem az átlátszó forrásvíz kell nekem.
(Zavaros, sáros és gőzölgő fakadás
gyógyít engem a mama-földből.)

Két kezet láttam, meztelen két kezet.
(Az egyik fiú volt, a másik meg leány.
Imára voltak összetéve.)

Homlokod lámpa, mint a bányászoké.
(Szépen ég, de ne hidd, hogy sokra mégy vele :
a fénye takar, mint egy fátyol.)

Kedvesem arcát sohase láttam én.
(Mindig álarcosan ölelt meg engemet.
De saját szívemet se láttam.)

Már rég nem élek, mozgó halott vagyok.
(Szívemben esztendők tudják, hogy nem lehet
egyszerre élni és szeretni.)

A KEDVES ARCKÉPE

Hirtelen amint a szobába léptem,
előttem ült a drága valaki,
közel és mégis holdtáj-messzeségben,
mert e világból keret zárta ki.
Örök magányba zárta, arany ablak ;
és nem nézett rám, nem is nevetett :
csak a színek daloltak és lobogtak
s lengették a keretet.

Nem ismersz hát, kedvesem, nem szeretsz hát ?
Két kisujjad úgy fonod egybe, mint
szeretők irigy karja fűzi egymást,
hogy számüzött lesz aki rátekinthet.
Alsó és felső ajakad szoros pár
összesimulnak meleg-meztelen
mintahogy két szerelmes egy csukott száj,
ki a világnak nem felel.

Más keresi majd a könnyű örökfényt
arcodon s a szitakötő mosolyt
s meg sem ismeri tán a csüggeteg lényt,
ki itt méla-magába elomolt.
De én ismerlek, mert magány marad csak
a magány, bárha két magány vegyül
ismerlek, asszony, így ahogy *magad* vagy,
gyógyíthatatlan egyedül !

Ismerlek? . . . Kép vagy ; lehetünk-e mások
egymásnak, és ki lát a kép mögé?
Bár lelket párolognak a vonások,
mint e vászonra festett alaké,
hol a festőnek lelke s a modellnek
ködben villózik, mint hold udvara,
mely fátyol és sugár egyszerre, s elfed
miközben világítana.

De dalolnak és lobognak a színek
lángként, mely kohó nyitjában fogoly.
Piros kabátkád, lila párna, szőnyeg . . .
mint ablakon túl kinyílt tűzbokor.
Elvárásolt bokor az, csipkerózsa :
óh, szerető, váltsd meg, ha szereted !
Micsoda csókra vár, micsoda szókra,
szétvetni a keretet !

FÜST ÉS KOROM KÖZÜL

Füst és korom, megtorlik a Vád
feje körül, aki fáklyával megy
ilyen fulladt, szűk pincéken át.

Maró füst és keserű korom :
óh, be gonosz levegőt kell színóm
bújkáló bús magyar útamon !

Megvakít, rág, bénít, töm, tapad.
Látjátok még lángom? Én nem látom,
csak a füstöt, ami visszacsap.

És már mindent elvet undorom . . .
Híg madarak szárnya hull szememre :
hull a híg, lágy, loncsos, langy korom.

Különös álarcosként halok
s úntan fogják képemet föltárni
a morc hullamosó századok,

kiknek arca csak akként derül,
mint a kapzsi archeológ arca,
ha a múmiából kincs kerül.

Ami kincseimben legcsudább,
ők lelik meg, mert ti eldobtátok,
mint a gyermek az almacsutát.

Árva, kemény, nedvtelen csutak :
mégis benne minden nedvek anyja,
a jövőnek szórt morzsa, a Mag.

FÁRADTSÁG

Ki a Betűk veszélyes menetét
vezeted e labirint papiron, hol
se jel, se korlát s régi nevedet már
restelled ihlető Véletlen — ingyen
hatalmad nemcsak ajkunkat s az írók
ujját dajkálja : minden mozdulat
anyja vagy és cinkos sugója e
föld forgó-színén. Te diktálod azt a
lihegtető, rosszvégű és kegyetlen
regényt is, melynek címe »Élet«. Áldott
vagy siratott sugalmaid söpri el
vagy hozza helyre mit a siket Ész
homlokunk padlásszobájában ülve
értetlenül kitérvelt. Belzebub
és Ráfael ! ki Tóbiás gyanánt
fogsz kézen, hogy a Mélység szája-szélén
vakok legyünk ; vagy bokros örület
paripáján röpítész ismeretlen
élet-tájakra. Engem is milyen
tájakra vittél, mily sohase-vélt
szökéseket büvöltél inaimba,
mily lengésekre lökted rest karom,
hogy magamnak látvány és csoda lett
amint nehéz zászlókat gyenge ujjal
vagy a váratlan kedves társ kezét
hirtelen megszorítva, életet
s jövőt pecsételt. És kiállítottál
világ elé, magasba, s ajkaimra
oly szókat adtál, hogy álmodva sem
mondtam volna ki nélküled. S ma itthagysz
ébredve és vénen és meredélyek
fölött, s én nem is tudom, mit kívánjak,
amint susogó hangod távolodni
s halkulni érzem : azt-e hogy maradj még,
maradj velem — vagy menj, veszélyes angyal,
menj, hadd pihenjek, itt az este már !
Ne kergess, hadd csavarjam újra sértett
lelkem köré a puha nyugalom
óvó kendőit. Minden mozdulat
ledobja egy fátylunkat, mind leleplez
új meg új pőreséggel. Engem is
addig sarkantyúztál, gonosz, hogy egyre
meztelenebbül állok itt — de ez

nem a boldog bujaság diadalmas
meztelensége már, hanem a gyertyás
korbácsos üngös penitencia
szégyenkező és fájó hősisége.

ISTEN GYERTYÁJA

Engem nem tudtak eloltani :
 élek és itt vagyok, itten !
 Pedig nagy világ-szelek elé
 emelted hős, vak, kicsi gyertyád —
 mit akarsz velem, Isten?

Inog a láng már és tövig ég
 bölcs, szent, konok kezeidben. —
 S új szelek jönnek, fattyu-vihar,
 vakarcs-poklok szégyen-fuvalma —
 mit akarsz velem, Isten?

Szégyen-szél, fattyu-lehellet is
 zord annak, aki mezitlen :
 gyötörni tud, eloltani nem,
 míg viaszom csöppig, kisirom —
 mit akarsz velem, Isten?

Mért tart magasra nagy tenyered?
 és milyen éj vize zug lenn,
 hol sisteregve kiszenvetek
 ha majd kegyetlen beledobsz, hogy
 körmödre ne égjek, Isten?

INTROIBO

*Oh dohos frissesség! Pincék és templomok
frissesége! A ház télen át szundikázott
magában, s most ahogy kitárom ajtaját,
első vendég aki megelőz, besuhan,
akit magam előtt bocsátok mint arany-
ruhás királyt (vagy mint templomba lép a pap
dús pluviáléban) a fénypalástú nap.*

*Belép a pap, belép, s mögötte zendül a
kórus, bizsereg a sarjadás, lüktet a
kakukszó, s olyan ez, mint amikor tavasszal
nyíl a pinceajtó s mozdulnak a borok.*

*Ez lesz, ez lesz az én templomom, s úgy szököm
ide mint jámbor ős népség jutott a barbár
harcok elől a szent helyekre hajdan, így
mentvén bús kincseit és összeköpdösött
szentségeit a szent, hűvös falak között
s úgy teszem el magam, mint a tetszhalott fakir
ki századokat is átszunnyad és kibír.*

*Királyok lettek így fakirrá Indiában
kriptába szállva bölcsen, ha ellenségeik
száma sokasodott, tudva, hogy minden új
ellenség keltén új ága nő koronájuknak.*

*Ez lesz az én kriptám, pincém és templomom.
Introibo . . . Körül mindent előnt a Vadság
fojtva mint árvizek után a gaz . . . Tekints
vermembe, nap! Borom él és forr. Itt rakom
sorba hordóim, és gyógyul áhítatom.
Künn zengnek sarjadó, kakukszavas misék,
benn üdít eleven, kriptai frissesség.*

MEDVE-NÓTA

Fordul a világ, kiborúl alólam.
 Megkapaszkodtam peremén egy dombnak.
 Kis ház, börtönöm vagy-e? csillagnéző
 tornyom-e? Barlang

kell a medvének, ha megunja táncát
 a vásár padján s kiszökik magányos
 bérc közé ; mint én vonulok most tüskés
 bérci-magamba.

Más vagyok mint más. Magasan, tüskésen,
 így kell már élnem, s ha te nem volnál itt,
 tán nem is látnék melegebb szemet zord
 csillagokénál.

Más vagyok mint más. Minek is tagadnám?
 Lásd, a föld kibillen alólam, és mint
 visszatérő láz, kamasz éveim vad
 gögje megújul

s mindentől eltép. Köszönöm, hogy itt vagy.
 Szólj egy szót, s én úgy teszek egy szavadra,
 mint szökött mackó ha vidám kedvében
 bérci közt új

táncra áll kétláb a vadonban ; mancsán
 zeng a cintányér ami rajta még ; az
 éji vándor hallja, megáll, s az erdő
 titkain ámul.

LEVÉL

Ne kérdezd, barátom, hogy mit dolgozom
mert csak vékony időm könyvét lapozom
s ez a fáradt élet úgy tart pihenőt,
mint üres könyv-oldal új szakasz előtt.

A fű sarját nyírom, a fákat nyeselem,
fázó bárány módján a Napot lesem.
Lapokkal, levéllel halmos asztalom :
zsongó gyepem ágya csendesebb halom.

Asztalom bús szirtjén lapok, levelek,
lelkekből verődött, nyugtalan sereg
idevert madárraj, zsigog és csipog :
üzenetek, élet, levelek, lapok . . .

Ne várj tőlem semmit, távol jóbarát?
Ne lesd a poétát, tirannus világ!
Barlangba huzódott, sárkányokkal vív,
szökevénynek látszik, aki volt oly hív.

Szökevénynek látszik, lelke csupa dac,
amit tőle várnak, sohse teszi azt.
Jaj, szegény lélek, hát világ rabja légy?
Vagy saját szobroznak hitvány majma légy?

Búsan mosolyog rám kertemből a nyár,
mert engem az ősz kezd aranyozni már,
hervadt fa rozsdája, halálos arany,
kit ez a fény von be, annak este van.

Mint kit egy dús ünnep öröme rége
talpig aranyba vont az éh-szemű nép,
meztelen állt ott, eleven szobor :
csak ő maga tudta, hogyan fuldokol.

HOLT PRÓFÉTA A HEGYEN

Nyájas magasságban csüng a dombtetőn a ház,
de én mordan ülök benne, mint Jerémiás.

Hozza postámat a posta. Ujság és levél
mintha mind olyanról szólna, aki rég nem él.

Hol a sok *netán* és *hátha*? Meghalt a jelen,
s ami hír fülembé ér, mind csak történelem.

Elsüllyedt a világ és nem maradt élve más:
dombon ül s fejet csóvál a mord Jerémiás.

Eltűntek és elsüllyedtek, s talán így a jobb:
míg itt voltak, kínzóbb volt hogy egyedül vagyok.

Hozza postámat a posta: mennyi hír, divat!
Engem nem visznek magukkal, föl nem oldanak.

Mіндеgy! a világ süllyed vagy én lettem halott:
akként élek mint akik már Változatlanok.

S mordan nézem hogy köröttem a vak élet hal,
mint egy holt próféta kit már senki úgyse hall.

Mint a nyiltszemű halottak kiket régidőn
barbár törzsük künnhagyott a nyájas dombtetőn.

Hozza postámat a posta: mennyi rossz madár!
Be jó hogy csőrük csapása egy cseppet se fáj!

DZSUNGEL-IDILL

Jer ki, kedves, az esőtől minden újra friss.
Láttad, hogy kinyílt a másik georgina is?
Ne neved! Csak pár szál virág tipeg körülünk :
de legalább mindeniknek külön örülünk.

Hajdan rengetegbe vágytam, legiónyi vén
góliát fa sűrűjébe, kicsi Dávid én.
Érzéssel fújtam tanítóm csitri dallamát :
»Árnyas erdőben szeretnék élni nyáron át !«

De ma lásd, oly rémes erdő zaját hallgatom,
s ennen életem mögöttem olyan vak vadon !
Éjjel is magába húz egy ingó sűrűség,
hol az ijedt álom jár és zsombékokra lép.

Jer hát, jó itt csöpp kertünkben, mely ma újra friss !
Örülj, hogy kinyílt a »másik« georgina is.
Nékem ez a pár fa-alja époly dús világ,
mint a legnagyobb erdőség, »élni nyáron át«.

Fű között szemem ha lát egy pöttöm bogarat,
vele megy veszélyes útján, dzsungele alatt,
s tudja, mily tér egyik diófától másikig,
hol ezer csoda burjánzik, ezer rém lakik.

Sohsem ér a kert végébe. Elég messzeség
elérni a ránkboruló levelek közé,
amik olyan illatosak és keserűek,
mint e nyár, melyet alattuk élni jó veled.

CSAK EGY KIS MÉHE . . .

De jó ébredni fehér falak közt
madárszóra,
ahogy engem márma költött
a hajnalóra.

Nap néni oly szelíden mosolygott
az ablakra
éji viharnek könnyes emlékét
szárogatva.

De mint egy morcan kedélyes bátya
vastag hangja,
mordult be kintről az öregtemplom
morc harangja.

Egy kicsi méh meg beszorult valahogy
a szobába
s az egész szoba most zeng, mint egy zsongó
zeneláda.

Szeretnék sírni : olyan szép minden !
Korholj, bátya :
mért veszett bangó figyelmem annyi
csúnyaságra? !

Mosolyogj, néne ! Csak egy kis méhe
szállt lelkembe
s újra zeng lelkem — zsong, mintha örök
hangszer lenne.

VERS A CSIRKEHÁZ MELLŐL

I.

Dombon égek, csorgó nyár füröszt.
Csöpp kert ringat búzamezők közt.
Nézek egy kis törpe házat; azt,
amit rakott a szomszéd paraszt
csirkéinek. Vályog a fala,
de piros cserép a taraja.

Drága kincs az idő s oly kevés!
Jer, segíts meg, bölcs semmittevés!
Tárd ki mégegyszer a kapukat!
Add vissza mit tőlem elragadt
két zsarnok: a Feladat s a Gond:
óráimat, e fogyó vagyont!

Nézelhessem mit az óra ád:
pici háznak piros taraját
s hogy cikáz fölötte két galamb!
Szilaj idill, fehér ditiramb...
Ditiramb vagy idill, bánom én!
Míg céloom nincs, a világ enyém.

II.

Két galamb mint két fehér levél
miket hullva keringet a szél.
Levegőből dobta egy merész
röpülő? Vagy égből égi kéz?
Száll a napban, s lefelé cikáz,
mint egy új kinyilatkoztatás.

Be jó nézni ahogy párosán
elülnek a tető pirosán!
Rest galambok, ti tanítsatok!
Béke és restség a nagy titok.
Mit ér a sok tett és törtetés?
Vér lesz abból, szenny és szenvedés...

Ég veled, cselekvés, munka, harc!
Engem többet eztán nem zavarsz.
Igy vonul ma félre aki jó:
küzdeni a komisznak való,
míg eljő az új háboru majd
s kipúsztítja az emberi fajt.

III.

Igy tünődöm s izgalom fog el :
nem, nem ! menni s cselekedni kell !
Harcot a Harc ellen ! és a Tett
gyilkos lelkét tettel ölni meg,
míg az egész földön kitűzik
a szent Restség fehér zászlait,

hogy galambok módján lengjenek
jámbor csirkeházaink felett,
hol szelíd szárnyasként, jámboran,
— mint aki jámbor, de szárnya van —
megbuvunk majd . . . S tárom a kaput :
búzafield közt fut elém az ut.

Ki az öre a kalászhadak
aranylándzsás dandárainak,
hogy mind veszteg áll, és titkosan
mégis mintha menne, úgy suhan,
menne, mint a Vezér tervelé,
szélben, évben, dús kaszák elé?

ZENGŐ LÉGYPOKOL

Fekszel az ágyon s nézed félsötét
 betegszobád meszelt mennyezetét,
 mely mint az élet pusztasága nyúl
 közted s a szabad ég közt makacsul.

Fehér a mennyezet, de egyhelyütt,
 ahol a füstös olajlámpa függ,
 koromfolt, másutt zápormosta nyom
 Polinéziát rajzolja a falon.

Felfelé fordul lábbal téveteg
 járnak e mappán szerte a legyek,
 mint egy semmibe-lógó sivatag
 szikes rétvén a csúf sötét vadak.

Messzebb egy légvonatban lobogó
 enyves pántlika leng: a légyfogó;
 rajt elfogott legyeknek tízei
 s halálig tartó kínjuk zengeti.

Te hallod s mintha vergődő saját
 lelked sötét zengését hallanád;
 szárnyát veri, halálos csöpp fogoly,
 s röpül a Föld, a zengő légypokol.

Ottkünn az eső megered s kopog,
 mint majd ítéletnapján a dobok
 s mindent valami nagy magányba zár
 szennyesen és puhán a sár, a sár.

ÁFRIKA, ÁFRIKA

Sűrű, ragadós, fekete sötétség ez,
 mint egy melegfürdő, amibe szeszeket töltöttek
 megüllepszik, elárad, fojtogat
 Afrika, Afrika
 ilyenkor nőnek a varázsfüvek,
 a csillag ég, villog, nem világít,
 gyere kedvesem, félek a forró
 óriás árnyak alatt.

Négerek ülnek a folyóparton,
 boszorkányok susogásától nehéz az éjszaka,
 nem halod a dobokat, a dobokat?
 Afrika, Afrika
 különös állatok sírnak a ketrecekben,
 a folyó csillog, mint egy meleg mocsár,
 a fű mászik, a kígyók merednek
 valami bálvány előtt.

Ó, kedvesem, csak titkos kígyók, titkos kígyók
 ne csuszálnának itt minden bokorban,
 a bálványok torzak és naivok és nevetségesek
 Afrika, Afrika
 de nem tudunk már nevetni rajtuk,
 ketten vagyunk majdnem egyedül,
 mindenfelől késeket fennek
 ebben a rémes és gyerekes világban.

A VETKÖZŐ LELKEK

Vetközni vágy lelkünk, mert tenger az ég most és part a világ.
Eleven és veszteg állnak és reszketnek a százkezű fák.
Ezer remegő ujj, remegő sötét ujj kapkodja szelid
kívánczossággal az ellengő szeleknek úszó selymeit.
Még e selymek közt, e remegő sok ujj közt uszik, foszlik, száll
végső pár szavad, mint egy utolsó fátyol, amit ledobtál.
S most lelked oly pörén csapódik lelkemhez, mint a néhai
táncos orgiákon, ha kihúnytak már a fáklyák lángjai,
de a tánc tovább folyt, s a heverő vendég bőrét hirtelen
sima comb surolta a pajzán sötétben forrón, meztelen.
Óh, mit ér a hús únt meztelensége! mily semmi a test!
Jobb szerelem, szégyellt lelkünk tilosáról vetni le a mezt.
Nézd, a Nap fáklyái kihúnytak, homályban a nagy Orgia,
csüggedez a fáradt vendég — be jó lelked érintése ma!
Szomjasan remegnek gondolataink, mint ezerujju fák,
ezer remegő ujj — s nyílt tenger a Semmi — vak part a Világ.
Úgy állunk a parton, mint halálra jegyzett boldog szeretők
meztelen és veszteg állnak és reszketnek a tenger előtt.

A NAP NEM EMLÉKSZIK A CSILLAGOKRA

Zengve s lámpákkal, mint a szinpadok
láza s tragikus szárnyakon suhan
tünte felé a rövid nyári éj.
Óh éjszaka, aki naponta meghalsz,
taníts meghalni! Mennyit ültem e
hegy fölött, a hajnalok karzatán
s tünődtem, milyen a halál? de egy
csillagot sem értem még rajt, mikor
a semmi mögé elbútt! sem a percet
mikor elhallgat a tücskök zenéje.
Minden úgy tűnt el, lopvást, mint az álom,
s a nap nem emlékszik a csillagokra.

Igy tűntök el hát ti is, életem
csillagai, és mint az égi morzsák
oldódtok szét? akik ma oly makacs
tüzekkel ültök egemen, kegyetlen
kivilágítva, mint a fájdalom
a test valamely zúgát, mely talán
nélküle boldog volna és aludna.

Óh életemnek csillagai ti,
kemény morzsák vagytok, és nem tudom,
el tudtok-é majd olvadni a Nappal
meleg szájában? vagy ha majd utam
véget is ér már, Isten e keserves
moccanása, tán megtapadva porként
vak szemcséitek még sajogva fájnak
a fénylő semmiség csigahusának?

VERSES NAPLÓ

Esztergom, Előhegy, 1932 nyarán.

*Naplót írni . . . Akkor irtam naplót mikor gyermek voltam
s napjaim simán gurultak, mint a füzénivaló gyöngyök.
Jaj, egy élet is kevés már, és egy nap is sok nekem!
Én már csak az órák képét festegetem, mint a piktor,*

*aki ugyanazt a tájat reggel, délben, délután és
este újra s újra festi, fények játékát tanulja;
én is óráról-órára, ahogy jön és megy a felhő,
lelki fényeim játékát festegetem újra s újra,*

*fények és árnyak játékát amik jönnek és eltűnnek,
de versem mint fénysugár, a távol űrbe viszi őket,
a jövőbe, mint a fénysugár a táj képét az űrbe,
ahol él és száll örökké, az Isten szemébe gyűlve.*

(Reggeli hat óra)

Nem zene még, nem zene még ez.
Mégcsak hangolnak a zenészek.

Most apad az álmok vize.
Kenderice. Kenderice.

Fészek csippen . . . Rigócska rikkan . . .
vagy kakuk zeng föl innen-onnan,

emberi hangon, mint egy titok,
amit a morc éj elhallgatott,

de már nem állja, és kibuggyan
itt is, ott is, a bokorban.

Nem zene még ez, nem zene . . .
A hajnali óra üt bele.

(Hét óra)

S én hallgatom, ködből, mint a vak,
 hogy múlnak a hajnali órák.
 Életem órái múlnak.

Folyton rövidülő életem
 órái múlnak zengve.
 Ércesen múlnak ők, öblösen.

Zengés, de nem zene még ez, nem!
 Azt az órát én meg nem érem...
 Zenétlenül, így kell végeznem...

Ottkünn tyúk kárál, szarka csörög.
 Ki a vendég akire várjak?
 Az ablakon egy dongó nyöszörög.

S mily emberi hangon szól a kakukk!
 Mintha önmagát csufolná...
 S a szél is kezdi már: zug, zug, zug...

(Nyolc és fél kilenc közt)

Itt a legnagyobb átok a szél.
 Ilyenkor kezdi s csak este ül el.
 .....Mit álmodtál, kedvesem?

Fülemüle is szólhatott az éjjel:
 mi nem hallottuk, mi aludtunk mélyen.
 Mi már hiszen falusiak vagyunk.

Falusi gond üz minket. Most vakolnak
 a kőmivesek. Villany ég maholnap
 s olaj nem fogja kormozni falunk.

Fülemülével nem gondol a gazda.
 Terrászokat rakattam sárba-gazba.
 Mint felvigyázó botos babilón

rabok nyüzsgését, vagy a polinézi
 gyarmatos, néger szolgálait ha nézi,
 úgy állok fönn a lépcsőfordulón

sárga kalapban. S órahosszat nézem
a munkát. Pedig sem évem, se pénzem
kis gyarmatunk álmára nincs elég.

Játék ez. Sem úr, sem urnál dicsőebb
munkás nem vagyok. Csak úgy nézem őket,
ahogy hallgatjuk a fülemülét.

(Később)

De nem fülemüle muzsikál, hanem a szél zakatol,
minthogyha hosszú táviratot kopognának valahol;
kopog, fűrészsel, von, csikorog: dróttalan Morse-jelek,
érthetetlen s végérthetetlen sziszegés a mezők felett

s dombokon át, idegesítő izenet egy idegen
vidékről. Valahol lehült a levegő hirtelen
s mert egyetlen életbe kötve e földön száz távoli táj,
ami egyik oldalon történt, az a másik tájon is fáj.

Elbúvok a forró nyárban, egy kis hegyen búvok el én,
de búhatnék vad preríken, vagy rejtek völgyek ölén:
a világtól nincs föld elzárva. Rámkopog, megcibál,
utánam nyújtja hideg kezét egy szomszéd éghatár.

(Már tízre jár)

Hozzák a postát, nem a postás,
mert ide föl se jön a postás,
hanem a kis cseléd, Mariska:
piros szatyrával ő a posta.

Jön és jön. Emelik a lépcsők.
Hozzák felém hireit és őt.
Kék, szélesfodru, könnyű szoknya
száll terraszokról terraszokra.

Jön, jön, naivul, mint a végzet:
nem tudja, mit tart a kezében.
Ugy jön ujsággal és levéllel,
mint Aeolus lánya a széllel.

Mindig megdobbanok ha látom.
 Mily szelek fujnak a világon?
 Ing a domb, leng a ház, s nyugalمام
 hajlong mint a levél az ágon.

(Délelőtt)

Hajlongj csak ingj remegj te bűnös nyugalom.
 »Mit álmodtál, kedves?« — kérdeztelek elébb.
 Nekem mindig vádló, rossz álmaim vannak :
 nem szégyen-e társa ma a nyugalomnak?

Veszem a fűnyírót s a fanyeső ollót ;
 megyek, hol a zsering s vad gaz összetorlott,
 ami, munka hijján, megfojtja a kertet,
 mint a gondolatok hálója a lelket.

Jó volna irtani, munkában izzadni ;
 emberi törvényt a vak bozótnak szabni.
 Ami Istentől van, rendetlen, vad dolog :
 csak azt mondom rendnek, amit én rajzok.

Óh gonosz természet ! ellenséges világ !
 Szakállas burjánzás, engedetlen csirák !
 Óh irtó mámorom ! óh gyilkos gyönyöröm !
 Kemény fonadékát vágom, ölöm, töröm . . .

Megdől ollóm előtt a tüskés gyülevész.
 Meginog és poshadt, kusza boglyakba vész.
 Vágom hatalomban, átforrósult hitben :
 a nap úgy néz rám, mint zsarnokra az Isten.

Kábulok. A szemem lehunyom. Mi haszna?
 Nagyonis sokáig bámult már a gazba.
 S tudom, majd ha este elfujom a lámpát,
 szobám éjében is fület és torzsát lát.

(Ebéd után)

Ebéd után, elpilledve, tompán
 benn ülünk a függönyös verandán.
 Kávét gőzöl, édes-erős illat.
 És a pasziánszot rakja ujjad.

Csészémbe nézek hol a cukornak
nyomán apró szökőkutak forrnak ;
s arcom visszanéz, mint bűvös körből
egy fekete, kerek jóstükörből.

És a kártyák hullnak az asztalra,
piros szivek, zöld levelek, sorra,
mint az ősznek piros és zöld galyja
hull majd nemsokára az udvarra.

Óh mondd, hol a tükör, hol a kártya,
amely megjósolja és beváltja,
hogyan hány nyáron ülünk még mi itten
ilyen polgárilag és meghittén,

óciumban ómód elhúzódva
és remegve hogyha jön a posta? ...
Igy múlanak életem órái :
kártyaejtő ujjaidra várni,

míg kislányunk hintáz lenn a kertben :
eltűnik az egyik másodpercben,
majd fölbukkan újra, mintha szállna,
karjait mint szárnyakat kitárva.

(Fél három)

Költő vagy, csupa szeretet :
szereted-e a legyeket?
A délután oly fületeg !
Pihenni próbálsz : nem lehet.

Olvasni próbálsz : halk, potom
fátyolszárny csikland orrodon ;
majd hirtelen fülön kotor
egy rebbenő kis légsodor.

Ezerszer hessedted tovább :
ezerszer visszazáll reád,
mint kinos emlék, pici vád,
mely nyugtot egy percig se hágy.

Pici mint kisujj-körmötök
s eleven mint az ördögök
s puha mint száraz, puha csöpp,
mellyel a világ arcbaköp.

Költő vagy, csupa szeretet :
 szereted-e a legyeket?
 vagy ölnél, ölnél, ezreket,
 hogy megvédd bús kényelmedet?

Menj ki ahol a szabad ég
 lesz szobád : kisebb nem elég,
 hogy megférj és békibe légy
 a léggel, és veled a légy !

(Négy óra felé)

Zeng, placcsog a szélben a vitorlaponyva.
 A pallér a beton lágy husát paskolja.
 Csüggedt szemmel kérdez az üres délután :
 Mit csinálsz most, gazda? Mögibük állsz újra

sután? avagy veszed újból a fünyírót?
 Nincsen egyéb dolgod? más kert amit munkálj?
 más gaz, mint e szegény füvek, amit gyomlálj?
 Szólogatom magam, mint aki poéta . . .

Nyílt írógépmemen leüllepszik a por.
 Nem furcsa-e, kedves, így idehúzódva
 élni (s tán egy kicsit táblabírómódra)
 egy írógéppel, mint tört vitéz egy rokkant

gépfegyverrel : aki elmaradt egy dombon
 s messze látja hogy a barbár ellenerő
 mindent befon, nincs jog, s a kuszára görbedt
 igazságtalanság fölveri a völgyet —

óh halálos dudva ! hol a szívós indák
 s lombok poshadt árnya alatt az isteni
 igazság beteg lesz s nem bir lélekzeni —
 Az az igazság is, aki bennem lakott,

így fult ki s hullt ki e kis házba, mely mintha
 nem is tér, de idő távolában ringna
 egy tünt, naiv század hét szilvafája közt . . .

(Ötödik hatig)

Ugy érzem, mint aki tisztásra menekül :
 mindenféle erdők s szörnyek veszik körül ;
 küzdött ellenük, de most attól is fél ha
 egy levél a szélben lába elé röpül.

Nincs erdő körülöttem. Állok zöld domb ormán :
 nagy folyó, kis város szeliden néz föl rám ;
 s már a szél is megáll, hirtelen elhallgat,
 mint a ventilátor amit lecsavarnak.

Alig olykor-olykor egy ágyuhang dördül :
 katonagyakorlat moraja a völgyből.
 Folyón innen és túl két kis szomszéd ország
 lapdázza fülembe a jövő harcát.

S már a pallér szedi szerszámát s hazatér.
 Messze tűtül egy gyár : a munka véget ér.
 De a csóvás bomba egész éjjel dörög
 s a gyanu virraszt az alvó világ fölött.

(Nyolc óra)

Nézd : tologatja festett
 kulisszáit az este :
 giccses alkonyat.
 Páthosszal, tragikusan
 szinpadról lecsusszan
 a vén színész, a nap.

A házfal rózsaszín már :
 ör diófánk ír rá
 idegen betüket.
 Mint Belshazárnak ódon
 falára mozimódon
 égi vetület.

Bazilika gömbje
 keresztjét zord ökölbe
 szorítva emeli.
 Zordan nyújtja a Béke
 jelét s baljós égbe,
 mely vérrel hullt teli.

Vérét fölítatják
 a szürkületi vatták.
 Árnyék elborít.
 Bezárul a diófa,
 leveleivel óva
 magányát s titkait.

Oszlopba, háztetőbe,
 koppanva, beütödvé
 bőregér csap át.
 Gyertya lobban égni,
 s száz pille összevéti
 az életet s halált.

S száz kandi szemer láng
 pislog egyszerre fel ránk :
 a város villanya.
 Köztük e fölébredt
 csillagos földi égnek
 tejutja a Duna.

(Kilenc után)

Kisleányunk nem akar még lefeküdni, elaludni :
 még nem játszott eleget ma, panaszkodik siró szájjal.
 Így sirunk talán ha majd a Halál akar ágyba dugni :
 mikor már rég megbékéltünk a mindennapi halállal.

Te fáradtan jössz a kertből, palántáid látogattad,
 mint egy kastély szent urnője völgyi falvak szegény népét :
 tarkakendős porleányok vettek körül, a virágok.
 Jer, szép várurnöm, halkléptü tollas szerecsen szolgálunk

leeresztették mögöttünk fölvonóhidját az éjnek.
 Jer, kigyul királyi cellánk . . . kigyul a szerény olaj,
 melynek lángja éppoly könnyen ful koromba mint az élet.
 Nagy, esetlen cigány prücskők ugrálnak ajtónk körül.

Nemsokára itt is villany ég; a föltépett falakban
 ideges drót várja már az áram lázát, mely a város
 élő hálójába kapcsol. Fényben fognak uszni függő
 kertjeink, s e hegy mely István király óta szomorú.

Fényt, óh mily rég szomjaz rá bús telepünk! Fényt, és több fényt és mindig több fényt! Ne maradjon egy homályos zug a földön! Gyuljanak ki planétánknak utjai és rétjei! Ragyogjon mint boldog gyarmat fekete puszták között

s mint egy fényes röplőgép szelje át a vak eget! Fényt, óh tiszta fényt! Ne kelljen pötty kezeknek kormos lámpát gyujtogatni többet! és ne ácsorogjunk, mint e prücsök, búsán, félig nyílt ajtóknál, a fények küszöbjein!

Fényt és fényt! Már mint a Néró fáklyái, magunk is égnénk, csak hogy fény legyen! Nincs lepke szomjasabb, halálosabb mint mi e petróleummal világított vak viskóban e homályos hegy hullámán — mint ki egy szál deszkán úszna

a sötét tenger fölött mely minden percben összecsap! Vigyázz, jól fogózzunk, édes, el ne ereszd vállamat! Messze vad rakéta pattog s az ország bús útján járó gépkocsik sugárseprője ablakunkon be-becsap.

MINT KÜLÖNÖS HIRMONDÓ...

*Mint különös hírmondó, ki nem tud semmi ujságot
mert nyáron át messze a hegytetején ült s ha este
kigyultak a város lámpái alatta, nem látta őket
sem nagyobbaknak, sem közelebbnek a csillagoknál*

*s ha berregést hallott, találgatta: autó? vagy repülőgép?
vagy motor a síma Dunán? s ha szórt dobogásokat hallott
tompán a völgyekben maradozva, gondolhatta, házat
vernek lenn kőművesek, vagy a rossz szomszéd a folyón túl*

*gépfejevert próbál — oly mindegy volt neki! tudta,
balga az emberi faj, nem nyughat, elrontja a jót is,
százakon át épít, s egy gyermeki civakodásért
újra ledönt mindent; sürgősebb néki keserves*

*jussa a bandáknak, mint hogy kiviruljon a föld és
a konok isteneket vakítva lobogjon az égig
szellem és szerelem — jól tudta ezt a hegyi hírnök
s elbűt, messze a hírektől; de ha megjön a füttyös,*

*korbácsos korhely, a szél, s ha kegyetlen a távolodó nap
kéjes mosollyal nézi, hogy sápadnak érte öngyilkos
bánatban elhagyott szeretői, a lombok és ingnak,
mint beteg táncoslány aki holtan hull ki a táncból:*

*akkor a hírnök föláll, veszi botját, s megindul a népes
völgyek felé mint akit nagy hír kerget le hegyéről
és ha kérdik a hírt, nem bír mást mondani: ősz van!
nagy hírként kiáltja amit mindenki tud: ősz van!*

*úgy vagyok én is, nagy hír tudója: s mint bécset annál több
forrás feszíti, mennél több hó ül fején, öreg szívem
úgy feszül a szavaktól; pedig mi hírt hozok én? mit
bánom a híreket én? forrong a világ, napok állnak*

*versenyt az évekkel, évek a századokkal, az őrült
népek nyugtalanok: mit számít? én csak az őszre
nézek, az őszet érzem, mint bölcs növények és jámbor
állatok, érzem, a föld hogy fordul az égnek aléltabb*

tájaira, s lankad lélekzete, mint szeretőké —
óh szent Rítmus, örök szerelem nagy ritmusa, évek
ritmusa, Isten versének ritmusa — mily kicsi minden
emberi történet! a tél puha lépteit hallom,

jő a fehér tigris, majd elnyújtózik a tájon,
csattogtatja fogát, harap, aztán fölszedi lomha
tagjait s megy, hulló szórétől foltos a rétség,
megy s eltűnik az új tavasz illatos dzsungelében.

TÉLI BARLANG

I.

Lakás, óh pesti lakás, óh téli
 barlang! most egyszer rajtakapom...
 Még mult telemnek titkait éli
 láthatlanúl és hallgatagon.
 Mert meg nem áll a kegyetlen naptár; —
 de őrzi tavaszról a tavalyt
 a zárt lakás, mint télen a kaptár
 némultan őrzi a dermedt rajt.

Mily furcsa az ember, balga állat,
 aki nyáron alszik, télen él. —
 Fölrántom a villanyt. Unt fény, áradj!
 barlang, ébredj! kezdődik a Tél.
 Kel, rezzen az emlék, megzavart raj!
 Zsibongnak a könyvek a falon.
 Régi írás lepi az asztalt, jaj!
 Fenyegedve csillan a telefon.

Óh mint irigylem a medve boldog
 téli szédületét, az ázott
 föld mellén, vagy a holtak oldott
 életét, vagy a kicsirázott
 magvat, hogy a jó lány sárba vetve,
 téli szállásra, faltalan és
 ajtótlan, az új kikeletbe
 s a végtelenbe vegyülni kész!...

II.

Míg az ember, az árva,
 kizárva és bezárva
 marad négy szűk határba'.
 Hideg falak védik meg,
 hogy ne érje a hideg
 és csufolják a könyvek
 a polcokon egysorban
 sok nyelven és hangosan
 zsinagóga zshivajban
 emlegetve szépeket,
 boldog messzeségeket,
 messze-messze népeket,

kik lakozzák, Ázsiát,
 Pontust, Cappadociát
 és Mezopotámiát.
 De te, szegény, e sivár
 skatulyába zárt bogár,
 szomszédod' se tudod már.
 S tán jobb volna, kedvesem,
 nem is lakni seholsem,
 szállni földön és vizen,
 csavarogni világba',
 háltni réten, határba',
 vándorcigány módjára,
 ahol nem csuknak kövek,
 nem csufolnak a könyvek,
 hol a vágy nem zsidbad meg.

III.

Szállni, de hova? az egész föld nagyon kicsi már,
 s ha a csillagokba röpnélénk, az is mindegy már :
 magunkkal hordjuk mindenütt a falat, mely bezár,
 vakabbak a bomló csiránál, s úgy ülünk a régi karszékben,
 mint kiszakadt két láncszem a zeg-zugos Mindenségben :
 elgurult és összeakadt, és e helyen megcsücsült szépen.
 Csücsüljünk hát, jó így, kedvesem, horgonyt vetve egy kedves-ilyen
 kis zátonyon, s hű tárgyak lassu éveit szürcsölve hiven
 jól megfogózni a nagy Lánc e közeli szemeiben
 s a szerény butorok mentén lassan az ős Lánc felé, — mint
 türelmes vak, asztaltól, széktől, amit legközelebb érint,
 tapogatva indul a Hang felé, mely vibráló köde mélyén int, —
 vak-boldogan visszatalálni . . . A lélek ujjja finom
 mágus-ideggel suhan végig a síma Polituron,
 megsejtve a holt tárgy-páncél mögött az örök-egy, rokon
 életet időn és téren át ; mert nincs min ő át nem hathat,
 oly sikos és zárt keménység, (mint szigorú sziklafalaknak
 zárát megporlasztja hatalmas gyökér-ujja a magnak . . .)

PAPLANOM VIRÁGAI

I.

Bágyadt ágyban fekszem, fekszem.
 Nappal már, de semmi kedvem...
 Némán dalolnak lelkemben
 paplanom virágai.
 Néha egy-egy gépkocsi
 az ablakon beszalad
 és megtapossa kegyetlen
 a szegény virágokat.
 Óh jaj, minden csontom fáj!
 A virágok alatt alszom,
 mint majd egyszer, ha meghaltam.
 Kedvesem, mért nem jössz már?
 Szedd csokorba a virágot,
 míg mindannyi el nem bágyad.
 Festve bár, nem élni nőttek
 és lelketlen szötte gyár,
 lelkemmel tápláltam őket:
 hiszed-e hogy élnek már,
 mint egy élő virág-szőnyeg?
 s amint hangod vagy kicsi
 csibénk csipogásai
 érik, mind érezhetőleg
 borzolódvá emeli
 fejét, s örül, mint mezőnek
 virágai friss szellőnek...
 Szedd hát, szedd csokorba őket,
 s tedd el nedves reggeli
 szemeidnek poharába,
 ne viruljanak hiába...

II.

Óh jöjj már, nézd már! Lelkifurdalás
 minden virág mit nem lát senki más
 s talán ha bűn ma tőlem (amikor
 ennyi virágot sem kap a nyomor
 s paplana csak ha már nem látja, künn
 lesz virágos a temetőn) ha bűn
 ma mikor a Természet (jöllehet
 ő minden embert egyformán szeret)
 legtöbbnek csak a sírját hintheti
 virággal — bűn így elmerengeni

mint kinek semmi gondja, ily vakarcs
semmiségen, mint ez a gyári rajz
ma mikor annyi szép és nagy dolog
mint csillagmorzsák, zúzottan forog
az Űrben : oszd meg ezt a bűnt velem
hadd szépítse a bűnt a szerelem.

CSAK POSTA VOLTÁL

Ki úgy véled, nyomot hagysz a világnak,
 kérdezd a szőnyeget mely dupla lábado
 nehezét únja s rímét ismeri :
 marad-e rajta valami magadból,
 vagy csak az utcán cipődre ragadt por
 amit emlékül továbbadsz neki?

Aztán menj ki és kérdezd meg az utcát
 melyet oly égvé és merengve futsz át
 naponta többször hogy már, azt hiszed,
 minden ház lelked mély színeit itta
 s lelked rongyait lengi mindenik fa
 s a sarki szél is tégedet sziszeg,

kérdezd és olvasd amit rájuk irtál,
 s vedd ki a szélből mit beléje sirtál
 mint gramofonba mely megörzené :
 miről beszélnek? Régibb otthonodról
 s a vad hegyekről, melyek alul egykor
 közékük jöttél, s amelyek felé

emléked visszanéz közük ; ez vagy
 te, ez az emlék ! egy csöpp Fogaras vagy
 Pest közepén, azt hordasz és vetitsz,
 s ha árnyat festesz a város falára,
 az csak a hűvös havasoknak árnya,
 mely rádtapadt s amelyet közvetitsz.

Nem ! hiszen ott is csak valaki voltál,
 és a hegyekkel egy csak ott se voltál.
 Mi voltál ott ? keresd tovább magad !
 Ott nyájas szőlőtökeket cipeltél
 s a barbár csúcsoknak *nemet* feleltél,
 mert szülőfölded felelt általad.

Nagyapád háza s a szelid Dunántul :
 de abban se lelheted igazánbul
 magad lelkét, lázadó siheder !
 Más voltál ott is ! más táj, messzebb utak
 voltak még amik rajtad áthuzódtak
 s csak posta tudtál lenni és meder.

Életed gyenge szál amellyel szőnek
a tájak s mult dob hurkot a jövőnek :
    amit hoztál, csak annyira tied
mint a por mit lábad a szőnyegen hagy.
Nem magad nyomát veted : csupa nyom vagy
    magad is, kit a holtak lépte vet.

IMRE HERCEG

Históriás ének

Régi jámbor herceg, ki valál a vad
hullám szennyes hátán szelíd fehér hab,
kiben tükröt lelt a Tenger Csillaga,
nézz mennyekből, megcsúfolt rokonságodra,

mert ma is, levágva orrunk és fülünk,
koldulunk és árván kárveszékelünk,
mint ama gyász hírű balga magyarok
s bosszuszóval átkozzuk vesszős Nyugatot,

holott István atyád, első szent király
nem átkot, nem bosszút rendelt és kívánt,
hanem bölcs alázat hűvös fürdejét,
mosni a kudarchatört magyar láz fejét.

Azért lettél köztünk példa és rege,
Imre, szent alázat édes gyermeke.
Neved is, neved már, Henrik, Enricus,
alázat bélyege volt, óh Emericus!

Német nevet hordtál és hordtál görög
keresztet a bő bús magyar üng fölött,
s nem röpködött üngöd, lefogta nehéz
láncával a Kereszt, mint bölcs szemérmű kéz.

Szárnycsukva a rabló ős madár Turul
ember-alázatot s illemt tanult,
hogy, mint atyád hagyta, az Egyház elé
hullván, amely Krisztusban minden emberé.

Ispánokat egyként és vitézeket
megbecsülnél minden jóembereket,
mivel minden ember Istennek fia
s csak az alázatosság nyugodt glória.

Igy oktatott István, és hogy országod
ereje, ha így téssz, léssen istápod,
de ha konok göggel ülsz nyakára, csak
veszedelmet szignáland királyságodnak.

S megfogant a bölcs mag s mondják szent atyád
látta éjjel cellád fal-résein át
hogy (két gyertya mellett, fejedelmi sarj)
imádtad a Keresztet, térdeplő magyar!

Emese parázna, gögös madarát
megtagadtad a test tirannus sarát.
Görög császár lánya, szüz menyasszonyod,
oldaladnál térdepelt, zsoltárt olvasott.

Mint fiatal orcád tejjel-vérrel folyt,
lelked is tej és vér Kánaánja volt.
Szelidséged harcnál győzedelmesebb,
jég szemérmed világi tüznél tüzeesebb.

S mint a régi pásztor Páfusz szigeten,
akibe szerelmes volt a Szerelem,
úgy haltál, Adonis! s duhaj Kan fehér
fogairól csepegett a szüzpiros vér.

AJTATOS PÁRBESZÉD HUSVÉTRA

Ember mondja :

Hogyan támadjak föl, Jézus, hogyha nem éltem soha?
Föltámadni csak az tud, ki élt és meghalt valaha.
Én csak sírok, és nem égek, mint a hitvány tűzifa.

Lélek mondja :

Sírj hát! és ne hajts a szóra hogy sírni se szabad már.
Sírj, de sírj úgy, hogy sírásod messzebb sírjon magadnál!
Ez is élet! Óh, bár minden ember helyett sírhatnál!

Jézus mondja :

Hallod, hallod, Jézus mondja : »Én ontottam véremet
minden emberért, hogy jusson véremből mindenkinek :
te meg adj ma könnyeidből akinek még nincsenek !«

Ember mondja :

De hogyan lehessenek főnixsz, míg szememből könny szakad?
Még ha lángokat sírhatnék! mert a könny csak oltogat,
s aki nem ég és nem lángol, nem lobbanthat másokat.

Lélek mondja :

Emlékszel, hogyan sóhajtott oltárnál egy szent leány?
»Óh milyen nehéz azt tenni, amit a Jézus kíván!«
Ő is sírt, s az angyalok bús csókja kéklett ajakán.

A szent leány sóhajtása :

»Óh milyen nehéz azt tenni, amit a Jézus tanít!
De milyen boldogság ép hogy ilyen nehéz valami :
mily boldogság a keresztet gyenge vállal hordani !«

DE TE MÉGIS SZERETED EZT A KORT?

- Búgócsiga* De én mégis szeretem ezt a barbár iramot is, akárhová visz! Oldott búgócsigák táncos agóniája, végső lengések részegsége! Nincsen tánc haláltáncnál, dal a hattyudálnál
- Rózsa* elszabadultabb, s mint a rózsa dúsabb illatot önt hervadva, ama Rózsa, földünk misztikus fényrózsája, melynek mindenik szirma egy-egy lélek, öntse hangos páráját! Már a Szellem érző selyme vonaglik, zsugorodva játsza vadult játékát, villószik a Város, surran és túlköl a szomjatag élet, fém és sugár közt meztelen; mohóbban meztelen sohse volt! A fürge néger combokat Senecák szeme is itta, de soha ennyi fény és ennyi hullám nem indult tőlünk csillagokhoz. Ennyi zene sem; és előnti rádiónból
- Szférák zenéje* a Jazzband a világürt. (Messze szférák lakói ti, ha volna lég az Ūrben, edzhetnéd, csillagok kíváncsi népe, füled a méltó muzsikára, melyet
- A Macska* földünk röpit a mindenségbe!) Frissnek kellene lenni, mint széptérdű lányok s hetyke fiucskák, cincogó egernek, s játékra venni: már a Macska ugrik s a vad ma ádáz árnyakat vetít a holnap üres falára. Már a titkos gyárok füstölnek, kémek kémiája maszkokat ölt — (Óh kedvesem, milyen maszk menthet meg majd sárga gázmérgeiktől?)

A JO HIR

Mikor megszólalt éjjel a telefon,
 az álmok zsúfolt hadseregein
 zavar futott át, nem lehetett tudni,
 mi történt a különös mezőkön? villám
 ütött-e le? tengerek áradtak
 s megbokrosodtak a paripák, fények
 hintáztak szerte, óriás fálánkszok
 hátráltak, tüntek, itt-ott valami
 iszonyú lövedék szórta föl a földet és
 emberi tagokat szökőkútmódra, s ilyen
 kutaktól bugyborgott a csatatér.
 A vitézek fejeiket keresték
 és lovaik sörényébe csimpaszkodtak.
 Hullámozott a sötétség, mindenfelé
 betört az ijedt valóság, a szoba
 hidege, az ablak keresztje, forogva
 mint egy roppant Kapisztrán kezében,
 kimutatott a megfagyott téli
 utakra ahol soványan integettek a fák.
 A holdvilág a tócsa jegén
 úgy villogott mint az ezüstkanál
 melyet az ómód hipnotizőr
 kábítva tart a beteg elé.
 Néhány kövér rémmé bugyolált
 alak bandukolt lámpással, farkasok
 vonítottak messzi a pusztán.
 Hideg volt, szörnyű józan és hideg
 s az alvó vacogott amint kikelt az ágyból
 félig már ébren, fejéből jobbra és balra
 az álmok apadó tengerei
 húzódtak vissza a rejtelmes szögletekbe.
 Úgy ment, imbolygott mint fehér kísértet,
 fölkapta a kagylót, beleszólt rémült hangon,
 s a messzeségből világos zengéssel
 csapott vissza kitáruló
 fülébe a hír: »*Megszületett a gyermek!*«

OLYAN AZ ÉLETÜNK...

Olyan az életünk mint öregek szeme.
 S mint a köd az előtt, aki ködben járkál,
 úgy száll előttünk a holnapok függönye :
 sohse libben föl, csak hátrál, egyre hátrál.
 Mint makacs ellenség, a ravasz jövendő
 föléggett mezőkön lassan vonul vissza :
 kincseit mind messzebb és messzebb rejti ő,
 míg végül is inkább a Kúba hajítja.

Minden föld puszta lesz mire mienk lenne
 és minden kastélyból csak az üres romok
 fogadják a győztest aki megszáll benne.
 Így győzünk mi, szomjas, gyűrt Napóleonok
 s ha megállunk este valamely ablakban
 s kinézünk a házak fölött a vad égre,
 szívünk reszket, mintha minden alkonyatban
 egy hasztalan meghódított Moszkva égne.

Napjainkat sorra fölgyújtják az esték,
 s egyikben sem tudunk megpihenni soha.
 Jönnek az évek mint beburkolt szüzecskék
 kikeről lassan lehull a hófehér ruha
 s már forrón hevernek, lihegve, meztelen ;
 de mi nem öleljük, s csókos kedvük meghal.
 Újra fölöltöznek s búcsúznak nesztelen,
 visszanevetve ránk hideg fogaiikkal.

DOBSZÓ

Zsindelytetős régi háznak voltam gyermeke.
 Vad szobákban lapultam mint fogoly őzike.
 Rám ezer zöld szájjal éhen ásított a kert.
 Úgy utáltam az unalmat! pedig az nevelt...
 Az fogott kézen, az csalt a bokrok indián
 sátrába, az hajókázott fenn a kajszifán,
 s elvitt a félszerbe hol a hullós sárfalat
 támasztotta két dőlt szán a hosszú nyár alatt.
 Nyáron a telet kívántam, télen át nyarat:
 ojjé, nyáron ülni szánban, télen lomb alatt!

Padlásra is velem jöttél, nyájas unalom,
 mert engemet te vezettél, mint mást a nyomor.
 Te nem voltál olyan meleg, sokkal hidegebb:
 kíváncsian forralgattad félénk szívemet.
 Zsufa polcok háta mögött kék ujjad kotort,
 vén könyveket nyitottál és lefújtad a port:
 mint ki cellafalban apró ablakot kitár
 és váratlan szárnyveréssel becsap egy madár;
 vagy bukkanna sziklák közt egy bűvölt, furcsa táj:
 nyárba vendég télnek arca nézne, télbe nyár...

Mindig jóbarát-arccal néz ami messze van,
 csak a saját hazánkban vagyunk mi hontalan.
 Azért perget egyre marsot szívünk mint a dob,
 melynek nyugtalan verője mint két láb topog.
 Óh lovacskám, vad dobom, mit topogsz egyhelyütt?
 Fáj a bolond sarkantyú, mely két oldalról üt?
 Üt, az egyikkel a nyár üt, másikkal a tél,
 az egyikkel üt a nappal, másikkal az éj.
 Volt-dajkám, az unalom, zokogva elmaradt:
 vesszőt futunk, s lehullunk az ütések alatt.

A FELNÖTT KARÁCSONY

Mit akarsz? Hová sietsz? Talán
 azt várod hogy a fal aminek nekirepülsz
 mint gyermekjátékot rugója, visszadob
 utadnak elejére ahelyett
 hogy az Idő fenéktelen
 gödrébe suhintana?

Karácsony csenget a szörnyű télben.
 Alig hallom csengését. Sárga
 arcokat látok a hóverésben
 s koldus kezeket reszkedni, ujjaikon
 kékül a gyűrűk nyoma, s torkomat
 fojtja az ünnepek kalácsa.

Nézd ezt a kort amelynek legnagyobb
 s elérhetetlen éden-álma hogy
 enni legyen kinek-kinek
 elég! nézz a gonosz nyájra mely
 naiv báránykora múltán
 nem vél többé magáról semmi jót.

Nem kell neki szalag és csengő.
 A gyermek megnőtt s szép játékjait
 elrugta. Nézd, milyen üres ünnep ez!
 A szív hideg és kemény mint a föld.
 Tudjuk már hogy ölni s halni születünk.
 Nézd a bedugult időt s hazug tereket:

a földet mely a sírok rothadását
 s csontok póreségét takarja,
 s az eget, a Mennyek csillagos
 homlokzatát, a kivilágított
 Potemkin-frontot, mely mögött
 nincsen még levegő sem...

BETEG-KLAPANCIA

Látom a ködöket,
 téli reggeleket,
 hétfőket, keddeket,
 napokat, heteket . . .
 Nem írok verseket,
 Beteg vagyok, beteg.

Beteg vagyok, beteg.
 Nem írok verseket,
 nem zengek éneket . . .
 Csak egypár szót nyögök
 vagy inkább köhögök :.
 beteg vagyok, beteg.

Régi időm elmult,
 régi kedvem fordult.
 Ki volt hivem, elbujt,
 hírem, nevem elhullt,
 erőm veszni indult,
 pénzem sohasem volt . . .

Mondd, van-e jussod már
 hogy így nyögj és kántálj
 mint unott koldusszáj?
 Ki hallgat terád már?
 Naphosszat motyogd bár
 hogy itt fáj, hogy ott fáj . . .

Künn a fagy közelít.
 Öröm, gond közelít.
 Karácsony közelít.
 A hegyek hátait,
 fenyőfák sátrait
 ünnepre meszelik.

MINT FORRÓ CSONTOK A MÁGLYÁN . . .

Nem az énekes szüli a dalt :
 a dal szüli énekesét.
 Lobbanj föl, új dal, te mindenható !
 Szülj engem újra, te csodaszép !

Most beteg a testem. A földi
 vágyak messze nagyon . . .
 Mint ropogó csontok a máglyán,
 heverek forró ágyamon.

Barátaim elhagytak engem :
 egyedül maradtam már.
 Lelkemet kiürítettem,
 mint aki nagyobb vendéget vár.

Úgy fekszem itt, mint a föniksz,
 ki félve reméli a tüzet,
 amelyen el fog majd égni
 s amelyből újraszület.

Lobbanj föl, röpíts el engem
 piros szoknyáid között :
 egy dallal ölöm meg azt aki
 voltam, és már más leszek.

Nem az énekes szüli a dalt :
 a dal szüli énekesét.
 Lobbanj föl, új dal, te mindenható !
 Szülj engem újra, te csodaszép !

ELGURULT NAPOK

Napjaim mint az elgurult gyümölcsök
 botlanak, futnak, sárban hemperegnek,
 végre megállnak, éjjel, s vég időkig
 kicsi gödrökben poshadnak, felejtve.

Ki szedi föl fa alól a gyümölcsöt?
 Kis gödrökből a poshadó gyümölcsöt?
 Sárból, szemétből a szennyes gyümölcsöt?
 Ki szedi föl fa alól a gyümölcsöt?

Óh kedvesem, ne engedd így gurulni
 a lejtőn, fogd köténybe, fogd öledbe
 a bús hullókat, ízlelje meg ajkad
 perceim ízét, mely csak frissen édes!

Jön a favágó már hallom a léptét
 ütemre s mint a gyilkos szívverése
 konokabb egyre — mit tudom a hangról,
 messze-e még vagy mikor ér idáig?

Másodpercenként lép egyet kegyetlen.
 És a táj dobban, mint az ágyuzott vár.
 A fiatal fák inganak, recsegnek
 S a vének lepke levelei fogynak.

TAVASZI SZÉL

Tavas van, vagy tavasz se még.
 Ez a nap olyan fiatal,
 mint kislány arcán a mosoly :
 szöveg nélküli könnyü dal,
 mely maga se tudja talán
 hogy a témája szerelem,
 csak a világba mosolyog
 gyanutlan, csalva, szüzien.

Ez a friss nap se tudja még
 hogy a földben zavart csinál
 amely nem lesz se szelidebb,
 se tisztább a tavalyinál ;
 sötét csirák kéjeiről
 semmit se sejt ; csak mosolyog
 s édesen ömlik mint a must
 mely bor lesz majd s égetni fog.

Égetni, részegíteni . . .
 És úgy sugárzik ez a nap,
 mint egy új eszme, csupa fény
 míg nyájasan erőre kap.
 Csupa fény, ígéret, jövő,
 olyan mint egy szebb, új világ
 tárt kapujának sűgara,
 mely felé úgy tolong a vágy,

mint fényszomjas gyereksapat,
 vagy mint lesükből a sötét
 csirák tolúlva fény felé
 nyomják a vad fű késhegyét,
 míg nemsokára proletár
 zászlóit emeli a gyom,
 mindent elöntve, mint király
 csarnokát a forradalom,

ha elzengett az olvadás
 vad ágyuharca, s a tömeg
 győz ; a virágok fölveszik
 vérvörös jelvényeiket ;
 a jégparkett földulva rég,
 a padló csupa sár, latyak . . .
 Hol a szelíd és tiszta láng?
 Tüzes diktátor lesz a nap.

Szentségtörőn s illetlenül
sáros csizmában egy paraszt
staféta futkos a nagy ég
kék templomívei alatt.
Csizmáját szárogatja és
hetykén fütyülve mond rekedt
szókkal tüszögtetőn igaz
s félössen betyár híreket.

ZÖLD, PIROS, SÁRGA, BARNA . . .

Füves fészekben kis húsvéti nyúl
 csücsültem nagyanyám udvarában
 gyermekéveim szép korában
 zöld fű, piros, kék, sárga virág
 s a barna kerti lóhere közt.
 Kerti lóher levele barna.
 Be nagy volt kis szivem vigalma!
 Homlokom nedves nyelvű szelek
 nyalták, mint kedves nagy kutyák! . . .

Ki vitt el a tarka mezők
 mézeitől? A dajka föld
 kötényéből ki emelt ki?
 Ki ültetett könyvtárba engem
 hogy a piros, zöld, barna, sárga
 könyvtáblákat nyitogassam
 mint ajtókat egy másik tarkaságba? . . .

Zöld ruha, piros ruha, sárga, barna . . .
 A könyvek varázsa odavan ma.
 A lélek csak ruha a testen.
 Mennyi rongyot raktam magamra!
 Hányszor vágytam már lenni meztelen!
 De a nyár-ég forró vad toroka
 rámkacagott, és akkor, kedvesem,
 láttam hogy a test is csak ruha volna.

Mi van túl minden tarkaságon?
 Világon, virágon, ruhákon?
 Lelken és testen?
 A semmi vagy az Isten.
 Nekem már a tavaszi lomb is őszi,
 mintha ugyanazért virulna ő ki,
 amiért az őszi fa ága
 zöld, piros, kék, zöld, barna, sárga
 ruhákat vesz magára,
 halálra készülődni.

BOTOZGATÓ

A rügy a fán — mint ifju arcon
 a pattanás — kiütkezött.
 Vén életemmel sántikálok
 a csecsemő zöldek között.
 Botom dühödten üt a fűbe,
 szívem irígy és izgatott :
 ez a szerény tavasz kicsúfol,
 hogy telhetetlen agg vagyok.

Mint ki ráíjed hogy hamar járt
 s céljához túlkorán elér :
 lassabban lépek, majd megállók ...
 Éveim nyilallnak belém.
 Botom szédülve dőf előre,
 mint ha az út sötétbe lejt.
 Lejtő ez, minden léptem egypár
 másodperccel mélyebbre ejt,

s úgy érzem, csúszok, elmerülök ...
 És majd kinyílnak a rügyek.
 Vadmeleg bálokon kibontják
 csipetke legyezőiket.
 A legyezőkből csupa szárny lesz !
 De én csak süllyedek süket
 botommal, míg fölöttem elszáll
 az egész szárnyrakelt liget ...

Már száll is ... Az ágak, a bokrok ...
 lányok ruhája ... száll, suhan ...
 Csak én botozok botladozva,
 a könnyűiek közt súlyosan.
 Oh hogy szeretnék megfogózni
 valami lomb vagy szoknyaszárny
 fodrába : mind szakadna, tűnne,
 mint tüske közt a pókfonál.

Lomb nincs is még ! Csak a rügyecskék
 bujtak ki, pirinyónyi zöld
 nyelvek amik nyalják a szellőt.
 Az egész liget nyelvet ölt.
 Nyelveket ölt reám az erdő ...
 Koppanj nagyot, mogorva bot !
 Ez a szerény tavasz kicsúfol,
 hogy telhetetlen agg vagyok.

AZ ISTEN ÉS ÖRDÖG...

*Az Isten és ördög két jó hivatalnok.
Mennyivel vadabb lett és gazabb a világ,
mióta az Ember, e gyenge akarnok,
viszi mindkettőnek ürült hivatalát!
Mint a gyermek, épít és rombol is egyben.
Épít, hogy legyen mit rombolni. Felhőket
karmol házaival; majd fölübük szökken
és nagy diadallal lebombázza őket.*

*De talán úgy kell és már elvégeztetett.
En már összeomlott városokat látok.
Vad paloták helyén csöndes romhegyeket,
s betonok göggyéből törmelék sziklákat.
Szakadt drótok lógnak, mint a tavalyi gaz
s messze tereket fed a vasak selejtje:
feledt célú gépek hullamezeje az,
ahol a rozsdának nyil virágoskertje.*

*A megmaradt ember kibúvik tornyából,
Gyilkos ülledekek foszlanak a völgyben.
Van-e még friss szellő eleven virágból?
Vannak-e ép csirák a mérgezett földben?
Óh lesz e még jó íz gyümölcsben, italban?
Lesz-e jámbor állat a gyilkos gép helyett?
S a megehült pásztor fogja-e, mint hajdan,
nézni még óriás óráját, az eget?*

*Mit mutatsz minekünk, te nagy, sima óra,
magunk gyilkosává ítelt embereknek?
Vagy átallod sorsunk jegyezni, mióta
gonosz kis órákat gyártunk tehelyetted?
Közönyösen tűz rám vad arcod. Itt állok
a fa alatt, mely pár aszu meggyet ad még,
s úgy érzem hogy ingád vagyok és himbálok...
Csak ringass, míg bambán végkép elaludnék!*

ÚJABB VERSEK

1934—1937.

A MEGLÓDULT NAPTÁR

I.

Az irigy kőrhinta

Jaj hogy suhannak, versenyt év az évvel!
S egyre kergébben! Tél az ősz után!
Liheg a tavasz mezei szelével,
mint szaladásban elfulladt leány.

Hányadszor látom visszatérni, mint a
kőrhintán szálló lányra aki les!
S mind hadaróbban pörgeti a hinta:
rámvillan, és már a forgásba vesz.

Ki mondja még hogy lassu az öregkor
s lomhább ütemben él a vénhedő?
Lám, ha kevés van már belőle, akkor
fut legkajánabbúl a gyors idő.

Fut, száll, suhan, fogy, itt a tavasz újra.
Itt a kacér ki röptében kacag
elleng mellettem és piheg kifulva
ruháján a zöld máslik bomlanak.

Hányszor szállt már el így! De sohse még ily
hevülten, izgatottan, fullatag...
Csak én öregszem: ő most is a régi
s a réginél még gyötrőbb és vadabb.

2.

A kitámasztott esernyő

Váratlan zápor zengett át a tájon,
mint szeretők között a hirtelen
pörpatvar, mely csak arra jó hogy fájjon
és még forróbb legyen a szerelem.

Nagy árnyak ingnak s apró tüzek égnek
a serdülő és könnyes pázsiton.
Az ördög veri asszonyát, s az égnek
egyik fele nevet a másikon.

Tornác kövén egy kitámasztott női
esernyő guggol, mint barna kutya.
A kerti lombot látni szinte nőni.
Megtört fű csúcsán lógáz a csiga.

Tapadva himbál, lassan nyúl ki szarva
s az érzékeny világba ágazik.
Most megrázza magát egy fiatal fa
s egyszerre szökőkúttá változik.

Itt is egy, ott is . . . minden kicsi szélre
megremeg és könnyekbe öltözik.
Ideges az egész táj, mintha félne
a gonosz nyártól amely érkezik.

3.

A reszketők felekezete

Öreg vagyok, mért reszketek e nyártól?
Ugy járhatnék itt, mint bölcs idegen,
ki nyugton és közömbösen megy által
izgatott és vajúdó földeken,

s a fákon végiglengő reszketésre
ugy nézhetnék, mint táncrea süketek,
vagy mint aki hitetlen állva nézne
egy vak, rajongó gyülekezetet,

valami különös felekezetnek
rejtelmes, könnyes szertartásait,
ahol a hívők sorra fölremegnek,
ha a Lélek szárnya vállukra üt

galambtollával . . . Óh de engem, engem
nem nyugtat meg hogy idegen vagyok :
saját kertemben, ennen életemben
tolonckocsit váró kitagadott,

s ha vágyatokra nem zeng vissza vágyam
és alig izgat, már izgalmatok,
annál izgatóbb kín lesz árvaságom
köztetek, reszkető zöld karzatok!

4.

Pomóna tánca

Cseresnye már csak aszva csügg a légi
magasban, madárlábon járható
ágakon pár szem . . . Hogy is szól a régi
költőnő? *Ἀχρον ἀπ ἀχρονάτω* . . .

A kajszi is leszedve rég, folyékony
arannyá főtt. Langy körte és dicső
őszibarack pompáz a törpe fákon,
roncs férj karján virágzó húsu nő.

Kéjenc darazsak szája marja. Szilva
elég van az idén, kékell a lomb.
A mandulának keskeny tokja nyilva.
Már jár a róka, kerepel a domb,

érik a szőlő. Mindannyit szeretnéd
falni és marni, mint a gaz darázs.
De mire magad kedvedig ehetnéd,
már vége is van, jön helyette más,

és rögtön azt is elviszi előled
s mintha vetítve volna vagy varázs,
kapkodja fogásait az időnek
irigy házigazdád, a változás.

5.

Az érzéketlen szolgáló

Hányszor kinálsz még végig ízeiddel,
izgatva halkuló vágyaimat?
Óh ha már hoztad, oly hamar ne vidd el,
mi még nyelvemnek édességet ad!

Elhajlik az ág ha fölnyulok érte,
elgurul a dió ha leütöm.
A gyümölcs mely szép, mint a lányok térde,
letottyan és eltöpped a fűvön.

Sárga levél hull mellé, karikázva.
Szomorun nézem, s mintha valami
eltörött volna, szeretném vigyázva
fölvenni és visszazasztani.

De jön a szél, s elsöpri ami elhullt,
mint érzéketlen szolgálóleány.
Ki hozza vissza nyaram? S ha ez elmúlt
hány marad? Tíz? vagy egy? Vagy egyse tán?

Jaj, hogy suhannak ! Egyre-egyre gyorsabb,
mint őszi napok, év az év nyakán !
Kurta a ma, de még kurtább a holnap,
és még kurtább lesz a holnapután.

A SZÖKEVÉNY SZERELEM

Annyi év, annyi év :
a szerelem tart-e még?

Azt hiszem, kedvesem,
ez már rég nem szerelem.
A szerelem meggyújtott,
meggyújtott és elfutott,
itthagytott,
itthagytott.

Mintha két szép fa ég
puszta környék közepén
és a lángjuk összecsap,
s most a két fa egy fa csak :
pirosak,
pirosak.

Nem is két fa, két olajkut
és a lángjuk összecsap —
mélyek, el nem alszanak.
A szerelem messze van már
és kacag,
és kacag.

Mit kell itt még szerelem,
kedvesem?
Úgy tudlak már csak szeretni
mint magamat szeretem,
égve s égetve, kegyetlen

s érzem, hogy kacag mögöttem
a szökevény szerelem.

DÉLSZAKI EMLÉK

Olyan meztelen volt az ég
fényes köldökével, a nappal;
akár egy szemérmetlen örült,
ugy ünnepelte önmagát.

A kába tó fehéren izzott
s úgy hullt rá a fekete hegy
bozontosan; kacagtak véres
foggal a gránátalmafák.

Gürülő, tüskés gesztenyék
csiklandozták a buja föld
néger husát; a fény sötétkék
nyelvei nyalták a tarajt,

hol az erdőtüzek kiégett
tarlói újravörösödtek,
mint napvadtító lobogók
s most a nap egy végsőt rivalt

s egyszerre meghalt; s akkor oly
csönd lett egyszerre, s oly sötét és
olyan hideg hogy vacogott a
nőkön a bolyhos, puha sál,

vacogtak a bolyhok és rojtok;
ür hullt az ég és föld közé,
magasba szökött föl az ég
s a mélyben meglapult a táj,

mint szükülő vadállat. Én is
összehuztam galléromat
s úgy néztem az idegen ürbe
mint a bujdokló bujdosók,

ha veszélyes tisztásra buknak...
Kezem kezedben lüktetett.
Remegtünk, mint két gyáva bajtárs
egy part élén hol nincs bozót,

nincs fedezék... Előbb-utóbb
szembe kell nézni a halállal,
dobolta egy bolond ütér,
míg a társalgás elakadt.

Idegesek, ijedt és pici
csillagok cincogtak az űrben
s egy reflektor hideg tüze
karmolta simán a tavat.

Mint régi társak, kikre már
a halál is duplán les, álltunk
az éjben mely oly hűvösen
tagadta forró nappalát,

a messze, forgó ég alatt,
melyre reggelig új lemezt
csavart a nap, hogy tarka táncát
folytassa a sodrott világ.

A GONOSZ HORTENZIÁK

(*Villa Leoncavallo, Lago Maggiore.*)

Mint nálunk az orgonák,
 úgy sövényzik itt a kertet
 a gonosz hortenziák.

Milyen gazdag és buja
 ez a sok hortenzia!
 Kéjük, ahogy elhajolnak,
 mint az esti égnek kékje,
 bágyadt rózsaszínbe olvad.

Elhajolnak, mert a nyár
 virágának vége már,
 bár a bokrok, bár a fák
 nem törődnek novemberrel,
 megtartják a szép ruhát,

és az ég is csupa kék
 s mint öröktűz, a nap ég
 és a termés csupa tarka
 s mindig friss vérrel hasad
 a gránátalmáknak ajka.

Ki bocsátja meg nekem
 ezt a kéket az egen?
 és a földön ezt a zöldet?
 és e vén nap telhetetlen
 lángját, és a sok gyümölcsnek

buja husát, jó ízét?
 s a szikrázó tó vizét?
 a felhőt, mely vertarany?
 s a gonosz hortenziáknak
 szépségét hogy céltalan?

Hogy adok majd otthon számot
 a sok lombjavesztett fának?
 Óh pazar, hiú világ!
 Vezekeljetek helyettem,
 hervadó hortenziák!

GYÜMÖLCSBE HARAPVA . . .

(János-szanatórium.)

Tíz óraker bejött a szobalány s hozott egy tál gyümölcsöt. Körte és barack között hevert kékes magányban, satnyán, ráncosan egy bús füge, mint egy sötét rabszolgalány hajnal felé valami antik orzián, aléltan, kéjtől elcsigázva, rózsaszín s fehéressárga hamvas húsok halmain óh te kit puhává aszalt a lángnapok sütése : jer ! barna melledbe harapok. Vadbeteg ínyem szomjas rád, te szerecsen, s kívánós, mert nem érintettem kedvesem szőke testét x hónap óta már — tanum ez a zord ágy és ez a szanatórium ahol fogam most kicsordítja véredet . . . Óh érdes bőr, sikamlós vér, nyelvem alatt foszladó rostok, s csurranó hirtelen íz mellyel lelkem, mintegy varázslat, megtelik valami érdes édességben ! A füge bokrát is látni vélem, durva bársonyát tapintom levelének ; ott van a bokor szőlőhegyünkön, a présház mögött, ahol a hegy miatt a tető szinte földig ér. Mennyit ültem töredezett fazsindelyén kamasz-koromban, ház mögött és hegy előtt, surló lombok közt, a fügét s a mogyorót tépdésve, és a füge mint a könnyű nők, adta magát, de a mogyoró összenőtt egymással és üngével, csak mókus-fogam erőszakának engedett. Beh boldogan dobtam magam a kemény háztetőn hanyatt ! Az égen gyujtogató Neióként a nap kéjelgett, főntebb énelőttem a hegyen napszámoslányok hajladoztak ; meztelen lábszáraikat combig láttam ; engemet nem látott senki, csak a huncut istenek.

KARÁCSONYI LÁBADOZÁS

Komisz, kemény idő. Még a vér is megfagy
állatban, emberben.

Öregek mondják, hogy ritkán láttak ily nagy
telet decemberben.

A hó szőnyegébe puhán süpped a láb,
mintha dunyhán menne.

Hejh, ha a hó cukor volna, ez a világ
milyen édes lenne!...

A kis nyugtalan nő, ki a friss hegypályát
futja hótalpakon,

akármennyit zuhan, puha combocskáját
nem üti meg nagyon.

És az állástalan szegény ember, aki
nem mer még meghalni,

örül hogy reggeltől estig szabad neki
havat lapátolni.

Végig a városon nem csilingel a szán,
mint gyerekkoromba.

Nem gőzölög a hó fázó lovak hátán.
A kocsit gép vonja.

Angyalok elszálló csengője se csenget
a fehér utcákon.

Jézuska pénzért jő, s karácsonyfát rendez
gazdagok házában.

Nem édes a világ, de mégis szép látni...

És én már gyógyulok...

Csupa szomj vagyok már, mindenre kíváncsi;
mindent elgondolok...

Minden éget már hogy lássam is, hogy nézzem...
Tapintom tagjaim...

Én nem vagyok halott, én mindent túléltem,
s vár a fény odakinn...

Oh kedvesem, aki annyi rémtől védtél,
jere, add kezedet:

a fagyba, hidegbe, már nem rémit a tél,
vezess ki engemet!

Nem édes a föld, de mégis szép a hótul.

Én megyek... indulok...

s azt gondolom, hogy a világ is meggyógyul,
ha én meggyógyulok.

EMLÉKEZÉS GYERMETEG TELEKRE

Telek jutnak eszembe, telek,
 régi, kemény, csillagos telek,
 műíjjaló szép falusi utcák,
 deres bajszok s nagy piros fülek.
 Parasztszagu éjféli misék,
 mennyi süllyedt, jámbor semmiség,
 nagykendőbe bagyulált cselédek,
 cukorbundás házak, tejes ég.

Bocsmód, még mint egész csöpp gyerek,
 Pesten is átbujtam egy telet.
 Csillagok és lámpák kavarodtak,
 félelmes volt a sok emelet.
 Nappal kezdődtek az éjszakák,
 csilingelt és bűgött a világ,
 cicázott az ablakok viszfénye:
 Mikulás ment a hátsó gangon át.

Később, kisvárosi zsúrokon,
 mikor összejött a sok rokon,
 lányokat kellett hazakisérni
 s én hallgattam az egész uton.
 De másnap, mint röpülő-cipős
 Merkur, versre lengtem a csipős
 ködben a magányos jégen — mit ma
 nemcsak lábam, de szívem se győz.

Ó teleim, gyermeteg telek!
 mily bolondul elfeledtelek.
 Úgy megfakultatok, mint a gyöngy ha
 nem ringatja eleven meleg.
 Némelyik már, mint egy szertehullt
 láncnak szeme, halkan elgurult . . .
 Pedig amint fogy-fogy a jövő, ö,
 egyre-egyre diágább lesz a mult.

RESTSÉG DICSÉRETI

Örök feladatban élek,
 mint a befogott diák.
 Nem ismerek szabadságot,
 csupán felszabadulást.
 Mennyi munka, vád, ígéret!
 Multam foglya vagyok én.
 Így fonódik önnön únt
 hálóiába aki vén.

Be jó volna szabad lenni,
 újra ifju és szabad,
 kit e földön nem nyügöz még
 se szerep, se feladat!
 Nekem már csak ritka-ritkán
 mosolyog egy pillanat,
 bús diákként, lecke végén,
 visszalopni magamat.

Szép szabadság, tarts soká,
 ne tűnj mindjárt semmibe!
 Kezdhetnék most ami tetszik...
 és nem kezdek semmibe.
 Félek minden új munkától:
 mind csak új rabságba ránt,
 Gyülölöm az első lépést,
 mely megköti az irányt.

Óh az átkozott első sor,
 mely ha a papíron áll,
 mint egy szigorú egyenlet,
 mind a többbit vonja már!
 Amig tiszta, úgy írom
 tele, ahogy akarom...
 Csak a resté a valódi
 gazdagság és hatalom!

Hófehér lap a jövendő,
 teljes és határtalan
 szabadság, mig nem mozdúlok.
 Mért tegyek hát énmagam
 talpam alá síneket?
 szemeimre ellenzót?
 Mért vesztsem el egy útnyi
 keskenyért a nagy mezőt?

Igy tesz tétlenné a tettvágy.
Ajkam annyiféle hang
ostromolja hogy már néma.
Szó, dal, alkotás, kaland
int felém, de basamód
nyúlok én el lankatag,
míg a világ fut s az évek
rekordokat ugranak.

Én már tavaly is itt ültem,
ahol az idén ülök.
Toll helyett egy szivart rágok
s feledem hogy vénülök.
Pedig jön-jön a sötétség,
a hegy árnya egyre nő
s szemem előtt mind szűkebbre
zsugorodik a mező.

ILDIKÓ

A messze kertutakon,
 lépcsőkön, terraszokon,
 a fűvek tengere közt
 s күntebb, a zöld here közt,
 sugaras domb oldalán
 és fönn a cseresnyefán,
 cseresnyefa tetejében,
 homokja selyem ölében
 vagy hintán, felleg előtt
 meg-megpillantom őt
 hol erre, hol arra,
 minthogyha lepke volna
 amilyen egyszerre annyi
 virághoz hű tud lenni,
 itt is meg ott is ott van,
 el is száll, mégis ottvan
 mert mindig visszajő,
 és éppensyen ő :
 mindenféle villog a
 hajából a pántlika
 vagy hátán a piros x
 amit a köténye ír ;
 ez a csöpp domb, ez a kert
 kacajával teli telt
 mint zöld lugas, hacsak egy
 pöttömke méh beleszall,
 zsongással mind tele már,
 hogy még az a búsabb hegy,
 hogy még az a némább táj
 amit magamban hordok
 én sohase boldog,
 az is tele
 lesz övele
 s ha behúnyom a szemem,
 meglátom őt odabenn,
 azon a néma hegyen,
 a csüggesztő sötétben,
 amint gond és gyűlölet
 sok mérges völgye felett
 szálldos pirosan vagy kéken
 hol erre, hol arra
 minthogyha lepke volna,
 mint azok a tarkaszin

lepkék odalenn a réten
ahol a kert tövében
egymásra hajlik a szélben
a zöld here s baltacim.

RIMEK

Még az egész napon át
 bolygjuk a nyár vadonát,
 de az est már szelid ősz :
 bágyadt szemünk elidőz
 a sötétség mélytavu
 völgyein s a vértanu
 ég testén mely csillagos
 fénysebekkel gyulladoz.
 Ami nappal olyan pogány,
 a fű a domb homlokán :
 ez a fény s az esteli
 harmat megkereszteli.
 Házunk is a dombon ül,
 mint aki templomban ül,
 s mintha gyertyát tartana,
 nyúl az éjbe ajtaja
 vékony részén a sugár —
 dombon ül és muzsikál
 — azaz benne rádiód —
 bezengi a régiót
 igaz hogy nem templomi
 hanggal, hanem londoni
 dzsesszekkel . . . . . De mért ilyen
 fényes a táj hirtelen?
 Mind nagy ostya, kereken
 kel a hold a tej-egen.
 És a ház most térdepel.
 Öltönye fehér lepel.
 Mint ki áldozásia vár,
 s közben más imát darál,
 mit egy messze, ördögi
 szuggeráló ság neki.
 Óh mily csúf, fivól ima !
 Vétek ennek szólni ma.
 Zárd el, édes ! Jámorabb
 Zene zeng a lomb alatt.
 Hallgassatok, városok !
 Bokraink jobb kórusok.
 Hagyjátok a tücsköket,
 hadd zengjék túl dzsesszteket !
 Szeretném a londoni
 rádióba mondani :

»Dzsiggek, csitt egy percre, csitt !
Világszám következik.
Páris, London, Nazarét,
Assisi és Tiszarét,
Barcelona, Mexico,
egy a programm : tücsökszó !«

ESŐS NYÁR

I.

Mint egy ország leverte forradalom után,
 oly csöndes ez a nap.
 Vacognak a füvek, s az ágak fenn a fán
 gyáván bólintanak,
 ha elleng köztük a halk inspektor, a szél...
 Az égből is csupán
 szűken szűrődik át valami szürke fény
 az ónos cenzurán.

Micsoda nyár! Talán kezdődik már az ősz.
 Korán vénül az év,
 mint csüggedt férfi, kit korai gond redőz...
 A házeresz csövén
 könny ül, s a kerti sok kisírt szemű virág
 úgy néz föl a csigás
 fűből, mint akiket nem enyhít semmi más,
 csupán a zokogás.

Mit ér a zokogás? Ugyis meghal a nyár.
 Ugyis meghal az év.
 Pár hétre még talán kijő a napsugár...
 Az is csak haladék.
 A legvirágosabb ősz is a télbe visz...
 Szép lejtő is leránt...
 Lesz még tavasz, de az más tavasz lesz, s nem is
 emlékezik miránk.

II.

Most újra megered az eső, kopogó
 zajjal, s az ég olyan,
 mint a félárbocra eresztett lobogó:
 úgy leng, alacsonyan.
 A szél meg hangosabb s füvek és fák között
 parancsokat kiált.
 Ők szótfogadnak, mint ijedt ujoncsereg:
 »jobbra át!« »Balra át!«

»Mily paráncsuralom, milyen fegyelem ez,
micsoda hadsereg,
amelyet a gonosz hadvezér egyenest
a halálba vezet?«
— kérdem, és minthacsak egyszerre magam is
köztük állanék,
amint hajlongnak és egyhelyben állva is
mennek az ősz felé...

Éltem félszázadot, de már nem élek én.
Léptem nem visz tovább.
Csak annyit mozdulok, amennyit hajt a szél:
gyakorlom a halált
veszteg, számúzve, és várva ítéletem,
mint a sztoikusok,
a Császártól, kinek nyarából életem
elejtve kicsuszott.

BÜCSŰ A NYÁRILAKTÓL

Búcsúznunk kell újra, kicsi ház,
s egyre nehezebb a búcsuzás.
Hányszor látlak, ki tudhatja, még?
Hány nyarat fog adni még az ég?

Az idei zord volt és fukar.
Kárpótolni talán most akar.
De pávázhat a nap tolla már :
kései nyár, nem igazi nyár.

Óh e párás, pávás lomhaság!
Félszegen nyujtózik a faág
S olyan tarkák, merevek a fák,
ahogy pingálná egy kisdíák.

Mint a dróton csüggő művirág,
lanyhán ling-lóg szárán a virág,
S néma s fényes az egész világ,
mint üveg alatt egy mű-világ.

Mint egy akvárium fenekén,
idegen nagy csendben járok én.
Körülöttem sok halk szörnyeteg,
jövöm félelmei, lengenek.

Isten veled, kicsi hegyi ház!
Nem soká tart már a ragyogás.
Szétroppan a kék üveg, az ég,
Beszakad a zápor és a szél.

S én futok, mint aki menekül,
Mint ki nem bírja ki egyedül,
Mint vihar jöttén a kósza juh
nyáját keres és karámba bú.

Én tudom, hogy ez a béna csend,
ez a vak fény gonoszat jelent.
Jön az ősz és életem is ősz :
Óh jaj, mit hoz őszömnek az ősz?

Ha egyszer a fürgeteg beront,
mit ér, hogy ily tarka-szép a lomb?
Ami legszebb és legpirosabb,
az fog hullni leghamarosabb.

Remegnek a gyenge levelek,
mint siralomházban a fejek.
Az egész táj szép siralomház.
Isten veled, kicsi nyári ház!

Engem a város karáma vár,
Te itt maradsz, őszi tarka táj,
Eldobott rajz, míg majd a vihar,
letöröl nedves spongyáival.

ADVENTI KÖD

Tél van megint !
 Reggel amint
 fölélbredek,
 még betekint
 az utcalámpa
 sötét szobámba,
 mert odakint
 köd van megint.

Elbuvik a
 nap-paripa
 az ég dugottabb
 aklaiba,
 hova a csillag-
 állatok bujnak
 nappalira :
 Kos, Bak, Bika . . .

Tán a ravasz
 égi lovas
 »sötéten tartja«,
 míg egy kamasz
 s vig turf-inas
 a forró pálya
 gyepét kitarja :
 az új tavasz.

S én mint kinek
 nagy versenyek
 tétén végső
 reménye remeg,
 szorongva kérdem,
 mit rejtnek
 e függönyök
 s az istenek?

És lesz-e még
 hogy fölfakad
 a borulat,
 s küld-e a nap
 egy sugarat,
 mint vért a seb,
 vagy megfuladt
 a köd alatt?

És lesz-e még
Lángja elég
hevitni, mint
valaha rég
e földi lét
fagyát s az ember
vak életét
valaha még?

Ágyon ülök
s nincs egy szemernyi
kedvem kikelni.
Talán örök
marad a köd
amely beföd
s kásásan ing a
tetők fölött.

Óh könnyű rímek,
friss zengzetek,
csengessetek!
Végem, ha vigaszt
nem lelhetek
tibennetek . . .

CSILLAG UTÁN

Ülök életunt szobámban,
 hideg teát kavarok . . .
 Körülöttem fájás-félés
 ködhálója kavarog.
 Kikelek tikkadt helyemből,
 kinyitom az ablakot
 s megpillantok odakint egy
 ígéretes csillagot.
 Ó ha most mindent itthagynék,
 mennék a csillag után,
 mint rég a három királyok
 betlehemi éjszakán!
 Gépkocsin, vagy teveháton —
 olyan mindegy, hogy hogyan!
 Aranyat, tömjént és mirrhát
 vinnék, vinnék boldogan.
 Mennék száz országon át, míg
 utamat szelné a vám.
 »Aranyad tilos kivinni!«
 szólna ott a vámos rám.
 »Tömjened meg, ami csak van,
 az mind kell, az itteni
 hazai hatalmak fényét
 méltón dicsőíteni.«
 Százszor megállítanának, —
 örülnék, ha átcsuszom:
 arany nélkül, tömjén nélkül
 érnék hozzád, Jézusom!
 Jaj és mire odaérnék,
 hova a csillag vezet,
 te már függnél a kereszten
 és a lábad csupa seb,
 s ahelyett hogy bölcsöd köré
 szórjak tömjént, aranyat,
 megmaradt szegény mirrhámmal
 keserűszagu mirrhámmal
 kenném véres lábadat.

AZ ELBOCSÁTOTT VAD

Nem hiszek az Elrendelésben,
 mert van szivemben akarat,
 s tán ha kezem másképp legyintem,
 a világ másfelé halad.
 Mégis érzem, valaki néz rám,
 visz, őriz, ezer baj között,
 de nem hagy nyugton, bajt idéz rám,
 mihelyt gögömbben renyhülök.

Ez a valaki tán az Isten
 akitől bujni hasztalan.
 Nem hiszek az Elrendelésben,
 de van egy erős, ős uram.
 Már gyermekül vermébe ejtett
 s mint bölcs vadász gyenge vadat,
 elbocsátott, de nem felejtett:
 szabadon sem vagyok szabad.

Ily vadra, régi hercegeknek
 szokásuk volt, mondják, jelet,
 aranyos nyakörvet verettek,
 hogy mindég ráismerjenek.
 Így hordom én is titkos örvét
 annak aki e rengeteg
 ölében elfogott, de önkényt
 újból elveszni engedett.

Azóta bolygok a viharban
 vadmódia — de az ő jele,
 erejének bélyege rajtam
 hogy ne nyughassam nélküle
 s mint szélcibált bogáncs amelyen
 a szivárvány lába pihen,
 illattal tellik: úgy betelljen
 sóvárgással bogáncs-szivem.

Nem hiszek az Elrendelésben,
 mert szabad vagyok: oly szabad,
 mint a bolond bogáncs a szélben
 vagy vad bozót között a vad.
 »Vezessen Hozzád a szabadság!«
 így kérem olykor aki vár,
 mert nem annak kell az imádság,
 ki Istent megtalálta már.

INTELEM VEZEKLÉSRE

Mivel e földön jónak lenni oly nehéz —
 erényeid elhagynak mint az ifjuság,
 de bűneid utánadjönnek, mint a hű kutyák
 s ha netán elfáradva az uton leülsz,
 mind körüléd telepszik és arcodba néz
 nyugodtan, mintha mondanák : »Nem menekülsz!«—
 s ha néha egyet bottal elkergetsz és messzeversz,
 kicsit hátrábbhuzódik, és ha nem figyelsz,
 megint előjön, kezéd nyalja, s mintha már
 lelked belső helyein és zugaiban
 kotorna nyelve ragadósan, sikosan,
 és érzed már hogy többé nem kergetheted
 s nem verheted hacsak magadat nem vered —
 verd! verd! ezer bűn nyelve lobog benned mint a tűz
 és lelked már nem is egyéb mint ez a tűz :
 te csak a bűnök teste vagy, mely lábon jár
 s viszi és rejti mint legmélyebb lényegét
 s önbelsejét, az önzést és rossz vágyakat,
 mint a bélpoklos poklát mely benne rohad
 és őt is elrohasztja — viszi mint az örület
 vak égését, ezt a sivár belső tüzet
 amelyben minden bölcs erő és fiatal
 erény úgy illan el, mint tűzben az olaj,
 légbe leng fel és híg egek felé enyész —
 mivel e földön jónak lenni oly nehéz !

ŐSZ ÉS TAVASZ KÖZÖTT

Elzengett az őszi boros ének.
 Megfülledt már hüse a pincének.
 Szél s viz csap a csupasz szőlőtőre.
 Ludbörzik az agyagos domb bőre,
 elomlik és puha sárrá rothad,
 mint meztlen teste egy halottnak.

Este van már, sietnek az esték
 álnokul mint a tolvaj öregség
 mely lábhegyen közeledik, halkan,
 míg egyszercsak ugrik egyet, s itt van!
 Nem tudjuk már magunkat megcsalni:
 óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Leesett a hó a silány földre,
 talán csak hogy csúfságát befödje.
 Most oly fehér mint szobánkban este
 fekhelyünk, ha készen vár megvetve,
 puha dunnánk, makulátlan párnánk:
 s mintha a saját ágyunkon járnánk,

mint a pajkos gyerekek, ha még nem
 akaróznak lefeküdni szépen,
 sétálnak az ágy tetején, ringva,
 míg jó anyjuk egyszer meg nem unja
 s rájuk nem zeng: »Paplan alá! Hajjcsi!«
 Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Már az év, mint homokóra, fordul:
 elfogy az ó, most kezd fogyni az új,
 s mint unt homokját a komokóra,
 hagyja gondját az ó év az ujra.
 Mennyi munka maradt végezetlen!
 S a gyönyörök fája megszedetlen...

Türelmetlen ver a szívünk trázsát,
 mint az őr ha tudja már váltását.
 Idegesen nyitunk száz fiókot.
 Bucsuizzel izgatnak a csókok.
 Öreg öröm, nem tud vigasztalni:
 óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Olvad a hó, tavasz akar lenni.
 Mit tudom én, mi szeretnék lenni!
 Pehely vagyok, olvadok a hóval,
 mely elfoly mint könny, elszáll mint sóhaj.
 Mire a madarak visszatérnek,
 szikkad a föld, hire sincs a télnek . . .

Csak az én telem nem ily mulandó.
 Csak az én halálom nem halandó.
 Akit egyszer én eleresztettem,
 az a madár vissza sohse reppen.
 Lombom, ami lehullt, sohse hajt ki . . .
 Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

Barátaim egyenkint elhagytak,
 akikkel jót tettem, megtagadtak;
 akiket szerettem, nem szeretnek,
 akikért ragyogtam, eltemetnek.
 Ami betüt ágam irt a porba,
 a tavasz sárvize elsodorja.

Száradt tőke, unt tavalyi vendég:
 nekem már a tavasz is ellenség!
 Csak te borulsz rám, asszonyi jószág,
 mint a letört karóra a rózsák,
 rémült szemem csókkal eltakarni . . .
 Óh jaj, meg kell halni, meg kell halni!

BALÁZSOLÁS

Szépen könyörgök, segíts rajtam, szent Balázs!
 Gyermekkoromban két fehér
 gyertyát tettek keresztbe gyenge nyakamon
 s úgy néztem a gyertyák közül,
 mint két ág közt kinéző ijedt őzike.
 Tél közepén, Balázs-napon
 szemem pislogva csüggött az öreg papon,
 aki hozzád imádkozott
 fölémhajolva, ahogy ott térdeltem az
 oltár előtt, kegyes szokás
 szerint, s diákul dűnnyögvé, amit sem én
 s ő se jól értett. De azért
 te meghallgattad és megóvtad gyermeki
 életem a fojtogató
 torokgyíktól, s a veszedelmes mondulák
 lobjaitól, hogy fölnövéen
 félszáz évet megérjek, háladatlanul,
 nem is gondolva tereád.
 Óh ne bánd csúf gondatlanságom, védj má is,
 segíts, Sebasta püspöke!
 Lásd, így élünk mi, gyermekmódra, balgatag,
 hátra se nézünk, elfutunk
 a zajló úton, eleresztve kezetek,
 magasabb szellemek — de ti
 csak mosolyogtok, okos felnőttek gyanánt.
 Nem sért ha semmibe veszünk
 s aztán a bajban újra visszaszaladunk
 hozzátok, mint hozzád ma én
 reszkető szívvel... Mosolyogj rajtam, Balázs!
 ki mint a szepegő kamasz,
 térdelek itt együgyű oltárod kövén —
 mosolyogj rajtam, csak segíts!
 Mert orv betegség öldös íme engemet
 és fojtogatja torkomat,
 gégém szűkül, levegőm egyre fogy, tudom
 zihál, s mint aki hegyre hág,
 mind nehezebben kúszva, vagy terhet cipel,
 kifulva, akként élek én
 örökös lihegésben. S már az orvosok
 kése fenyeget, rossz nyakam
 fölvágni, melyet hajdan olyan megadón
 hajtottam gyertyáid közé,
 mintha sejtettem volna már... Segíts, Balázs!
 Hisz a te szent gégedet is

kések nyiszálták, mikor a gonosz pogány
kivégzett : tudhatod, mi az !
Te ismered a penge élet, vér ízét,
a megfeszített percekét,
a szakadt légcső görcseit, s a fulladás
csatáját és rémületét.

Segíts ! Te már mindent tudsz, túl vagy mindenén,
okos felnőtt ! Te jól tudod,
mennyi kínt bír az ember, mennyit nem sokall
még az Isten jósága sem,
a mit ér az élet . . . S talán azt is, hogy nem is
olyan nagy dolog a halál.

TARTALOM

LEVELEK IRISZ KOSZORÚJÁBÓL (1902—1908)

	Lap
In Horatium	3
Óda a bűnhöz	4
Himnusz Iriszhez	5
Messze ... messze	7
Páris	8
Tüzek	11
Éjszaka !	12
Sunt lacrimae rerum	13
Anyám nevére	14
Sírvers	15
Darutörpeharc	16
Hegeso sírja	17
Aliscum éjhaju lánya	18
Golgotai csárda	20
Theosophikus énekek I—II	21
Strófák a wartburgi dalmokversenyből I—II	23
Turáni induló	26
Gálás ünnepség	28
Recanati	29
San Giorgio Maggiore	31
Zrinyi Velencében	32
Itália	33
Aestati hiems	34
Szőlőhegy télen	35
Vásár	36
A csendéletekből 1—2	37
Mozgófénykép	38
Régi szálloda	40
Városvég	43
A világosság udvara	45
Emléksorok egy régi pécsi uszodára	48
Vérivő leányok	51
Sugár	52
<i>Húnyt szemmel</i>	53
Feketeország	54
A halál automobilon	55
Az örök folyosó	57
A templom ! Röpül !	58
<i>A lírikus epilógja</i>	59

HERCEG, HÁTHA MEGJÖN A TÉL IS! (1909—1911)

	Lap
Ballada Irisz fátyoláról	63
Arany kísértetek	64
Vasárnap	65
Esti kérdés	66
Az őszi tücsökhöz	68
Ősz, kripta, ciprus, szüret, tánc, kobold	69
Alkonyi prólógus	70
Névjegyemre	71
Éhszomj	72
Mindenek szerelme	73
A költő szól	75
Esti dal	76
Éji dal	77
Ima	78
Szimbolumok I—5	79
Paysages Intimes I—7	81
Pictor Ignotus	84
Csipkerózsa	86
Kútban	88
Haláltánc	90
O Lyric Love	92
Örök dolgok közé legyen híred beszótt	93
Óda a szépségről	94
Egy szegény magáramaradott I—II	96
Vonaton	97
Belovéd, ó Belovéd	98
Festett cél, pusztá semmi.....	99
Szonettek	100
Arany Jánoshoz	101
Héphaisztosz	102
Homérosz	103
Protesilaos	104
<i>Klasszikus álmok</i>	105
Két nővér	106
A sorshoz	107
Bakhánslárma	108
Thamyris	109
A Danaidák	110
Uj Leoninusok	112
A Campagna éneke	113
LAODAMEIA (1911)	115

RECITATIV (1911—1913)

Fogarás

Uj könyvekre	145
Levél Tomiból	146
Bolyai	148
Cigánydal	149
Spleen	151
Téli dal (Esik a hó...)	152
Egy rövid vers (Ó, lélek, lélek...)	153
Egy szomorú vers (Nekem nem volt barátom)	154
Naiv ballada (Láttam nagy sereg lányokat...)	155
Egy dal (Mikor még gyermek voltam...)	156
Szerenád (Zeng a nád a tó fölött...)	158

	Lap
Babona, varázs	159
Aranyfürdő, aranyeső, Danaé	160
Vágyak és Soha	161
Hiszekegy	162
Dal, régimódi	163
<i>Intermezzo (Szekszárd)</i>	
Vile Potabis	164
Édes az otthon	165
Gretna-Green	166
Játszottam a kezével	168
Július	170
Augusztus	171
Nincsen kísértet	172
Miként szélcsöndben a hajó	173
Anyám nagybátyja régi pap	174
A költő életének pusztájáról stb.	175
<i>Az égő pusztia</i>	
Oly szomorú, hogy oly nehéz megélni	176
E komor június havon	177
Az életemet elhibáztam	178
Paotai est	179
Immortale jecur	180
Fájó, fázó ének	181
A csengetyűsfíú	182
Ecetdal	184
Haza a telepre	185
<i>Képek és jelentések</i>	
Merceria	186
Őszi harangozó	187
Októberi ájtatosság	188
Reggeli ének	189
Atlantisz	190
Vakok a hídon	191
Isten kezében	192
Illusztrációk mindenféle könyvekhez 1—7	194
<i>Kabala</i>	198
BÉKE ÉS HÁBORÚ KÖZT (1913—1916)	
<i>Hadjárat a semmibe</i>	199
<i>Oikeja kai kairia</i>	
Régi vers	209
Palinódia	211
Ady Endrének 1—3	212
A »Fiamhoz« 1—II	214
Május 23. Rákospalotán 1—2	216
<i>Isten kezében (1914—1916)</i>	
Fiatalkatoná	218
Magamról 1—III	219
Kép egy falusi csárdában	221
Recitativ	223

	Lap
Prológus 1914	225
Miatyánk 1914	228
Alkalmi vers	230
Húsvét előtt	232
Pro Domo	235

NYUGTALANSÁG VÖLGYE (1917—1920)

Előszó	239
Bilincs ez a bánat	240
Szekszárd, 1915 nyarán	241
Szálló nap után	242
Éji út	244
Háborús anthológiák	246
Strófák egy templomhoz	247
Egy filozófus halálára	248
Kakasviadal	251
Detektívhistória	252
Szent Mihály 1911	253
Bénára mint a megfagyott tag	255
A jóság dala 1—5	256
Uj esztendő	259
Fortissimo	260
Zsoltár gyermekhangra	262
Zsoltár férfihangra	264
Az óriások költögetése	265
Emlékezés	266
Egy perc, egy pille 1904	267
Szerelmes vers	268
Énekek eneke	269
Dal, prózában	270
Két nyári vers 1—2	271
A régi kert 1—3	273
Szüret előtt	275
Őszi pincézés 1—2	276
Régi friss reggeleim	277
Reggeli templom	278
Korán ébredtem	280
Reggel	281
Könyvek unalma	282
Szittál-e lassú mérgeket?	283
Szaladva fájó talpakon	284
A könnytelenek könnyei	285
Isten fogai közt	287
Csak a dalra	288
Csillagokig!	290

SZIGET ÉS TENGER (1921—1924)

<i>Örökkék ég a felhők mögött</i>	293
Régen elzengtek Sappho napjai	296
Könnyű dalt szeretnék írni a kedveshez	297
Ideges esztendők	298
Őszinteség	299
Pesti éj	300
Józsanság	301
A harmadik emeleten	302

	Lap
Bogárcák jó haláláért	303
Esti megérkezés	304
A jobbak elmaradnak	305
Petőfi koszorúi	306
A gyémántszőró asszony	307
Vers, apostolokról	308
A vén kötél táncos	309
<i>Hegedűk hervatag szava</i>	311
Örömről daloltok	312
Borus nap; de kezd már kiderülni	313
Ablaknégszög	314
Erdei lakásban	315
Dal az esztergomi bazilikáról	316
Free Trade	317
Csonka Magyarország	318
Szent király városa	320
Ádáz kutyám	322
Nyár	323
A sziget nem elég magas	324
Egy fonnyadó bokorhoz	325
Csővek, erek, terek	326
Rekonvaleszcencia	327
Télutó a Sédpataknál	328
Önéletrajz	329
Hazám!	330
Keserédes	333
Hús-szigetek a kőtengerben	334
Kanizsai Dorottya	336
Míg kesztyűddel és kalapoddal babralsz	337
Utca, délelőtt	338
Utca, estefelé	339
Himnusz	340

AZ ISTENEK HALNAK, AZ EMBER ÉL (1925—1927)

Síremlék	343
Szőkevény, renitens idill	344
Hegyi Szeretők Idillje	345
Hegytetőn	346
A gazda bekeríti házát	347
Ekloga	348
Jó termés	349
Rádió (ének és meditáció) I—II	350
Győzelmi ének, estefelé	352
Ketten, messze, az ég alatt I—III	353
Engesztelő ajándék	355
Miért lázadsz az Este ellen?	356
Szelek sodrában	357
Magyar szonett az ősről	358
Szobafestés I—III	359
Három angyal	360
Psychoanalysis Christiana	361
Dániel éneke	363
Vén cigány	364
Csak a tilos szabad már	365
Verssor az uccazajban	366
Hajnali gondolat	367
Babylon egerei	368

	Lap
Egyfajta kultúra	369
Dante 1921 1—2.....	371
A húszéves »Nyugat« ünnepére	372
Jászai Mari halála	373
Vasárnapi impresszió autón	374
Halavány téli rajz	375
Cigány a siralomházban	376
Vadak a fa körül	377
Micsoda főstmény!	378
A mandarin réme	379
A madonna fakírja	380
Szentjánosfő	381
A Lélek ünnepe	382
A magyarok Istenéhez	383
Ne ily halált, ne ily harcot	384
Uj mítológia.....	386
Politika	387
Az elmaradt tósztt	388
Kabátdobós, kalaphajtós	389
Doping	390
Jobb és bal	391
Élég a kóstoló	392

VERSENYT AZ ESZTENDŐKKEL (1928—1933)

<i>Mint a kutya silány házában</i>	395
Gondok kereplője	397
Az álom kivetett	398
Álmok kúsza kertjeiből	399
Rejtvények	400
A kedves arcképe	401
Füst és korom közül.....	402
Fáradtság	403
Isten gyertyája	405
<i>Introibo</i>	406
Medve-nóta	407
Levél	408
Holt próféta a hegyen	409
Dzsungel-idill	410
Csak egy kis méhe	411
Vers a csirkeház mellől I—III	412
Zengő légybokol	414
Áfrika, Afrika	415
A vetkőző lelkek.....	416
A nap nem emlékszik a csillagokra	417
<i>Esztergomi napló</i>	418
<i>Mint különös hirmondó</i>	427
Tremolo	429
Téli barlang I—III	430
Paplanom virágai I—II	432
Csak posta voltál	434
Imre herceg	436
Ájtatos párbeszéd húsvétra	438
De te mégis szereted ezt a kort?	439
A jó hír	440

	Lap
<i>Olyan az életünk mint öregek szeme</i>	441
Dobszó	442
A felnőtt karácsony	443
Beteg-klapancia	444
Mint forró csontok a máglyán	445
Elgurult napok	446
Tavaszi szél	447
Zöld, piros, sárga, barna	449
Botozgató	450
<i>Az Isten és ördög két jó hivatalnok</i>	451

UJABB VERSEK (1934—1937)

A meglódukt naptár 1—5	455
A szökevény szerelem	459
Délszaki emlék	460
Gonosz hortenziák	462
Gyümölcsbe harapva	463
Karácsonyi lábadozás.....	464
Emlékezés gyermekes telekre	465
Restség dicséreti	466
Ildikó	468
Rimek	470
Esős nyár	472
Búcsú a nyárilaktól	474
Ádventi kód	476
Csillag után	478
Az elbocsátott vad	479
Intelem vezeklésre	480
Ősz és tavasz között	481
Balázsolás	483

84.55

60/11

25

78869

PH
3213
B14
19--

Babits, Mihaly
Babits Mihaly osszes versei

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
